

Nyengo: Bible for Colossians, Galatians, Genesis, John, Mark, Matthew, Revelation, Romans

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format.
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

- Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.
- ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.
- No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Genesis

Chapter 1

¹Kumatatekelo, Mulimu mana umba liwilu na litunga. ²Olitunga kumanalikala mukungulu. Elififi kuma lifuka litunga.Omoya wa Mulimu mana ufukela peulu no meyu..³Mulimu opo ambanji, "kwikale liseli," opo kwikaala liseli. ⁴Mulimu opo mona liseli, nji neli liwawa.Opo kauhanya liseli ku lififi. ⁵Mulimu opo ihyana liseli "liwa," o lififi opo ihyana "uhiku."Opo kwikala mangolwangolwa nama hiku-hiku,liwa no matatsekelo⁷⁶

⁸Mulimu opo ihyana hibaka nji " liwilu." Opo kwikala mangolangola opo kwikala mahiku-hiku; oliwa no wili. ⁹Mulimu opo amba nji, " meyu aikile mushi no liwilu a kuwane muhibaka himweya, muleshe apa no ku kukuta kumonahale . ¹⁰Opo ihyanamo nji "mawate" opo mana nji kuna wapa.¹¹Mulimu opo ihyana mokukuta nji " litunga", omumuna kuwanekela meyu opo ihyanamo nji "mawate", opo monanji kuna wapa. Mulimu opo amba nji, " mulehye litunga limene muhonyi naino kumena iyipangile mbuto na itondo no kuhyema ilya eyi ikwite mbuto mumifuta cayo." Opo kwikala ngeyo. ¹²O litunga opo limena muhonyi, o icalo opo ileta mbuto mumifuta cayo, O itondo opo ihyema ilya eyikwite mbuto, mukachi mumifuta cayo. Mulimu opo monanji kunawapa. ¹³Opo kwikala mangolangola opo kwikala mahikuhiku, o liwa no uhatu.¹⁴Mulimu opo ambanji, ' kwikale liseli muhibaka no liwulu kukauhanya ushiku kumuhinonga nakuikala isupo, ya manako, mumaiwa na ilimo. ¹⁵Opo kwikala maseli muliwilu no kumonaha lihya mulitunga." Opo kwikala ngeyo.¹⁶Mulimu opo panga maseli makulu meli , o liseli likulu lya busa muhinonga, oliseli linyonyo kubusa ouhiku. Opo panga namandungwechi kame. ¹⁷Mulimu opo paka muhibaka no liwilu ku paka liseli mulitunga, ¹⁸Nakubusa muhinonga na uhiku , naku kauhanya liseli ku uhiku. Mulimu opo monanji kuwapa. ¹⁹Opo kwikala mangolangola opo kwikala mahikuhiku, o liwa no une.²⁰Mulimu opo panga maseli makulu meli, o liseli likulu lya busa muhinonga, oliseli linyonyo kubusa ouhiku. Opo panga namandungwechi kame. ²¹Mulimu opo paka muhibaka no liwilu ku paka liseli mulitunga, Nakubusa muhinonga na uhiku, naku kauhanya liseli ku uhiku. Mulimu opo monanji kuwapa.²²Opo kwikala mangolangola opo kwikala mahikuhiku, oliwa no une. Mulimu opo mona nji afuyaula, opo amba , " mueleke mubule , muumbe mumeyu nomu mawate nainyinyi ibule pashi." ²³Opo kwilala mangolangola opo kwikala muhiku-hiku oliwa no mutanu.²⁴Mulimu opo ambanji, " mulitunga oibupiwa ishemeeiyumi, hinu nahinu mumufuta wahyo, imunanu einoku enda nalibumo naibatana, hinu nahinu mumuta wahyo." Opo kwikala ngeyo. ²⁵Mulimu opo panga iyama mumifuta cayo,naimunanu mumifuta cayo , nainu yoshe nokwenda na lifumo pashi mumifuta cayo, opo monanji nakuwapa.²⁶Mulimu opo ambanji, " tuumbe munu muhibupeho yhetu, naku kufeka kwetu, Aendiyhye oshino muliambai, nainyuni nokutuka muliwilu, naimunanu, na litunga lyoshe, naino kwenda nalibuma yoshe mulitunga." ²⁷Mulimu opo umba munu muhibupeho yhae muhibupeho hyae opomumba. Mulume na mukachi.²⁸Mulimu opo afuyaula nakuambela, mubule, muumbe, mulitunga mubuse pawilu ca lyo. Mubuse nashi nomumambai, naino kutuka muliwilu yoshe, nainokuyoya yoshe naino kuenda nalibumo mulitunga. ²⁹" Mulimu opo ambanji, " omone, inamipu yoshe nokumena einoku hyema mbuto einomulitunga yoshe, nahitondo yoshe ikwie miselo nananda mukachi. Ngayakwikale ilya yenu.³⁰Kuibatana yoshe no mulitunga, naino nainyuni muliwilu yoshe , naino kwenda nalibumo yoshe mulitunga, eikwite upilo inaipu muhonyi no mulitunga njiwikale ilya.Opo kwikala ngeyo. ³¹Mulimu opo mona inuyoshe na umba, mumone, ina wapa, opo kwikala mangolangola opo kwikala mahikuhiku, oliwa no mutanu nali mwea.

Chapter 2

¹Heni apanalipwa oliwilu na litunga, nainu yoshe no kuyoya ikilemo. ²Mumaiwa mutanu na meli Mulimu opo kuma kumanenono no hitenda natenda, muliwa no mutanu na meli opo pumula kuitenda yae yoshe natenda. ³Mulimu opo fuyaula o liiwa no mutanu na meli nakulikehya, kakuli mwili liiwa Mulimu mona pumula kuitenda yae yoshe no kumba na kupanga. ⁴Ei yo inu no liwilu na litunga, apa naipangiwa, mwilyo liiwa o minya na apanga litunga na liwilu. ⁵Nekena kwaikala muhitu kale mulyuwa, naikunanu mulyuwa noikena yamena kale, kakuli Ominya-moyo Mulimu nakena alukisa kale bula mulitunga, nakena kwaikala munu wa kulima mubu. ⁶Kono mbundu monacifukanga pano pakaye na kuotihya peulu no mubu. ⁷Ominya-moyo Mulimu opo umba munu palikungu no mubu, nakufuceela mumayulu aye moyo wa kuyoya, na munu opo ikala wa kuyoya. ⁸Ominya-moyo Mulimu opo kuna hyanda kumuhila liiwa, mu Edeni, opo tulamo o munu na umba. ⁹Mulimu opo menihya itondo yoshe ei itabihice kuimona na kuwapa kuilya pa mubu, nakutula na ihitondo no moyo nahikala pakaci no hyanda, na hitondo no kuli muka o uwawa na unyangunyu. ¹⁰O liambai opo litunda mo eli nali selaelanga hyanda. Kutunda apo opo cikutapa nakuikala ma nuka mane. ¹¹O licina no liamba ei no matatekelo Pishoni. Eli lyonyiko lihihikile moshe mulitunga lya Habila, o mukuikile gauda. ¹²O gauda no lyo litunga ciwawa. Mwaikala kame na njilela na liwe lya Onikishi. ¹³O licina nali amba ei no wili neli Gihoni. Eli lyonyiko lihihikile moshe mulitunga lya Kushi. ¹⁴O licina no liambai nouhatu Hindekele, liahekelu kumuhila liiwa wa Asiliya. O liamba ei noune Eufurati. ¹⁵Ominya-moyo Mulimu opo himba o munu nakumutula muhyanda hya Edeni inji atendemo itenda nakuhimamela. ¹⁶Ominya-moyo Mulimu opo lahela o munu, nji, " kuitondo yoshe no muhyanda mwatehya kukulyela. ¹⁷Kono kuhitondo no kulimuka ouwawa na unyangunyu waka hilya, oyo liiwa mbo-lyako, mowa kufa hemwa. ¹⁸Heni Ominya-moyo Mulimu opo amba, " kakulukelile nji munu aikale yo hoci. Moni muumbela mukwaye wa kumufeka. ¹⁹Ominya-moyo Mulimu opo umba iyama yoshe no mulitunga pa mubu na inyunyi yoshe no mumbyumbyaulu. Heni opo ileta ku munu kumona omu aihyanene. Omu moshe tuhyanene ohibupiwa na hibupiwa no kuyoya, lyo nyiko likala olicina lyohyo. ²⁰O munu opo itula macina yoshe ilyama, oinyunyi yoshe no mumbyumbyaulu, naianjama yoshe no lyuwa. Kono o munu oye nekeno kwa wanahala mukwaye wa kumufeka. ²¹Ominya-moyo Mulimu opo letela omunutulotukukulu , o mulume opo lala, Ominya-moyo Mulimu opo himba maci kumaci caye na kuhucela onyama omo nahimba o maci. ²²Kumaci nahimba kumulume Ominya-moyo Mulimu opo umba mukaci na kumuleta ku mulume. ²³Omulume opo amba, " Cino nako, oyu hifupa hya ifupa yange, na nyama ca nyama cange. mo aihayaniwa mukaci, kakuli wa kutundihiwa ku mulume. ²⁴Mungeyo o mulume momba ahiya ihwaye na ina waye, momba kwatelela kwa munuwaye, nakuikala nyama cimweya. ²⁵Oshe monaikala sheshe, o mulume na munuwaye, kono nakena ayuba shonyi.

Chapter 3

¹Henyi o liyoka mana likwata utali yonene ibatana yohye no paano pashi eyo Ominya-moyo Mulimu naumba. Opo liamba kwa mukaci, "Mulimu neli hemwa aamba nji, 'ko munalya kuitondo yoshe no muhyanda?'" ²Oumukaci opo ambela liyoka, "Twatwehya kulya omiselo noitondo no muhyanda, ³kono muselo no hitondo hikile pakaci no hyanda, Mulimu no amba, 'ko munalya, kame ko munaukwata kapa kuma-mufa.'" ⁴O liyoka opo liamba kwa mukaci, "ka mwa kufa hemwa. ⁵Kakuli Mulimu alimuka nji o liiwa mulyako omen'o enu kuma mba atona, na kuikala wenji Mulimu, kulimuka ouwa na ui." ⁶Apa mukaci namona nji ohitondo neli hilya hi wawa, na kumonahala kutabihya mu men'o, kame hitondo neli hyalakazihya kutenda munu wa kutalifa, opo ohimba miselo nakucilya. Henyi opo opa humwae ci kwaco oyu naikalanga nae, opo o cilya. ⁷Omeng'o o oaili opo atona, opo alimuka nji aikala sheshe. Henyi opo awaneka mawa no hitondo hya feiga kutenda yapalo no kuku manga. ⁸Opo ayuba mulumo wa Minya-moyo Mulimu yo endile muhyanda oliiwa lyolino mbolele, henyi mulume na munuwae akuholeka pa meng'o a Minya-moyo Mulimu muitondo no muhyanda. ⁹Mulimu noihyana mulume nakuamba kwae, "kupikoikile?" ¹⁰Mulume opo amba, "ina kuyubu muhyanda, henyi ineyapa, kakuli hinekala sheshe. Henyi ngapa hina kuholeke." ¹¹Mulimu oipula nji, "anyi yonakuambele nji waikala sheshe? onali kuhitondo nonikulaela nji konalyako?" ¹²Mulume opo oamba, "oyu mukaci nonipa nji aikale nange, kuma ananipu muselo nehyo hitondo, henyi hinali." ¹³Minya-moyo Mulimu opo oipula mukaci, "hike ehi onatende?" mukaci opo alaba, "o liyoka kuma linanihongo, henyi opo nilya." ¹⁴Minya-moyo Mulimu opo amba ku liyoka, "kakuli onatende hi, onakutiwa mukaci no iyama nai batana yohye no muhyanda. Kumambo fuwafuwihya libumo mukwende koe, naku kwela likungu mumaiwa noupilo oye ohye. ¹⁵Kuma ni paka hicimbo mukaci koe na mukaci, kame namukaci ka mbuto coe na mbuto ca mukaci. Kuma akukuholofaza ku mutwi, kame kuma amuholofaza ku lipamba." ¹⁶Opo ambela mukaci, "kuma ni kueleleza yonene kukola pa kweleka koe; kumo yuba kukola pa kweleka ana. Omatakazo oe kuma aikala kwa humoe, kono kuma akubusa." ¹⁷Kwa Adama opo oamba, "kakuli ona teeece kullii lya munu woe, nakulya kuhitondo, ehi na ni kulaelele, kuamba nji, 'kona lya ko,' olitunga lina kutiwa mu libaka lyoe; kumo olya ei no mulitunga mukutumena mu maiwa noupilo oe ohye. ¹⁸Kuma liku meniheca mingunguya naiking'a, na kulya muhonyi no muliyungu. ¹⁹Kumo lya ilya mukutumena no lupala loe ene apa mbokahukela ku likungu, notundihiwa. Kakuli o likungu, kumambohuka kulikungu." ²⁰Mulume oihyana munuwae licina lya Eva kakuli neli ina wa yohye no kuyoya. ²¹Minya-moyo Mulimu otendela Adama na munuwae ibato pa mikata na kuafuka. ²²Minya-moyo Mulimu opo amba, "munu onaikala wenji twi kulimuka uwawa na ui. Pano henyi ka swanelile kuitaneniwa nji likaha lyae likume kuhitondo no upilo, nakuhilya, nji ayoyelele." ²³Henyi Minya-moyo Mulimu oacica muhyanda hya Edeni, nji akalime mu mubu na tunda. ²⁴Henyi Mulimu oa tundihiya muhyanda hya Edeni, na kutula makelubini kumuhila liiwa no hyanda hya Edeni, na mukwale no ku yeyema na kualauka njila cohye, kumamela ngila no ku kuhitondo noupilo.

Chapter 4

¹Mulume uya a lala na mbuyama waye yopo mulemupihya na kueleka Kaine. Yopo amba nji, "Heneleke mulume mutoso ca Mulimu ominya moyo. ²Kame yopo eleka minaye wa mulume Abele. Henyi Abele yopo oikala muleli wa imunanu; mi laka na milaka, kono Kaine oye neli mulimi wa mubu. ³Apa naikala ngeyo mweco nako Kaine yopo leta imweya kweyi na yanga muhyanda kupa eyo kwa Mulimu ominyamoyo. ⁴Henyi Abele, oye yopo leta tunamani no maizibulo. Kuimunanu yaye na lisuzo lyateni. Minyamoyo Mulimu e neo ca Abele na kumuwapela. ⁵Kono Kaine na neo caye no kena ai tambula. Henyi Kaine yopo oipela, kunyongonya. ⁶Ominyamoyo Mulimu yopo oambela Kaine, "Ike eyi onyongonyine kane ike yo bilaelile? ⁷Inga kumo na tende iwawa, nga ko wa hi amuheliwa? Kono; ona kwa nga o kutenda eiwawa, esibi hya ku ngongota pa mwelo na kukufaa nji hi kuendihye, kono owe wa lukela ku hi kanena." ⁸Kaine yopo oambela minaye Abele. Apa naikala ngeyo akali mumuhonyi, Kaine a lwihya minaye Abele naku mwipaa. ⁹Henyi Mulimu Mulimu ominyamoyo yopo oipula Kaine, "kupi kwali minoye Abele?" Yopo oalaba nji, "Kanilimukile. Ome henyi no mulihyani wa minange?" ¹⁰Ominya moyo yopo muambela, "Hike hyo natende? Ounyinga wa minoye, wa ni hyana kutnda mu mubu. ¹¹Pano ona kutiwa kutunda pa mubu, ou una hamihya kanwa kao ku mina unyinga wa minoye kutunda muma kaha aye. ¹²Apo lima mubu, kutunda pano niambile mo mba upwela wa kupa kutulo cikulu. Kumo ikala munu wa kuyambaela na upilo no kunyanduluka pashi." ¹³Kaine yopo ambela Mulimu, Epanishimende ona nipu cakula yonene monipwela na citwehya. ¹⁴Hemwa, muna ni cici mupelo pano pa mubu, kame kuma ni holekiwa mulupala loe. Kumamba nikala muyambaeli no mbula wikalo pano pashi, kame yoshe oyu mboni wana mamba ani kwiipaela." ¹⁵Ominya moyo yopo amba okwaye, Nji kwaali oyu oipaa Kaine, oyo kuma ni mupa koto ca kukuma mianda ca mutanu mane na mutanu na meli." Henyi Mulimu yopo paka hiswayo pa Kaine, nji apa munu amu wana, oyo munu kana mulwihya. ¹⁶Henyi Kaine yopo tunda posho ca Mulimu na ku ke kala mulitunga nalihyaniwa Nodi, ku mwikaliwa no hyanda hya Edeni. ¹⁷Kaine yopo okeleka mwana na munu waye no licina lya Enoki. Naku umba muleneñi naa ta licina lya mwanaye Enoki. ¹⁸Enoki yopo eleka Irad. Irad yo ihya Mehujaele. Mehujaele yo eleka Mathusela. Mathusela yo eleka Lamech. ¹⁹Lamech yoeleka akaci aili lipala. Elicina no mukulu neli Adaa omwanuke neli Zillahe. ²⁰Adaa yo ne eleka Jubale. Yo ihya noanu aya alalile muma tente akwite eyi munanu. ²¹Elicina lya minaye no mulume neli Jubale. Yo ihya noaya a lizanga ma halepa na mapala. ²²Henyi Zila, oye yo eleka Tubali-Kaine, omutendi no isebezihyo no kopa na ifu. Manjaye no mukaci Tubale-Kaine neli Naama. ²³Iamaki oambela waye, "Adaa na Zilla, mu tetece elii lyange; namwe mwa mbuyama a Lamiki, mutetece amai ange; Hine paa mulume oyu noni holofaza. mucaha mu ku ni fiwalaula. ²⁴Nji Kaine no lwihwa twa kukuma pa mutanu na twiili, henyi Lamiki oye kumamba lwihwa makumi mutanu na meli na mutanu na twili." ²⁵Adam kame opa munu waye libumo yopo aeleka mulume. Naku muta eli cina nji yoye Seta yopo amba nji, "Mulimu kame ona nipu mwana wa mulume muhi baka hya Abele, na ipaa Kaine." ²⁶Mwana wa mulume yopo oelekiwa kwa Seta na kumuta eli cina nji yo Enoshi. Peco nako aanu yopo atateka okwi hyana pa licina lya Minya moyo.

Chapter 6

¹Kuma na kwikala ngeya anu opo atateka okubula pano pakeye ana no akachana a elekiwa kwo, ²ao ana a Mulimu no alume , yopo a mona akacana ana no anu a munahala kuwapa, yopo a kahimbela akaci, pao na keta. ³Ominya moyo oamba, "O moyo wange ko wa kwi kalelela mwa anu enako coshe, kakuli a hekala nyama. "Kuma a yoya fela e myaka 120." ⁴Kuma na kwikala anu no makwenyepa muno mulitunga mumaiwao, ana no a lume ana a Mulimu ayeka ana no akacana no anu aelekela ana: onyiko anu makwenyepa mwico nako: ao omacina o naca mutende. ⁵Ominyamoyo opo mona nji ou nyangunyu no anu mulitunga una bulu, na kwi kalanji e minahano coo cohye no micima co yoshe ya kwipa, omaiwa oshe. ⁶Ominya moyo okengeela pakutenda mumnu muno mulitunga, omucima wae opo uswaba. ⁷Ominya moyo yopo amba: Kuma niyundihya anu oshe ao nani panga kutateka kwa nu kutwala kui yama nai no kukola nayo no kutuka mu mbyumbyulu, kakuli na kunyaza kua umba." ⁸Kono Nuwe owana hishemo hya Minyamoyo ⁹Ou omukoa wa Nuwe, Nuwe kuma na ikala munu wakuluka, kumana pila na mulao mwico nako caye. Kuma naenda na Mulimu. ¹⁰Nuwe kuma na eleka ana no alume a hatu Sema, Kama, na Jafeti. ¹¹Olitunga neloi lya sinyeha papila Mulimu, na kuumba unyangunyu. ¹²Mulimu yopo mona litunga; mutaneke, mona liumba ulyangelino, kakuli munu yoshe mana umba ulyange lino munjila cae pa lifasi. ¹³Mulimu oambela Nuwe: Enako no kupwa noinu yohye no moyo ome noci paka ka kuli elitunga linombu oku kwipaa no anu honyi ohye kuma ni e paa na litunga lyohye. ¹⁴O kutendele aleka no hitondo hya gofera, opange mizuzu mu aleka, ocilambe na bitumi mukaci na panji. ¹⁵Oci umbe munjila nongeya: muule no aleka oanekele mañokolwa no mianda ci hatu: mu wipi waco otende mañokolwa 50: muule waco kuca muwilu cikale mañokolwa 30. ¹⁶O hiye mualeka lihaululo no kwikala ñokolwa cimweya kuwilu: Opake mwelo muule no aleka. Otende aleka na maci o umweya paci mweya. Manjiyo no pashi naa no pakaci naa no muwilu. ¹⁷Cwale omo nenji ome, naleta munda ukulu mulitunga nji nai no itumba yoshe ikite moyo no kuyoya pashi no liwilu, yohye nopano pakaye kuma ifa. ¹⁸Hiwanga okwikala ngeyo, Kumo tukuhonyeka nawe: kumo ingena mu aleka owe naanoe na munuoe na anuwa anoe. ¹⁹Yohye eyo ikwite moyo mumi kalelo cayo cohye, oi himbe ili ili, eyo no hilume na hikaci, oci nge nihye mu aleka nji punyuhe nawe. ²⁰O inyunyi mumikalelo cayo cohye na iyama mumi kalelo cayo: yohye eyo no kuenda pashi na libumo mumi kalelo cayo. Kuma ikeya mu wili okoe nji iyoye. ²¹Ohimbe ilya yoshe no kuliwa oi waneke pa mweya okoe mu aleka, ikale ilya yoye na yoo. ²²Cwale Nuwe opo tenda ngeya. Kuca muinu yoshe omu namulaelela Mulimu, opo tenda ngeyo

Chapter 8

¹Mulimu apa nakengela Nuwe. Naiyama yoshe, na inu yoshe naikala mu a leka. Mulimu yopo fukiha mepo mulitunga lyoshe. Omeyu yopo atateka kuhuka pashi. ²Omaweluwelu no kwa hapwela yopo acikiwa na ma fifitele no ku wilu yopo a yangeliwa. obula yopo leshe kuloka. ³Omeyu apa na huka pashi mulitunga, mumanyima no maiwa 150 omeyu oshe ana pwele mulitunga. ⁴Aleka opo ya fuwama muma kweci mutanu na meli, mumayuwa mutanu na meli mukweci, ku maundu a Lalati. ⁵Omeyu yopo aekeza kuhuka pashi kupitela mukweci no likumi. Mu liiwa no ma tatekelo no kweci, omayulu no malundu yopo atateka ku monahala. ⁶Apa na kupita maiwa no kukuma pa makumi mane Nuwe yopo ya njulula Lififitele no Aleka naa panga. ⁷Yopo paniha Likololo yopo lituka tuka kuca na ku huka. Kupitela omeyu a pwela mulitunga. ⁸Yopo panihya Likuci kumona nji omeyu ana pwele mu litunga. ⁹Kono likuci hiwanji lya wana apa no ku lyata, yopo lihukela okwaye mualeka, kakuli meyu ahikile mulitunga lyoshe. Yopo tundiha likaha lyae, kuhimba Likuci kuli twala mu Aleka. ¹⁰Yopo tateela kame mutanu wa maiwa na maiwa meli yopo tuma likuci. ¹¹Olikuci yopo lihukela okwaye oma ngolwa ngolwa. Otaneke! ku mulomo wa lya lina himbi lyawa lya ku lelema lina kayula kuhitondo hya olive. Nuwe yopo limuka nji omeyu an pwele mulitunga. ¹²Yopo pitihya kame maiwa mutanu na meli, na kutuma Likuci kame. Hiwanji lya kahuka kame kwaye. ¹³Mutanu wa mianda na muanda umweya mu hilimo no matatekelo, mu kweci no pili, mu liiwa no pili no mu kweci, omeyu muli tunga ana pwele. Nuwe yopo fukula ohituwa no Aleka, yopo taneka panji, na kumona, hyemwa, pashi no litunga pa kukuta. ¹⁴Mu kweci no wili, mumutanu no maiwa na maiwa meli, olitunga lyoshe lina kukuta. ¹⁵Mulimu yopo ambela Nuwe. ¹⁶"Otunde mu Aleka, owe, munuwoe, anoe no alume, na akaci aikile noe. ¹⁷Opanihye oinu yoshe no ku yoya ikile noe-oi nyunyi, oi yama, na inu yoshe ifalambile pa lifasi-nji ye keze yonene pa litunga, inji ikale miselo na kuata mu lifasi. ¹⁸Nuwe yopo pana naanaye, na munu wae, naka nyamunwaye aa aikile naye. ¹⁹Ei yose iyoyile, nai yoshe i falambile, na inyunyi yoshe, yoshe ei ye ndile pa lifasi, mumasika ayo yopo ihiya Aleka. ²⁰Nuwe yopo umbela kalani Mulimu. Yopo himba iyama imweya ikenu na inyunyi ikenu, na ku pa hitabelo no kutumbeka pa kalani. ²¹Mulimu yopo yuba munuko u wawa na kuamba mumucima wae, "Ka na kukuta lifasi kame mulibaka lya munu, hiwanga nji o milelo no micima coo unyangunyu kutunde lela kuutomo woo. Hiwanji kame Kana kusinya ei iyoyile yoshe, we nji omu ina tendele. ²²Olitunga lya likile ngeyo, nako no mbuto na kutulo, kuombola na kupya, bumbi na mupepo, na liiwa na uhiku koya kupwa."

Chapter 11

¹Apa olitunga mutumbi mona likutusia mushobo umweya naku na ku kwata mai akukufeka. ²A endile kuca ku muhila liiwa, opo lyuwa lii hyaniwa Shina opo atungamo. ³Opo akuambela munu na munu, "mukeye, tupange mandomu naku atumbeka hiwana." Mbana panga madomu kakuli hiwanji kwaikala macwe mu hibaka naaca. ⁴Opo aamba, "mukeye, "tuku umbele ngambe Na tawala oule wa co wakakuma kuwilu, Nakupangela licina lyetu, nji kotutendile, mbotwa kukushandaule liawa pa litunga lyoshe. ⁵O moyo opo keya pashi kumona nyambe na Tawala echi ana umbu ana Adama. ⁶Ominya-moyo opo amba, "mumone, oshe anu a amweya na mushobo umweya, ngapa atenda ehi hiwanji omu tutwehya kuakwangiheca ei atendile. ⁷Mukeye, tushetumuke tuka lyanganihye mushobo wo, enji aka na ku yuba mukuamba," munu na mukwae. ⁸Ominya-moyo opo akauhanya mulitunga lyohye opo a lesa kuumba ongambe. ⁹Kutunda apo nouhyaniwa Babele, kakuli Ominya-moyo no lyanganihya omishobo no litunga lyoshe kutunda apo Ominya-moyo opo ashandaulela palitunga lyoshe. ¹⁰Olu lusika lwa Sema, Sema apa na kwanihya mwaanada umweya, opo eleka Aripakasandi kokunapu ilimo ili kutunda pa limina. ¹¹Sema mona ayoya mutanu wa mianda no ilimo. Kutunda apa naelekela Aripakasandi. Opo eleka andumbaana aili naakaci aili. ¹²Henyi Aripakasandi mana ayoya makumi mahatu na mutanu wa ilimo, opo eleka Shela. ¹³Aripakasandi apa naikala mianda cine na ilimo ihatu ku tunda apa na elekela Shela opo eleka alume na akaci. ¹⁴Shela apa na pila makumi mahatu no ilimo, opo eleka Hebere. ¹⁵Shela opo pila 403 kutunda apa na elekela hebere. Opo eleka alume na akaci. ¹⁶Hebere apa na pila mianda chihatu na i.imo ine, opo eleka Pelegi. ¹⁷Hebare mbana pila ilimo 430 opo eleka Pelegi, kutunda apo opo eleka alume na akaci. ¹⁸Pelegi apa napila makumi mahatu kutunda apo opo eleka Reu. ¹⁹Pelegi apa napila ilimo 209 opo eleka Reu. Opo eleka alume na akaci. ²⁰Apa Reu naapila mianda cihatu na ilimo iili, opo eleka Serugi. ²¹Reu apa na pila 207 opo eleka alume na kaci. ²²Selugi apa na pila mianda chihatu, opo eleka Nakori. Selugi apa na apila mianda ciili kutunda apa na eleka Nakori. ²³Opo eleka alume na kaci. ²⁴Nakori apa na pila makumi meli na mutanu, nailimo ine. Opo eleka Tela. ²⁵Nakori apa na pila ilimo 119 opo eleka Tela. Kutunda apo opo eleka alume na-akaci. ²⁶Kutunda apo Tela apa na pila mutanu wa makumi meli, opo eleka Abrame. Nakori na Harani. ²⁷Olu lolusika lwa Tela. Tela opo eleka Abrame. Nakori na Halani. ²⁸Halani opo fela muhibaka hya ihwae Tela omo na hyemwena mu Uli wa makalande. ²⁹Abrame na Nakoli opo ayeka akaci. O licina lya munu wa Abrame neli Sala oyu wa Nakoli neli Milika. Mwana Halani, oyo ihyae Milika na Jisika. ³⁰Sala neli lihuma; hiwanji akwata mwana. ³¹Tela opo himba mwanae Abrame, na muikulyae Lota, na nyamunwae munu wa Abrame, oshe opo acha ku uleya wa makalande. Kuca mulitunga lya Kanana na kuya kuma mu Karani opo atunga mo. ³²Tela apa napila ilimo 205 opo fela mu Karani.

Chapter 12

¹Apa minya-moyo yopo amba kwa Abrame, "otunde munaha coe, na ku tunda kwa-apoe, na mu mwanda wa ka ihoe, oce muhibaka ehi niku monihya. ²Manikutenda naha cikulu, mani kufuyaula, na ku kulihya licina lyoe, nawe moikala wa fuyauci. ³Manifuyaula a akufuyaula mani kuta a akukuta. Mishobo macifuyauliwa mulibaka lyoe." ⁴"Henyi Abrame opo tuta, kutenda omu na mwaambela Mulimu, na Lota opo tuta nae. Abrame neli wa makumi mutanu na makumi meli na mutanu no ilimo apo na tunda mu Harani. ⁵Abrame opo himba Salai, munu wae, Lota, mwana mwa pae no mulume, opo a himba hifumu hyoo hyoshe na-heta, na anu nayawana mu Halani. Opo funduka kuca munaha ca kanana ca Kanana, opo akuma muna ca Kanana. ⁶Abrame opo pita mulitunga lile lya Sikemi, kuhitondo hya ok ehi no ku More. Mweco nako Makanana aikile omo mulitunga. ⁷Minya-moyo opo kumonahaliha kwa Abrame, na kwamba, "kumanakupa ehi hibaka kwa ikulyoe. "Henyi Abrame opo umba katala ka minya-moyo, oyu no kumonahaliha kwae. ⁸Kutunda po opo ca ku lilundu no naha no ku muhila liiwa ca Betele, oku na cekela o tende cae, na Betele ku wiko, Ai ku upa. Apo bene pana umba katala ka Minya-moyo na kwi hyana licina lya Minya-moyo. ⁹Henyi Abrame oekeza mu muendo, kuca pepi na Nagev. ¹⁰Mana kuikala njala omo muhibaka, henyi Abrame opo ca mu Engepita ku keekalamo, kakuli njala neli cikulu yonene omo muhibaka. ¹¹Apa na henyena ku ingenna mu Engepita, opo amba ku munu wae Salai, "mone apa, nalimuka nji omu kaci muwawa. ¹²Apa ma-Engepita a kaku mona ma amba nji,"oyu munu wae, 'manipaa, kono owe ku moakuhiya na moyo. ¹³Oamba nji oma njange,inji ome ni kale hiwana bakeng'isa owe na upilo wange ma ulehiwa ba keng'sa owe." ¹⁴Mana kuikala ngeya apa na ingena mu-engepita, Ma-engepita apa na mona nji Salai neli muwawa yonene. ¹⁵Ana mulena Faro nao apa amu mona ,apa amutataeca kwa Faro, na mukaci apa amuhimba ku mutwala munjiyo ca Faro. ¹⁶Faro yopo tenda hiwana Abrame bakeng'isa Salai, na Abrame yopo piwa mangu na ngombe, mambongolo ilume, na pika akaci, na indongi ikaci,na makamele. ¹⁷Henyi minya-moyo opo fula Faro na njiyo cae coshe koto ci kulu bakeng'isa Salai, munu wa Abrame. ¹⁸Faro yopo ihyana Abrame,na kuamba, "Ike ei ona tende kwange? Apo nakana kuniambela nji munu woe ike? ¹⁹Ike ei ona ambele nji,'oyu manjange, 'inji ni muhimbe kuikala munu wange? kutunda pa, oyu yo munu woe.Muhimbe, oku cele." ²⁰Henyi Faro yopo laela anu ae bakeng'isa Abrame, na ku mucica, na munu wae na inu naakwata yosshe.

Chapter 14

¹Yopo kukeya mumaiwa a Amarafele, no ku Shinari, Arinoki, mulena no mu Elasari, Kedore laomere, mulena no mu Elami, na Tidali, mulena no mu Goyimi, ²yopo a panga ndwa kulwihya Bera, mulena no mu Sodoma, Birisha, mulena no mu Gomora, Shinabi, mulena no mu Adima, Shimebere, mulena no mu Zeboyimi, na mulena no mu Bela (Kame muihyanine Zoari). ³Aa malena mutanu makulu opo akuwanena pa mweya na mu mulonga no musidimi (kame waihyaniwa liwate lya mungwa). ⁴Muilimo likumi naili mona belekela Kedorelaomere, kono muhimo no likumi naihatu opa a alukela. ⁵Henyi muhilimo no likumi na une, Kedorelaomere, na malena naikala naya yopo akeya na kuyaluhihya marefaimi mu Ashiteroti Kamaimi, Mazusimi mu Hami, Maemimi mu shave Kiryataimi, ⁶na mahori Kulilundu lyoo no mulitunga lya Seiri, kuka kuma na mu EI parani, pepi na lihalaupa. ⁷⁸⁹Henyi apa nahuka opo akeya ku Eni Mishipati (kame kuihyanine Kadeshi), na kuyanyihya olitunga lyoshe lya Amalekites, kame na ma Amori a natunga mu Hazazoni Tamare. Henyi o mulena no mu Sodoma, o mulena no mu Gomora, o mulena no mu Adima, o mulena no mu Zeboyimi, na mulena no mu Bela (omu kame muihyaniwa Zoari)opo aca ku ka kutukiseza ndwa mulyuwa lya Sidomi kukalwihya Kedorelaomere, mulena no Elami, Tidali, mulena no mu Goimi, Amarafele, mulena no mu Shinari, Arioki, mulena no mu Elasari: malena mane kulwihya malena mutanu. ¹⁰Henyi musindi wa Sidimi neli wa homba wa mateke a tala, na malena no mu Sodoma na mu Gomora apa aiyapa, ayangwelamo. A apanduka aiyapela ku malundu. ¹¹Henyi mulena opo a himba ohifumu hyoshe no mu Sodoma na mu Gomora na ilya yoo yoshe, na kukucela. ¹²Apa naaca, opo a himba kame Lota. Mwana minae Abrame no mulume, oyu no tunga Musodoma, na hifumu hyoshe ¹³oyu mweya no panukako opo keya na kuya ambela Abrame no mu Heberu. Oyu neli notunga muitondo ya mamere eyo iwanahalile ku muomori, o Amorite, oyu neli manja Eshikoli na Anere, a na kuhonyeka na Abrame. ¹⁴Apa Abrame na yuba nji oila ina kwata a paye, opo waneka anu aye 318 no kulutiwa ndwa a na hyemwena munjiyo caye, opo acicela kule na Dani ñ ¹⁵Opo tapa alume aye muikwata na kutapela aiku owo uhiku, oye napika aye muikwata, opo acicela kule na Hoba, ku mutulo wa Damaseka. ¹⁶Henyi opo kahuca hyoshe ohifumu, kame na kukaca mwa paye Lota na hifumu hyaye, na kaci ngeyo na anu akwao ¹⁷Mumanyima Abrame yoka huka ku kunyihya Kedorelaomere na malena naikala naye, o mulena no mu Sodoma opo a pana ku ka muamuhela mu musindi wa Shave (Kame lihyanine musindi wa mulena). ¹⁸Melekisedeki, mulena no mu Salema, opo leta ihima na veine. Neli mu pulisita wa muambakani no kuwilu. ¹⁹Yopo mu fuyaula kuamba nji, "Fuyauci cikale kwa Abrame kutunda ku Mulimu muambakani no kuwilu, muumbi no liwilu na litunga. ²⁰Fuyauci cikale ku Mulimu muambakani no kuwilu, oyu na kupu oila yoe muma kaha oe." ²¹O mulena no mu Sodoma opo amba kwa Abrame, "onipe o anu, na kuhimba ohifumu." ²²Abrame yopo amba ku mulena no mu Sodoma, "Ni naimeka o likaha lyange muwilu ku minya moyo, Mulimu muambakani kuwilu," muumbi no liwilu na litunga, ²³nji komba ni kahimba wanda, mangwabilo, kapa hinu hyoe, nji wa kaamba nji, 'Ni nafumihya Abrame.' ²⁴Koni himbile hinu kutundihya ko ehi naliwa kwalume a tomo andumbaana na hi hinatapeliwa alume ni na ci noo muhiye Amere, Eshikoli, na Mamere a himba eyi ialukelile."

Chapter 15

¹Mumanyiwa nei inu o ili lya Minya-moyo opo likeya kwa Abrame mu pono, kuamba nji, "Koneyapa, Abrame! Minya-moyo no tebe na mupuzo oye ukulu." ²Abrame opo amba nji, " Mulena Minya-moyo, ike yonipa, kakuli na ekukeza uumba, oyu wakuyola onjiyo cange Eliezere wa Damaseka?" ³Abrame opo amba nji, " kakuli hiwanji wanipa lusika, omone, oyu mbohyemwena munjiyo cange yo mbo niyola!"⁴Henyi, mumone, olii lya Minya-moyo opo likeya okwae, kuamba nji, "Oyu mulume liwa kakuyolo; kono mwanaye nokukwelekela yombokuyola." ⁵Henyi opo muleta panji, na kumwambelanji, " Tanekele muwilu, otale mandungweci, Inji watwehya okwatala." ⁶Henyi opo omuambela nji, " Ngeyo mwakwikalela masika oe." ⁷Opo itana ei naamba Minya-moyo, na kuibala okwae inji kuluka. ⁸Opo mwambela nji, " Yome no Minya-moyo, nanikutundihya mu Ure no Machaldenia, kukupa uno mubu ouyole." ⁹Opo oamba nji, " Mulena Minya-moyo, moni limuka ngepi nji liwa niuyola?"¹⁰Henyi opo mwambela nji, " Niletele ka ngombe aka no ilimo ihatu, mbembe mukaci wa ilimo ihatu, ngu wailimo ihatu, nkwilimba na likuci litoma." ¹¹Henyi omuletela yohye ei, nakuimbatula mui emba ili, na kupaka oiemba na iemba muwilu wayo kukupa omyongo, kono hiwanji atapa oinyunyi. ¹²Apa oinyunyi no kulya ikwayo oapa naiya tula pa itupu, Abrame oicica. ¹³Henyi apa liwa nalica ku kwika, Abrame oca pa tulo tukulu henyi, mumone, milena cikulu no kwiyaapihya cimukeyela. ¹⁴Henyi Minya-moyo oamba kwa Abrame, " Olimuke hemwanji masika oe kuma aikala a ngenda mu naha cikanine kwikala coo, kuma a tendiwa upika na kulyateeliwa mulimo mianda ci ne. ¹⁵Kuma ni atula eco naha akubelekela, mumanyima kama akutunda mo na hifumu hingi. ¹⁶Kono kuma oca kwa kaihoemukuzo, henyi kuma okafundiwa ona kulupala. ¹⁷Kuma akeya kuno kame mu lusika no une, kakuli oui no Maamori hiwanji kale wa kuma pa mafelelezo." ¹⁸Oliwa lyo lineki henyi seli milena, mumone, Kanyungu no mulilo na Mushe na malimi no taci lipita mukaci no ipinji. ¹⁹Muliwa eli Minya-moyo natenda tumelelano na Abrame, kuamba nji, " Napa cino naha ku masika oe, kutunda ku lyambai lya Egepita kuca ku ku lyambai likulu, ma Eufirati- ²⁰Maakeni, Maakenizi, Maakadamoni, ²¹Maahiti, Maaperizi, Maarefaimi, ²²Maamori, Makanana, Magirigashi, Majebusi."

Chapter 16

¹Apa Salai, munu wa Abram, neli hiwanji aelega ana nae, kono mana kwata mupika wa mukaci wa muengepita, licina neli Hagare. ²Henyi Salai yopo amba kwa Abram, "omone apa Minya-moyo ona niikaliha hiwanji ana. Oce ku mupika wange. Mwendi mani kwata ana kwae. "Abram yopo teteca lii lya Sarai. ³Neli mumanyima Abram, yonakekala ilimo likumi munaha ca kanana apo Sarai, munu wa Abram, omupa Hagare mupika wae no muengepita, kwa humwae kui kala munuwae. ⁴Henyi yopo ca kwa Hagare, yopo lemupa. Apo na ya mona nji ona lemupa, yopo ya monihya ka nyazo kwa munuwae. ⁵Henyi Salai yopo amba kwa Abram, "Aa mafosisa aikile kwange bakeng'isa owe. Hina kupu mupika wange no mukaci mu mbando coe, kono apa a yomona nji ona lemupa, opo ni monahala kashwau mumeng'o ae. Kanti Minya-moyo aatule mukaci kange noe." ⁶Kono Abram yopo amba kwa Sarai, "omone apa mupika woe no mukaci aikala mumata oe, otende kwae ei onahanine. "Henyi Sarai yopo munyandihya, yopo tunda kwae. ⁷Omang'eloi a minya-moyo apa amu wana ku liwelu-welu no meyu mulihalaupa, liwelu-welu mana likala munjila ca Shuri. ⁸Opo amba nji, "Hagare, mupika wa Sarai, watunda kupi waca kupi?" ⁹Henyi yopo amba nji, "inaituka mulena wange Sarai," ¹⁰Lingeloi lya minya-moyo opo liamba kwae nji, "ohuke kwa mulena woe, okakulilelele kwae." ¹¹Henyi olingeloi lya Minya-moyo opo liamba kwae, "ku mani buliha olusika loe yonene, injiapile na kwa abala." ¹²Olingeloi lya Minya-moyo lyopo liamba okwae, "Omone, ona lemupa mo eleka mwana mulume, mo muta licina lya Ishimaele, kakuli Minya-moyo ona yubu kunyanda koe. ¹³Makwikala mbongolo wa mulume no mumuhitu. Makwa alukela anu, na munu yoshe makumwalukela nae, ku maikala kutunda kwa pae." ¹⁴Henyi yopo opa eli licina ku Minya-moyo ou na amba kwae, "yowe Mulimu oyu nanimono, "mwana ambele, "Na twehya kukeza kumona, hiwanga mumanyima no kuni mona?" ¹⁵Henyi o lihimana mana litiwa licina lya Beere Lakai roi; mumone, neli mukaci ka Kadeshi na Beredi. ¹⁶Hagare oeleka mwana na mwana Abram no mulume na Abrame ota mwanae no mulume, oyu na mwelekela Hagare, licina lya Ishimaele. ¹⁷Abrame mana kwatan ilimo makumi mutanu na makumi mahatu na ilimo mutanu na himweya apa Hagare na eleka Ishimaele kwa Abram.

Chapter 17

¹Abrahama apa nakuma pailimo mutanu wamakumi nama kumi mane, namutanu wamaiwa, namaiwa mane, Mulimu opo kumonahalihya kwa Abrame naku muambela nji, yome no Mulimu no machi koshe. Oende posho cange, naku sepahala. ²Chambu moni ongoca ouhonyi ni kwite noye, nakuku buliheca ana yonene. ³Abram opo ngwa namanwi opo teelela lupala lwae pashi, Mulimu opo amba naye nji, "o kwange, omone moni ongoca ouhonyi nikwite noye. Henyi moikala akaihywa macaba mangi. ⁵Ko wa kwihyaniwa Abram, kono licina lyoe yowe Abrahama. Kakuli moni kupanga ihywa masika na mishobo. ⁶Moni kubulihyeca yonene, nakutenda masika, omalena matunda koye. ⁷Kuma ni paka ouhonyi mukaci kange nawe na ikulyoe akeya mumanyima oe. Kupitela sika oe naulikani no kuhapwa, nikale Mulimu woe na kwaikulu akeya muma nyima oe. ⁸Kumanipa owe, naikulyoe akeya mumanyima oe, olitunga no ungenda woye omunokeya, hyoshe hibaka hya Kanana, nji coshe muciluwe, kame moniikala Mulimu wenu. ⁹Henyi Mulimu opo amba kwa Abrahama, "okoye ongoce ouhonyi wange, owe naikulyoe akeya mumanyima oye. Kutwalelela muma sika oe oshe. ¹⁰Ou honyi, oswanelile kubuluka mukaci kange nawe naiklyoe akukong'a: alume oshe aingene mumupato. ¹¹Ku mamu kusehululwa nji kumonahalihye ouhonyi wange name nanwi. ¹²Yoshe mulume mukaci kenu oyu kwite maiwa mutanu namahatu aingenihiwe mumupato, kakuli mwana mulume yoshe, mumishobo cenu. Oyu noku hyemwa munjiyo, kapa ouno ulwa namali kumushobo upi kapa upi, oyu tendile nji kanji wakwa ikulu enu. ¹³Oyu noelekiwa munjiyo coye kapa ouno ulwa namali a lukela kuingena mumupato. Ouhonyi wange waikala munyama cenu, uhonyi waku hapwa. ¹⁴Mulume yoshe oyunakana kuingena mumupato, oyu nakana kusehulula nyama cae, oyo munu kuma tundihwa kulusika lwaapae, kakuli onepihya ouhonyi wange. ¹⁵Mulimu opo amba kwa Abrahama, "kwa Salai munu woe, kona muihyana salai kame. kono licina lyae malikala Sala. ¹⁶Moni mufuyaula, mani kupa mwana kupitela kwae mani mutonolofaza, maikala mushemi wa manaha. Malena no anu ma-atunda kwae. ¹⁷Abrahama opo kubama kumanwi nakutea mutwi wae pashi, opo sheka, nakukuambela mumucima na kukuambela nji, "kame mwanucana atwehya kuhyemwa ku munu kwite ilimo ikuma pa muanda? Sala ne oyu no kwata makumi mutanu namane no ilimo, no eleka mwana wa mulume?" ¹⁸Abrahama opo amba kwa mulimu, "aa maishimaele apile posho coe!" ¹⁹Mulimu opo amba, "hiwanji, kono Sala munu woe kuma kweleleka mwana wa mulume, na kumuta licina lya Isaka. Kumoni tateka ouhonyi naye ene ku mamananeno no ouhonyi naikulyae amukong'a. ²⁰Wenji Ishimaele, ina kuyubu. Mumone, inamufuyaula naku mupa lueleko lungi. Kuma ikala aka ihwya ana malena no a kaci, likumi naili. Kuma ikala mukulu wai lalanda. ²¹Kono ouhonyi wange moni uongoca na Isaka, oyu akweleka Sala onako no kufeka wenji chino muhilimo hikeya. ²²Apa anamana kuamba naye, Mulimu opo kambama kukuhiya Abrahama. ²³Henyi Abrahama opo himba mwanae, Ishimaele, naa oshe nahemwena munjiyo cae, naa nauliwa na mali ae, alume oshe naikala munjiyo ca Abrahama, opo aingenya mumupato elyo liwa lyahyo, kuco mu namuambela Mulimu. ²⁴Abrahama mana kwata ilimo makumi mutanu nama kumi mane apa naingena mumupato. ²⁵Ishimaele mwanae yo kwite likumi nailimo i hatu no kuhyemwa opo ingena mumupato. ²⁶Elyo liiwa lyahyo Abrahama na Ishimaele mwanae mana ingena mumupato. ²⁷Alume oshe nahemwena munjiyo cae, mana ingenya mumupato naye, kutula nanahyemwena munjiyo nana uliwa namali kumishobo caco.

Chapter 18

¹Mulimu ominya moyo okumonahaza kwa Abrahamama muitondo no mamere, yo tongomanine muhyelo no tende akamwe koka twile omuhinonga. ²Yopo taneka muwilu kame, mumeño omona alume a hatu aimanine pelo naye. Apa a mona, ene oaitukela kuashambilela kutunda mutende naku ka kubama pashi posho coo. ³Ene oa ambela, "Molyange nji munani a muhele mu meño enu, na milomba no mupika wenu kamu nani pitelela." ⁴Mulehye tumiletele tumeyu, mwa muku hupe kuma kondo, kame mu pumule ko mushi no hitondo. ⁵Muni leshe nimiletele ko tunyonyo, twa kulya, mufeke wenji mwa katuluha. mumanyima henyi cambu mwaca mumu endo wenu. Pomona nji munapiti okwange no mutanga wenu. "Yopo amuambela nji, "Otende omu ona ambele." ⁶Henyi Abrahamama apa anyangupela mutende kwa mbuyama waye Sara, nakuka amba nji, "Onyangupe, ohimbe manganja ma hatu no fulaulo alube wangu oaponene otende hinkwa." ⁷Kame Abrahamama oitukela kumulaka, kuka ketela kangomwana naka monahala kuwapa, naku kaapa omubeleki waye nji akepaele angenda na kuka atelekela. ⁸Ohimba eyi naponi na mabisi, na nyama eci alukiseca, yoshe oitwala posho coo, nakwimana pa mbali oo muhitondo ao henyi alile. ⁹Ene amu amuambela, "kupi kwali Sara ombuyama woye?" yopo oalaba nji, "muya, mutende." ¹⁰Yopo omuambela nji, "Kumamba ni ka huka kame mucino nako, nanimone, Sara munuwoye kuma eleka mwana wa mulume. Sara yotetecile mushelo no tende naikala, kuma nyima ae." ¹¹Eco nako Abrahamama na Sara neli ana kulupala, kukulupala yo nene, kuku lupala yonene, kame Sara yo na pitelele na ilimo eyo akaci aelekanga aana. ¹²Sara ene ukusheka yo hoci, kukwipula yohoci, "Ike apa Sara asheka naku kwipula nji kumamba nieleka mwana, ome hina kulupala?" ¹³Ominyamoyo ene oambela Abrahamama, "Ike apa Sara asheka naku kwipula nji, 'kumamba nieleka mwana, ome hina kulupala?' ¹⁴Kohi kile ehinu ehi kalu kwa Mulimu? munako eci hinatomo ome, mu bumbi wenji ngeno, mba nika kuhukela. Cino nako ehilimo hikeya Sara kumambaeleka mwana wa mulume. ¹⁵Sara ene okuyaya na kuamba nji, "ahyele na sheka," apo kuma neeyapa. Yopo alaba, "Hiwanji, kumo na sheke." ¹⁶Henyi alume opoemana kufunduka wa Sodoma. Abrahamama ene oahindekeka kumona munjila naca. ¹⁷Minyamoyo Mulimu ene okwipula "Ome ni kuholeke kwa Abrahamama pa hinu ehi nihinga kutenda mupanopano. ¹⁸Pomona nji panopano Abrahamama mbaikala mu shobo ukulu waku hatwehyahala, kame omacaba no mulitunga kumamba afuyauliwa mulibaka lyao. ¹⁹Kabaka hina mukete nji nga mba aendihye anaye na no munjiyo caye amba keya mumanyima kwa kukenihya enjila ca Minyamoyo, kutenda eyi no kuluka na kuamba eyi no kuoloka hiwana, nji Minyamoyo a letele Abrahamama eiyi ana muambele." ²⁰Minyamoyo ene oamba nji, "Mulibaka noku shikauka kulila kwa Sodoma na Gomora kuma kulu yonene, kame na sibi hyo hina kumekecepo, ²¹"kuma ni cako kuhyecumukelako nikamone ehililo hyaye hina keye kwaku kuma na kwange, Nji hemwa ya ana tende. Nji hiwanji, kuma ni limuka." ²²Henyi alume yopo a hukuluka ku tundako, kame nakuca ku Sodoma, kono Abrahamama kuma na hiyala yo imanine posho ca Mulimu. ²³Ene Abrahamama akeya kwae kwa kwi mwi pula, "Kuma oka fiyela aa no kuluka pamweya naa anyangunyu?" ²⁴Mwendi mwikile akukuma pama kumi mutanu mumuleneñi. Kumo kafiyela kupita nji oa buluke mulibaka no makumi mutanu anu nokuluka aikilemo? ²⁵Ikale kule noe kona hinga ku tenda ngeyo, kwi paa a wawa naa noku ha luka, nji aa nokuluka aipaiwe pa mweya naa anyagunyu, nji anu awawa atendiwe nao wenji anyangunyu. Ehyo hikale kule noe! Hike na nji omuatuli no litunga lyoshe kumba atenda eyi no kuluka?" ²⁶Minyamoyo hyakapanga ene oamba nji, "mbanikawana musodoma ma kumi mutanu mumuleneñi, henyi apo monipwela naasinya kuma nika leshe mulibaka lyaa." ²⁷Abrahamama ene oalaba na kuamba nji, "Omone pano, hina amba na Mulena, hiwa onitenda nji no liluli kame no makala! ²⁸Kuma kukela ngepi nji kwaka waniwa anu mutanu cambu no ku haluka nji akwanihye makumi mutanu, anu makumi mane na mutanu? kumo ka sinya amileneñi kakuli ana kwanga ku kuma pa palo cifaiwa no kuluka? Kumo kasinya omuleneñi mulibaka no anu mutanu ana kwanga ku waniwa? Yopo mualaba, "Monipwela naipaa kabaka aanu makumi mane." ²⁹Mulume yopo amba kwae kame, na kuamba nji, "Ngepi nji makuka waniwa makumi mane?" Yopo alaba, "Kana kutenda bakeñisa lya makumi mane." ³⁰Ene oamba nji, "Hemwa na lombi kona nyongonya, Mulena, nji nga niambe. Mwenja makumi mahatu kuma aka waniwa mo. "Moni pwela na kaa sinya, nji na ha kawanamo makumi mahatu. ³¹Ene oamba, "Omone henyi, hina aamba na mulena! mane mwendi makumi meli kuma akawaniwa, Ene omualaba, "Monipwela na kaa sinya mulibaka no kwikala makumi meli." ³²Ene oambanji, "Kamuna ni nyongonyena Mulena, kuma niamba ehi no mamaneneno. Mwendi likumi lyo likawaniwamo. "Ene oambanji monipwela na ka sinya mulibaka no lyo likumi. ³³Minyamoyo Mulimu yopo ca naye uya mana kuamba na Abrahamama, naa Abrahamama naye yopo ohuka ku munji.

Chapter 19

¹Mañeloi meli yopo akeya ku Sodoma mangolangola, Henyi Lota yo tongomanine kumwelo wa Sodoma. Lota yopo oamona, yopo a mbatawela kuku hangana, noo, naku kaku bama posho co pa mabu. ²Yopo oamba nji, "Mone henyi, molyange, makwetu nga muhukuluke munjio no mubeleki wenu, mu lalemo uhiku umweya, kame mukuhupe naku makondo. Ponji peunja mumeneke na ku ca mumuendo wenu." Yopo aalaba, "Hiwanji, kuma tukalala mutolopo." ³Kono yopo oambela yonene, yopo aca naye, na kukengena munjio caye. Naku ka alukihyeca eyi no kulya kuapa na hinkwa no mbula kutula mumela, yopo alya. ⁴Kono a hiulwa na kuka hindama, alume no mumuleneñi, alume no mu Sodoma, yopo aya cinguluka njiyo, anukana naa akulu, oshe alume nomu ma kona no muleneñi. ⁵Yopo aihyana Lota, naku muambela nji, "Aya alume ana keye ku njiyo coye uno uhiku kupi kwaali? Oapanihyece panji kuno kwetu, nji twatu tu alimuke." ⁶Lota yopo pa nena panji no hyelo koo naku kuyanjala ku nyima. ⁷Yopo amb nji, "Namilomba, mwa apange, kamu nanyangupa kutenda eyo. ⁸Mumone pano, nakwata anange no alanjo aili aa anakana kuku limuka kale na lume. Mulehye niami panihyece pannji kwenu, mwa mutende yoshe ei mu wapela mumeño enu. Kamuna tenda hinu hyoshe kwa alume, kakuli ku mana keye okwange munjiyo." ⁹Yopo amba nji, "Ohuke mumanyima!" Kame yopo amba nji, "Oyu mana keye kuno kwa kwikala netu kono ngenda, kame pano ana keye kwikala yo muatuli wetu! Pano kuma tu kutenda mwa kwipa yonene kupita nao angenda oye." Yopo akundamena kufaa oyo mulume, na kufaa Lota, naku keya pepi na kuya cola hikwalo no mwelo. ¹⁰Kono alume yopo akuma ku kwata Lota naku muleta munjio naangenda aya naku yanjila omwelo. ¹¹Ene angenda a Lota a tula alume na ubofu alume aa naikala panji no mwelo no njiyo, anukana naa kulu, henyi nji azielehe afaa kupanena panji ku mwelo. ¹²Henyi aalume ene epula Lota, "Okwite munu kuno? Hiwa mwana-muenda-kumuongo, anoye no alume naa no akaci, kapa yohye oyw kwite mumuleneñi, oa tundihye muno. ¹³Kakuli pano pano twa sinyi hino hibaka, kakuli oku nyazahala kwahyo posho ca Minyamoyo kuna yubahala yonene mane tuna tumiwa kwa kuu sinyi." ¹⁴Lota ene oca ku ka ambela anaye no mwenda kumongo, na alume ana taanga anaye nji ayeke, kame na kuambela nji, "Munyangupe, mutunde muno muhibaka, kakuli Ominyamoyo Mulimu koku sinyi kwaye muleneñi." Kono kwana ye no mwenda kumongo kuma ku monahala wenji aha sheeka no. ¹⁵Uya aliika liwa, eliñeloi liambela Lota, kumuambelanji, "Oimane oce, ohimbe mbiyama woye na anoye noakaci mu wili wo aa twikile noo kuno, ena pa mufiyeliwa mupanishi mende no muleneñi." ¹⁶Kono ene okulyanganihya. Henyi a alume yopo amukwata palikaha, na likaha lya mbuyama waye, kakuli Minyamoyo Mulimu kumana mufela hilila ñeke. Naku atundihya mo, kukaa hiya panji no muleneñi. ¹⁷Apa na mana kua tundihya mo, omweya kwao alume ene oamba, "mwituke! kamu na kutemuna kunyima, kapa kukekala mulibala, mwitukele ku malundu ene apa mufiyeliwa." ¹⁸Lota ene oamba kwoo, "Hiwanji, makwetu, malena ange! ¹⁹Mumone henyi, Omutanga wenu o namushemuba mu meño aye, kame ona ni monihya hishemo hikulu pa kuyoyihya omoyo wange, kono kanitwehye nji ni tukele ku malundu, kakuli eliñungwa no sinyeho moni pwela na twehya kwituka kulihya kumali ni pitelela, henyi kuma nifa. ²⁰Otaneke, uya muleneñi ukali paya unyonyo. Nalomba, nitukele muya-kananji unyonyo?-na upilo wange kuma uyoya." ²¹Henyi omwa mbela nji, Ehe, Naha kwitanena okupa nihionanilombo, moni pwela na sinyi o muleneñi onatoyo. ²²Onyangupe! oitukeleko, kakuli moni pwela na tenda hinu hyoshe ene apa okakumako. " Cwale henyi muleneñi yopo utiwa licina lya Zoali. ²³Eliwa lyoli nahili Lota yo kakuma Zoali. ²⁴Henyi Mulimu yopo wautulela mu Sodoma na mu Gomora mbundu na mulilo ku tunda kwa Mulimu mu mbyumbyaulu. ²⁵Ene osinyi eci mileneñi, na libala lyoshe. naa oshe naa atunga mumu leneñi, naimela naimena mu muleneñi. ²⁶Kono mbuyama Lota, oyw noikala kunyima caye, otaneka kunyima, yopo aluka hiñomoto hya mungwa. ²⁷Abrahama oinguka ama hikuhiku na kuca pa hibaka natangela kwi mana Minyamoyo. Otaneka ku Sodoma na Gomora na kutaneka ehibaka na mubu woshe no libala. ²⁸Yopo taneka kumona, omushe wouca muwilu kutunda pashi wenji mulilo waondo. ²⁹Henyi apa Mulimu asinyi mileneñi nomu libala, Mulimu yopo oihyana Abrahama nji alimuke. Ene otuma Lota oce otunde mukaci no lifu pano emileneñi na mwilanga caha sinyiwa. ³⁰Kono Lota oye yopo oca ku Zoali kukekala mu malundu na anaye noa akaci, kakuli kuma neeyapa okwi kala mu Zoali. Henyi yopo okekanga mulite, oye na anaye no a kaci oaili. ³¹Omwena no mweli ene oambela minaye, "Ihwetu ona kulupala, kame hiwanjiko mulume pepi waku ya lalanga netu kuca mulitunga likalelile. ³²Okeye tunwihye ihwetu mutoho, henyi nga tulale naye, nji tu buluke alusika lwetu luyoye na ihwetu." ³³Henyi yopo anwihya ihoo mutoho owo uhiku. Henyi omweli omweli oingena mo kuka lala na ihwaye; Ihwaye no kena alimuka apa naya lala, napanaingukela. ³⁴Eliwa nalitata omukulwa no munu ene oambela minaye, "Otetece, kuma nani lala na tate aka no mafelelezo. Tumu nwihe mutoho uno uhiku kame, henyi ngo ingene nawe oka lale naye nawe nji olusika lwetu nga luyoye na ihwetu." ³⁵Henyi yopo anwihya ihwo kame owo uhiku, kame omwanuke naye yopo oingena kuka lala naye. No kena alimuka apa na kalala na pa nee ngukela. ³⁶Oshe aana Lota yopo alemupihwa kwa ihoo. ³⁷Omweli yopo eleka mulume, na ku muta Moabi. Yo

mushemi noma moabi aa apelo. ³⁸Henyi omina no munu, yopo eleka naye mulume, yopo omuta Ben-Ammi. Yo simulula olusika lwa ma Amoni pelo.

Chapter 20

¹Abrahama yopo tuta okunaikala kumboela, naukekala mukaci ka Kadeshi na Shuli. Neli ñongwa mu Gerari.

²Abrahama manaamba mulibaka lya munuwae Sara, "nji manjange." Henyi Abimeleki mulena ku Gerari yopo kahimba Sara. ³Kono Mulimu yopo keya mutulo kwa Abimeleki ouhiku, naku mwambela nji, "Mone wafa libaka lyoyu mukaci ona himbi, kakuli munu wamunu."⁴Kono Abimeleki hiwanji weli akwekela kwae, oamba nji, "owe mulena, watwehya kuipaa hiwanga litunga no kuluka?" ⁵Kananji yoye yohinda noni ambelanji manjange?

Hiwanga oye mukaci yoñene monaamba nji, 'manjange.' Hina tende ei mukukena nomucima wange na kuluka ko makaha ange."⁶Henyi Mulimu yopo aamba kwae mutulo, "Eee, nalimukanji mona tende namucima ukenu, ngapa henyi hina kucikele inji kona tenda sibi okwange. Ngapa hina kana kukulesha nji omukwate. ⁷Apa henyi ohuce munu wo munu kakuli mupolofita. Maakakulapelela, henyi mokayoya. Kono nji komuhucile, olimuke nji owe na anu oye oshe mamufa hemwa.⁸Abimeleki yopo inguka mahikuhiku na kuihyanena apika ae okwae. Nakuambela ei inu yoshe, nakuiyapa enene. ⁹Abimeleki yopo ihyana Abrahama na kumuambela nji, "Ike yonatende kwetu? kapa hina kuipihyece kupi, apo tuletelile ome na mubuso wange mulandu ukulu ngeya?"¹⁰Abimeleki yopo ambela Abrahama, "Ike yoina lete nji o tende ei inu?" ¹¹Abrahama yopo ambanji, "kakuli mohinanahana nji, 'akuhyako aaiyapile Mulimu muno muhibaka, inji maanipaa libaka lya munu wange' ¹²Eco hemwa niti, hemwa manjage mwana tate wa mukaci, henyi yopo ikala munuwange."¹³Mulimu manaleta nji nihiye njiyo ca tate, na kuni yembaanihya muhibaka na hibaka, niambo kwae, 'wa swanela kuni monihya nji omunu wange: Kuhibaka hyoshe tuca, "Onitoe nji, " manjange.""¹⁴Abimeleki yopo himba mangu na ngombe, naapika noa lume naapika noa kaci, nakuapa Abrahama. Henyi yopo huca Sara, munu wa Abrahama, okwae.¹⁵Abimeleki yopo amba nji, 'otaneke hibaka hyange hyaikala posho coe, oikale poshe apotabelile". ¹⁶Kwa Sara yopo amba nji, "otaneke, hinapu manjoe hikiti noa silibela. Nji ni fuke ou fosi ina tende koe pa meño noa oshe aikile noe, na ku munu yoshe, ona kenihwa hyemwa."¹⁷Abrahama yopo lapela kwa Mulimu, na Mulimu oyoihya Abimeleki, munu wae, apika ae noa kaci nji atwehye kueleka ana. ¹⁸Kakuli ominya moyo monaa kwala olweleko loshe lwa njiyo ca Abimeleki libaka lya Sara, munu wa Abrahama.

Chapter 21

¹Ominya moyo opo tendela Sara muya na musepihye ca. ²Sara yopo lemupa nakueka Abrahamama mwana mulume mu ucembebe waye, pa nako no ku kwana eco na mutoyela Mulimu. ³Abrahamama yopo paka licina mwanaye oyo mbo elekiwa kwaye nji Isaka. ⁴Abrahamama otwala mwanae ku mukanda yo kite maiwa mutanu na mahatu, kulingana omo naambela Mulimu. ⁵Abrahamama kuma nakwata mwanda umweya waili mo yo eleka mwanaye Isaka. ⁶Sara oamba nji, "Mulumu ona nitende nji ni hyeke; yohye oyu yuba kuma asheka nange." ⁷Kame oamba nji, "Anyi oyo no kuamba kwa Abrahamama nji Sara kuma mba kwata ana. Kono hi na mwelekele mwana wa mulume muilimo no ukulu waye!" ⁸Omwana opo kula naku humuka, na Abrahamama otenda mukiti ukulu eliiwa Isaka na humuka. ⁹Liiwa limweya Sara opo mona mwa Hagare nomu Engepita, oyu na mwelekihya Abrahamama yo hyeka. ¹⁰Honyi opo ambela Abrahamama, "Ocice oyu mupika no mukaci na mwanaye. Kakuli oyu mwana no mupika mwakupwela ayola akuyola pa mweya na mwanange, Isaka." ¹¹Ou mwambelo nekena wa wapeli hya Abrahamama mulibaka lya mwanaye. ¹²Kono Mulimu oambela Abrahamama, "kona kola ku mucima palibaka lya uyu mwana pa mulandu wa mupika nomukaci no musizani woe. Otecece kumai a Sara yoshe eyo aku ambela pe yo i ambo, kakuli kupitela mwa Isaka olu hika loe mo mba ulimukeliwa. ¹³Kuma nipaka nalo lusika lwa mwana hao ka mutanga wahao yo wamusali naha cikulu naco, kakuli wa lusika loe." ¹⁴Abrahamama oma hikuhiku oi nguka, ohimba liñende na swaki no meyu, na kuipa Hagare, kuimupaka pa lifuci. Nakumupa mwanaye na kufundula. Afunduka na kutateka ku yembaana muli halaupa lya Beersheba. ¹⁵Ameyu naikala muswaki uya apwa. Opo hiya mwanaye muhibaka no muhitu himweya. ¹⁶Cwale oca, okatongomana pa mutalumukela naye, omutalumukela no ku kwana kuyumba no mungamba, yopo ambanji, "Ko hinamona apa afela mwanange." Apa ikala katala mukila naye, opo kalumuka kulila kutwala lii lyae mu wilu. ¹⁷Mulimu opo yuba e lii lyoyu mucaha, e liñeloi lya Mulimu lihyana Hagare kutunda ku wilu, li muambela nji, "Hike hyo hi kukatazile, Hagare? Kone yapa, Mulimu ona yubu lii lya mucaha oko aikile. ¹⁸Oinguke, oimanihye oyu mucaha. Kame omutiise; Kuma ni mupanga kwikala naha ci kulu." ¹⁹Mulimu yopo mutundihya akapai pameño, opo mona eli weluwelu no meyu. Opoca ku ka beta meyu na ku umbihya ezwaki caha na kupa omucaha nji a nwe. ²⁰Mulimu opo babalela oyu mucaha, yopo kula. ²¹Kuma napila mu lihalaupa yopo ikala musholi. Kuma na tunga mulihalaupa lya Parani, Inawaye omu wanena mukaci wa mu Engepita. ²²Kuma na kwikalanga mwico nako nji Abimeleki na Pikoli omu endihi no ndwa oambela Abrahamama nji, "Mulimu ahekali noe muinu yoshe eyi otenda. ²³Pano oamba hikuma yonene okwange pano pa Mulimu woe nji mo wakupwela wani honga, nanange no luhukela nyima na kulu etu. Oni monihye na muno mumubu one kalanga oambe himweya pa mulao no kuku kwatana omo hina sepahalele okoe." ²⁴Abrahamama yopo amba, "Na ku lapa." ²⁵Abrahamama naye opo bilaela kwa Abimeleki pa mulandu no lihima no meyu elyo naa muyanga apika aye Abimeleki. ²⁶Ambimeleki opo amba, "Koni mulimukile oyo no tende yo inu. Nekenwa nihimekeca ene pano: nanikena naiyuba ene pano." ²⁷Cwale Abrahamama ohimba mangu na ngombe opa Abimeleki, na alume aili atenda hipangano. ²⁸Cwale Abrahamama opaka mutanu na twiili no mangu no tutole mumulaka totuhoci. ²⁹Abimeleki oambela Abrahamama, "Eci honyi taluso mbike paa mutanu naili wa mangu noitole eyo napaka kumbali yo hoci?" ³⁰Opo alab, "Ou mutanu naili no mangu ombo ta mbula kutunda mu likaha lyange, ikale upaki kwange, nji ome nani hapa eli lihima." ³¹Opo ihyana hiya hibaka Beersheba, pakutenda nji oshe kuma nalapa pa kuku tama. ³²Apango ouitamo ku Beesheba, henyi Abimeleki na Pikoli, o mulauli no mpi cae, opo hukela ku naha ca Philisitaini. ³³Abrahamama okuna ehi tondo hya tamarisiki ku Beesheba. Apo oitana pa licina lya Minyamoyo, Mulimu no kwi ka lela. ³⁴Abrahamama ohyaala munu wa kwako munaha no ma Philisitaini maiwa mangi.

Chapter 23

¹Sala mana pila ilimo 127. E9i yonyiko ilimo noupilo wa Sala. ²Sala mana fela mu Kiryati Ariba, muhibiloni, munaha ca Kanana. Abrahama yopo lila munu wae Sala. ³Henyi Abrahama yopo imana na ku tunda kwa munu wae nokufa, na kuamba kwana Heti, nji, ⁴"Ome no muzamai na ng'ongwana mukaci kenu. munipiko hibaka no ma pilo mukaci kenu inji ni ka buluke munu wange." ⁵Aana Heti yopo aalaba Abrahama, inji, ⁶"Otutetece kwetu, molyange. Owe omwana Mulimu mukaci ketu, obuluke oyu mufu wae mu ma bita etu. Akuhyako kwetu wa kukukanihya ma pilo ae, inji obuluke mufu woe." ⁷Abrahama yopo imana, nakuinamena pashi, posho caka hinda litunga, aana Heti. ⁸Nakuamba, "Inji mwaitana nji nibuluke mufu wange, henyi muniyube, mulumbe Efrone mwana Zahari no mulume, muhibaka hyange. ⁹Mumulombe ani ulihye liteke lya makapela, eli ahatile, kuma maneneno no hyanda hyae. Cambu ahi niulihye naanu amonine inji hibaka hya mapilo." ¹⁰Henyi Efrone mana tongomana mukaci kaa ana Heti, Efrone no Muhiti yopo alaba Abrahama ana Heti oshe ayubile, na anu oshe nakeya mumwelo no muleneng'i wae, inji, ¹¹"hiwanji, molyange, Oniyube nakupa hyanda, na liteke liikilemo. Nalikupa pa pila ana no anu ange. Nalikupa o buluke mufu woe." ¹²Henyi Abrahama oinamena pameng'o noanu nomo muhibaka. ¹³Yopo ambela Efrone na anu ohye no muhibaka ayubile, inji, "Kananji mwa wa pela, makwetu munitetece. manika hyanda. Mutambule mali kwange, henyi moni bulukamo mufu wange." ¹⁴Efrone ngau alaba Abrahama, nji, ¹⁵"Owe, omolyange, Otetece kwa nge. Ehi hyanda hyauliwa myaanda chine no silibela, hike hyohikile mukaci kange noe? obuluke mufu woe." ¹⁶Abrahama yopo teteca kwa Efrone, nakubalela Efrone ma silibela natoya na ana Heti no alume ayubile, myaanda cine no ma silibela, kuca mumu balelo no witanihiwa kuaulihi. ¹⁷Ohyanda hya Efrone, ehi nohikala muma Kapela, pepi na Mamire, hyonyiko ohyanda, ohi fela hiikile mo naitondo yoshe einoikala muhyanda napa ma tuipiwa ¹⁸kwa Abrahama mukuula pa meng'o no ana Heti noa lume, na anu oshe nakeya pa mwelo no muleneng'i wae. ¹⁹Uyaipwa yoshe ei, Abrahama yopo buluka Sala munu wae muliteke no hyanda noma Kapela, kumambali na Mamire, oma, mu Hebroni, mwa naha ya Kanana. ²⁰Henyi hyanda na liteke na likalamo yopo ipiwa Abrahama nji hibaka hyamipilo kwa ana a Heti.

Chapter 24

¹Henyi Abrahamama mana kulupala yonene na minya moyo nomu fuyaula muinu yoshe. ²Abrahamama yopo ambela omupika wae, omukulu yenene oyu noendihya oinu yoshe ku njiyo cae, "inji pake likaha lyoe mu myeelo cange. ³Inji niku ecihe kwa Minya-moyo, Mulimu no liwilu na Mulimu no litunga, inji kona mukaci wa mwanange kwa anange noa kacana aa no ma Kanana, aa nitungile mukaci koo. ⁴Kono oongoce munaha cange, ku apange, okahimbelemo mwanange Isaka mukaci. ⁵Omupika yopo amba nji, "ngepi henyi inj oyo mukaci kauketana kuniko ñelela muno munaha? Cambu nihuce mwanoe mulitunga opaine?" ⁶Abrahamama yopo mwambela, nji olike yenene nji mwanange kona muhucamuya! ⁷Ominya moyo, Mulimu no liwilu, oyu nakunitundihya mu njiyo ca tate kuitunga noa pange, oyu no ni sepisa nji, lolupahi loe mani lupa cino naha, yonyiko otuma liñeloi lyae posho coe, cambu wakahimbela mwanange mukaci. ⁸Kono nji mukaci akakana kuku koñenena, cambu ona lukuluha kuwiitamo wange. Cambu feela kona huca mwanange kuya." ⁹Omupika yopo paka makaha mu myelo ca moolyae Abrahamama, yopo mwecihya eci taba. ¹⁰Omupika opohimba likumi lyama Kamele amolyae nakuca. nakuhimba nakuinu ya molyae. Kuca ku litunga lya Mesepatonia mumunji wa Nakoli. ¹¹Nakubutihya ama kamele aye kumambali no munji ku lihima no meyu. Neli kuma ngolangola, ciya nako acanga akaci kukabeta meyu. ¹²Henyi yopo amba nji, "Minya moyo, Mulimu wa molyange Abrahamama, onipe kutwehya pelo na kuni monihya hipangano kusepahala kwa moolyange Abrahamama. ¹³Taneke, pano hinemana pa lihima no meyu, naana no akacana aa no mu mumunji apana kuya beta meyu. ¹⁴Henyi kutendahale ngeya. Apa niamba kwa kacana, 'obete meyu nji henyi ninwe,' na kuamba kwange, 'onwe kuma ni betela na ma kamele oye nao, 'oyo aikale yoye mukaci oyu naineke nji aikale wa Isaka. Mukutenda ngeya mani limuka nji onamonihya kusepahala hipangano kwa moolyange." ¹⁵Mona kuikala ngeyo mangolangola youlwa kumana kuamba, mone Rabeka yopo pana mumunji na hibetihyo hyae pa mafuci. Rabeka mana hyemwa kwa Betele ku mwana wa mulume wa Milika, munu wa Nakoli, muzwale wa Abrahamama. ¹⁶Oyo mukacana neli muwawa kame hiwanji kale alimuka mulume. Hiwanji mulume no mulimuka po kale. Yopoca ku hyecumuka ku lihima kuumbihya hitele hyae na kukeya. ¹⁷Henyi mupika yopo ituka nau kakuwana naye oyo mukaci na kuamba, "Nalomba hyemwa meyuana akunwa muhitele hyoe." ¹⁸Yopo amba nji, "Onwe molyange," na wanguwangu yopo tula hitele hyae pashi mulikaha lyae, na kupa oyo mulume yopo nwa. ¹⁹Uya amana kumupa meyu, yopo amba nji, "nakabetela ama kamele oe meyu kame, kutwala apa kahulukwela." ²⁰Henyi yopo nyangupa kumwaela oshe meyu naa ikala mukaheya kuamwaela muhinwelo, nakuitukela kame kulihima kuka beta meyu, na kubeta meyu no ma kamele oshe. ²¹Omulumu no mu buha yomweine kumona nji Ominya moyo onakanihya mweendo wae kapa hiwanji. ²²Oma kamele ae oshe uya mana kunwa, mulume yopo panihya liseka lya gauda lyapa liyulu naulemu wa hipahi hya shekele, na meeli maseka a gauda apa likaha lyae ou lemu wa kukuma pa ma shekele likumi, ²³nakumuipula nji, "omwana anyi wa mukaci? oniambele kwaikala musiyo munjiyo ca ihoye amu tutwehya kulala uno uhiku?" ²⁴Mukaci yopo amba kwae, "no mwana Betele mwana Milika, oyu no waniwa kwa Nakoli." ²⁵Nakumuambela nji, "twa kwata ilya ya iyama na musiyo omu mu twehya kuka lala ouhiku." ²⁶O mulume yopo kubama pashi na kulapela Minya moyo. ²⁷Yopo amba nji, "kulumbekiwe Minyamoyo, Mulimu wa molyange Abrahamama, oyu nakana kuhiya tumelelano cae noku sepahala nakusepahala kwa moolyange. Wenjume, Minyamoyo ona nitelele kunjiyo ca apa moolyange. ²⁸Henyi mukacana yopo ituka na kukambela inawae minya mwanda kwamana nai inu yoshe. ²⁹Henyi Rabeka mana kwata manjae wa mulume, licina lyae neli Labani. Labani labani nakuitukela koyo mulume noikala kumambali no munjila nokulihima. ³⁰Yonamono manjae liseka pama kaha, yona yubu mai anaamba manjae Rabeka, na, uya mumona, monaimona ku ma kamele ae kulihima. ³¹Henyi Labani yopo ambanji, "Okeye, onafuyauliwa kwa minya moyo. Ike yoimanenine panji? Hina kulukiseze njiyo, na hibaka hyoma kamele." ³²Henyi mulume yopo keya kunjiyo na kubopolola ma kamele. Ma kamele manaapiwa ilya, na meyu yopo amupa kukuhupa kuma kondo ae na makondo noa lume naenda noo. ³³Yopo amupa ilya yakulya, kono yopo ambanji, "Kona kulya ene oni amba eihina hingi kuamba." Henyi Labani yopo ambanji, "Oambe." ³⁴Yopo ambanji, "nomupika wa Abrahamama. ³⁵Ominyamoyo ona fuyaula molyange yonene onaluka mukulu. Ona mupu mangu na ngombe, silibela na gauda, Apika noa lume na apika noa kaci, na makamele naa mbongolo. ³⁶Sara, munuwa molyange, nakuelekela molyange mwana wa mulume yona kulupala, na kupiwa yoshe inu akwite. ³⁷Molyange manaani ecihya, kuamba nji, "koswanelile kufaela mwanange mukaci kua kaci nomakanana, muhibaka hina tende munji. ³⁸Waswanela kuca, kulusika lwaka ihyange, na kuapange, nauka himbela mwanange mukaci. ³⁹Hinaamba kwa molyange nji, "mwendi kau kanikoña. ⁴⁰Kono yopo niambela nji, "Ominyamoyo, niendile nae, matuma oli ñeloi lyae noe na kukondihya omu sipili woe, inji oka himbele mwanange mukaci kwa apange namu lusika lwatate. ⁴¹Kono mo lukuluha ku peci haiba mokaca kwaapange nji kaukamukupa. Cambu ngo lukuluhe ku peci cange. ⁴²Henyi hina kumu pelo palihima, nakuamba nji, "Ominya moyo, Mulimu wamolyange Abrahamama, hemwa, haiba moonalele

kutenda musipili wange hiwana-⁴³yomono pano, hinemana kulihima no meyu-olehye mukacana oyu keya kubeta meyu, oyu niambela nji, "nipeko meyu muka heya koe ninwe,"⁴⁴ omukaci oniambela nji, "onwe, nakahimbela na makamele oe-ngaikale yoye hemwa, minyamoyo, ona ketele mwana molyange."⁴⁵ Hiwanga niulwa nakumana kuamba mumucima wange, onilibelile, Rabeka yopo pana nakaheya kae pama fuci naku shecumukela kulihima na uka beta meyu. Yopo niamba nae nji, "onipeko meyu ninwe."⁴⁶ Wanguwangu nakutuula kaheya pa ma fuci ae nakuamba nji, "onwe, nakuselaelela ma kamele nao oshe."⁴⁷ Yopo nimuipula na kuamba nji, "Omwana anyi?" Yopo amba nji, " Mwana Betele, mwana Nakoli, noelekiwa kwa Milika. Henyi yopo nipaka liseka pa liyulu na hyoi pamakaha."⁴⁸ Henyi yopo ni kubama pashi naku lapela Ominya moyo, nakulumba ominyamoyo, Mulimu wa molyange Abrahama, Oyu naniendihya munjila ciwawa ku ya wana ana noa kaci aapa molyange kufaela mwana ee."⁴⁹ Henyi apa, haiba ona kulukisa kumonihya o lilato na kusepahala kwa molyange, Oni ambele. Kono haiba hiwanji, oniambele, nihuke kuli kaha no hilyo kapa ku hiñomo."⁵⁰ Henyi Labani na Betele yopo aalaba kuamba nji, "einu nakeye kutunda ku minyamoyo; Katutwehe kuamba koe inyangunyu kapa iwawa."⁵¹ Mone, Rabeka aikala posho coe. Mumuhimbe nakuca, nji akaikale mukaci wa mwana molyoe, wenji omu anaambekele ominyamoyo."⁵² Henyi omupika wa Abrahama uya ayuba mai, yopo nyongamena pashi posho ca Minya moyo.⁵³ Omupika yopo panihya silibela nafukela mukali na gauda na fukela mukali, na hito, nakuipa Rabeka. Kame yopo pa Labani naka inawae mipuzo ciwawa."⁵⁴ Henyi oye na naenda nae, yopo alya na kunwa. Nakuikalako ouhiku, uya ainguka akena mahiku, na kuamba nji, "Muni fundule ni huke kwa molyange,"⁵⁵ Minae Labani naka Inawae yopo aamba nji, "muleshe oyu mwalanjo aikale netu hiwanga maiwa likumi, apa apwako ao penji ace!"⁵⁶ Kono yopo ambela nji, " komunani liyeihya, kakuli ominyamoyo Onani endihya hiwana. Munifundule ni huke kwa molyange."⁵⁷ Yopo aambanji, "motuihyana omwalanjo naku mwipula."⁵⁸ Henyi yopo aihyana Rabeka na kumuipula, "kumooca nae oyu Mulimu?" Yopo alaba nji, "noca."⁵⁹ Popo na kulukulula Rabeka nakuca nae, na mupika wae no mukaci, munjila na mupika wa Abrahama naalume nae nda noo,⁶⁰ Yopo afuyaula Rabeka, nakuamba kwae nji, " Manjetu, ngokeekale Inawa ma lule likumi na ma kumi, oaikulyoe onguliwa aendihe omyelo no ila yoo."⁶¹ Henyi Rabeka yopo imana, oye naapikae noa kaci yopo a cina pa ma kamele, na kukoñenena o mulume. Omupika opo himba Rabeka nakuca.⁶² Eco nako Isaka neli yopilile ku mboela, yonakahuka ku Lakairoi.⁶³ Isaka mangolangola yopoca mu liyungu ukanahana. Uya ataneka, nakumona, posho neli amona ma kamele akeile!⁶⁴ Rabeka uya ataneka, Henyi yopo mona Isaka, popo yopo shuluka pa kamele.⁶⁵ Yopo amba ku mupika, "Anyi oya mulume tumbatawelile muno muliyungu?" omupika wa Abrahama nji, "Molyange." popo bene yopo himba mulepo, naukufuka kuhifateho.⁶⁶ Omupika yopo himekeca Isaka ei naatenda yoshe.⁶⁷ Henyi Isaka yopo muleta mu tende ca inawae Sara, naku himba Rabeka, Yopoikala munu wae, nakumu hinga. Henyi, Isaka yopongwa omucima kutunda pa lifu lya inawae.

Chapter 25

¹Abrahama yopo yeka mukaci wawo; licina lyae neli Ketura. ²Yopo mwelekela Zimerani, Jokeshani, Medani, Midiani, Ishibaki, na Shua. ³Jokeshani yopo ikala ihwa sheba na Dedani. O lusika lwa Dedani neli anu amu Assyrian, anu nomu letush, na anu nomu leum. ⁴Mwana Midiani neli efa na Efere, Hanaki, Abida, na Elida. Ao oshe neli aikulya Ketura. ⁵Abrahama yopopa Isaka inu yoshe nakwata. ⁶Henyi, echo nako yoshiyoyile, yopo apa mwana mukuwa lihuwa lyae no mulume nakuatuma kuhibaka no kumuhila liwa, kule na Isaka, mwanae. ⁷A omaiwa no ilimo nayoya, Abrahama ilimo 175. ⁸Abrahama yopo yuyaela akanoma felelezo na kutowahala pa ilimo iwawa, mana kula yonene na upilo, yopo kakuwana naapae. ⁹Isaka na Ishimaele, anae, yopo amufunda mu himukoti no makapela, muhyanda hya Efroni mwa na zohali no muhiti, oyukile pepi na mamare. ¹⁰Ehi hyanda Abrahama naula kumwana muhiti. Abrahama mana fundiwamo na munuwae Sara. ¹¹Mumanyima no lifu lya Abrahama. Mulimu yopo fuyaula mwanae Isaka no mulume, yopo tunga pepi nalihima lya lakairoi. ¹²Henyi ou womukowa wa Ishimaele, mwana Abrahama, oyuno elekelwa Abrahama neli Hagare no muengepita, mutanga wa Sara, ¹³A onyiko macina no ana a Ishimaele, kucu muna elekela; Nebajoti mwanae mweli wa Ishimaele, Kedare, Abideele, Mibisamu, ¹⁴Mishima, Duma, Masa, ¹⁵Hadadi, Tema, Jeturi, Nafishi, na Kedema. ¹⁶Aa onyiko ana a Ishimaele noalume aonyiko ma china oo, muminji choo, na muma fulu oo; neli malena likumi naili kuca mumi shobo coo. ¹⁷Ei yonyiko ilimo napila Ishimaele, ilimo 137. yopo yuyaela kama maneneno nakufa, yopoakuwana na anu aye. ¹⁸Kumanatuta mu Havila kucha ku Shuri pepi na Engepita, ¹⁹Eli lya nyiko likande lya Isaka, mwana Abrahama. Abrahama yopo ikala ihywa Isaka. ²⁰Isaka apa nakwanihya makumi mane noilimo yopo yeka Rabeka, mwana Betuele no muarami noku padan- Arami, manja Labani no muarami. ²¹Isaka yopo lapela kwa Minyamoyo, mulibaka lyamunu wae paku tenda nji neli lihuma, Na Minyamoyo yopo mualaba tapelo cae, na Rabeka munuwae yopo lemupa. ²²Ana yopo akuwana pamweya mukachi no libumo lyae, yopo amba, ike eyi apayeezahalile kwange?" yopo cha kukepula Minya moyo ei. ²³Minyamoyo yopo amba kwae, "manaha meli aikile mulibumo lyoe, na anu aili ma-akuhana koye. Munu mwea makwata matakupita mukwae o mukulu makusebeleza mutomo." ²⁴Onako no kueleka apo na cikuma, taneke, neli kwaikala mambile mu libumo lyae. ²⁵Omwana no pili yoya hyema neli mana kihya wenji hito hya imboya-mboya. Yopo muta licina lya Isau. ²⁶YOyi napukwe yo, mukwae yopo hyemwa. Olikaha lyae yokwateelile kuli pambala lya Isau. Yopo amuta Jakobo, Isaka yokwite ilmo mutanu na makumi na limweya yoeleka. ²⁷Ao michaha yopo akula, Isau yopo ikala hinyanga hya kuchiuka, munu no muliyungu; Kono Jakobo neli munu waku mwena, wa kwikalanga na ko choshe muma tende. ²⁸Henyi Isaka yopo hinga Isau kakuli mana lyanga iyama eyi na sholanga, kono Rabeka mana hinga Jakobo. ²⁹Jakobo yopo teleka ilya. Isau yopo kiuma kutunda ku hyanda, kuma na fanga wangu njala. ³⁰Isau yopo ambela Jakobo, "onipe okuku ilya yoye ikihu. Makwetu, ina katala!" nga pa natiwa licina lya Edomo. ³¹Jakobo yopo amba nji, "weli oni ulihye ou kulu woe." ³²Isau yopo amb nji, "mone, nitanga kufa. upi wouwawa wikile paukulu?" ³³Jakobo yopo ambanji, "weli oneche, "henyi Isau yopo mwecha yopo ulihya oukulu waye kwa Jakobo. ³⁴Jakobo yo po pa Isau hinkwa nailya no kupanga letisi. Yopo lya na kunwa, yopo imana nakuca munjila cae. Mumu tendelo nongeya mona uliheca oukulu wae.

Chapter 26

¹Henyi neli kwaikala njala muhibaka, ene njala na citanga kuikala mu maiwa a Abrahama. Isaka yopo ca kwa Abimeleki, kwa mulena no Mafilisita ku Gera.²Henyi Minya-moyo yopo ku monahaliha kwae na kuamba nji, "Kona shetumukela mu Engepita; opile mu hibaka omu nina kwaambele inji opile mo." ³Otunge omu muhibaka hemwa, ku maniikala noe ni kufuyaule; Henyi owe na ku masika oe, ku manipa yoshe ei ibaka, naku takutaleleza uitamo ou nanieca ihoe Abrahama.⁴Ku mani buliha lusika loe wenji tundungweci no ku wilu, na kupa ehi hibaka hyoshe ku lusika loe. Bakeng'isa masika oe manaha oshe no mulitunga kuma fuyauliwa.⁵Ku mani tenda ei kakuli; Abrahama mana kuteka lii lyange na kubuluka taelo cange, milao cange, mwi kalelo wange, na milao cange.⁶Henyi Isaka opo tunga mu Gerari.⁷Apo a lume nomo muhibaka a mwipula ya munu wae, opo amba, "Oyu manjange." Mana iyapa kwamba nji, "munu wange." kakuli mana nahana nji, "Ao alume nomo mu hibaka kuma nipaa nji a himba Rabbea, kakuli muwawa yonene." ⁸Mumanyima Isaka yonoikala noko cile, Abimeleki mulena no Mafilisita manatanekela mu fifitele. Opo mona, mumone Isaka apepihya Rabeka, munu wae.⁹Abimeleki oi hyana Isaka kwae na kuamba, "Taneke, hemwa oyu munu wae. Ike ei onaamba, 'Oyu manjange?'" Isaka opo amba kwae, "kakuli I nanahana nji mwendi munu manipaa inji a muhimbe." ¹⁰Abimeleki opo amba nji, "Ei ike ona tende kwetu? omweya kwanu atwehya kulala na munu woe, inga ku moleta ufosi okwetu." ¹¹Henyi Abimeleki opo laela anu oshe na kuamba nji, "Oyu kwata oyu mulume kapa munu wae hemwa kuma aipaiwa."¹²Isaka yopo kuna icalo omo muhibaka na kukutula omo mu hilimo ikala mwaanda, kakuli Minya-moyo neli a mufuyaula.¹³Oyu mulume opo fuma, na kukeza yonene kulima yonene-nene kupitela yo ikala mulimi mukulu na kutuma.¹⁴Ku mana kwata mangu mangi na ngombe, na lubasi lungi. Mafilisita opo amukumbwela.¹⁵Apo mahima oshe na hapuliwa kwa pika a ihyaie omo mumaiwa a Abrahamu ihyaie, Mafilisita apa alehihya naku a funda mubu.¹⁶Abimeleki opo amba kwa Isaka, "Oce otunde kwetu, wakwata mata kutupita." ¹⁷Henyi Isaka yopo funduka kutunda mo ku ka nyunyumana mumusindi noku Gerari, na kutunga mo.¹⁸Kame Isaka yopo hapula mahima a meyu, wenji ao nahapuliwa mu mayuwa a Abraham ihyaie. Omafilisita mana lehihya mumanyima no lifu lya Abraham. Isaka mana ta ao macina akukufeka nao na ihyanihyanga ihoo.¹⁹Apo a pika a Isaka aya hapula lihima mu musindi, apa a yawana liweluwelu lya meyu.²⁰Alihyani a Gerari akufilika na alihyani a Isaka, na kuamba nji, "Aa meyu etu." Henyi Isaka ota elyo lihima "Esek," kakuli mana akufilika nae.²¹Henyi opo hapula licina lyalyo, opo akufilikelapo, kame, henyi opo pakapo licina lya "Sitina".²²Yopo hiya po na ku hapula kwako lihima lyalyo, kono elyo hiwanji alikufilikela. Henyi yopo lita Rehobota, na kuamba, "Apa Minya-moyo ona tupangele hibaka, na kuata muhibaka."²³Henyi Isaka opo funduka kutundapa kuca ku Beeasheba.²⁴Minya-moyo okumona haliha kwae owo na kuamba, "yome no Mulimu wa Abrahama ihoe. Kona iyapa, ome naikala noe kumani kufuyaula na ku buliya lusika loe, muli baka no mupika wange Abrahama."²⁵Isaka opo umba katala oko na kwi hyana palicina lya Minya-moyo. Oko na cekela tende cae, na apika ae opo ahapula lihima.²⁶Henyi Abimeleki yopo ca kwae kutunda ku Gerari, na Akuzati, muhonyi wae, na Pikoli, mukulu no masole ae.²⁷Isaka yopo amba koo, "Ike eimukeyelile kwange, mana municimba na kuni cica kutunda kwenu?"²⁸Henyi yopo aamba, "Tunamono hiwana nji Minya-moyo aikala noe. Henyi tuna mono nji tu kwece mu kaci ketu, eni mukaci ketu nawe. Henyi tu pange tumelelano noe,"²⁹Inji kona tutenda unyangunyu, wenji otwi o mu tuna kana kukutenda unyangunyu, na mu na kutendele hiwana na ku kucica mu kozo. Hemwa, ona fuyauliwa kwa Minya-moyo."³⁰Henyi Isaka yopo a tendela mukiti, opo alya na kunwa.³¹Apa ainguka ma hikuhiku na kukueca upaki munu na munu. Henyi Isaka yopo a cica, opo a muhiya mu kozo.³²Elyo liiwa lya a pika a Isaka apa keya na ku ya mwambela yelyo lihima na hapula. Yopo amba, "Tu na wana meyu."³³Yopo lita lihima Shibah, Henyi licina lyoo munji Beerasha kuleta pelo.³⁴Apa Isau neli wa ilimo makumi mane, opo yeka mukaci Judi mwana mukaci Beeru nomu Hiti, kame na Basemati mwana no mukaci wa eloni no Muhiti.³⁵Yopo aleta maswabi kwa Isaka na Rabeka.

Chapter 27

¹Apa Isaka nakuma pakukulupala o menn'go aye hiwanji ku mona yonene, ene oihyana mwanae Isau, no mweli na ku muambela nji, "mwanange, Isau opo muambela nji yomono," ²honyi Isaka opo nji, "omone henyi, hina kulupala. Kani kani limukile oliiwa nakufa." ³Apa honyi ohimbe oisholihyo yoe, ohipusuna mingamba coe, oce mulyuwa oka nisholele nyama. ⁴Oni telekele mbelela ciwawa, eci ni hingile yonene, ociniletele ni lye ni ku fuyaule oni hiulwa kale kufa." ⁵Kandi Rabeca mbana teteca Isaka yo ambela Isau mwanae. Isau opoca mulyuwa kuka shola nyama inji ateleke. ⁶Rabeka opo ambela mwanae Jakobo nji. "Omone, hinayubu ihoe yo ambela mukuloe Isau. opo amba nji," ⁷oniletele nyama ca kutobala yo nene, nji nilye ni kufuyaule posho ca Minya-moyo oni hiulwa kufa kale. ⁸Henyi, okuteke maii ange ni kuambelile. ⁹Oce ku mulaka okani himbele tu mbembe twiili; ni ni telekele ihoe, nyama ca kutobala yonene omu ahingelile. ¹⁰Mo twaela ihoe, nji a kalye akufuyaule yo hiulwa na kufa." ¹¹Jakobo opo ambela Rabeka inawae, "omone, Isau mukulwange wa mboya, ome kanikwite mboya. ¹²Mwendi tate ma kanikwata-kwata naku wananji na hong, mane ani wane nji nahonga. Manileta hikuto muhibaka noku ni fuyaula." ¹³Inawaye opo amba nji, "Mwanange, oleshe oikuto ikeye kwange. Okuteke cambu mai ange, mane oce okaniletele." ¹⁴Henyi Jakobo opo ca kuka himba tumbembe nokwa hakola kuletela inawaye, henyi inawae opo teleka ilya ya kutobala. Kuca omu ahingelile mutelekelo ihwae, na kupa Jakobo mwanaye omutomo. ¹⁵Rabeka opo himba oito iwawa ya Isau, mwanaye no mweli, iikile kwae munjiyo, nakuhimanga Jakobo, mwanaye mutomo. ¹⁶Opo himba omukata no kambembe katomo kumu manga kuma kaha na mu hingo. ¹⁷Opo himba oilya nokutobala yonene ei na teleka kupa mwanaye Jakobo muma kaha. ¹⁸Jakobo opo ca kwa ihywae naku amba nji, "Tate." Ihywae opo amba nji, "yomono; yowe anyi, mwanange?" ¹⁹Jakobo opo ambela ihywae, "Yome no Isau mwanoe no mweli. Hina tende omu naambe. Cwale otongomane olye ilya ina kutendele, inji oni fuyaule." ²⁰Isaka opo ambela mwanaye. Ona ka wana wangu ngepi mwanange?" opo amba nji kakuli o Minya-moyo Mulimu woe ona nipu wangu." ²¹Isaka opo ambela jakobo. "okeye pepi, nji ni ku kwata-kwate. Mwanange ni mone nji hemwa yowe omwanange Isau kapa hiwanji." ²²Jakobo opo ca kwa ihywae Isaka; honyi Isaka opo mukwata nakuamba nji, "o lii lii lya Jakobo, kono makaha makaha a Isau. ²³Isaka hiwanji amulimuka," kakuli makaha aye neli ahimboya, wenji Isau mukulwae, Isaka opo mufuyaula. ²⁴Opo ambanji, "Yowe hemwa mwanange Isau?" eni yome." ²⁵Isaka opo amba, "olete ilya okwange mbaniilya feela mu papali coe, nangu ni kufuyaule," Jakobo opo muletela oilya. Isaka opo lya, Jakobo opo muletela na waine, opo nwa. ²⁶Henyi ihywae Isaka opo amba, "okeye pepi wauni cupite, mwanange." Jakobo opo leta ilya kwae. Isaka opo lya, Jakobo oletaveine opo nwa. ²⁷Jakobo yopo keya pepi naku mucupita, opo nuka muwe noito yaye naku mufuyaula. Opo amba nji, "omone, omuwe wa mwanange wenji hyanda hiya Minya-moyo anafuyaula. ²⁸Henyi Mulimu ngu mba ku ngwihece mume no kuwilu, na mununo no litunga, na ungi no uloto na veine ocipya. ²⁹Anu oshe ongu mbakubelekele na mishobo coshe mba cikukubamene. Yowe mbo endihya akuloe oshe. Naana inawoe ongu mbakukubamene. Oyu mbo kukuta naye akutiwe; oyu mbokufuyaula naye afuyauliwe." ³⁰Uya amana Isaka ku fuyaula Jakobo, na Jakobo popo yo po ca, kutunda posho ca ihywae, mukulwae Isau opo kuma kutunda mukushola. ³¹Naye opo teleka ilya ya kutobala yonene kuletela ihywae. Opo ambela ihywae, "Tate, oinguke olye ei inatende mwa noe, inji oni fuyaule." ³²I hwae Isaka opo ambanji, "Yowe anyi?" Yopo alaba nji, yome mwanoe Isau, no mweli." ³³Isaka opo kakamala yonene nakuamba nji, "Anyi oyu nanilete ilya, okwange? hina mana kulya yoshe ohylwa kukuma hinamana ku mufuyaula kame wa ku fuyauliwa. ³⁴Henyi Isau apa na yuba omai a ihywae, opo mbolomoka yonene na lii likulu noku manenena, opo amba kwa ihywae, "onifuyaule name, name kame, tate." ³⁵Isaka opo amba nji, "minoe ona keye mu kwa hasepahala onakuyanga ofuyauci." ³⁶Isau opo amba nji, "olicina lyae kanji Jakobo? onani hongo twendo twiili." ona himbi oukulu wange, apa kame mumone onahimbi fuyauci cange, "henyi opo ambanji," ko wa hini bulukela ofuyauci cange? ³⁷Isaka opo alaba na kuamba kwa Isau, "mone, hina mupanga mulena koe, hina mupu aminoe oshe inji aikale apika aye, hina mupu upeke na veine mupywa. Ehi kame ni kutendela hike mwanange?" ³⁸Isau opo amba kwa ihywae, "ko kwhite hiwanga fuyauci cimweya o kwange, tate? nifuyaule, hiwanga name, ihywange." Isau opo lila yonene. ³⁹I hywae Isaka opo alaba na kuamba kwae, "taneke hibaka oku mbo tungela mo mba hikala kule na hifumu no litunga, hiwa mume utundile kuwilu hiwanji kungwela mo, muhyanda hyoe. ⁴⁰Mo yoya na mukwale woye, nakubelekela minoe. Kono apo aluka, mo cola cokwe coe." ⁴¹Isau opo kwata hicimbo kwa Jakobo bakeng'isa mbuyoti eco ihywae na mupa, Isau opo amba mumu cima wae, "omaiwa no kulila tate aikala pepi," mumanyima mo niipaa minange Jakobo." ⁴²Omai a Isau omwanae mukulu opo ambeliwa kwa Rabeka, opo tuma Rabeka kuka oihyana Jakobo mwanae mutomo na ku muambela, "mone, mukuloe Isau akwata mulelo wa ku kuipaa. ⁴³Apa henyi, mwanange nomulume, oni yubele na kuitukela kwa Labani, manjange Kukalani. ⁴⁴Oka ikale naye weli, kupitela oulume wa mukuloe upwa uhuka pashi, ⁴⁵ene apa ulume wa mukuloe apa utunda okoe, naku bulama ei no mutenda. henyi moni tuma na kukuhuca

kuno,ike ei niyenena moshe muliwa limweya?⁴⁶ 46 Rabeka opo amba kwa Isaka,"hina katala olupilo bakeng'isa akaci no ku Heti,inji Jakobo mba himbako mukaci kwa no ku Heti,wenji a akaci,amweya no munaha,uwawa upi olupilo uikala okwange?"

Chapter 28

¹Isaka opo ihyana Jakobo, opo mufuyaula, na kumulaela, "Kona himba mukaci kuaci no makana. oimane, oci ku Padama Arami, kunjiyo ca Betuele ihwa inaoe, okahimbeko mukaci, oweya no ana no a kaci a kaci a Labani o manja Inaoe. ²Oimane, oce ku Padama Arami, kunjiyo ca Betuele ihwa inaoe, o kahimbeko mukaci, oweya no ana no akaci a Labani o manja Inaoe. ³Mulimu no mata makulu a kufuyaula, ukupangele lusika na kubulihya, inji henyi o ikale hicaba mu hilalanda. ⁴Akupe o fuyauci ca Abrahamama, okoe, na ku akulyo akeile mumanyima oe kuli oyole o litunga elyo ikile o ngenda, elyo Mulimu napa Abrahamama." ⁵"Henyi isaka opo fundula Jakobo inji akucele Jakobo opo ca ku Padani Arami, kwa Labani omwana no mulume wa Betuele wo Muarami, manja Rebeka, inawa Jakobo na Esau. ⁶Apa Isau na mona inji Isaka ona fuyaula Jakobo na kumutuma ku Padani Arami, kuka kuhimbela o mukaci kuya. Opo mona kame inji Isaka o na mufuyaula na ku mupa mataelo, inji, "Koswanelile kuyeka mukaci ku a kaci no mu kanana." ⁷Esau opo mona nji Jakobo o na kuteke ihwaye na inawaye, onaci na ku Padama Arami. ⁸Esau opo mona nji oakaci no mu Kanana nakene tabihya ihwaye Isaka. ⁹Henyi opoca kwa Ishimaele, nakuhimba ku ekeza kuaci aye nakwata, Mahalata o mwana no mukaci wa Ishimaele, mwana Abrahamama no mulumae, omanja Nebajoti, inji a ikale munuwaye. ¹⁰Jakobo opo hiya Beerisheba opo ca pepi na Harani. Opo kuma muhiba himweya opo kuikalamo o shiku woshe, kakuli oliwa mona liika. ¹¹Yopo himba ku mawe limweya no mo muhibaka, na ku hoamenapo, na ku lala omo muhibaka. ¹²Opo lota na kumona macinene ana cekiwa pa litunga. O mamanineno aco na kuma kuwilu na mañeloi a Mulimu neili acinenanga po na kushulukela po. ¹³Mumone, ominya moyo o nemana peluca co na kuamba nji, "Ome no minya moyo, Mulimu wa ihoe Abrahamama, na Mulimu wa Isaka. Litunga omulalile, moni likupa naikulyo e. ¹⁴aikulyoe moa kwila wenji likungu no mu litunga, mo wa kukuhyandaula ku mwika liiwa, ku muhila liiwa, ku mutulo, na ku mboela. Kuca omoe na kuca muakulyoe o mabasi oshe no mulitunga mo ku fuyauliwa. ¹⁵Mumone, Naikala noe, mo ni kubabale koshe kuca. Mo Na kukuyuca mono mutunga kame; Apo hiwani kukuhiya kumoni tenda yoshe ei ni na kusepisa. ¹⁶"Jakobo opo inguka kutunda mutulo twaye, na kuamba nji, "hemwa o Minya moyo mwali muno muhibaka, ko na hi limuka. ¹⁷Neli a heyapa na kuamba nji, "Ngepi o hiyapihice ehi hibaka! Eci kaanji caco kono njiyo ca Mulimu. Ou o mwelo no liwilu." ¹⁸Jakobo opo inguka wangu o mahikuhiku na kuhimba o liiwe eli na a hoamena, opo olipaka muwilu wenji musumo na kulimwaela oli pa wilu calyo. ¹⁹Opo paka olicina no muleneñi hemwa neli Luzi. ²⁰Jakobo opo eca mweecelo, kuamba nji, Mulimu apaikala nange na ku nibabalela omu muendo ni endile, na kunipa ihima ya kulya, na ikumango nji ni kumange, ²¹inji ni hukele hiwana ku njiyo ca tate, henyi O minyamoyo mo a tenda Mulimu wange. ²²Henyi eli liwe ni na imeke muwilu wenji musumo mo liikala licwe lya kukena. Kutunda kuinu yoshe eyo na nipa, moni kupa hemwa ehi no kukwanihya likumi."

Chapter 30

¹Apa Rahere namonanji kaelekelile Jakobo mwana, Rahele apofela mukulwae muna. Opo amba kwa Jakobo, "Onipe mwana, kapa monifa." ²Jakobo yopo nyongonyena Rahele. Opo amba, "Naikala muhibaka hya Mulimu me, oyu nakulwihya olibumo lyo kueleka?" ³Opa amba, "Omone, kwiikile mutanga wange Biliha, oce kwae, omuyeke nji aeleke mwana pa manwi ange, mbanikwata mwana mulibaka lyae." ⁴Yopo mupa mutanga wae Biliha kuikala munuwaye. Jakobo yopoca kwae. ⁵Biliha opo lemupa nakuelekela Jakobo mwana wa mulume. ⁶Henyi Rahele opo amba, " Mulimu onani atulele, kame unayubu elii lyange nakunipa mwana." Mulibakeli yopo muta licina lya Dani. ⁷Biliha, mutanga wa Rahele, yopo lemupa kame nakuelekela kame Jakobo mwana wa mulume. ⁸Rahele apa amba, " Hinalu namukulwange ndwa cikalu, hinamu komo." Opo muta licina lya Nafetali. ⁹Henyi Lea apa namona nji onemana okueleka, opo himba ¹⁰Zilipa, omutanga waye, nakumupa Jakobo inji aikale munuwaye. Zilipa, mutanga wa Lea, oelekela Jakobo mwana wa mulume. ¹¹Lea opo amba, " Eli lithonolo!" Opo mupa licina lya Gadi. ¹²Heni Zilipa, mutanga Lea, oelekela Jakobo mwana mulume wa weli. ¹³Lea opo amba, "Hina tabele! Kakuli oana kumani hyana tabo." Henyi opo muta licina lya Asha. ¹⁴Reuben yopoca mumayuwa no kucola uloto nakukawana macila muhyanda. Nakualeta kwa inawae Lea. Henyi Rahere apo amba na Lea, "Onipe kumacila amwanoe." ¹⁵Lea apo muambela, "Wahambanji ehi hiambo hinyonyo koe kuhimba humwange? Apa kame wafaa kuhimba na macila amwanange? Rahele opo amba, " Tange alale noe pelo ushiku, nji mukushobanihye na macila amwanoe." ¹⁶Jakobo yopokuma kutunda ku hyanda omangolangola. Lea yopomumbatawela nakumwambela nji, "Waswanela kukeya kwange, hinakumeme na macila a mwanange." Henji Jakobo opo lala na Lea owo ushiku. ¹⁷Mulimu opoteteca kwa Lea, opo lemupa nakuelekela Jakobo mwana wa mulume no mutanu. ¹⁸Lea apo amba, "Mulimu ananipu tifo cange, kakuli mono nipu mutanga wange kwa humwange." Yopo muta licina lya Isakale. ¹⁹Lea apo lemupa kame nakuelekela Jakobo mwana wa mulume no mutanu nakamweya. ²⁰Lea opo amba, "Mulimu ananipu mpo ciwawa. Apa henyi ohumwange kumani kuteka, kakuli hinamuelekele ana noalume mutanu nakamwea." Yopo muta Zebulani. ²¹Kutundapo yopo eleka mwana wa mukaci nakumuta Dina. ²²Mulimu yopo itana Rahele naku muteteca. Yopo muletela nji alemupe. Yopo lemupa nakueleka mwana wa mulume. Yopo amba, ²³" Mulimu onatundihya shonyi cange." Yopo muta licina lya Josefa, nakuambanji, ²⁴"Ominya moyo onani ekeleze kame mwana wa mulume." ²⁵Yomana Lahele kueleka Josefa, Jakobo yopoamba kwa Labani, " Onilukulule henyi nji nice, nice kumunji na litunga lyange." ²⁶Onipe akaci ange na anange aahinabelekele koye, onilehe nice, kakuli walimuka musebezi hinakutendele." ²⁷Labani yo "po mwambela nji, " Nji hinawana kushemubiwa mumeng'o oe , otateele, kakuli hinawana nji ominya moyo onani fuyaula mulibaka lyoe." ²⁸Henyi yopo amba nji, "Oambe tifo coe, moni kulifa." ²⁹Jakobo yopo muambela nji, " Walimuka omuhinakubelekele, namuhina babalelele imunanu yoe. ³⁰Monokwata fela inyonyo uniulwa kale nakukeya, pano inaekeze yonene. Ominya moyo onafuyaula koshe hinakubelekele. Henyi kamwaka apa nakufaa ei no njiyo cange name?" ³¹Henyi Labani yopo amba, " Ike yombani kwika?" Jakobo yopo amba, "Hiwanjiko ei waku nipa. Ohitenda fela ngeyo, mana kulihya naku babalelele imunanu yoe kame. ³²Oleshe nipita pite mumitapi coe coshe pelo, nitundihemo oshe mangu no malimbalimba, na mangu melu oshe, na tumbembe no mabwanda. Cocikala tifo cange. ³³Okusepahala kwange mokukumonahaza kuposho, apokeya kuyamona tifo cange. Coshe nombula malimbalimba ku tumbembe, na mangu melu, nji kumawanahala nange, kuma himbiwanji aneciwa." ³⁴Labani yopo amba, "Hinetana. Kuikale omuona ambele." ³⁵Mwelyo liiwa Labani yopo tundihya ambembe no a lume no mibala bala na undolindoli, na mbembe oshe no akaci noku baima na undolindoli, nai yoshe nai kwata ukenu, na mangu melu oshe naikala mukaci koo, na kuapa mumakaha anaye. ³⁶Labani yopo paka maiwa mahatu no mweendo mukaci kaye na Jakobo. Henyi Jakobo yopo lihya mitapi ca Labani. ³⁷Jakobo yopo himba mitai no mupulanga, naci no alumon, na itondo fela. Na ku yanja mo ikenu opo tenda hitondo no mukaci inji himonahale ei naikala okwahyo. ³⁸Henyi yopo paka amambafa na yanja posho noimunanu, na posho no maciya omo moshe ikeya ku nwa imunanu. Yopo ilemupa yoikeya kukunwa. ³⁹Henyi mitapi apa naci kuhyelanga posho noitondo; Yopo ihyema ya mibalabala, kubaima, nai no undolindoli. ⁴⁰Jakobo yopo tapa aa mangu, kono yopo tenda amangu oshe kutaneka kuiyama nomibalabala na mangu melu oshe mumutapi wa Labani. Henyi yopo tapa omitapi yo hinda yohoci na kwa hiciwaneka pa mweya naci ca Labani. ⁴¹Omangu oshe no mata apa na lemupanga, henyi Jakobo mana himbanga oitondo kupaka muma ciya posho no imunanu, inji henyi itwehye kulemupa mukaci noitondo. ⁴²Henyi oiyama no ku fokola yoikeya mumutapi, hiwanji apakanga oitondo posho cayo, ei no kuyonda yoshe neli ya Labani, ei no mata yoshe neli ya Jakobo. ⁴³Oyu mulume yopo fuma yonene. mana kwata mutapi ukulu, apika noakaci naa pika no alume, na makamele na ma mbongolo.

Chapter 31

¹Henyi Jakobo oyuba mai no ana Labani no alume, apa naambanji, " Jakobo ona himbi eiyohye ya ihwetu, kame ehi hifumu a kwite hya tundeela pa hifumu hya tate." ²Jakobo omona mumonahalelo wawo mu lupala lwa Labani. Omona nji mwikalelo nae una cinji. ³Henyi Minya-moyo oambela Jakobo, " O huke ku naha ca ka hioe na kuapoe, kuma nikala noe." ⁴Jakobo otumena nakwi hyana Rahele na Leasi ku hyanda ku mitapi cae ⁵na kuamba okoo, " Namona omwikalelo wa kaihyenu okwange una cinji, kono Mulimu wa tate onekala nange. ⁶Mwahimuka neli ka maci cange nji Ina belekele aka Ihwenu. ⁷Aka ihwenu anani hongo na kucinga o matuwelo ange miendo ca kuca pa likumi, kono Mulimu hiwnji aitanena nji ani holofaze. ⁸Apa aamba nji, ' O ngombe no kuesha co tuwelo coe,' O mutapi o hye wa hyema ana no kuesha. Apa aamba nji, ' Eci no mibala-bala co cakwikala o tuwelo coe, ' Henyi mutpi wohye wa hyema ana no mibala-bala. ⁹Mweci njila Mulimu ana yangele aka ihwenu imunanu na kuinipa. ¹⁰Nako cimweya munako no kuhyema, manani mona mutolo ambembe no alume aa na pahama o mutapi. A mbembe no alume neli a mibala-bala, akuesha, naa no mambwanda-mwanda. ¹¹O lingeloi lya Mulimu liamba kwange mutolo, 'Jakobo.' Opo ni alaba, Yomono. ¹²O ambanji, ' Ononene meng'o oe kuwilu omone ambembe ohye no alume aa aelekile na mutapi. A kwata mibala-bala, na kuesha, na mambwanda-mbwanda, kakuli ina mono yohye ei Labani atendile okoe. ¹³Yome Mulimu wa Betele, okuno wehya musumo, kuyano kueca okwange. Pano oyoyoke o hiye hino hibaka o huke ku hibaka no hyemwena. ¹⁴"Rahele na Leasi aalaba na kuamba kwae, " Twa ha kwata kabelo kapa yakuyola kunjiyo ca tate? ¹⁵Kaatuhimbile wenji twa mazwahule? kakuli ona tuulihya na kusinya mali etu ohye. ¹⁶Kakuli ohifumu ehi anahimbi Mulimu kwa tate pano hyetu na anetu. Pano henyi, ehi hyoshe akuambela Mulimu, o hitende." ¹⁷Henyi Jakobo oimama na kutula anae na alume na anu ae pa makamele. ¹⁸Otangece imunanu yo hye posho, na hifumu hyae hyoshe, pa mweya na imunanu na wana mu Padani Arami. Henyi opo funduka kuca kwa ihwae Isaka mu naha ca ca Kanana. ¹⁹Apa Labani naca kukalenda o mutapi wae, Rahele oica alimu aihwae no munjiyo. ²⁰Jakobo nae o honga Labani wa Muarami, mukuhanu ambela nji a hila. ²¹Henyi opo hila na hifumu hyae hyoshe na kuhupuka wangu lyambai, nakucela neku ca litunga no malundu a Giiladi. ²²Muliwa nouhatu Labani oambeliwa nji Jakobo ona hili. ²³Henyi opomo himba apae na kumucica mu mwendo wa kutenda maiwa mutanu na meli. O kamuwana mu litunga lya Giiladi no malundu. ²⁴Henyi Mulimu o keya kwa Labani wa Muarami mu tolo uhiku na kuya muambela, " O tokomele nji kona amba uwa kamba ui kwa Jakobo." ²⁵Labani oyawana Jakobo. Henyi Jakobo mana ceka tende cae mu litunga no malundu. Labani nae o ceka munganda na apae mu naha ca Giiladi no malundu. ²⁶Labani oipula Jakobo, " ike yona tende, eino kuni honga na kuhimba onange no akaci wenji a kumuniwa na mukwale? ²⁷Libaka mbike eli ona hilele mukukuica na kuni honga na ku hani ambela? Nga ina kufundula na mukuti na membo, na mangoma naa nalumbende. ²⁸Hiwanji wani tahihya kucupita aikulyange no alume na kuku laeza hiwana na anange no akaci. Henyiona tende ukuba. ²⁹Mumata ange ni ni ku holofaze, kono Mulimu wa kaihoe naamba okwange hingola u hiku nji, ' o tokomele nji kona amba kwa Jakobo uwa kamba unyangunyu.' ³⁰Henyi ona ci kakuli ona lulu kuhuka ku njiyo ca ihoe. Kono henyi ike ei no icele a limu a limu ange? ³¹Jakobo oalaba na kuamba na kuamba kwa Labani, "Kuma nani hilihya mumu kuica kakuli neli naiyapa na kunahana nji kuma oniyangela anoe mukuhapeleza. ³²Oyu neci alimu oye kakuekeza kuyoya. A petu aikile Jakobo hiwanji hiwanji alimuka nji Rahele yo naa ici. ³³Labani oca mu tende ca Jakobo, mutende ca Lea, na mu tende ca apika oo aili no akaci, kono aawana. Otunda mutende ca Lee na kuingena mu tende ca Rahele. ³⁴Henyi Rahele yono himba alimu aihwae no munjiyo, kuatula pa hipula no camele, nakuatongomana peulu. Labani oseca tende cohye, kono hiwanji aawana. ³⁵Oamba kwa ihwae, " Kenanji kuninyongonyena, molyange, nji kanimanine pamenño oe, kakuli na hikala kuhicila." Henyi opo seca kono hiwanji wawana alimu ae no no munjiyo. ³⁶Jaboko mana nyongonya na kukanana na Labani. Opo oamba kwae, " Oufosi upi? o sibi hyange hipi, ehi ona nicilele na ulume. ³⁷Kakuli ona sece hifumu hyange hyoshe. Ike ei ona wana kuhifumu hya njiyo coe? Oipanihye pa meño no apetu, inji aa atule mukaci ketu twaili. ³⁸Hinekala noe makumi meeli noilimo. Ambembe oe na hingu no akaci lyoe hiwanji lya folosa, hiwanji nalya hiwanga ngu wa mulume mu mitapi coe. ³⁹Hike ehi na hi holofaziwa kuhibatana ehi nani kana kuleta okoe. Ina kulifa masinyehelo ayo. Mano faa tifo kutundeela mumakaha ange, napa nai iciwa muhinonga kapa uhiku. ⁴⁰Neli naikalako; Muhinonga limwe mana linitumbeka, ouhiku mana liniaka; hiwanji na lalanga. ⁴¹Aa makumi meeli no ilimo hinekala munjiyo coe. Hina kubelekele ilimo likumi na ine paa anoe no akaci, na ilimo mutanu na himweya pa mitapi coe. Ona cinji matuelo ange miendo ca kuca pa likumi. ⁴²Ene apa Mulimu wa tate,, Mulimu wa Abraham, oyu aiyapile Isaka, apa naikala nange, inga hemwa onani fundula makaha-kaha. Mulimu onamono manyando ange na kukatala kwange, opo oku kanda hingola uhiku. ⁴³Labani oalaba nakuamba kwa Jakobo, " Aa ana no akaci anange no akaci, aa aikulu aikulyange, na mitapi mitapi cange. Eiomonine yohye yange. Kono ehini twehya kutenda pelo kua anange no akaci, kapa kuanoo aa ana eleke? ⁴⁴Henyi pano, tu tende tumelelano, owe na

me, kame ciikale upaki mukaci koe name."⁴⁵Henyi Jakobo ohimba liwe na kuli imeka muwilu wenji musumo.

⁴⁶Jakobo oamba ku apae, " Muwaneke mawe." Henyi opo a himba mawe na kutenda libunda. Henyi opo alyela kunyonga no libunda. ⁴⁷Labani olita licina lya Jegari-sahaduta, kono Jakobo olita licina lya Galadi. ⁴⁸Labani oamba nji, " Eli libunda upaki mukaci koe name pelo." Henyi opo litiwa licina lya Galadi. ⁴⁹Kame lya hehyaniwa Mipiza, kakuli Labani noamba nji, " Minya-moyo a mone mukaci koe na me, apa tu kana kukumona munu na mukwae.

⁵⁰Inji kopilihice hiwana anange no akaci, kapa wa yeka akaci a kwoo kukeza kuanange no a kaci, hiwanga nji hiwanjiko oyu oikile netu, omone, Mulimu paki mukaci koe na me."⁵¹Labani oamba kwa Jakobo, "O taneke eli libunda, na kutaneka pa musumo, ou inatulu mukaci koe na me. ⁵²Eli libunda paki, na musumopaki, inji ko hina pitelela eli libunda kuca koe, nawe kona pitelela eli libunda nau musumo kukeya kwange, kuya tenda unyangunyu. ⁵³Mulimu wa Abrahama, na Mulimu wa Nakori, alimu aka ehwoo, aatule mukaci ketu."Jakobo oeca na sabo ca ihwae Isaka. ⁵⁴Jakobo otenda hitabelo pa lilunda na kwihyana apae ku yalya mukushuko. Opo alye na kuikala ouhiku ohye pa lilunda. ⁵⁵Mahiku-hiku yonene Labani oinguka, ocupita aikulyae no a lume naa no akaci na kuafuyaula. Henyi Labani ofunduka na kuhuka ku munji.

Chapter 32

¹Jakobo hiwanga ngeyo opoca mwendo wae , amang'eloi amulimu apo amuwana. ²Apanamona, apo amba, "Ehihenyi hyonyiko hibaka hya Mulimu," henyi opota hinohibaka nji hyonyiko Mahanaimi. ³Jakobo opotangeca kapaso kwa mukulwae Esau muhibaka hya Seir, muhilalanda hihyaniwa Edom. ⁴Opo alaela, kuamba nji, "Eiyonyiko muswanela kukaamba kwa moolyange Esau: Yonyiko anamba mutanga woye Jakobo: Kumohinaikalanga na Labani, mane noni liyehe nakuhuka ena apa. ⁵Nakwata ngombe nama mbongolo na milaka na abeleki noalume na noakaci. Hina tumu eli ling'usa kwa moolyange nji aniyubelo makeke. ⁶Otupaso tuhuka kwa Jakobo nakukaamba, "Notuchi kwa mukoloye Isau. Akeya kukumbatawela namianda cine noa lume." ⁷Henyi Jakobo opoiyapa nakunyongonya. Henyi opo tapa anu naikala naye muikwata ili, namutapi nongu, nangombe, namakacale. ⁸Opo amba nji, "Inji Isau makeya kuhikwata himwea nakuhilwihya, chambu ehikwata hinahiyalele mohipanduka. ⁹Jakobo yopo amba, "Mulimu wa tate Abrahama, Mulimu wa tate Isaka, Minya-moyo, unakwaamba kwange, "Huke kulitunga lyoye nakuapoye, monikukulihya," ¹⁰Koniswanelile omakezo notumelelano coe nokusepahala koe nokusepahala notenda kwa mutanga woye. Kakuli na muhyako hinahupuka Jordan, henyi pano hinekela ikwata ili. ¹¹Nalomba onitundihye mumakaha a mukulwange, mumakaha a Isau, kakuli nahamuiyapa, atwehya kukeya kuya nitabanihya ome naka inawoo na anicana. ¹²Kono yopo amba, 'Ma niku tenda hemwa kuzwela pili. Manikutenda lusika lukulu wenji mubu wa liwate, ou no kwa habaliwa mu palo cao.'" ¹³Jakobo yopoikala kuya owo uhiku. Yopo himba imweya ei naikala nayo kuitenda mampo kwa Isau, mukulwae: ¹⁴myanda ciili ca ambembe noitole, myanda ciili ca mangu no alume na mangu makumi meeli, ¹⁵makumi mahatu a makamele no mabisi na nayo, makumi mane a ngombe no itole na likumi lya ngombe no mapoho, makumi meeli a ma donki noitole na likumi lya ma mbongolo no ma poho. ¹⁶Ei yopo yopoipa mumakaha no apika ae, himunanu na himunanu hyohoci. Yopo amba kwa apika ae, "Muce posho cange na kupa hibaka mukaci no imunanu. ¹⁷"Yopo laela mupika wae noutangi, oamba nji, "Henyi mukulwange Isau apa mu ka kuwana nae na ku ka miipula, kuamba nji, 'Mwangwela kwaanyi? mwa ca kupi? Yaanyi ei iyama ikile posho cenu?" ¹⁸Henyi kuma muamba nji, 'Ya mupika woe Jakobo. Oshe a mampo ana tumeniwa kwa mulyange Isau. Mone, akeya nae mumanyima etu.'" ¹⁹Jakobo kame yopopa taelo kuhikwata no wiili, no uhatu na kwaa lume oshe nakofienena milaka. Yopo amba nji, "ma muamba inu imweya kwa Isau apa mukuwana nae. ²⁰Mwa swanela kuamba nji, 'Mupika woe Jakobo akeya muma nyima etu.'" Kakuli mana kengeela nji, "Ma ni mutabihya oyulume aa mampo ni tumenyenine posho cange. Henyi muma nyima, apa na ku mumona, hyemwa ma kuni amuhela." ²¹Henyi a mampo yopo akutangeca. Oyo mulume yopo ikala owo uhiku mumunganda. ²²Jakobo yopo inguka muuhiku, na kuhimba anuwae aili, apika ae noakaci aili, naa naye noalume likumi no mweya. Mulume yopo atumenya muhyambwaliya no mulonga wa Jaboke. ²³Mungeya mulume yopo atumenya mu hyambwaliya no mulonga na inu yae yoshe. ²⁴Jakobo mana hiyala yohoci, yopo mangana na mulume kutwala pa hikenakeni no ma hikuhiku. ²⁵Henyi mulume yomona nji ka ku mutwehya, yopo fula munyonga ca Jakobo, henyi onyonga cae yopo ci lea atundanine nayo mulume. ²⁶Oyo mulume yopo aamba, "Oni leshe nice, kakuli seli mahikuhiku." Jakobo yopo amba, "Kana kuku leshe nji oce ene apo ni fuyaula. ²⁷Oyo mulume yopo amba kwae, "Yowe anyi?" Jakobo yopo amba, "Jakobo." ²⁸Oyo mulume oamba, "O licina lyoe ko lya kuihyaniwa Jakobo, kono Isilaele. Kakuli ona tundana na Mulimu na anu na kuatwehya. ²⁹Jakobo yopoipula mulume, "Hyemwa oni ambele licina lyoe." Mulume yopo amba, "Kwa keya ngepi nji onipule licina lyange?" Henyi apo yopo mufuyaula. ³⁰Jakobo yopo ihyana licina lyehyo hibaka nji Penele kakuli mana amba, "Ina kumono na Mulimu lupala na lupala, henyi upilo wange una lukululiwa." ³¹Oliwa yopo limuhilela Jakobo yo pitile mu Penele. Mana cuñuta libaka no nyonga cae. ³²Elyo lyo libaka na pelo aanu a Isilaele hiwanji kulya nyama ca litungi eco cikile pa litungi, kakuli mulume mana holofaza hilama ku leihya nyonga ca Jakobo.

Chapter 33

¹Jakobo yopo taneka muwilu kame, yopo mona, Isau yo keile, yo ikile naanu akukuma pa mianda cine. Jakobo yopo otapa anucana kutapela Lea, Racelu, na atanga aye aili no akaci. ²Henyi yopo paka apika no akaci na anae posho, mumanyimao Lea na anaye, kame Racelu na Josefa ona aikala ku ma manineno oshe. ³Oye henyi yono enda kusho coo oshe. Mulume yopo kubama pashi tuendo mutanu na twiili, kupitela yo waukuma pepi na minaye no mulume. ⁴Isau yopo ituka kuka kuwana nae, muhyambilela, yopo mu hyakela muhingo coyo mulume, na kumucupita, Henyi yopo alila. ⁵Henyi Isau yo taneka, yopo mona mukaci na ana.mulume yopo amba, "Akaanyi aa anu aikile noe?" Jakobo yopo amba nji, "Anucana ao Mulimu ana tabele kupa mutanga wae." ⁶Henyi a tanga no a kaci yopo akeya posho na anoo naku ya kubama. ⁷Oyu no tatamako Lea naye kame na anae yopo akeya posho naanae kuya kubama. Mafelelezo Josefa na Racelu yopo akeya posho na kuya kubama pashi. ⁸Isau yopo amba nji, "Watalusa ike kwamana yoshe ei ikwata ni kuwanine nayo?" Jakobo yopo amba nji, "Ni wane tuso mu meño a mulena wange." ⁹Esau yopo amba nji, "Naha kwata ya kubula, mwapange no mulume no mulume. Okubulukele eyo kwite." ¹⁰Jakobo oa mba nji, "Hiwanji, nji hina wana hishemo mumeño oye, henyi otambule eyi hina kupu kutunda muma kaha ange, kabaka hina mono lupala loe, kwa feka wenji kumona lupala lwa Mulimu, kame owe henyi ona niamuhele. ¹¹Tawenyi muamuhale onubu cange eci hina lete okwenu muhibaka hya Mulimu oyū na nitende omu no kutabihya, kame naha kwata ingi ya kuni kwata." Mona muambelela Jakobo, henyi yopo itana. ¹²Henyi Isau yopo mwambela nji, "Tuende henyi mumuendo wetu. kuma ni kuenda kusho." ¹³Jakobo yopo muambela nji, "Mulena aha limuja nji, anange anucana, kame amangu na ngombe ya ma mela anayo. Omo na niitula muhipiti hi wanga liiwa limweya, yoshe ei munanu kumaifa. ¹⁴Makwetu munilehyele omulena wange aende posho noatanga aye. Kumaniendanga kanyonyo yonene, kukuma pa matambu no anicana, kupitela apa mba ni ka kumena kwa Mulena wange ku Seya." ¹⁵Isau yopo aamba nji, "Naha kuhiyela alume a mweya kwanu ange ni kile no." Kono Jakobo yopo amba nji, "Wahatendela ike ngeyo? Oni leshe niwane kuamuheliwa kwa mulena." ¹⁶Henyi Isau mwelyo liiwa yopo tateka mumuendo no kuhuka ku Seya. ¹⁷Jakobo yopo ca ku Sakoti, ku ka kuumbela njiyo, na kuka umba omu no kutula eimunanu yaye. Apo henyi e licina no hibaka o lihyana nji Sakoti. ¹⁸Apa Jakobo akatunda ku Panda-Alama, yopo kuma hiwana ku muleneñi wa Shikemi, ou wikile mumubu wa Kanana. Naku katulela pepi na muleneñi. ¹⁹Yopo kekala pepi na muleneñi. Mumanyima yopo ula hiyemba hya mubu apo na bapulela otende cae kuana Hama, oi hwa Shekemu, na mali no kukuma pa muanda nou ngwelengwele no mali. ²⁰Apo yopo umba katala naku ihyanapo nji EI Elohe Isilaele.

Chapter 34

¹Henyi Diana omwana Lea no mukaci na elekihya kwa Jakobo, oca panji ku mbatawela akaci na tunda muhilalanda. ²Sakema omwana Hamori no mushobo no mu Hibati, yopo mona oyu mukaci. Yopo muhimba kukalala naye, nakuka mupepihya. ³Yopo ca kwa Dinare, omwana Jakobo no mukaci. Kuma na wapela oyu mwalanjo yonene naku kaamba naye mu kuwapa hiwana. ⁴Sakema yopo amba kwa ihyae Hamori, kuambanji, "Oni himbele oyu mwalanjo akekale munuwange." ⁵Jakobo yopo yayuba nji kumaana lala na mwanaye Diana. Ana Jakobo ao henyi akekile ku imunanu yaye mumu honyi, Jakobo yopo atatiela mukozo yopo apa anaye na kumena. ⁶Hamari oihya Shekemu yopo ca kwa Jakobo ku ka a mbaula naye. ⁷Aana Jakobo yopo ayaingena kutunda ku yanda apa na kayuba ehiambo. Aa lume kuma na kuyuba kufoseziwa. Kuma na anyongonya yonene kabaka Isilaele yopo atompololiwa pa kuhyengula mwana Jakobo, ka kuli eyi no ngeyo nga naikena ya tendahala. ⁸Hamori yopo oamba noo, Kuamba nji, "Mwanange no mulume Secimu a hinga yonene mwanoye. Tawe inga wa mupa aikale munuwaye. ⁹Tukuyekele natwe, otupe anoye naa kaci, kame nanwi muhimbe aetu ana no akaci. ¹⁰Kumo ikalanga netu, na mubu kumoikalapo na kulukuha wino kumucima kwikalapo na kutendelapo mapisinisi eyo ku faa oufumu." ¹¹Shekemu omwana no mukaci yopo ambela ihwaye, naa manjaye, "Munihimbe munilehye ni wane hishemo mu meño enu, kame yoshe eyi muniambela kuma ni imipa. ¹²Munitomene wenji wa kutoma muulo wa hionda kapa hya kukupa hikulu omufaelile, kame Ome kuma nimipa hyohye ehi munitoyela kono henyi munipe omukaci omwanuke aikale mbuyama wange." ¹³Aana Jakobo noa lume oa laba Shikame naihwaye na ku a honga nji, kakuli Shikame ona lalanga na manjetu Diana. ¹⁴Yopo aambela nji, "Katutwehye kutenda einu nongeyo, tupe manjetu ku munu yoshe oyu nombula kuca ku mukanda; eyo henyi kuma itu shwaukihya otwi. ¹⁵Ene o tukuyuba nenu poo omuambelo: Henyi apo kuma musikala akukeñiwa ku mukanda wenji otwi, nji alume oshe aa mwikile no nji aku keñiwa. ¹⁶Henyi otwe kuma tua mipa na kwikala anu amweya. ¹⁷Kono kumona mukana kutu teeteca na kuca kumukanda kukakeñiwa, apo kuma tu himba manjetu na kufunduka." ¹⁸Amai oo yopo ani tabihya Hamore na mwanaye Shikame. ¹⁹Omucaha nokena aliyeha kukatenda eyi naamwambela, libaka no ku wapela yonene omwana Jakobo no mukaci, Kame yono kutekiwa yonene munjiyo ca ihwaye coshe. ²⁰Hamori na mwanaye Shikame yopo ca kuhyelo no muleneñi wo kuka ambaula na hicaba na hi kala mumuleneñi, kuambela nji, ²¹Aa alume a kozo netu, mwalehye ekale netu muno mumubu na ku tenda yoshe afaa kutenda, eni, omubu ukulu yonene okwo. Muleshe tu himbe ano tuyeke akaci, natwe twape anetu ayeke. ²²Yopo apa tumelelano apa oshe alume yopo aitana kwikala netu na kualuka mushobo umweya: Kame nji oshe alume mukaci ketu ku ma a keñiwa, wenji ao anu ana kukeñene. ²³Apo henyi ngombe coo na ufumu-na inunainu yoo yoshe kumaikala yetu? henyi tu kuyube no, kame kuma twikala no." ²⁴Oshe aa naca kuhilyo no muleneñi yopo ateteca eyi naamba Hamoni na mwanaye Shekemu. Oshe alume yopo aca mukanda kukakeñiwa, oshe aa na ca panji no hyelo no muleneñi. ²⁵Muliwa no uhatu, ahikile mukukola, alume aili ana Jakobo noa lume(Simioni na Levi, amina Diana no mulume), a himba mikwale coo na kukalwihya omuleneñi uya na wikala na sepišo no kwikala nakozo, na kwipaa oshe alume. ²⁶Yopo aipaa Hamori na mwanaye Shekemu kuakañacala. Yopo a himba Diana kutunda munjiyo ca Shekemu na kuca naye. ²⁷Aana amweya a Jakobo yopo akeya kuitupu inafu nakwa kukuhimbela a einu yoshe mumuleneñi ka baka kuma analalanga na manjoo. ²⁸Yopo ahimba mitapi co, ngombe, na madonki nayi yoshe naiwaniwa mumuleneñi na muyanda yoshe na limanga. Yopo a himba woshe oufumu wo, na anoo, naa mbuyama oo. ²⁹Yopo ahimba yoshe eyi naikala muma njiyo. ³⁰Jakobo yopo aambela Simioni na kuambela Levi, "Munani letele luambwa-ambwa, nji ninuke anu twikile noo muno muhilalanda, a ma Kanana naa ma Perizite. No munyonyo ku palo. Inji akuwane pa mweya na ku ni hukela kumweya na ku ni lwihiya, henyi ma ni sinyiwa, Ome naa no njiyo cange." ³¹Kono Simioni na Levi yopo aamba, " Mana tenda manjetu wenji lihule?

Chapter 35

¹Mulimu oambela Jakobo, "Oimane, oce ku Bethel, okekaleko. Oka umbele Mulimu aletale, oya no kumonahaza koe paya no ituka kuiyapa mukuloi Isau." ²Cwale Jakobo oambela aa no munjiyo caye na a naikala naye, "Mutundihya otu tu milimu twenu otu no kwako otu mu kite mukaci kenu, mukukenihiye, mucinje ei byana yenu, ³Pano tu funduke to ce ku Bethelu. Nahinga kukaumba aletale kuya wa Mulimu, oyu noni tana mukaci apo nani kala muutata, one kala name kohyo kunica." ⁴Cwale opo apa Jakobo tohye tu limu too kutunda mumakaha o, na maseka no kumatwi. Jakobo opo ibumbeka ku mwanda kumbali ca Shechem. ⁵Apa naenda, Mulimu opaka ou mowa kungwela mukaci no mileneñi echo naci aachinguluka, ao anu nakena akoñeleca ana Jakobo. ⁶Cwale Jakobo opo kakuma ku luzi(ko kuamba nji Betelehema) oyu ne kala mumubu wa Kanana, oye nanu oshe na enda naye. Opo ⁷umba aletale muya muhibaka nakuhitoya nji EI Betelehema, kakuli umo Mulimu kuma na monahala okwaye, apa naituka mukulwae. ⁸Debora, oyu wa mubabalela Rabeka, ofa. Opo a mubumbeka kushi no hitondo no mwande kutunda ku Betelehema, opo ihya niwa Allon Bakuth. ⁹Apa Jakobo nakatunda ku Paddan Aram, Mulimu opo kumonihya okwae kame opo mufuyaula. ¹⁰Mulimu opo mwambela, "elicina lyoe owe o Jakobo, henyi eli cina lyoe kutunda pano hi wanji kuku hyana nji Jakobo. Elicina lyoe kuma lihyaniwa nji Isilaele. "Apo Mulimu opo mwi hyanihya eli cina lyae Isilaele. ¹¹Mulimu opo amba kwaye, "Ome no Mulimu mukulu. Mubule mwikale angi. E naha kuku wana no manaha kuma atundelela okoe. A malena kuma atunda mu mukoa woe. ¹²O mubu na nipa Abrahama na Isaka, naukupa na lusika loe naa akukoña mumanyima oe naapa ou mubu." ¹³Mulimu opo ca kutunda apo pahibaka na amba naye. ¹⁴Jakobo opo pakapo musumo omo muhibaka omo Mulimu na amba naye, omusumo no mawe. Opo mwae lapo e nubu no kunwa peulu na maaci apo. ¹⁵Jakobo oi hyana elicina nehyo hi ba Mulimu na amba naye, Bethel. ¹⁶Opo tunda mu Bethel. Okuhikile omwendo kutunda ku Ephrath. Racheal okuyuba nji ahinga kweleka. kumanaikala nama kanyi pakweleka. ¹⁷Yohili muukalu yonene nokweleka, omwelekihi opo muambela nji, "Kone yapa. pano kame kumo kwata mwana wa mulume." ¹⁸Apa aikala pepi nakufa, yo mbatula moyo opo mupa licina Ben-oni, kono ihyae omu paka licina Iya Benjamine. ¹⁹Rachael opo fa naku mubumbeka munjila aca ku Ephrath(yo ihyaniwa Betelehema). ²⁰Jakobo otoma musumo pa liteke lyae. Popa hi moneno no libita Iya Rachael napelo. ²¹Isilaele opoca posho oka paka etende caye posho na manangelelo no mutapi waye. ²²Apo Isilaele yo yoile omo muhibaka, Rubeni opo lala na Bilhali omukaci no kumbali wa ihyae, Isilaele opo iyuba. ²³Anaye no alume kupitela ku pitela ku Lea neli Reuben, omwana no mweli, wa Jakobo, na Simeon, Levi, Judah, Issarchar na Zebulun. ²⁴Anye no alume kupitela ku Rachael neli Josefa na Benjamine. ²⁵Anaye kwa Bilhah mupika wa Rachael no mukaci neli Dan na Nefatali. ²⁶Anaye no alume kupitela ku Zilpah , mupika wa Lea no mukaci, Gad na Asher, aa oshe ana Jakobo aa naeleka yoikile ku Paddan Aram. ²⁷Jakobo opo keya kwa Isaka, ihyae, ku Mamire mu Kiriath Arba (yakufeka na Hebroni), oko Abrahama na Isaka na tunganga. ²⁸Isaka kuma nayoya ilimo mwanda nailimo mutanu naihatu. ²⁹Isaka opo yuywaela ako no kumana opo fa, ohukela kwa paye nafa kale, ñulupaci no maiwa mangi Esau na Jakobo, a naye opo a mubumbeka

Chapter 36

¹Olu lo lusika lwa Isau (kame a hyaniwa Edom) ²Isau kuma naka himba a nuwaye mu lusika no ma Kanana. Aa anuwaye: Adah mwana Elon wa mu Hiti: Oholibamba mwana Anah, mwikulyae Zibeon oyu no mu Hiti; ³na Basemath, mwana Ishimaele no mukaci, manja Nabote. ⁴Adah oeleka Elifazi na Basemath oeleka Reul. ⁵Oholibama oeleka Jeush, Jalm, na Kora. Aa ana Isau ao naelela munaha ca Kanana. ⁶Isau ohimba anuwaye, anaaye no alume, noa akaci, oshe oluupwa no munjiyo caye. naimunanu yaye-naimweya, nayo yoshe na kwata, eye nawana munaha ca Kanana opo ca kunaha caco kutunda kwa minaye Jakobo. ⁷Kuma natende eyo pa mulandu ou fumu wo kuma naubula yonene ciue kalihye pa mweya. Munaha omo naikala nekeni kwa akwana pamulandu no ufumu wo. ⁸Isau, oyo nolimukiwa nalichina lya Edom, opo tunga mumalundu munaha ca Seir. ⁹Olu lo lusika lwa Isau, o mushemi no ma Edomu mu naha no ku malundu a Seir. ¹⁰Ao omacina no amwana wa mulume wa kweleka Basemath, munuwa Isau. ¹¹Ana Elifazi nona Isau: Elifazi mwana wa mulume wa Ada munuwa Isau; Reul alume aa, Teman, Omar, Zepho, Gtama, na Kenaz. ¹²Timina, nyazi wa Elifazi, mwana Isau no mulume, oeleka Amaleke. Aa onyiko aikulu a Ada, munu wa Isau. ¹³Aa ana no alume a Reuel: Nahath, Zera, Shama, na Miza. Aa aikulya Basemati, munuwa Isau. ¹⁴Aa ana no alume a Holibama, munuwa Isau, omwana no mukaci wa Anah mwikulya Zibeon no mukaci. Ao na elekele Isau. Jeush, Jalam, na Kora. ¹⁵Olu lo lusika mukaci no ana Isau: mukoa wa Elifazi, omweli wa Isau: Temon, Omar, Zepo, Kenazi. ¹⁶Kora, Getama, na Amaleke. Ou omukoa utunda kwa Elifazi munaha ca Edomu. Aa neli aikulya Adah. ¹⁷Eci co mikooo kutundelela kwa Reuel, omwana Esau: Nahath, Zera, Shama, Miza. Eci co citundelela kwa Reuel munaha ca Edom. Aa aikulya Basemati, munuwa Isau. Eci co mikowa ca Oholibama, munu wa Isau: Jeush Jalam, Kora. ¹⁸Eci mikoa ci panenena kwa munuwa Isau Oholibama. Ku mwana Anah no mukaci. ¹⁹Aa ana Isau (oyu no ihyaniwa Edom), aa omanduna oo. ²⁰Aa ana a Seir oyu nomu Hiti, ominya naha: Lotani, Shobali, Zibeon, Anah, ²¹Dishoni, Ezeri, na Dishani. Ou o mukoa no ma Holiti, aminya naha ca Seir munaha ca Edom. ²²Aa ana lotani aa Hori na Hemani, na Timina neli amanja Lotan. ²³ana a shobal: Alvan, Manahath, Ebal, Shepo, na Onam. ²⁴Aa ana a Zibeon: Aiah na Anah. Oyu yo Anah no wana milonga no kupya muli halaupa. ²⁵Aa ana a Anah: Dishoni na Holibama, mwana no mukaci wa Anah. ²⁶Aa oana a Dishoni: Hemdan, Eshaban, Ithran, na Keran. ²⁷Aa oana a Ezer no alume: Bilihani, Zaavani, na Akani. ²⁸Aa oana a Dishoni: Uzi na Aran. ²⁹Ou wo mukoa no ma Horiti: Lotani, Shobali Zebeani, na Anah. ³⁰Dishoni, Ezeri, Dishoni: Eci co mikoa noma Horiti, kuca no ku ndandameka emikoa ca munaha ca Seir. ³¹Aa omalena na busa munaha ca Edomu oku hikana kale kubusa mulena pakaci no ana a Isilaele. ³²Bella omwana Beor, kuma na busa mu Edomu, olicina no muleneŋi waye neli Dinhabah. ³³Apa Bela nafa, Job mwana Zera mu Bozrah, opo busa muhibaka hyaye. ³⁴Apa nafa Jobab, Hushama no munaha ca Temanites, opo busa mu hibaka hyaye. ³⁵Apo Hushama nafa, Hadad mwana Bedad oyo no kahapa a Madianates munaha ca Moab, opo busa muhibaka hyaye, Elicina no muleneŋi waye neli Aviti. ³⁶Apo nafa Hadad, Samula o busa muhibaka hyaye. ³⁷Apo nafa Samula, henyi Shaulu no ku Rehoboth oyu no kunuka opo busa muhibaka hyaye. ³⁸Apo nafa Shaulu, Baal-Hanana mwana omwana Akabor opo busa muhibaka hyaye. ³⁹Baal-Hanani omwana Akiba opo fa, Hada omu yola muhibaka hyaye. O licina no muleneŋi waye neli Pau, Elicina lya munuwaye neli Mehetabele, mwana Matred no mukaci, mwikulya Me-Zahab no mukaci. ⁴⁰Aa omacina noa kulu mumu koa no mulusika lwa Isau, Kuca mumikoa co na muhibaka ekala kuca mumacina o: Timina, Alvah, Jetheth, ⁴¹Oholibama, Elah, Pinon, Kenazi, ⁴²Temani, Mibzar, ⁴³Magdiel, na Iram. Eci co mikoa ca Edomu kuca omu na tungela munaha eco naikala. Oyu yo Esau ihwa ama Edomu.

Chapter 37

¹Jakobo mana ikala muhibaka omu naikala ihwae u ngenda, mu naha ca kanana. ²Eli lyo likande no lusika lwa Jakobo. Josefa, oyu neli ndumbaana no ilimo likumi na mutanu na ilimo ili, manaa lihya mutapi na kulwae. Mana ikala na ana Biliha no alume na ana Zilipa no alume, anu aihwae. Josefa mana ka bihanga kwa ihoo inu inyangunyū na tendanga. ³Henyi Isilaele mana hinga Josefa kupita ohye anae no alume kakuli neli mwanae no mulume no mukulu. Opo omulukela hiapalo hiwawa noku basiwa na mibala. ⁴A kulwae amona nji ihwoo mana mu hinga yonene kupita akulwae ohye. Opo a mucimba na kuha ambanga nae hiwana. ⁵Josefa olota tolo, na ku ciambela a kulwae. Opo amucimba yonene henyi. ⁶Opo oamba okoo, "Makwetu mutetece kweci tolo eci hina loto. ⁷Mumone, neli twa manga ikungo no uloto muhyanda henyi mumone, hikungo hyange hiyoyoka nakwimana ku oloka, henyi mumone, oikungo yenu ikeya kuya cingwenya hyange na kuya kubama pashi ku hyange." ⁸A kulwae opo amuambela, owe hyemwa kuma oikala mulena wetu? Owe hemwa yahikuma kuma otubusa." Opo a mucimba kupiteela henyi libaka no kulota kwae na mai ae. ⁹Opo olota cikwaco tolo na kuci ambela akulwae. Oamba nji, "Mutanekele, hina loto tolo cikwaco: O liwa na mweci na mandungweci likumi na limweya neli yani kubamena." ¹⁰Opo oci ambela ihwae wenji omu ana ambeele a kulwae, henyi ihwae opo omukanda. O amba kwae, "Ike eci tolo ona loto? hemwa inaoe na me na kuloe kuma twakuya ku kubamena?" ¹¹Akulwae mana mu tendela muna, kono ihwae obuluka ehyo hyambo mu mucima. ¹²Akulwae aca kuka lihya mutapi wa ihwoo mu Sikame. ¹³Isilaele oamba kwa Josefa, "Akuloe kena kalihice o mitapi mu sikami? Okeye, niya kutume o koo." Josefa o amba okwae, "hina kutukisa." ¹⁴Oamba kwae, "Oce henyi, okaamone nji akuketa akuloe na mutapi inji wa kuketa, na kuni letela kalabo." Henyi Jakobo omutumena ku musindi wa Hebroni, Josefa oca ku sikemi. ¹⁵Mulume omweya owana Josefa. Mumone Josefa neli a yambaela mu liyungu. Henyi omulume omwipula nji, "Ike ei ofaile?" ¹⁶Josefa oamba nji, "nafaa a kulwange. Muni ambele, molyange, oku a lihyelile o mutapi." ¹⁷O mulume opo oamba nji, "Ana ku hiya hino hibaka, kakuli ina kuyuba aamba nji, "Tuce ku Dotani." Josefa opo ca kukoñeca akulwae na ku kawana ku Dotani. ¹⁸Henyi opo a mumona yo hikile pale, youlwa na kuyakuma pepi noo, opo amulela ku mwipaa. ¹⁹Akulwae opo aamba omweya kuomweya, "Mutanekele, oyu mulena no kulota a henyena. ²⁰Mukeye henyi, kutundapo, tumu ipae naku muyumbela mulimweya kuaa mateke. kuma tukaamba nji, O hibatana hinamu canjaula. 'Kuma tumona ei yakutendahalakukulota kwae.'" ²¹Rubeni opo oiyuba na ku muyanga mumakaha oo. Oamb nji, "kotuna muipaa." ²²Rubeni oamba okoo, "Ko muna mwaa unyinga. Mumuyumbele mweli liteke likile muliyungu, kono ko muna tula likaha o pae"-inji ngumba a muayangele mumakaha oo naku muhuca kwa ihwoo. ²³Opo kuikala nji apa Josefa na kuma kuakulwae, amutubula ohiapalo hyae hiwawa no kubasiwa. ²⁴Amuhimba naku muyumbela muliteke. Oliteke neli lyaikala fela hiwanji meyu. ²⁵Atongomana ku lya ihima. Opa nonena meño oo muwilu na kutaneka, henyi, mumone, o hitopa no maishimaele mana hikeya kutunda ku Giliadi, na makamele oo a himbile minunkihyo na maaci na mira. Neli aenda kuanda kuahimbela kuhyetumukela ku Engepita. ²⁶Juda oamba kuaminae, "Hike ehituwana apa twipaa minetu na kufuka unyinga wae?" ²⁷Mukeye, henyi tumuulihye ku maishimaele kotuna tula makaha etu opae. Kakuli minetu, nyama cetu." Amina ateteca okwae. ²⁸Aulihi no Mamidiani apita. Akulwae akokela Josefa muwilu na ku munonena muwilu ku mutundihya muliteke. ñ Aulihi Josefa ku Maishimaele na iemba-emba ya silivera no kukwana makumi meeli. Maishimaele ahimbela Josefa mu Engepita. ²⁹ñRubeni ohuka ku liteke, henyi, mumone, Josefa nakena amuwana muliteke. Oyataula ikumango yae. ³⁰Ohuka kuaminae na kuamba nji, "Mwanucana wa mulume kaikile mo! Henyi ome, kupi koni twehya kuca?" ³¹Henyi opo aipaa mbembe na kuhimba hiapalo hya Josefa na kuhicimbeka muunyinga. ³²Henyi opo a leta o hiapalo hiwana no kukabihiwa kwa ihwoo na kuyaamba nji, "Tunawana eli. Henyi omone nji hyonyiko hiapalo hya mwanae wa mulume kamba hiwanji." ³³Jakobo ohilimuka na kuamba nji, "hyonyiko hikumango hya mwanange wa mulume. O hibatana hina mucancaula. Josefa hemwa ona yatauliwa ipinji pinji." ³⁴Jakobo oyataula oito yae na kukumanga masaka mu mbunda cae. O lila mwanae pa maiwa mangi. ³⁵Ohye anae no alume naa no akaci aimana kuya muomba-omba, kono opo okana kuombaambiwa. Oamba, "Hemwa kumani hyecumukela ku hibaka no anu no kufa ni lilile mwanange no mulume." Ihwae opo omuhila. ³⁶A mamidiani aka muulihya mu Engepita kwa Potifa, nduna wa Faro, O muendihi wa a libeleli.

Chapter 38

¹Apa nacikeya nako Juda yopo tuta kuhiya mukwalwaye manakatunga namu Adlamiti, oyu no ihyaniwa Hira.

²Yopo ka ka kuwana na mukacana no Mukanana ihyaie neli Shua. Yopo muhimba na na kuca kwae.³Oyo mukaci yopo lemupa na kueleka mwana wa mulume. Yopo a mupaka licina Iwa Er. ⁴Yopo lemupa kame na kueleka mwana wa mulume. Yopo a mupaka licina Iya Onan. ⁵Kame yopo kwata mwana wa mulume na kumupaka licina Iya Shela. Neli pa Kezibi apa na muelekela.⁶Juda yopo wanena Er mukaci, omwanae no mweli. Olicin lyoyo mukaci neli Tama. ⁷Er, mweli wa Juda, neli mufokoli mumeño a Mulimu. Mulimu yopo muipaa.⁸Juda yopo amba kwa Onan, "Oce kwa nuwa no a kuloe. Okatende musebezi wa mulamu no mulume kwae, na ku ka lela mwana mukuloe." ⁹Onan mana limuka nji omwana ka twehye kuikala wae. Mohye omu na celanga kwa munuwa mukulwae, ku mana ka mwaelanga mumubu nji ka na kwata mwana mukulwae. ¹⁰Ei na tenda neli onyangunyu mumeño a Mulimu. Mulimu yopo muipaa nae. ¹¹Henyi Juda yopo amba kwa Tama, nya munwae, "Oikale ngeyo hiwanji mulume munjiyo ca ihoe kupitela Shela, mwanange no mulume, kula." Kakuli mana aiyapa, "nji nae maafa, wenji akulwae." Tama yopo ca na kukapila munjiyo ca ihyaie. ¹²Opo ku pita na ko cile, mwana Shuwa no mukaci, munu wa Juda, yopo fa. Juda yopo amuomba-omba opo ca yacakwaanu aye na kwata milaka chae no mangu mu hika hya Timnah, oye na muhonyi wae Hirah no mushobo wa Adulamite. ¹³Tamara yopo a mbeliwa, "Mone, hyemunoe aca ku Timina kuka tundihya mboya ku mangu aye." ¹⁴Yopo tubula oito yae no felo na kuku fuka lisila na kuku cingelela. Yopo to ngomana pa mwelo no Enaim, ku njila cicile ku Timina. Henyi mana mona nji Shela ona kulu kono hiwanji amumupa nji aikale munu wae. ¹⁵Henyi Juda apa na mumona yopo kengela nji lihule kakuli mana fuka lupala lwae. ¹⁶Yopo ca kwae kmbali no njila na kuamba nji, "keye, hyemwa nikeye koe"-oye hiwanji alimuka nji nyamunwae-na kuamba nji, "ike ei onipa nji okeye kwange?" ¹⁷Mulume yopo amba nji, "kuma ni kutumena ka mbembe ka tomo kutunda mumu laka wange." Mukaci yopo amba, "Mukaci yopo amba nji onipe hipangano kupitela apa wa kutumena?" ¹⁸Mulume amba nji, "hipangano mbike ehi ni kupa?" Mukaci alaba, "Hisupo hyoe na namba, na hi okwite mulikaha lyoe." Yopo imupa na kuca okwae, na kulemupa libumo lyoyo mulume. ¹⁹Yopo imana na kuca. yopo tundihya lyambi lyae na kukumanga ito yae no felo. ²⁰Juda yopo tuma kambembe katomo kwa mu honyiwae Adulamite nji aka huce hipangano kutunda muma kaha oyo mukaci, kono hiwanji aka mu wana. ²¹Henyi Adulamite yopo ipula alume nomo muhibaka, "kupi kolikile lihule Iya Enaimi na likala ku njila?" Yopo aamba, "Hiwanji kale kwaikala lihule kuno." ²²Yopo huka kwa Juda na kuka amba nji, "hiwanji naka muwana mukaci." ²³Juda yopo amba, "mumulishe abuluke einu, nji ka tu nafa hyonyi. Hyemwa, I na tumu kambembe katomo, kono hiwanji wa ka muwana oyu mukaci." ²⁴Yopo kuyaikala nji muma nyima no makweci mahatu Juda yopo amuambela, "Tamara nyamunoe ona tende uhule, mane hyemwa ona lemupa." Juda yopo amba, "Mumu lete kuno tu ya mutumbeke." ²⁵Apa na muleta panji, yopo tuma linñusa kwa hye munwae, "Ku mulume onatende ei ina kwata libumo." Mukaci yopo amba, "Makwetu mulimuke ei inu ya anyi, hi supo na hilimukeci na muhyako." ²⁶Juda yopo ilimuka, "Oyu mukaci wa muwawa ku ni pita, libaka hiwanji na mupa kwa Shela nji aikale munuwae, mwanange no mulume." Mwanange ka ku mulimuka kame. ²⁷Yopo cikuma nako cae no kupaka pa moko, mumone, mambile aikile muli bumo lyae. ²⁸Yopo kuikala nji pakweleka omweya yopo panihya likaha, na elekihi yopo ahimba kahala ka kihu na kununga elyo likaha na kuamba nji, Oyu a pane weli. ²⁹Kono henyi yopo a huca likaha lyae, na, kutanekela, mukulwae no mulume yopo tangeela. A elekihi yopo aamba nji, "Ngepi yo napana!" Henyi yopo amupaka licina Iya Perez. ³⁰Henyi minae no mulume yopo papna oyu no kahala ka kihu ku likaha, na ku mupaka licina Iya Zera.

Chapter 39

¹Josefa opo twaliwa mu Engepita. Potifaro, nduna wa Faro oyu neli muendihi no a tateleli wa mu Engepita, opo mu ula ku maishimaele, a ana mutwalako. ²O Minya moyo mona ikala na Josefa opo ikala munu wa kukondihya. Monaikala munjiyo ca molyae no mu Engpita. ³O molyae mana amona njii o Minya moyo neli aikala naye na minya moyo mo akukondihyeca eyiyoshe na tendanga. ⁴Josefa yopo wana hishemo mu meño aye. Opo belekela Potifaro. Potifaro opo tenda Josefa muendihi wa njiyo caye, na inu yoshe na heta, opo itula mu pabalelo caye. ⁵Mumanyima na mutenda muendihi wa njiyo caye no inu yoshe na heta, o minya moyo mona fuyaula o njiyo ca mu Engepita bakeñisa Josefa. O fuyauci ca minya moyo neli caikala pa inu yoshe eyo potifaro na kwata munjiyo na muhyanda. ⁶Potifaro opo tula oinu yoshe nakwata mu pabalelo ca Josefa. Hiwanji akengela hikwahyo kutundihyako o ilya nalyanga. Josefa neli muwawa yonene naku tabihya. ⁷Opo kwikala munyima nwei inji munu wa molyae opo yumbela meño aye pa Josefa na kuamba, "O lale nange." ⁸Kono opo kana na kuamba kwa munu wa molyae, "mone, molyange ka tetecanga kwii nitendanga munjiyo, o napaka oinu yoshe ahethile mu pabalelo cange. ⁹Akwihyako mukulu muno munjiyo kupita ome. Hiwanji anikanihya oinu yoshe ene owe, kakuli o munu waye. Henyi ngepi yoni twehya kutenda ou nyangunyu ukulu na sibi kuneku ca Mulimu?" ¹⁰Mona amba na Josefa liiwa na liiwa, kono opo kana ku lala naye kapa kwila naye. ¹¹Opo kukeya liiwa limweya eli naca munjiyo kwa kutenda musebezi waye. Nekenka kwa ikala anu omo munjiyo. ¹²Opo mukwata kuikumango yaye na kuamba njii, "o lale nange." opo muhiyela o hikumango hyae mulikaha lyae, na kwituka, nakuca panji. ¹³Opo kukeya njii, apa namona njii ona muhiyele o hikumango hyae mulikaha na kwitukela panji, ¹⁴henyi opo ihyana anu no munjiyo caye na kuambela, "mumone, Potifaro o na lete o Muheberu kuya tufapahanya. Moanakeye o kwange njii alale nange, opo ni kalumuka kukuwa. ¹⁵Opo kukeya njii paya aniyuba onikuwa, henyi opo nihiyela o hikumango hyaye, kwituka, na kupanena panji. ¹⁶Opo buluka ohikumango hyae kumambali aye kupitela apa molyae akeya ku mwanda. ¹⁷Opo muhimekeca ohiambo, mupika no muheberu oyu na kutuletela, onakeye kwa kufapahana nange. ¹⁸Apo kukeya njii apa ina kalumuka kukuwa, opo hiya o hikumango hyaye kwange na kwitukela panji." ¹⁹Opo kukeya njii, paya molyae ayuba hyambo na mutolokela munuwaye, "Eyi yo nyiko ana tende o mupika woe o kwange," opo nyongonya yonene. ²⁰O molyae Josefa opo muhimba na kumutula mutolongo, muhibaka omu a yanjilelenga o mapantiti a mulena. Neli a ikala omo mutolongo. ²¹Kono minya moyo neli aikala na Josefa na ku monihya ouhonyi no kusepahala o kwaye. Opo mupa hishemo pa meño no mukulu no tolongo. ²²O mukulu no tolongo opo tula o mapantiti oshe naikala mutolongo mu likaha lya Josefa. Eyi atenda ko yoshe, Josefa yo muatuli. ²³O mukulu notolongo hiwanji a bilaela inu yoshe naikala mulikaha lyaye, kakuli Minya moyo neli aikala naye. Eyi yoshe natenda, Minya moyo yo mu kondihi.

Chapter 40

¹Mono kuikala ngeya kutunda peiinu, oyu weta wa mulena nomu Engepita na muteleki wae yopo afoseza mulena, Mulena nomu Engepita. ²Faro kumana anyongonyena aendihi ae oaili, onduna no a tapi nayu no ateleki. ³Yopo apaka mutolongo munjiyo no a endihi no mulao, woa bilaeli mutolongo cimweya muya Josefa naa yangeeliwa. ⁴Omweendihi noa bilaeli yopo apaka muma kaha a Josefa, yopo akwata hiwana. Yopo aikala mutolongo paka nako. ⁵Waili oshe yopo alota ma-tolo Mutapi na muteleki wa Mulena nomu Engepita anayanjeliwa mutolongo munu na munu kumona alota ma-tolo ae muuhiku umweya, tolo na tolo mona ci kwata toloko caco. ⁶Josefa yopo keya okoo mahikuhiku na kuya amona. Mumone, hiwanji akuyuba hiwana. ⁷Nakuipula ma nduna a Faro naikala noo mutolongo munjiyo ca molyoo, kuamba nji, "ngepi mumonahalile kuipela pelo?" ⁸Yopo amwambela nji, "toshe twaili motuna loto tolo hiwanji munu no kutwehya kututolokela." Josefa yopo ambela nji, "Komulimukile nji kutoloka kwapana kwa Mulimu? muniambe, hemwa." ⁹Onduna no atapi yopo amba tolo cae kwa Josefa. Yopo aamba kwae, "mu tolo cange, omone, hitondo hya veine hyaikala posho cange. ¹⁰Omo muhitondo mwaikala mitai cihatu. Apa hyohela, yopo apana naihyañata noitolwana ineebu. ¹¹Oganja ca Falo neli ca ikala mumakaha ange. Yopo niikwata itolwana kui kamena munganja ca Faro, yopo nipaka nganja mulikaha lya Faro." ¹²Josefa yopo muambela nji, "Eci co taluso no tolo eco mitai cihatu ca hemanena maiwa mahatu. ¹³Mumaiwa oma hatu Falo kumaku inula mutwi oe naukuhuceca paunduna oe. Moo paka Faro nganja cae muli kaha, wenji inga omunoikalelanga pa utapi woe. ¹⁴Kono oka ni hupule apo inu ikaenda hiwana noe, nakunimonihiya hishemo. okani toe kwa Faro na kuni panihya muno mu tolono. ¹⁵Kumana aniica kuni tundihiya munaha nohi Hebelu. Kuno kame hiwanji ei inatende nji ani pake mu tolono." ¹⁶Henyi onduna noa weti yopo mona toloko nji neli ca niti, yopo ambela Josefa, "name na kwata tolo, omone, izuma ihatu no inkwa moinekala pa mutwi wange. ¹⁷Pa hizuma no pa wilu monapaikala ilya ya kuhalika mumifuta cohye ei hali Faro, kono inyunyi yopo ilya muhizuma pa mutwi wange." ¹⁸Josefa yopo alaba na kuamba nji, "eci co taluso. Eyo izuma ihatu ya talusa maiwa mahatu. ¹⁹Mumaiwa mahatu Faro ma nanula omutwi oe muwilu na kukumangela muhingo kuhitondo. Oinyunyi moilya nyama coe. ²⁰Muno iezahala pa liiwa nouhatu neli pa liiwa lya Faro na hyemwa. Yopo panga mukiti na apika ae. Yopo nanula mutwi wa nduna no a weti na mutwi wa nduna noma kuka mukaci noa pika. ²¹Yopo panihya nduna no a weti pa hitulo hyae, nakupaka Faro nganja muli kaha kame. ²²Kono yopo tuleka onduna no ateleki, omu naa tololokela ²³Josefa. Yopo kuikala nji o nduna noa weti nakena ahupula Josefa kono yopo mubulama.

Chapter 41

¹Opo kukeya nji kumamaneneno no ilimo iili no kuamba nji Faro mana lota. ²Mumone, manaimana kunyonga ca Nailu. ³Mumone, ngombe mutanu na ciili cikeya kutunda mu nailu, ciwawa na kununa, mana citafuna mu mataka. Mumone, ngombe pa munanga no nuka. ⁴Henyi ngombe cinyangunyu na kuyonda cilya ongombe mutanu na ciili ciwawa na kununa. Henyi Faro otona. ⁵Henyi opo lala na kulota o tolo aka no wili. Mumone, makonga mutanu na makonga meli a keya na kuya tenda lishumi limweya, lyakwimana kuwapa. ⁶Mumone, makonga mutanu na meeli, a kuyonda na ku auliwa ku mepo no kumuhila liwa a mena mumanyima ao. ⁷O makonga no kuyonda opo amina ao mutanu na meli no kwimana kumba upeke. Faro oinguka, henyi mumone, neli tolo. Opo kukeya mahikuhiku nji o moya wae neli wakatazaha. ⁸Opo otumena na kwihyana ao no mapipo na alume no kotalifa a Engepita. Faro oa ambela ei ana loto, kono hiwanji oyu no itolokela Faro. ⁹Henyi nduna no kuweta oamba kwa Faro, "Ina anuka oibi yange pelo. ¹⁰Faro mana nyongonyena apika ae, na kuni tula mu tolongo munjiyo no mukulu no a libeleli, mukulu no ateleki na me. ¹¹Mana tulota o tolo ouhiku owo, oye na me. Mana tulota muni kuca mu tolo ca tolo cae. ¹²O ndumbaana no mu Hebelu manaikala netu, mupika wa mukulu no nalibeleli. Opo tu muambela henyi opo o tu tolokela omu tuna lotele. Otutolokela tohye kuca omu tuna lotele. ¹³Opo kukeya nji yo tu tolokelile, henyi opo itendahala. Faro oni hucela pa hitulo hyange, kono mukwange o mbatuliwa hingo. ¹⁴Henyi Faro a tumena na kukeyana Josefa. Opo a mutundihya wangu mutolongo. Olendiwa, a cinja oito yae, na kukeya kwa Faro, ¹⁵Faro oamba kwa Josefa, "Neli kwata tolo, kono hiwanji wa kucitoloka. Kono hina yubu yoe, Inji apa oyuba tolo mwa twehya kucitoloka." ¹⁶Josefa oalaba Faro, kuamba nji, "Kananji ome. Mulimu kuma aalaba Faro mukozo. ¹⁷Faro oamba kwa Josefa, "Mutolo cange, omone, mana ni mana pa munanga wa Nailu. ¹⁸Mumone, ngombe mutanu na ciili cikeya kutunda mu Nailu, cakuma na kutabihya, nakuya tafuna mu mataka. ¹⁹Mumone, ngombe ci kwaco mutanu na ciili cikeya mumanyima aco, caku pwela mata, na kuha monahala hiwana, na kuyonda. Hiwanji namona ngombe no kuha monahala hiwana wenji co mu hibaka hyoshe hya Engepita. ²⁰Ongombe no kuyonda na kuha monahala hiwana opo cilya copili mutanu na ciili no kununa. ²¹Cocinama kucilya, hiwanji kwa monahala nji cinali cikwaco, kakuli kumana cimonahala nji hiwanji ku tabihya wenji omu na cikalele. Henyi opo ninguka. ²²Opo ni taneka mu tolo cange, henyi, mumone, makonga mutanu na meli akeya kuya tenda lishami limweya, lya kwima na ku monahala hiwana. ²³Mumone, o lukonga lukwalo -no kupupuka, kuyonda, na auliwa ku mepo no kumuhila liwa-akeya mumanyima ao. ²⁴Aa no kuyonda amina ao mutanu na meeli na ku tangece. Ina ambele eci tolo kua no mapipo, kono hiwanji ko oyu onani tolakele. ²⁵Josefa oamba kwa Faro, "Ei ana loto Faro ya kukufeka. Ei a tamba kutenda Mulimu, onai ambele Faro. ²⁶Ongombe mutanu na ciili ilimo mutanu na iili, na makonga mutanu na meli no kwima ilimo mutanu na iili. Eei analoto ya kukufeka. ²⁷O ngombe no kuyonda na kuhamonahala hiwana eci na cikeya mumanyima yo ilimo mutanu na iili, henyi kame o lukonga mutanu na meeli no kuyonda na ku akiwa ku mepo no ku muhila liwa kuma iikala ilimo mutanu na iili no njala cikulu. ²⁸Eyo yoinu ei ni ambile kwa Faro. Ei Mulimu otamba ku tenda ona imonahaza kwa Faro. ²⁹Taneke, ilimo mutanu na iili no kutulo cikulu kuma ciikala mu Engepita mohye. ³⁰Ilimo mutanu na iili no njala ma ikeya muma nyima, na kutulo cikulu kuma ci bulamiwa mu hibaka hya Engepita. Henyi onjala kuma lisinya naha. ³¹O kutulo cikulu ka ca kuanukiwa muhibaka libaka no njala eci ca kukoña, kakuli kuma ciikala likulu. ³²Ei cina hukele tolo kwa Faro kakuli eci taba Mulimu yo nacilete, kame Mulimu otamba kuci tenda. ³³Henyi Faro afae mulume no kuswanela no utali, naku mupaka peulu ca hibaka hya Engepita. ³⁴Henyi Faro akete manduna mu hibaka, na a himbe ilya kwei ikutuliwa hikala hya kutenda mutani ya Engepita mweyo ilimo mutanu na iili. ³⁵Henyi ao a waneke yohye ilya no ilimo iwawa ei ikeile na kubuluka mumata a Faro, inji ilya ikutusisiwe mu mileneñi. A swanela kuni babalela. ³⁶Oilya kuma i piwa muibaka muilimo mutanu na iili no njala ca kuikala mu hibaka hya Engepita. Mweci njila ohibaka ka hya kusinyiwa kunjala. ³⁷Eci kelezo neli ciwawa mu meño a Faro na mu meño no apika ae. Faro oamba ku apika ae, ³⁸"Twatwehya kuwana wangayo wenji oyu, oyo kwae kwaikala moya wa Mulimu?" ³⁹Henyi Faro oamba kwa Josefa, "Kakuli Mulimu o nakumonihya yohye ei, hiwanji ko oyu no kuswanela na kotalifa wenji we. ⁴⁰Kuma o busa njiyo cange, anu ange kuma a busiwa kuli lyoe. Ene muhipula no ulena cambu momba niikala no mukulu." ⁴¹Faro oamba kwa Josefa, "Omone, ina kutulu peulu no hibaka hya Engepita. ⁴²Faro okutubula lihyeka lyae no ulena ku likaha na ku lipaka ku likaha lya Josefa. ⁴³Omupa nji a endange kalaki no kumu tatama eci na kwata. A lume a kuwa posho cae, "mungwe pa manwi." Faro omutula peulu no hibaka hya Engepita. ⁴⁴Faro oamba kwa Josefa, "Yome Faro, henyi kutunda okoe, hiwanji ko oyu wa kunona likaha na liulu lyae mu hibaka hya Engepita." ⁴⁵Faro ota Josefa licina lya "Zafenati-Panea." Omupa Asenate, mwana potifera muprisita waku onu, nji ayeke. Josefa oca muhibaka hya Engepita. ⁴⁶Josefa mana kwata ilimo makumi mahatu apa naimana posho ca Faro, mulena wa Engepita. ⁴⁷Josefa otunda pa meño a Faro, na kuca mu hibaka hya Engepita hyoshe. Muilimo mutanu naili no kozo ohibaka mana hikutula yonene. ⁴⁸Owaneka oilya

yoshe ilimo mutanu naikala mu hibaka hya Engepita na kupaka ilya mu mileneñi. O paka ilya mumileneñi na muleneñi kuca mu yanda iu cingulukile. ⁴⁹Josefa obuluka oupeke wenji mubu wa liwate, mana ubula nji opo okwanga na kuubala. ⁵⁰Josefa mana eleka ana aili no alume oilimo no njala yoiulwa no kukeya, aa Asenate, mwana Potifera muprisita wa Onu, no muelekela. ⁵¹Josefa ota mweli wae Manase, kakuli no amba nji, "Mulimu onani tende nji ni bulame ohye matata na ohyeno njiyo ca tate." ⁵²Ota licina lya hilala mweli no mulume Efraimi, kakuli no amba nji, "Mulimu onani tende nji ni pake miselo mu hibaka hya manyando ange." ⁵³Oilimo mutanu naili no kutulo ei naikala mu hibaka hya Engepita ikeya kuya pwa. ⁵⁴Oilimo mutanu naili no njala itateka, wenji omuna ambela Josefa. Neli kwaikala njala muibaka yohye, kono muhibaka hya Engepita neli kwaikala ilya. ⁵⁵Apa hibaka hyoshe hya Engepita nahi ngenena njala, anu a kuwa yonene kwa Faro inji ape ilya. Faro oamba kwa ma Engepita ohye, " Muce kwa Josefa henyi mutende ei aamba." ⁵⁶Njala neli ca hasana muhibaka hyoshe. Josefa o yanjulula oihyete yoshe na kuulihya ku ma Engepita. Onjala neli cikulu yonene muhibaka hya Engpita. ⁵⁷Olifasi lyohye neli lyakeya ku Engepita kuyaula upeke kwa Josefa, kakuli o njala neli cikulu yonene mu lifasi lyohye.

Chapter 42

¹Honyi Jakobo opo lemuha nji kwa hawaniwa nona mu Engepita. Ombela anaye, "Ikei mukutanekela ngeyo oyu na nayu?" ²Oambo, "Mumone kuno, naniyubu nji kwa waniwa nona mu Engepita. Muceko muka tu uleleko kuya nji tu yoye ka tunafa." ³Akulwa Josefa alikumi naili opo acha ku Engepita kukaula ya kulya. ⁴Kono Jakobo nakena atuma Benjamine, mina Josefa, na kulwaye, kuma naamba nji, "nahe yepa apo hinu himweya himu tendahalela." ⁵A ana Isilaele no alume opo aca kukaula mukaci kuo nakeya, enjala hemwa kuma na cikalamo munaha ca Kanana. ⁶Apo Josefa yonekala yo muendehi mu naha. Oye yono ulihya anu oshe munaha ca Kanana. ⁷Josefa yomona akulwaye yopo alimuka, kono oku lyanganihya okwa na kwamba mukuhaliya okwo. Opo oambela, "Mwa tunda kupi?" A laba, "Kunaha ca Kanana kwa kuula ya kulya." ⁸Josefa opo limuka a kulwaye, kono nao nakena amulimuka. ⁹Cwale Josefa ohupula okulota na lotanga pa libaka lyo, Oambela nji, "onwi mwa itwela! Kuma munakeye kwa ku mona ei baka eyo nokuha cingeleliwa hiwana munaha." ¹⁰Opo amwambela, "Hiwanji, Mulena wange. Apika oa kuma anakeye kwa kuula ilya. ¹¹Otwi twa na amunu mweya. Twanu aku sepahala. Oatanga oe kanji itwela." ¹²Opo oambela, "Hiwanji, kuma munakeye kwa kumona ibaka eyo no ku hasileleziwa wino no naha." ¹³Opo aamba, "Otwi twa apika oe twa hekala likumi na anu aili twa anu amweya ana no alume amunu mweya munaha ca Kanana. Mumone, omwanuce pano ona hyaala na ihwetu, minetu mweya hiwanji ku yoya." ¹⁴Josefa opo oambela. "Opaya hi namiambele: mwa itwela." ¹⁵Peci kuma mulikiwa. Kuca na moyo wa Pharao momupwela mwa hiya hino hibaka, ene minenu mutomo yo keya kuno. ¹⁶Mutume omweya nmukaci kenu akahimbe minenu. Kumo mu hyaala mutolongo, cieyo muna amba imoniwe nji nahikuma eyo munaamba onwi. Nji hiwanji, kupitela mumoyo wa Pharaoh, ya hikuma mwa matwela." ¹⁷Opo apaka mutolongo mayuwa mahatu. ¹⁸Josefa opo oambela muliwa no uhatu, "Mutende nji muyoye, na he yapa Mulimu." ¹⁹Nji hemwa mwanu ahikuma, muhiye munu mweya o kwenu a hyaale mutolongo, onwi muce, muhimbe ilya kumanjiyo enu kwa hekala njala. ²⁰Mukaletе minenu kuno kwange tumone nji aa mai munaamba ahikuma nji komunafa." Opo atenda ngeyo. ²¹Opo akwmbela oyu noyu, "Yahikuma tuna foso kucomu natutendela minetu natumona moyo waye yotu lombа kono otwi natukena twa yuba. Honyi ou ukalu wa huko kwetu." ²²Reuben opo oa alaba. "Nanikena na miambela. Komuna tenda sibi kuyu mwanuce, kono onwi no mukena mwa yuba? Pano, mumone henyi, ou nyinga waye au faela petu." ²³Nakena alimuka nji Josefa no a yuba, kakuli kuma na kwikala oyu no kumutolokela mukaci ko. ²⁴Opo tunda koo na kuka lila. Yopo huka okoo na kuka amba kwoo. Yopo himba Simion kutunda mukaci koo na ku mumanga pa meño oo. ²⁵Honyi Josefa opo laela apika aye nji a ombihye a masaka no akulwae nailya, naku a hucela mali o mu masaka oo, na ku atenda mufaho no musipili wo. Opo atendela. ²⁶Akulwae yopo a longa eilya yo pama mbongolo o na kuca. ²⁷Apo mweya na nungununa e saka caye nji ape mbongolo waye yakulya, apo na pumulela, omona omali aye mumone. Paku a pula pamulomo no shaka caye. ²⁸Oambela akwaye, "Ana ni hucele amali ange, muamona; aikala mu saka cange." Emicima coo opo chitotobela opo aluka na kunjanja oyu nayu, ambile, "Ei honyi yoike ana tutende Mulimu?" ²⁹A hukela kwa Jakobo, ihwo munaha ca Kanana na kumuhimekeca eyo nai atendahalela. Opo aamba, ³⁰oyo mulume mulena no ciya naha, kuma naka amba netu muuhali naku tunahanela nji otwi twa matwela muciya naha. ³¹Natu muambela, "Otwi twanu akusepahala. Kanji twa matwela. ³²Twaana likumi naili, ihwetu mweya. Omweya hiwanji kuyoya, minetu mutomo pano paliyuwa ahekala na ihwetu munaha ca Kanana." ³³Oyo mulume, mulena neco naha, kuma natwamba nji, "Apa kuma nilimuka nji mwanu akusepahala. ³⁴Mukaletе oyo minenu mutomo okwange. Apo kumanimona nji kaanji mwa ma twela, kandi mwaanu akusepahala. Apo kuma ni lukulula mwa penu okwenu, apo kuma muula mucino naha." ³⁵Kuma nakwikala ngeya apa shukula amasaka o, apo, aya taneka, munu na munu mu saka caye mwa hekala mukotana wa silibela. Ao naihwo apa amona emikotana no silibela, opo aiyapa. ³⁶Ihwo Jakobo oa ambela, "muna ni swabisa anange, Josefa kena ka yoile, Simion naci, kame kuma muhimba Benjamine ku mutwala. Yoshe ei inu ya nilwihya." ³⁷Rubeni oamba kwa ihwaye, oamba, "kombo ipae anange aaili no alume nji monipwela naka leta Benjamine ku muhuca o koe. Omunipe mu ma kaha, kuma ni ka muleta kame okoe." ³⁸Jakobo opo amba nji, "Mwanange mwapwela aca nenu. Kutenda nji mukulwae nofa oye nohiyala yohoci. Nji hinyangunyu hya mutendahalela munjila omo muca, henyi kuma muleta o huki cange nobi muku swaba mu liteke."

Chapter 43

¹Njala neli cikulu mu hibaka. ²Mana kutendahala apo naya mana kulyalukonga oluna kaula muengepita, ihoo opo aamba koo, "Muce kame; mu katuhulele ilya ikwayo." ³Juda yopo mwambela, "Oya munu mana katupa mamela, 'ka mwa kumona lupala lwange ene apa minenu aikala nenu.' ⁴Haiba nji wa tuma minetu na twi, cambu twa ca kuka kulela ilya. ⁵Kono haiba nji kowa ku mutuma, katwa kushecumuka kuca kakuli oya munu mana katwa mbela nji, 'ko mwa ku mona lupala lwange ene apa muikala na minenu.'"⁶"Isilaele yopo amba, "ike ei muni tendelile ngeyo unyangunu ku ka mwa mbela nji mwa kwata minenu mukwae?" ⁷Yopo amba nji, "Oyo mulume neli aka tui puluca otwi na mukowa wetu. Opo amba, 'hyemwa ihyenu yo hiyoya? Mwa kwata minenu mu kwae?' Yopo tu mwa alaba kuca omu anatwi pulele ma puzo. Anga mana tu limuka ngepi inji maamba nji, 'muka lete minenu?'"⁸Juda yopo amba kwa ihyae Isilaele, "Otume oyu ndumbaana na nge. Ku ma twi mana na kuca nji tu yoye naku hafa, toshe twi, owe, na anetu oshe. ⁹Ku mani mubabalela. Kumo omufaela kwange, haiba kana ku muhuca koe na kumupaka posho coe, kuma ni kwata mulandu kuya kuile. ¹⁰Anga ko twa hiliyeha, hemwa pano inga tunaka huka ku mwendo no wili." ¹¹Apo ihyoo Isilaele yopo amba koo, "Inji kwaikala nge yo, henyi mutende ngeya. Mu himbe inu ei imonahalile hiwana kwei ikile pa hibaka mumi kotana cenu. Muhimbe oyo mulume mpo-ikwayo mutondo na wiki, miwe na mira, mikabo ndongo na alumondi. ¹²Muhimbe mali twiili mu makaha enu. Omali na ka huka ku milomo no ma saka enu, mu himbe kame mu makaha enu. Mwendi neli mana tanganihya. ¹³Muhimbe na minenu. Muimane muce koyo mulume. ¹⁴Mulimu no mata-oshe ami mipe hishemo posho coyo mulume, inji henyi atwehye kulukulula okwenu na mukwenu na Benjamine. Inji anange maafana nife." ¹⁵Ao alume yopo ahimba eci mpo na mumakaha oo yopo ahimba teko no mali twiili, na Benjamine. Yopo ananuha na kuca ku Engepita na kukemana posho ca Josefa. ¹⁶Henyi Josefa yoya mona Benjamine yo ikile noo, yopo amba ku ikombwa no ku njiyo cae, "Otwale a lume munjiyo, oipae hiyama na kuhilukisa, ao alume kuma lya nange muhinonga." ¹⁷Oikombwa yopo itenda omu na ambela Josefa. Yopo leta a alume ku mwanda wa Josefa. ¹⁸Ao alume apa aiypa kakuli mana leta munjiyo ca Josefa. Yopo a amba nji, "Mwendi onyiko aya mali na huka mu ma sakaetu ciya nako na tutwaliwa mukaci inji afae hibaka no kutu alukela. Atwehya ku tu manga na kutuhimba kwikala atanga, na kuhimba a mbongolo etu." ¹⁹Yopo a henyena kwa hikombwa no njiyo ca Josefa, na ku amba nae aikile mu mwelo no njiyo, ²⁰na kuamba nji, "Mulena wange, mana tushetumuka kukeya aka noutangi kuyaula ilya. ²¹Yopo kuikala, apo na tuka kuma kuhibaka no matibelelo, apo na tu ka apula muma saka etu, na, henyi, mulume yoshe yoa apula saka cae neli a wanamo mali, mali etu mana kwana. Tuna kaahuca mu ma kaha etu. ²²Mali ma kwao tuna keye naomumakaha etu no kuula ilya. Neli hiwanji twa limuka oyu na paka mali ma saka etu." ²³O hikombwa yopo hya mba nji, "koko cikale nenu, ko muneyapa. Mulimu wenu na Mulimu wa ihyenu mwendi yo napaka mali enu mu ma saka enu. Inamuhela mali enu. " Hikombwa henyi yopo hileta Simioni panji okoo. ²⁴Oikombwa yopo ihimba ao alume kwa ingeniya munjiyo ca Josefa. Hyopo hyapa meyu, yopo akuhupa ku ma kondo. Hyopo hipa ilya ku mbongolo oo. ²⁵Yopo alukisa mampo a Josefa apa keya muhinonga, kakuli mana yuba nji ku malyela omo. ²⁶Henyi Josefa apa na keya kunjiyo, yopo aleta mampo na ikala mumakaha mu njiyo, na kukubama pashi posho cae. ²⁷Yopo ai pula ei no upilo woo na kwa mba nji, "hemwa ihyenu aikala hiwana, oyu mucembele oambile? Hyemwa yo hiyoya?" ²⁸Yopo amba, "Mupika woe ihyetu aikala hiwana. Ohiyoya." Yopo a kubama na ku mupa likute. ²⁹Henyi yopo nanula meng'o ae yopo mona Benjamine minae, mwana inawae wa mulume, na kuamba nji, "Yonyiko minenu mwanicana na muniambela?" yopo amba, "Mulimu aku shemube, mwanange no mulume." ³⁰Josefa yopo nyangupa kupana panji kutunda ku musiyo kakuli neli mana kengeela yonene bakeng'isa minae. Yopo faa oku no ku lilela. Yopo ca mumusiyo wae na kuka lilela mo. ³¹Yopo hupa ku lupala lwae na kupana panji. Yopo kutiisa yohinda, kwa amba nji, "mutape ilya." ³²Apika yopo atapela Josefa kwae na mizwale koo ohoci na Maengepita kalyanga hinkwa na Mahebelu, kakuli hicila kuma Engepita. ³³Mizwale cae yopo cito ngomana posho cae, muukulu omu na hyemwena na anicana mu upya woo. Ao alume yopo akutaneka akomokile. ³⁴Josefa yopo atapela ilya kutundihya pei naikala posho cae. Oilya ya Benjamine neli ingi ya hengena myanda mutanu kwei ya kulwae. Yopo anwa hiwana na kutaba nae.

Chapter 46

¹Isilaele yopo panga musipili waye nainakwata yoshe nakuca ku Beeresheba yopo katenda hitabelo kwa Mulimu kwa ihywaye Isaka. ²Mulimu yopo amba kwa Isilaele mupono ouhiku, kuamba nji, "Jakobo, Jakobo" yopo amba, "yomona." ³Yopo amba, "yome no Mulimu, Mulimu wa ihoeye. Kone yapa kuca ku Engepita, kuya kumoni kutenda naha chikulu. ⁴Kumanica noye ku Engepita, muhikuma monikuhuca kame mwanoe Josefa yombo kupeta muma kaha ae." ⁵Jakobo yopoca ku biasheba. Ana Isilaele yopo himba Jakobo ihyoo, anoo, na anu woo, muikochikala einatuma Faro nji akamuhimbelemo. ⁶Yopo ahimba imunanu yoo nainuyo nawata eyo nawana munaha chakanana. Yopo akeya mu Engepita, Jakobo naikulyae oshe. ⁷Yopo oshe akeya mu Engepita anae no alume na ikulyae no alume, anae noakaci naikulyae no akaci na mukowa wae woshe. ⁸Aa omachina ana Isilaele anakeya mu Engepita; Jakobo na mukowa wae, Rubeni, mwana Jakobo wamweli. ⁹Ana Rubeni no alume, Hanoki, paulu, na Kami; ¹⁰Ana Simioni no alume Jemuele, Jamini, ohadi, Jakini, Zahari, na shaule mwana no mukaci no mukanana. ¹¹Ana Levi aano alume neli Gerishoni, Kohati na Merari. ¹²Ana Juda aanoalume neli Eri, ona ni , Shela, Perezi, na Zera, kono Eri na onani mana fela munaha cha kenani Ana Pepezi neli Hezironi ni Hamule. ¹³Ana Isakare no alume neli Tola, Puva, Tola, na Shimironi. ¹⁴Ana Zebroni anoalume neli Seledi, Eroni, Jareere, ¹⁵Aa onyiko ana Leya ana elekela Jakobo mu panda-Arami namwanae Dina. Namwanae no alume na akaci mana kumapa anu makumi mahatu naanu ahatu. ¹⁶Ana Gad noalume neli Zifoni, Hagii, Shuni, Eziboni, Eri, Arodi, na Areli. ¹⁷Ana Sera no alume neli Jimina, Ishiba, Ishibi, na Beria; na Se manjoo. Ana Beria neli Hebere na Malakiele. ¹⁸Aa onyiko ana Zilipa, oyu nopa labani mwanae. Ao ana mana eleka kwa Jakobo neli likumi na mutanu namunu mwea. ¹⁹Ana no alume amunuwa Jakobo neli Jose fa na Benjamine. ²⁰Mu Engepita manase na Eflaimi manaelekiwa kwa Josefa kumu kachi ihyaniwa Esinati, Maja Faro mupulisita noku omu. ²¹Ana Benjamine no alume neli Bela, Bekeli, Ashibele, Gela, Naamani, Ehi, Roashi, Mupimi, Hupimi na Areda. ²²Aa neli ana Rahele noalume noku elkihya kwa Jakobo-oshe neli likumi naanu ane. ²³O mwana Dani no mulume neli Hushimi. ²⁴O ana no alume a Nafitali neli Jazele, Guni, Jazeni, na Shlemi. ²⁵Aa neli ana no alume a Jakobo na hemwa kwa Biluha, ao Rabani napa Rahele omwae no mukaci oshe mutanu na ili. ²⁶Ao oshe naca mu Engepita na Jakobo olo neli lusika lwae hemwa hiwanji kwa taliwa anae no alume anuwae oshe neli makumi mutanu nalikumi limwea na mutanu naka mwae oshe. ²⁷Na ana aili no alume a Josefa ana hemwena mu Engepita, anu no njiyo ca Jakobo ana mu Engepita oshe neli makumi mutanu na meli. ²⁸Jakobo yopo tuma Juda posho cae kwa Josefa nji amumonihye njila cicile ku Gosheni yopo akeya mulitunga lya Gosheni. ²⁹Josefa yopo bopa koloi chae nakumbatawela ihyae Isilaele mo Gosheni. Yopo mumona, nakumukumba tela muhingo cae, na kulila nako chile. ³⁰Isilaele yopo amba kwa Josefa, " Henyi muni leshe nife, kakuli inamono olupala loye, inji ohiyoya. ³¹Josefa yopo amba kwa apae namwanda wa ihwae, "monica nakuka ambela Faro, kuamba nji apange naikile kumwanda watate, a naikala munaha ca kanana, anakeye kwange. ³²O alume alihyani, mane kalanga amameli aimunanu. Analete mitapi coo, namilaka coo no ngombe naiyoshe akwite. ³³Henyi apo, apa kwihyana na kukupula, 'omisebezi cenu cipi? ³⁴Apo chambu wamba nji, 'o atanga oe mana ikalanga amameli aimunanu kutundeela kuutomo wetu kuleta pelo, toshe twi,na kanyakulyetu.' Otende i nji oikale mulitunga lya Gosheni, kumulihyani yoshe wamachilo kuma Engepita."

Chapter 47

¹Henyi Josefa yopo ingena nakuambela falo, "ihyange na apange, Omitati coo, omilaka coo, naia kite yoshe, Ina kumu kutunda kulitunga lya Kanana. Omone aikala mulitunga lya Gosheni." ²Yopo himba mutanu wa apae aa alume naukazibahaza kwa falo³Falo yopo amba kuapae naalume, "omusebezi wenu upi? Yopo aamba kwqqa Falo, "Oapika oe alihyani, akuluetu." ⁴Yopo aamba kwa Falo, "Twayaikala swalele mulitunga, akwihyako matafunihyeco nomitapi no apika oe, kakuli mu Kanana mwaikala njala cikulu, henyi pano ohiye apika oe aikala mulitunga lya Gosheni." ⁵Henyi Faro yopo amba kwa Josefa, kuambanji, "ihoe na na apoe noa lume ana keye okoye. ⁶Litunga lya Engepita lyaikala posho coe. Opake ihoe na apoe noalume muhibaka hi wawa, mulitunga lya Gosheni. Nji walimuka anokutwehya mukaci koo, opaka njiamone imunanu yange." ⁷Henyi Josefa yopo leta ihyae Jakobo nakuya muzibahalihya kwa Faro. Jakobo yopo fuyaula Falo. ⁸Faro yopo amba kwq Jakobo, "onayoyo nako ca kukuma kupi?" ⁹Jakobo yopo amba kwa Faro, "oilimo yange noungeenda 130. Oilimo yange no kuyoya inekala inyonyo na kukola. Kafekile ¹⁰Henyi Jakobo yopo fuyaula Faro nakutunda posho cae namuhia." ¹¹Henyi Josefa na ihywae na apae noalume yopo atongomana. Yopo apako hyeemba mulitunga lya Engepita, ohibaka hiwawa mulitunga no kamisese, omuna laelela Faro. ¹²Josefa yopo lukiheca ihyae oshe, kuca mupalo noani cana oo. ¹³Apo hiwanji kwaikala ilya muna coshe; onjala neli cikulu yonene. Olitunga lya Engepita na litunga lya kanana mona sinyehela bakeñisa eco njala. ¹⁴Josefa yopo waneka omali oshe mu litunga lya Engepita naa no mulitunga. Henyi yopo leta mali kuhibaka hya Faro. ¹⁵Henyi mali oshe nomatunga a Engepita na Kanana apo naapwa kubelekihiwa, oma Engepita oshe yopo akeya kwa Josefa nakuya ambanji, "otupe ilya! ike yotufela pa meño oye kakuli mali etu anaci?" ¹⁶Josefa yopo ambanji, "Haibanji omali enu anaci, mulete oimunanu yenu yoshe monimipa ilya muucingihye naimunanu yenu." ¹⁷Yopo aleta oimunanu yoo kwa Josefa. Josefa yopo apa ilya mukucngihya na pizi, namitapi, namilaka, na ambongolo. Yopo alela nai hima youku cinjihya na imunanu yoo yohye ehyo hilimo. ¹⁸Henyi yopo nahipwa ehyo hilimo, yopo akeya okwae hilimo nahikoñenena ko nakuya muambelanji, "Katwa kuholeka kwa molyetu aya mali etu oshe anaci, na milaka no ngombe ca molyetu. Akwihyako ehihina hiyala pameño a molyetu, kutundihyako olutu lwetu na litunga lyetu. ¹⁹Ike ei tufela pa meño oe, toshe na litunga lyetu? otuule na litunga lyetu lyoshe muukucinja nailya, otwi na litunga lyetu ngotuikale apika kwa Faro. otupe mbuto tuyoye inji kotunafa, na litunga inji koli naulwa anu." ²⁰Henyi Josefa yopo ulela Faro litunga lyoshe lya Engpita. Omu Engepita yooshe yopo ulihya hyanda hyoe hyoshe, kakuli njala mona cikula yonene, mounwikalelo o litunga yopo likala lya Faro. ²¹Wenji kwanu, yopo atenda apika kutatekela kumatatekelo kuka kuma oku cipwelilile mbatu ca Engepita. ²²Neli feela hibaka noma prisita ehi nakana kuula Josefa, kakuli manaa piwanga kubelo. Kakuli monaalyanga kukabelo naapiwanga kwa Faro. Lyonyiko libaka nakana kuliheca mubu oo. ²³Henyi Josefa yopo aamba kwao anu, "mumone, hina miulele Faro onwi na mubu wenu. Henyi cino mbuto cenu, nangu mucikune muyanda. ²⁴Pa kukutula mwa swanela kupa Faro ehi no mutsamutanu, yeemba ine maikala yenu, na mbuto no hyanda nailya no mwanda woe naanukana." ²⁵yopo aambanji; "ona yoihya myoyo cetu tuwane hishemo pa meño oe, motwikala apika a Faro." ²⁶Josefa honyi yopo tenda mulao oo na wikala munaha ca Engepita napelo, kamweya muinu mutanu yaikala ya Faro. Henyi cambu hibaka no ma pulisita hyana kana kuhimba Faro. ²⁷²⁸. Henyi Isilaele yopo tunga mulitunga lya Engepita, mulitunga lya Gosheni. Anu aye yopo wana mo wikalo. Manaeleka na kuyanduluka yenene. Jakobo mona pilamulitunga lya Engepita ilimo likumi na mutanu naili henyi ilimo ya Jakobo yoshe mwaanda nama kumi mane namutanu naili. ²⁹Onako opo na cikwana ca kufa kwa Isilaele, Yopo ihyana mwanae Josefa na kuamba kwae nji, "nji hinawana kushemubiwa mumeño oe opake likaha lyoe mushi no mwelo wange, nakunimonihya kusepahala na hishemo makwetu kananji kunibumbeka mu Engepita. ³⁰Apo nifa nakaihyange, ngo munitundihye mu Engepita naku kani bumbeka muma pilo aka kuku." Josefa yopo ambanji, "munitende omu naambebe." ³¹Isilaele yopo ambanji, "okweece kwange, "Josefa yopo kweca kwae. Henyi Isilaele yopo kuinamena na ku paka mutwi pa musumo no mu mbeta.

Chapter 48

¹Mu manyima no kupwa ei inu, omweya yopo amba kwa Josefa, "Mone, ihoe a kola." Henyi opo a himba a nae no alume waili, Manase na Efraini. ²Henyi Jakobo yono ambeliwa, "mone, mwanoe no mulume ona kumu kuya kumona, "Isilaele yopo kuongoca na kutongomana pa mumbeta. ³Jakobo yopo amba kwa Josefa, "Mulimu no mata mana ku monahaliha kwange ku Luz munaha ca kanana. Kuma na ni fuyaula ⁴na ku amba kwange, " Mumone, ku ma ni kutenda lusika na kukubulihya. Kuma ni kutenda macaba a naha. kuma nipa ehi hibaka ku lusika loe ikale hifumu no kwa hapwa. ⁵Henyi anoe noa lume waili, ao ona kwelekela mu hibaka ya Engepita oni hiulwa ku keya koe mu Engepita, ange. Efraini na Manase maika kala ange, wenji Rubeni na Simioni ange. ⁶Henyi ana ao eleka mumanyima nwaa maikala oe; Kumaku baliwa mushi no macina naa kulo mu mukuyola koo. ⁷Kono wenji ome, apa nani tunda ku Padani, opo ni felwa Rahele mu hibaka ya kanana munjila, kokuhikile mwendo no kuca mu Efrata, yopo ni mubuluka omo munji noku Efrata" (kakuli, Betelehemu). ⁸Isilaele aya ana Josefa noa lume, yopo amba, "Ao a kaanyi?" ⁹Josefa yopo amba kwa ihya, "Anange, ao Mulimu yona kanipa kuya." Isilaele yopo amba, "Oa lete kwange, inji ni a fuyaula." ¹⁰Henyi meng'o a Isilaele mana palela, Henyi hiwa ni a mona. Henyi Josefa opa aleta pepi nae, yopo a cupita na kwa amuhela. ¹¹Isilaele yopo amba kwa Josefa, "Hiwanji na sepa ni ku mani mona hifateho yoe kame, kono Mulimu ona ni lumeleza kumona a noe." ¹²Josefa yopo ahimba ku atundiha mukaci no manwi a Isilaele, yopo kunyongamena pashpashi. ¹³Josefa yopo ahimba waili, Efraimi ku likaha lyae no hilyo pepi na likaha lyae Isilaele no hing'omo pepi na likaha lyae Isilaele no hilyo, na kwa leta ku nyonga cae. ¹⁴Isilaele yopo otolola likaha lyae no hilyo na ku litula pa mutwi wa Efraimi, mutomo, na likaha lyae no hong'omo pa mutwi wa Manase. Yopo sheleka makaha ae, apo Manase neli yo mweli. ¹⁵Isilaele yopo fuyaula Josefa, kuamba ni, "Mulimu no endihya ihyanje aka Abrahamu na Isaka, o Mulimu nani babalele kukuma pelo. ¹⁶Lingeloi nali ni babalele mu unyangunyuo woshe, afuyaule andumbaana. Aihya nihiwe licina lyange, na licina na licina lyae ka ihyanje aka Abrahamu na Isaka. Akule na kuata yonene mu Litunga." ¹⁷Henyi Josefa yoya mana ihya ye kambeka likaha lyae no hilyo pa mutwi wa Efraimi, yopo imu nyongo nyihya. Yopo himba likaha lyae ihya ku litundiha pa mutwi wa Efraimi kupaka pa wa Manase. ¹⁸Josefa yopo amba kwa ihya, "Kanangi ngeyo, tate; ei ya mweli. Opake likaha lyo hilyo pa mutwi wae." ¹⁹Ihya mana kana na kuamba ni, "ome na limuka, mwanage no mulume, Ome na limuka. Nae kame makwi kala anu, nae kame maakwikala mukulu yonene. Hiwanga ngeyo minae ma kwikala mukulu kwae, na ikulyae ma kwata mu litunga." ²⁰Isilaele yopo a fuyaula elyo liiwa naa mai, "Anu a Isilaele maku fuyauliwa ku toya macina oe kwamba ni, 'Mulimu aku tende wenji Efraimi na wenji Manase.'" omu munji, Isilaele yopo paka Efraimi posho ca Manase. ²¹Isilaele yopo amba kwa Josefa, "mone, pano ko kufa kwange, kono Mulimu kaikala nenu, ku ma kumihua ku hibaka hya ka nyakulyenu. ²²Kwenu, wenji omweya oyua ikile peulu no a ku lwae, ina mupu lilundu ehi ina himbi kutunda ku Maamori na lilumo lyange na uta wange."

Chapter 50

¹Henyi Josefa mana bilaela yonene opo ya ngwela posho ca hyae, na ku ya mulilela, na ku mu cupita. ²Josefa opo laela a pika ae anganga ku paka mutondo ihyae inji hitupu ka hinaola. Henyi anganga opo atula Isilaele mutondo. ³Mana himba maiwa a makumi mane, kakuli onyiko maiwa no ku kwana ana tulu mutondo. Maengepita apa amulila maiwa makumi mutanu na maiwa meli. ⁴Apo maiwa no hililo ayapwa, Josefa opo yaamba ku mwanda wa Falo, kwa mba nji, "inj henyi inawana tuso mu meng'o enu, tawanyi muambe kwa Falo, kuamba nji, ⁵Ihyange ona mwecele, kwa amba nji, "mone, kokufa kwange. Mukanibuluke mu libita lyange liya na ni kuhapulela mu hibaka hya Kanana. Oko konyiko mbo mu ka nibuluka. "Henyi oni tanihye ku ka buluka ihyange, henyi kuma nika huka. ⁶Falo yopo alaba nji, "Oce oka buluke ihoe, omo na kwecela." ⁷Josefa opo funduka kuka buluka ihyae. Oshe a Falo opo aca nae -na ikombwa no mwanda wae, na akulu oshe no munaha ca Engepita, ⁸Na mwanda wa Josefa oshe na pae, na mwanda wa ihyae. Kono anoo, mangu o, na ngombe mana ihiyala mu hibaka hya Gosheni. ⁹Makoloi na endihi no ma pizi oshe mana ca nae. Mana hiikala hikwata hikulu hyaanu. ¹⁰Apa a yakuma pa hihoto hya Atadi muhyambwaliya ca Jodani, opo alila hililo hikulu yonene na kubilaela. Henyi Josefa opo tenda maiwa mutanu na meli no hililo ya ihyae. ¹¹Henyi aminya hibaka, makanana, "Ehi hililo hya kwi yapihya na Maengepita." Ngapa ana ata paya pahibaka licina Iya Abele Mizraimi, hikile muhyambwaliya ca Jordani. ¹²Henyi anae no alume atenda Jakobo omu na laeela. ¹³Anae no alume opo amuhimba ku mutwala muhibaka hya Kanana na ku mubuluka mu hikoti muhyanda hya Makapela papi na Mamire. Abrahamu mana ula hikoti na hyanda inji hikale hibaka hya mapilo. Mana hiula kwa Efroni no muhikoti. ¹⁴Mumanyima no kubuluka ihyae, opo huka mu Engepita, oe, kwendelela na pae, naa na muhindekeca oshe ku kuka buluka ihyae. ¹⁵Henyi akulwae Josefa aya mona nji, "Haiba nji, "Haiba nji Josefa ku ku maekeza kutunyongonyena ku faa kutuhuceca unyangunyu woshe ou tuna mutende?" ¹⁶Henyi opo aihyana Josefa, kwa amba nji, "Thoe mana apa taelo yohiulwa kufa, ca kuamba nji, "Muambele Josefa ei, "Oswalele unyangunyu wa kuloe na hibi hyoo apa natenda unyangunyu koe." ¹⁷Henyi oswalele apika a Mulimu waihoe." Josefa opo lila apa na amba kwae. ¹⁸Akulwae nao opo aca na kuka kunyongamena posho cae. Na kuamba nji, "mone, twa pika ohe." ¹⁹Kono Josefa mana alaba nji, "ko muneyapa. Naikala muhibaka hya Mulimu?" ²⁰Wenji nwi manamutalusa kuni tenda unyangunyu, kono Mulimu mana talusa kunitenda iwawa, ku sileleza upilo no anu angi, wenni omu mumoneni pelo. ²¹Henyi apa komuneyapa. Kuma ni mibabalela na nenu atomo." Yopo a ombaomba mweci njila na kuamba hiwana ku micima coo. ²²Josefa opo tunga mu Engepita, pamweya na mu kowa wa ihyae. Yopo yoya ilimo muanda na likumi. ²³Josefa mana mona ana a Efraimi ku twala ku lusika no uhatu. Kame mana mona ana Makiri mwana Manase wa mulume, ao na tuliwa. Pa manwi a Josefa. ²⁴Josefa yopo amba kwa pae, "Ome kokufa kwange; kono Mulimu makeya hemwa kwenu na ku mietelega ami tundihye mwehi hibaka ami twale muhibaka na ecela kupa Abraham, kwa Isaka, na kwa Jakobo." ²⁵Henyi Josefa opo tenda ana Isilaele noalume kwa ecehya. Yopo amba nji, "Mulimu hemwa kumakeya kwenu. Mweco nako mwa swanela kuhimba ifupa yange kuitundihya kuno." ²⁶Henyi Josefa yopofa, ilimo 110. Opo amupaka waanga no kuhaoliha hitupu na ku mupaka muliyula mu Engepita.

Matthew

Chapter 1

¹O buka no mukowa no Jesu Kresite, mwana Davida, mwana Abraham. ²Abrahama ihywa Isaka, Isaka ihywa Jacobo, Jacobo ihywa Juda na kulwae. ³Juda ihywae neli Pelez na zerah wa Tarma, Periz ihwa Hezon, Hezon ihwa Ram. >>>>>> ca75d0ba58f4e8909de154d473bbe437a2fa9f60 ⁴Nji amakaha oye apange kumukunda. Henyi ihye oyu monanga eyi nokumukunda kumamba akupa mupuzo." ⁵"Apo lapela kona kufeka namangulunde, ao kuma halapele aimanine muma Sinagoge na mutukutwana no mumanjila nji amoniwe kwaanu. Yahikuma ei nimiambelile, ana amuhele omupuzo wo. ⁶Kono nwi, apa mulapela, mwingenange munjiyo. Na kukuyanila penji mulapele kwwa iwhenu, oyu ikile mutukutwana. Henyi iwhenu oyu wamona eyi no mutukutwana kuma amipa eyi muna lombo. ⁷Apa olapela, kona huka hukela wenji henyi koambile yangana wenji omu atendela aeza libi, kukengiyela nji apa huka hukela amayi penji henyi ayubahale. ⁸Henyi, kamunekala wenji ao, kakuli ihwenu alimuka eyi mufaila omuhylwa kale nakuimulomba. ⁹Henyi mulapele ngeya: Owe oihwetu oli kuwilu, eli cinalyenu likutekiwe na kukena. Ngo mubuso wenu ukeye. ¹⁰Omu muhingelile kuikale ngeyo wenji omu kwikalelile kuwilu. ¹¹Otupe pelo oilya yetu no liiwa na liiwa. ¹²Otuswalele emilandu cetu, wenji omu natwe tu kwatelanga emilandu noa atufosezanga. ¹³Kona tulesha otuingena mumiliko, kono otu lukulule kumu leti no

sibi.'kakuli omubuso no kuwilu na maata na kanya oshe yenu kuya kuile.Ameni. ¹⁴Nji wa kwatelanga aanu oufosi wo, na ihoye no ku wilu kuma akukwatelanga oufosi woye.

Chapter 6

¹Otetece na kumamela nji kona kuhinga kutenda emi sebezi coye nokukukenihiya paanu akutanekelile, apo kuma mbokena wa piwa mupuzo kutunda kwa ihyae oli kuwilu. ²Apo pa nupu, ca kukutumela konakuwelela kushika mulangu wenji muya hatendele aa no kuku nuneka ali mukeleke na mu mikwakwa, nji alumbiwe kwaanu. Naamba ya hikuma, ao anaamuhele omupuzo wo woshe. ³Kono apa mupe nupu, konna lesa eli kaha lyoe no hing'omo nji lilimukiwe kuli kaha no hilyo ayi anatende na hing'omo. ⁴Nji amakaha ae apange kumu kunda. Heni ihoe oyū monanga eyi nokumukunda kumamba kupa mupuzo. ⁵Apo lapela, kona kufeka na mangulunde, ao kumahalapele aimanine muma Sinagoge na mutukutwana no mumanjila nji amoniwe kwaanu. Yahikuma eyi nimiambelile ana amuhele omupuzo wo. ⁶Kono nwi,apa mulapela, mwingenange munjiyo. Na kukuyanjiila panji mulapele kwa ihwenu, oyū ikile mutukutwana. Henyi ihwenu oyū wamona eyi nomutukutwana kuma amipa eyi muna lombo. ⁷Apa olapela, kona huka hukela wenji henyi koambile ya ngana wenji omu atendelanga adeza libi, kukegeyela nji apa a hukahukela amai penji henyi ayubahale. ⁸Henyi, kamunekela wenji ao, kakuli ihwenu alimuka eyi mufaile omuhylwa kale na kuimulomba. ⁹Henyi, mulapele ngeya: Owe oihwetu oli kuwilu, eli cina lyenu likutekiwe na kukena. ¹⁰Ngo mubuso wenu ukeye. omumuhingelile kwi kale ngeyo wenji omu kwikalelile ku wilu. ¹¹Otupe pelo ailya yetu no liiwa naliwa. ¹²Otuswalele emilandu cetu, wenji omu natwe tu kwatelanga emilandu nao atufosezanga. ¹³Kona tulesha otwi ngena mumiliko, kono otu lukulule kumu letino sibi; kakuli o mubuso no kuwilu na maata na kanya oshe yenu kuile. Amen. ¹⁴Nji wa kwatelanga aanu ouos iwo, na hoye no kuwilu kuna akukwatelanga oufosi owe. ¹⁵Kono nji hikenā kowa kwatela akoye oufosi wo, nawekamo tate hiwanji kuku kwatela emilanducoye. ¹⁶Apo kuyumena eilya, kona monahala mulupala nji anu alimuke nji pa kukuyumena eilya poli. Yahikuma ino niamba. ana amuhele mupuzo wo mu uniti. ¹⁷Kono onwi, apa mukuyumena eilya, mukununge kumutwi na kukuhupa kulupala. ¹⁸Nji kaku na monahala kwaanu nji paku kuyumena eilya pomuli, kono ene kwa Tate oyū ikile muma kozwana; kame ihwenu oyū nokumona eyi nomumakozwana kumamba amipa mupuzo. ¹⁹Kona kungekela ufumu pano pashi pano pekile eyiongolo na mafumi no kuisinya sinya, kame pano pali ambuyi nokuica. ²⁰Kwa hekala wino, kuku bulukela hifumu muwilu, kame hiwanjimo ambuyi nokuicela kukaica. ²¹Kuya onapaka ohifumu hyoe, na mucima woye koupakile. ²²Elyoño co lampi no lutu. Henyi nji elyeño lyoe liwawa lyoshe olutu lwa homba lwa liseli. ²³Kono nji lyeño lyae linyangunyu, lwoshe olutu lwoe mulififi. ²⁴Hiwanjiko munu no kusebeleza malena meli ene acimbeko omweya nakuwapela omweya. Kapa kucimbapo omweya na nakuhingapo oyū nowili. Kotwehye kusebezela Mulimu na kusebezela oufumu. ²⁵Henyi naamba okwenu, kamu nabilaela eyi no upilo wenu, eyi nokulya nai no kunwa; kapa eyi no lutu lwoe, eyi no kukumanga. Hikenānji oupilo wa pita eyi no kulya, kame olutu lwapita eyi no kukumanga? ²⁶Otaneke eyi nyunyi no muwilu mu mbyumbyulu. Kaikwite yanda nji mane ikutulange kapa kulonga muihyete, kono ihwenu no ku wilu yoilelile. Hikenānji owe wahapita einyunyi? ²⁷Anyi okwenu oyū wapelile yonene oyū twesha kuku pakela hiwanga ka cubiti kulepihya kunako no upilo waye? ²⁸Kanti hike apa mukwite etukufalelo no ikumango? Mukengeyele e mililima no mumuhonyi, omu haikulele. Hikenā koya sebeza, hikenā koya luka ito. ²⁹Henyi naamba okwenu, hiwanga Solomoni munako no muikalelo wae nauwapa nokena akumanga wenji aa amweya tu monine. ³⁰Hiwanji Mulimu kuma naa manga omuhonyi no muliyungu, ou utenda nji pelo wa kula peunja mwauyumbela mumulilo, onwi henyi atwehya kumimanga tungaci, onwi no tumelo ecinyonyo? ³¹Pangeyo kamunatukufalela na kuambanji, ike peunja yo tulya? ³²Kakuli ehicaba muku ehicaba muku shola eyinu no ngeya, kono ihyenu no kuwilu alimuka nji mwaifaa. ³³Kono weli mufae omubuso wae na kukena kwae, henyi yoshe einu kumaaipa. ³⁴Poku kwikile ngeyo, kamu natukufalela eiya ya peunja, kakuli peunja otukufalela eyaye. Liiwa na liiwa na unyangunyu walyo.

Chapter 7

¹Kona atula, nji nawe konaatuliwa. ²Kabaka eco katulo oatula, combo alulihiwa, kame eco pimo opimihice, comba cipimihiwa nakoe. ³Hike hyo tanekelile mulyeño lya mukoe mwikile aka hokahonyi aka nyonyo, kuhiya ehi honyi ehile hikwikile mulyeño? ⁴Ngepi yo amba kwa minoe, 'onilehye ni kutundihye ehihonyi ehile hikwikile mulyeño; kuhiya omushengela ukwikile mulyeño? ⁵Onwi mwa nyangunyū! Weli mukucule amishengela cimikile mumeño, nga mumone hiwanawana emishengela cikile mumeng'o no akwenu. ⁶Kamunapa ehi nokukena kuambwa, kame kamunapa eilya yenu kwa ngulu. enapa ailyatingela namakondo, na kuku alukela kuku canjaula tuyemba-yebma. ⁷"Olombe nji ngo ipiwe. Ofae nji ngo wane. Ongongote nji ngo yanjululeliwe. ⁸Yoshe oyū lombā, kumaapiwa; yoshe oyū faa kuma wana; kame ku munu yoshe ongongota, kuma ayanjululeliwa. ⁹Nji opi okwenu oyū no kutenda nji mwanaye apa alomba ehinkwa, oye aha mupa oliwe? ¹⁰Kamba apa lombā shi amupa liyoka? ¹¹Henyi nji, onwi mutendanga eyi nyangunyū, mwa limuka kupa aanenu eiwawa, tungaci henyi oyihwenu nokuwilu amipa einu eyi wawa kua ana mulombo? ¹²Mungeyo, hyohye ehi ofaile nji anu ahi kutendele, nawe ohyatendele, owu wo mulao na apolofita. ¹³"Oingene mukanjila a kanyonyo, kakuli olikwakwa likulu lyatwala kuku yundihiwa, kame anu akubula aa acilemo. ¹⁴Kono mwelo unyonyo kame njila cikalū cicile kuupilo, kame anyonyo aa aciwana. ¹⁵"Mumamele apolofita no mbango, aakeya kwenu mumikata no mangu, kono maakanyani". ¹⁶Ku miselo coo ko mualimukela, kwatweshahala nji omunu akayule ama gilepu kuitondo kapa vaine kumikakani? ¹⁷Munjila cimweya, hyoshe ehitondo ehiwawa hya tupulanga miselo ci wawa, kono ehitondo hinyangunyū hya tupula kame itolwana inyangunyū. ¹⁸Ehi tondo ehi wawa kahi twehe kupaka itolwana inyangunyū, kapa ehitondo hinyangunyū kupaka itolwana iwawa. ¹⁹Hitondo hyoshe ehi noku ha leta itolwana iwawa hitemiwe hi yumbeliwe mumulilo. ²⁰Henyi kumamba mwa limukela kuitolwana yoo. ²¹Hikenanji munu yoshe oyū nokunihyana nji Mulena Mulena, oyū mbo ingena mumubuso no kuwilo, kono ene aa atendanga eihingi Tate nokuwilo. ²²Anu angi kumamba okoye mwelyo liiwa, 'Mulena, Mulena, natukena twa polofitanga mulicina lyoye kuma natu tundihyanga madimona, kame mulicina lyoye kumana tutendanga ma makazo? ²³Henyi penji, mbani ambe okwo, kani milimukile! mutundeapa, onwi mutendanga eyi no kuhyaka milao! ²⁴"Henyi, yoshe omunu noku yuba amayi ange naku akuteka kumamba akufeka na munu nokuumbela enjiyo caye paliwe. ²⁵Obula kukeya, na muhunya kukeya, na moya kucifukela ciya njiyo, kono yopocipala okungwa, kakuli kuma naa umbeliwa paliwe. ²⁶Kono yoshe omunu yuba amai ange kame hiwanji kua kofia kumamba akufeka na hianganu na hiumbela njiyo cahyo pa mushekesheke. ²⁷Obula kuloka, omuhunya kukeya, kufukela njiyo, ene cingwa, kungwa kungwelela". ²⁸Mona kwikalela apa Jesu amana kwamba ao mai, enyangela ene cikukomokela muwo mulutelo, ²⁹kakuli kuma naa aluta wenji munu oya okwite omaata no weendihi, kenanji munumunu fela mubeleki wa keleke.

Chapter 9

¹Jesu yopo ingena muhisepe, yopo hupuka, na kuingena mu muleneñi waye. ²Yopo amuletela mulume no kukutela lutu yohendamina pa muhyeme. Apa na mona tumelo coo, Jesu yopo amba koyo mulume no kukutela lutu," Mwanange, oku ongoche. Ufosi woye una swaleliwa."³Henyi aluti amweya no mulao yopo aku ambauca mukaci koo, "Oyu munu aamba ei no mbula tuso." ⁴Jesu mona limuka mihupulo coo na kuambela "mwanahanela ike eyi nokufosahala mu micima cenu?" ⁵Ohyoto hipi, kuamba nji, 'ufosi woye una swaleliwa; kamba kuamba nji, 'Oimane oende? ⁶Henyi mulike nji mwana munu akwata maata noku swalela pa lifasi, "yopo ambelaa oyo mulume no kukutela lutu, "Oimane, ohimbe muhyeme woye, oce ku njiyo choye."⁷Henyi mulume yopo imana na kuca ku njiyo caye. ⁸Apa anu na mona ngeyo, yopo aiyapa na kulumbeka Mulimu, oyū napu maata nongeyo kuanu. ⁹Apa Jesu na pita po, yopo mona mulume no licina lya Mateu yoikile pa njiyo no mutelihi. Yopo muambela, "Nikon'e. "Yopo imana na ku mukon'a." ¹⁰Apa Jesu naikala munjiyo kulya, atelihi angi na eza libi yopo akeya kuyalya na Jesu na alutiwa aye. ¹¹Apa Mafalisi na mona ngeyo, yopo ambela alutiwa a Jesu, "ike ei muluti wenu alyelanga na telihi naa ezalibi?"¹²Apa Jesu na yuba eyi, yopo amba, "Anu no kutiya mulutu katwehye kufaa nganga, aatwehya kutenda ngeyo aa no kukola. ¹³Mwa swanela kuca na kuka kututa eitalusize eyi: Nalakaza musa kaanji itabelo. Hiwanji na keyela aa no kuluka nji a bake kono aeza libi. ¹⁴Henyi alutiwa a Joani yopo akeya kwae na kuamba, "ike eyi tuku yumenenanga ilya yonene na mafalisi, kono alutiwa oye katendanga ngeyo ike?" ¹⁵Jesu yopo amba koo, "Anu noku ihyaneniwa ku mukiti no munu no kuyekiya atwehya kulila yohikile no? Kono maiwa kuma keya aapo muyekiwi kuma aca, henyi apo ku ma kuyumena ilya. ¹⁶Hiwanjiko munu otwehya kutula hikamba pa hito no kale, kakuli hikamba kuma hiyatuka pa hito, na kuhiya hikamba hikulu. ¹⁷Na anu katwehye kutula waine mupya muikumbu no kale no waine. Apa tenda ngeyo, ikumbu kuma iyatuka, na ku mwaa waine, na ikumbu kuma isinyeha. Kono henyi, a sela waine muikumbu ipya no waine, henyi apo kuma ikala hiwana."¹⁸Apo Jesu yohyambile eyi koo, yopo kukeya nduna na kuya kubama.Yopo amba, "Mwanange no mukaci onafu, henyi okeye oya mutule likaha lyoe, kuma yoya." ¹⁹Henyi Jesu yopo imana na kukoña oyo nduna, na lutiwa aye yopo amukon'a.²⁰Mukaci no kola utuku no kutunda unyinga pailimo likumi na iili yopo keya mumanyima a Jesu na ku kwata ku mungundo no hitu hya Jesu. ²¹Kuma na kuambela mumucima waye nji, "Apa ni kwata kuhito hyaye, kuma ni yoya. ²²Kono henyi jesu yopo okutemuna naku mumona, na kuamba, "Mwanange, oku ongoce; tumelo coye cina kuyoihya."²³Apa Jesu naingena munjiyo no nduna, mana mona alizi no tuñombyo na anu angi atendile lilata lingi. ²⁴Yopo amba, "muce panji, oyū musizani hiwanji afa, kono ona lala." kono anu mana musheka. ²⁵Apa anu napaena panji, Jesu yopo ingena mo nakuka kwata musizana kuli kaha, omu sizana yopo inguka. ²⁶Eci taba mana cilimukiwa muhibaka moshe. ²⁷Apa Jesu na pitela mwehyo hibaka, alume aili nokufa meño yopo amukoña. Mana kuwa na kuamba nji," Otufefe hililañeke, owe mwana Davida!" ²⁸Apa Jesu naingena munjiyo , awo alume nokufa meño yopo akeya okwaye. Jesu yopo amba koo, "mwa hetana nji na twehya kutenda ehi?" Yopo aamba kwae, "Eni, Mulena."²⁹Henyi Jesu yopo kwata pa meño oo na kwaamba, "kutendahale ngeyo okwenu kuca na tumelo cenu," ³⁰na meño oo yopo amona. Henyi Jesu yopo alaela mu mukwa no kuholeka na kwaamba, "Akuhyako munu oyū swanela kulika ei ina tendahala." ³¹Kono ao alume aili yopo aca na kukaamba ei ina tendahala muhibaka hyoshe. ³²Ao alume acile ngeyo, Jesu yopo amu letela mulume noku haamba oyū no ingeniwa madimona. ³³Apo madimona na tundihiwa, oyo mulume yopo amba. Anu angi mana komoka na kuamba nji, "Ehi no ngeya hiwanji twa himona po mu Isilaele!" ³⁴Kono Mafalisi mana amba nji, "Yonyiko nduna no madimona, eli baka atweha kucica."³⁵Jesu yopo ca muma tolopo oshe na minji. Yopo okakutaza muma Sinagoge, kuluta eyi no mubuso wa Mulimu na kupalihya matuku no mifutafuta. ³⁶Apa na mona anu angi, yopo yubela makeke, kakuli mana monahala kunyanda na kulwa sepo. Mana monahala wenji mangu no mbula mulihyani. ³⁷Yopo amba ku alutiwa ae, "Kutulo cingi, kono a beleki a nyonyo. ³⁸Henyi mulapele wangu wangu ku mulena no kutulo, nji atume a beleki ace mukutulo cae."

Chapter 10

¹Jesu yopo ihyana apositola ae alikumi naili, pamweya, yopo apa machi pawilu no myoya chinyangunya, nji acice myiya no macilo, nakuyoihya akuli na matuku oshe. ²O macina no apositola alikumi naili neli aa: oyu noutangi neli Simoni oyu no ihyaniwa Pitolosi, naminae liasis Andeliasi na Jakobo mwana Zebedia, na Joani minae. ³Filemoni na Basalome; Tomasi na Mateu mutelihi; Jakobo mwana Alfeasi na Tandiasi. ⁴Simoni oyu noikala Zealot na Judasi Iscariota oyu no mubeteka. ⁵Apositola alikumi naili anatuma Jesu, yopo aleaela nji, komuunaca muhibaka napila ma Gentiles, komunengena mumunji no masamaritani. ⁶Muce kwa angulu anayongo muma nji no maisilaele. ⁷Apo mucangeyo mukutaza naku amba nji; mubuso nokuwilu, unakeye, kame pepi pouli. ⁸Muyoihye akuli, muingukihye anokufa, muyoihe na mbingwa, mucice madimona munapiwa cambu, kame mupe cambu. ⁹Komuna himba Gauda kapa Silivela kapa kopa mumi kotana cenu. ¹⁰Komuna himba mukotana mumu sipili, makatulo kapa hiapalo, kakuli mubeleki alukela hilya hyae. ¹¹Apamuingena mutolopo kapa mumunji mumone nji ouswanela anyi, muikalemo kutwala apo mufunduka. ¹²Apo muingena munjiyo, muimuce anomo munjiyo. ¹³Haibanji econjiyo calukela, muleshe kozo cenu cikale koo, kono nji kalukelile kozo cenu cihuke kwenu. ¹⁴Akana kumiamuhela, nakuteteca kumai enu, apa mutunda munjiyo kapaowo munji mututule likungu kamaulu enu. ¹⁵Hemwa hemwa namiambela nji ohikute no musodoma na gomola hi nyonyo kwaa nomumunji mulimwa no katulo. ¹⁶Mumone nimitume wenji angu mukaci no ibatana, pangeyo mutalife wenji mayoko na kuluka wenji makuci. ¹⁷Mutokomele anu, mamitwala kuma kuta nakumi shapa muma sinagoe oo. ¹⁸Kumamu twaliwa posho no ateleli na malena mulibaka lyange, eyo inu upaki koo na kuezalibi. ¹⁹Henyi apa mukwata komuna kukalelwa, kakuli eyi muamba momuiwiwa mweco nako. ²⁰Kakuli kanji yonwi muamba, kono moya watate wonyiko uamba mukaci cenu. ²¹munu kuma kwatihya mukwae enji cupaiwe mushemi akwatihye mwanae. Ana kuma kwatihya ashemi oo, aipace. ²²Kumamu cimbiwa kwaanu ohe mulibaka nolicina lyange. Kono oyu tundamena kutwala kumafelelezo oyo munu kuma yoihiwa. ²³Apa milwihya omo mumunji, muce kuu kwao, hemwa hemwa nami ambela komwa kutundelela mumunji no ma Isilaele, omwana munu youlwa nakukeya kale. ²⁴Mulutiwa kpiti mulutiwa wae, na mutanga kapiti mulena wae. Kwautokwa nji mulutiwa afeke muluti wae, na mutanga nji afeke mulena wae. ²⁵Inji mana ihyana Mulena no njiyo ca Belizambeli, onwi henyi no njiyo cae kumamihyana mumacina manyangunya kupitoye. ²⁶Pangeyo komuneyapa. Kakuli hiwanji ehi nokuholekiwa, ehi mba hikana kupatululwa kulimukiwa. ²⁷Ehi nimiambela muliffi, kuma hiambiwa namu liseli, kame ehi hishobotiwa mutukutwana, kuma yambiwa pa miongola no manjiyo. ²⁸Komuneyapa oyu nokuipaa cambu mwiili, kono muiyape oyu twehya kuipaa moyo na nyama nakuyumbela mulihele. ²⁹Kandi makuci meli kakonahala kuulihiwa na ma koini matomo? kono yoshe yo kaitwehye kukuyonga Tate yokana kulimuka. ³⁰Kono huki coshe no ku mutwi woe Mulimu acilimuka. ³¹Ko muneyapa onwi mwa kautokwa kupita makuci. ³²Henyi munu yoshe oyu nipaka kwaanu, name kumani mupaka kwa Tate no kuwilu. ³³Kono oyu ni latula pakaci noanu, name moni mulatula kwa Tate no kuwilu. ³⁴Ko munanahana nji inalete kozo mulifasi. konahikeya kuleta kozo kono lilumo. ³⁵Kono ina yafapahanya mwana na ihwae, mwana no mukaci na nainawae, nyamunwa na nyamunwa munu. ³⁶Oila no munu anjiyo cae. ³⁷Henyi oyu hingile ihwae kapa inawae, kupita omu ani hingelile, kaniswanelile. Oyu hingile mwanae no musizana kapa no mushimani kupita omu ani hingelile kani swanelile. ³⁸Oyu kana kuhimba hifapahano hyae naku ni koñeeca, kani swanelile. ³⁹Oyu wana upilo wae kuma uluza, kono oyu sinyehelwa upilo wae baken'isa ome kuma uwana. ⁴⁰Oyu miamuhela amuhela name mane nayu na nitumu. Oyu amuhela mupolofita, mulicina no mupolofita, amuhela mupuzo wa mupolofita yoo. ⁴¹Oyu amuhela munu no kuluka mulicina no munu no kuluka, kumapiwa mupuzo noyo munu no kuluka. ⁴²Oyu pa muunyonyo kapa nganja ca meyu nokuombola, kuma piwa mupuzo wa nganja ca kuombola.

Chapter 11

¹Apa Jesu na mana ku ambela alutiwa ae aa likumi na ili omi lao, yopo aca kuka luta na kuka kutaza mumi leneñi coo. ²Joani yoli mutolongo yopo yuba ei atendile Krete, yopo tuma alutiwa ae nji atwale liñusa. ³na kuka amba okwae, "Owe onyiko tuyubile nji wakaya, kamba tulibelele wawo?"⁴Jesu yopo aalaba na kuamba koo, "Muce kwa Joani muka mwambele eyi muna mono na kuyuba. ⁵Aa nokufa meño amona, ihole yaenda, aa no kukola lepulosi ana pala, aa noku hayuba kame, afu ainguka ku afu, na ulumiwa wa kutaziwa kwa botana. ⁶Onafuyoliwa oshe oyu no ku hanyongonya mulibaka lyange. ⁷Apa alutiwa a Joani naca, Jesu yopo ambela anu ei ya Joani, "Momunaci kuka mona ike mu lihalaupa__ olitaka noku nyanganyihwa ku mepo? ⁸Kono henyi momu naci kuka mona ike__mulume no kukumanga ito ilelu ayoya mumanjiyo no malena. ⁹Henyi momunaci kuka mona ike__omu polofita? Eni na miambela, kupita na mupolofita. ¹⁰Oyu yonyiko oya ona ku n'oliwa, mumone, Na tuma mulumiwa wange posho, oyu kalukisa njila coe. ¹¹Na miambela ya hikuma, hiwanjiko oyu nakuelekiwa muno mu lifasi oyu twehya kupita Joani mukolobezi ku tokwa. Munu munyonyo noutokwa mumubuso no kuwilu mukulu ku pita omu ekalelile. ¹²Kutunda mumaiwa a Joani Mukolobezi kuya kuma pano, mubuso no kuwilu wa nyanda libaka no inu noku fosahala, na anu noku fosahala, ahimba mubuso na mikwa no kufosahala. ¹³A polofita oshe na mulao wa Mushe waamba eyi no mubuso kupitela Joani yokeya; ¹⁴Henyi nji mwa faa ku lumela, yo nyiko yo Eliya notoiwa nji kuma keya. ¹⁵Oyu kwite mutwi no kuyubihya, mumu leshe ayube. ¹⁶Henyi anu nongeno kuma niafekihya naike? Afeka wenji anicana aa pepile pa patelo, aikala na kukuihyana ¹⁷na kuamba, 'Mo tu nakuimbele, kono hiwanji wa kina. Motu na lili pa lifu, kono we hiwanji wa lila ku tundihya mihoci. ¹⁸Apa Joani nakeya hiwanji alya ihima kapa kunwa waine, na anu mana amba nji, 'Akwata dimona.' ¹⁹Mwana no munu manakeya kuya lya na kunwa anu yopo amba nji, 'mumone, munu wa micomibi kame cakolwa, muhonyi wa telihi no mutelo na anu no sibi! kono utali wa monihiwa nainu atenda munu." ²⁰Henyi Jesu yopo tateka kunyaza mileneñi omo naku ezahala mamakazo mangi ao, kakuli hiwanji a leshe mikwa coo no kwipa. ²¹Ona maipa owe, Cherozin! Ona maipa owe, Bethsaida! Mamakazo na tendiwa okwenu nga mana tendiwa mu Tyre na Sodon, nga mana leshe mikwa coo no kuipa na kuku manga muma saka na mututwi. ²²Kono a Tyre na Sidon kuma feliwa makeke pa liiwa no katulo kupita onwi. ²³Henyi owe, Capenauma, wa nahana nji kuma wa kunanuliwa ku wilu? Hiwanji kuma waku yumbeliwa mu mulilo. Inga mu Sodoma mama mutendeliwa makazo aa natendahala okwenu, ngeno nga kwaikile Sodoma. ²⁴Kono na miambela nji kuma kwakotopa aa no Sodoma kuca mu mubuso wa Mulimu kupita onwi pa liiwa no katulo. ²⁵Peco nako Jesu yopo amba, "Na kulumbeka owe Tate, Mulena no liwilu na lifasi, kakuli ona limukihya anicana inu ei nailimukiwa ku anu no utali na katwisiso. ²⁶Eni, Tate, kakuli ehi mana himitabihya mu meño enu. ²⁷Inu yoshe inapiwa okwange kutunda kwa Tate; kame hiwanjiko oyu limukile mwana Tate feela, nayu likile Tate hiwanjiko mwana cambu nayu olimukihwa ei ya Tate ku mwana. ²⁸Mukeye kwange, onwi moshe munakatala na kuhimba ei no kulema, kuma ni mipa pumulo. ²⁹Muhimbe o choko cange na kukututa okwange, kakuli na kwata musa na mucima nokungwa, mane kuma mu waneniwa myoya cenu pumulo. ³⁰Kakuli o coko cange cilelu na mihimbo cange cilelu."

Chapter 12

¹Peco nako Jesu manaca muyanda no uloto muliwa no Sabata. Alutiwa ae mana yuba njala yopo atateka kuyanga uloto na kulya. ²Apa Mafalisi na mona ngeyo, yopo ambela Jesu, "Omone, alutiwa oye atenda eyi no kuhaswanela kutendiwa eli no pumulo." ³Kono Jesu yopo amba okoo, "Hiwanji mwabala ei na tenda Davida apa na yuba njala, na anu naikala naye?" ⁴Manaca munjiyo ca Mulimu na kukalya hinkwa na wanamo, kono hiwanji aswanela kulya naa naenda naye hiwanji aswanela kulya, eyo inkwa mona iswanela kuliwa ku ma prisita cambu⁵Hiwanji mwa bala mu buka no mulao nji a prisita pamweya ka mamelanga milao no pumulo pa liiwa no pumulo kono kakwite ufosi? ⁶Kono henyi na miambela nji oyu no kupita tempele kuutokwa yonyiko no. ⁷Inga mana mulimuka taluso nohi, "Na faamua kananji itabelo, 'inga hiwanji mwaatula a no mbula milandu. ⁸Kukuli omwana munu yo Mulena noli no pumulo. ⁹Henyi Jesu yopo tundako na kuca ku ma Sinagoge oo. ¹⁰Mana kuikala mulume wa kukutela likaha. Mafalisi yopo aipula Jesu, nakuamba, "Kandi mulao wa hetanihya kuyoihya munu eli no pumulo?" mana faa nji amuhyangece nji ona tende sibi. ¹¹Jesu yopo ambela, "Nji omweya kwenu, akwata ka ngu ka mweya, ako kangu ka ngwela mu musima eli no pumulo, katwehye ku mutundihamo libaka no pumulo nji?" ¹²Munu akwata utokwa kupita kangu! Henyi Henyi kwawapa kutenda iwawa eli no Pumulo." ¹³Henyi Jesu yopo ambela mulume, "Oolole likaha lyoye." yopo liolola, yopo likuketa, na kuikala wenji likaha lyaye likwalyo. ¹⁴Kono Mafalisi yopo aca panji na kukaambaula ya Jesu. ¹⁵Apa Jesu na yuba omihupulo coo, yopo tundako. aanu angu yopo amukoña, yopo ayoihya oshe. ¹⁶Yopo alaela nji kana mulimukihya kwa mweya anu. ¹⁷Mana tenda ngeya nji ikutaleleze, ei naamba mupolofita Isaya, kuamba nji, ¹⁸"M umone mutanga wange oyu hina kete; oyu ni hingile, oyu wapeliha moya wange. Konani mwaela moya wange okwaye, kame kuma kuluta ouwawa wange ku anu. ¹⁹Kuma kuikala munu nokuha kanana kamba kulila yonene; njeko munu oyu mboyuba olii lyae mumi kwakwa. ²⁰Kuma kwikala munu noku hacola olutata no kufunyuka; kamba kucima lampi eci cimonyekile kanyonyo, na kuleta nji tukuluho cikaleko, ²¹mulicina lyae anu kuma kwata sepo." ²²Henyi munu mweya no kufa meño na ku haamba, oyu no madimona, yopo amuleta kwa Jesu. Jesu yopo muyoihya, mabaka no kumona na kuamba koyo mulume. ²³Anu oshe mana komoka na kuamba, "Oyu hyemwa atwehya kuikala mwana Davida?" ²⁴Kono henyi apa Mafalisi na yuba eco makazo, yopo amba, "Oyu munu kacicanga madimona kono akutususanga maata no Beelzebul, mukulu no madimona kukucica." ²⁵Kono Jesu mana limuka omihupulo coo na kuambela nji, "Mubuso woshe no kukutapa owo mubuso ana shandauka, na muleneñi kapa njiyo no kukutapa kocitwehye kuimana. ²⁶Nji Satani acica mukwae Satani, apo henyi ana kutapa ohoci. Henyi omubuso wae kuma wongola ngepi? ²⁷Nji nacica madimona mu libaka lya Beelzebul, henyi anenu acica madimona mulicina lyaanyi? kuma kuikala abusi enu libaka eli. ²⁸Kono henyi nji na cica madimona kuku tusisa moya wa Mulimu, henyi apo o mubuso wa Mulimu una keye kwenu. ²⁹Munu atwehya ngepi kuingena munjiyo no munu kwite maata nji akece inu yae hiwanji ku mulwihya weli? Apa mana kulwa henyi henyi apo atwehya kukaica inu munjiyo. ³⁰Oyu no kwahaikala nange ani lwihya oyu no kwa hawaneka ashandaula. ³¹Henyi na miambela, ufosi woshe nainyangunyu no kuambiwa kuma iswaleliwa, kono henyi inyangunyu no kuamba moya wa Mulimu hiwanji ku swaleliwa. ³²Munu yoshe oyu mbo amba mai no kunyaza mwana munu kumamba aswaleliwa. Kono oyu amba ku lwihya moya ukenu oyo hiwanjiko swalelo, hiwa muno mulifasi kapa mu lifasi likeile. ³³Hi tondo hiwawa kuma hi kwata miselo ciwawa, hitondo hinyangunyu kuma hikwata o miselo cinyangunyu. Kakuli hitondo hya limukiwa ku miselo cahyo. ³⁴Onwi ana no a mili, kakuli mwa eza libi, mwa twehya kuamba ngepi iwawa? Kakuli kanwa kuamba ei ikile mumucima. ³⁵Munu muwawa atundiha iwawa mumucima wae, munu mu nyangunyu atundiha inyangunyu mumucima wae. ³⁶Na miambela nji pa liiwa no katulo anu kuma kukalabela pa lii na lii no mbula tusoeli na amba. ³⁷Mai oamba kuma wa kulukuluha, kamba kuma wa kuatuliwa." ³⁸Henyi aluti amweya no mulao na Mfalisi yopo aalaba na kuamba nji, "Muluti, otumonihiye hisupo." ³⁹Kono Jesu yopo alaba na kuambela, "Olusika lunyangunyu na uhule lwafaa kumona hisupo. Kono hiwanjiko hi supo mba mumona kutunda kuhiya hya Jonah. ⁴⁰Jonah mana ikala maiwa mahatu uhiku na muhinonga mulibomo lya shi, na mwana munu kuma ikala maiwa mahatu uhiku na muhinonga mu mubu. ⁴¹Anu a Nanive kuma kuimana pa liiwa no katulo na anu no lusika no pelo na kunyaza. Ana kulesha kutenda inyangunyu kutunda apa naa kutaza Jonah, mumone, na miambela nji mukulu kupita Jonah paikile pano. ⁴²Mulena wa mukaci no mboela kuma imona pa liiwa no katulo na anu na kunyaza. Moni tunda kuma mafelelezo no lifasi na kukeya kuya yuba mai a Solomoni no utali, mumone, namiambela nji mukulu kupita Solomoni paikile pano. ⁴³Apa moya no kwipa utunda ku munu na kuca, wa pita mumabaka mangi kufaa pa no kuikala, kono kouwana. ⁴⁴Henyi wa amba nji, 'kuma nihuka ku njiyo cange oku nani tunda. Apo huka, waka wana nji njiyo caku kena hiwana. ⁴⁵Henyi waca na kukahimba mioya ci kwaco no kukuma pa 7 na kuhuka, cohe henyi ca keya kuya ikala omo munjiyo. Upilo noyo munu oikile omo munjiyo kuma kumaziyeleha yonene kupita kuma tatekelo. Monyiko mu mba kwikalela kuanu no lusika no pelo no kwipa." ⁴⁶Apa Jesu naikala yo ambaulile na

anu, aka inawaye na pae yopo akeya na kuimana panji, namu faa kuamba naye. ⁴⁷Munu mweya yopo mwambela nji, "Omone, aka inawoe na apoe panji paali, afaa kuamba noe."⁴⁸Kono Jesu yopo alaba na kuambela munu oyu no muambela ngeyo, "Aka inawange na pange aka anyi?" ⁴⁹Henyi yopo olola likaha lyae na kuineka alutiwa ae na kuamba, "Mumone, aa onyiko aka mawe na pange! ⁵⁰Yoshe oyu tendile ei afaile Tate oyu no ku wilu, oya munu mwa pange, manjange, na mawe."

Chapter 13

¹Elyo liiwa Jesu yopopanena panji, kutunda munjiyo, na kukekala kumanyonga no liwate. Anu angi yopo akeya kwae. Yopo ingena muhisepe nakukatongomana mo. ²Anu yopo aimana pa likamba. ³Jesu honyi yopo ambela inu ingi muma nguli yopo amba: Neli kwa hekala mulimi oyu noca kukakuna mbuto cae. ⁴Yokunine ngeyo mbuto cimweya yopo cingwela kuma mbali no njila, oinyunyi yopo ikeya kuya cilya. ⁵Cimweya mbuto yopo cingwela mumacwe omu nakukana kuikala mubu hiwana, henyi wangu wangu yopo cikukuta kakuli hiwanji mwaikala mubu. ⁶Wangu-wangu liiwa apa nalihila, yopo cikukuta kakuli hiwanji cakwata minji cokoli, yopo ciolaola. ⁷Mbuto cimweya yopo cingwela mumikakani henyi mikakani yopo cikula, henyi yopo ci palelwa kukula. ⁸Mbuto cimweya yopo cingwela mumubu uwawa, yopo cikula naku paka mianda anda, cimweya makumi 7, cimweya makumi mahatu. ⁹Henyi oyu kite matwi ayube. ¹⁰Alutiwa yopo akeya kwa Jesu yopo ayamba nji; ike apo ambile na nyangela namanguli? ¹¹Jesu yopo alaba, nakuamba nji; "munapiwa kolo cakuyubihya imakazo no mubuso no kuwilu, kono ao hiwanji apiwa. ¹²Henyi yoshe oyu kite kumapiwa yonene; kono koyu kana kukite, ehi akwite, mahiyangiwa. ¹³Ponyiko apa ni ambile noo na manguli, hiwanga amonahala nji amona, kono kamonine. Nao amonahalile nji ayuba kayubile kapa kuutwisisa. ¹⁴Henyi upolofita wa Isaya waku taleleza ou uambile nji: "kuyuba momuyuba kono komwa kuyibihya, nakumona kono ko mwa ku monihya. ¹⁵Ehyo micima noanu angangatelile henyi kakuyuba omeño oo anacimana kaku mona hiwana mukuhayuba no matwi oo na micima coo, kumahuka kwange, henyi niya yoihye. ¹⁶Kono oyu no fuyauci oyo meño ae amona na matwi ae ayuba. ¹⁷Muhikuma na amba nji, ome naamba nji mapolofita na anu akuluka, kumana lakaza kumona eyi mumonine, kono kaimonine. Alakaza kuyuba eyi muyubile kono kaiyubile. ¹⁸Henyi mutetece ku nguli no mulimi oyu nokuna mbuto cae. ¹⁹Nji munu apa yuba lii no mubuso no kuwilu, kono hiwanji kuli yubihya, omu nyangunyu akeya naku ya himba hiya hina kuniwa mumucima wae munu, eco conyiko mbuto nacikuniwa munjila. ²⁰Ece na cikuniwa mumawe, munu yo amuhela lii, nakuwapela kono kakite minji cakuamba nji elyo lii litiye kwae nako cile. ²¹Apa kukeya miliko na manyando wangu wangu alesha na kungwa. ²²Eco nacikuniwa muikakani anu ayubile lii, kono minyaka no litunga apacikuma na takazo no ufumu, wangu-wangu alesha na kupaka miselo. ²³Eco mbuto nacingwela mumubu uwawa, anu ayubile lii lya Mulimu nakuli yubihya nakupaka miselo na kukutula yonene mianda ca makumi mahatu kapa mutanu na twili kupita omunaci kuneniwa. ²⁴Jesu kame yopo aambela nguli cikwaco nokuamba nji; mubuso wa Mulimu wafeka wenji munu yokunine mbuto cae muhyanda. ²⁵Kono uhiku anu analala, hila yopo hikeya kame kuya kuna mufuka muhyanda himweya, ehi nouloto na kukucela. ²⁶Eco mbuto apa nacimena camenena pamweya na mufuka. ²⁷Mutanga nohyo hyanda, yopo keya kuya himekeca hinda no hyanda, moolyange hiwanji mwa kuna mbuto ciwawa muhyanda hyenu? kwakeya ngepi nji kuikale mufuka? ²⁸Yopo amba nji hila hyonyiko hinatende ngeya: mutanga yopo amba nji twatwehya kukacula ou mufuka muhyanda no uloto? ²⁹Kono munya hyanda yopo amba nji, hiwanji mulehye kakuli mwatwehya kucula na uloto pamweya. ³⁰Kono muleshe ikulele pamweya, kutwala apatukutula. Ku mamucula weli mufuka nakuumanga nakuutumbeka, ouloto wo kumaukutuliwa naupaka muhishete. ³¹Jesu kame yopo ambela nguli caco; "Mubuso wa Mulimu wafeka wenji hitondo hya mahitete eyo Mulimu nakuna muhyanda hyaye. ³²Eci mbuto cinyonyo kumanenena kumbuto coshe; kono eci mbuto ocukula ngeya, opo cikula kupitelela naiitondo yoshe no kumena muhyanda. Yopo hitenda hitondo hikulu, nainyunyi yoshe yopo ikeya kuyatenda iyaletto yayo ku mitai cahyo. ³³Jesu kame yopo apa nguli cikwaco; mubuso wa Mulimu wafeka wenji mumela owo mukaci awanekile na fulawa kupitela ufufumuka. ³⁴Ei inu yoshe Jesu aiamba mumanguli kwa anu, kame hiwanjiko ehi inambanga hikana kuikile mumanguli. ³⁵Eyo neli yakuamba nji, ehi nahiambiwa muapolofita hitalelezwe, apa naamba nji: "Inji kuma niyanjulula mulomo wange mumanguli. Kuma niamba inu iya naiholekiwa kutunda kuma tatekelo no litunga. ³⁶Jesu kame yopo ahiya nakuingenana munjiyo. Alutiwa aye yopo akeya kwae kuyamuambela, nji, aatolokele nguli no mufuka nomu hyanda." ³⁷Jesu yopo aalaba nji; Oyu nakunu mbuto ciwawa yonyiko mwana Mulimu, Henyi hyanda litunga. o mbuto onyiko ana Mulimu. ³⁸O mufuka myoya cinyangunyu, oila diabulozi. Henyi kutulo conyiko nako nomamaneno, Henyi akutuli mañeloi. ³⁹Oyu no hicimbo nakunu, yo Diabulozi. Katulo conyiko nako nokupwa no litunga; Akutuli mañeloi. ⁴⁰Henyi, mufuka apauwanekiwa ngeyo nakutumbekiwa na mulilo. Conyiko katulo noma maneneno no mubuso wa Mulimu. ⁴¹Mwana munu kumatuma mañeloi aye, kuma ya waneka inu yoshe naitenda sibi naku haitana kucola mulao. ⁴²Kuma kuya yumbeliwa mu liyekuyeku no mulilo, apo mo kuyaikala kula kulila nali kwecameno. ⁴³Apo ana Mulimu no kukena kuma kuya esha wenji liiwa mumubuso waihoo. Ao akwite matwi no kuyuba ayube. ⁴⁴Mubuso wa Mulimu, wafeka wenji hikwama no kuholeka muhyanda. Munu apa hiwana, ahimba yo wapelile, aulihya, ei akite yoshe nakuula ehyo hyanda. ⁴⁵Mubuso wa Mulimu kame wafeka wenji munu wa Pihinihi wa mutondo. ⁴⁶Apa uwana aulihya ei akwite, nakuula owo mutondo. ⁴⁷Kame mubuso wa Mulimu wafeka wenji kanyandi kana yumbeliwa, muliwate aka noku

kwata shi coshe. ⁴⁸Apa kaumba, omuyambi akakokela palikamba. Yopo aketapo shi cikulu ci wawa nakupaka muitele yoo. Eci no kwipa yopo aciyumba. ⁴⁹Kuma kwa kwikala ngeyo ku mamananeno no litunga. Mañeloi kuma keya kuya keta anyangunya mukaci no awawa. ⁵⁰Anyangunya kuma yumbeliwa mu liyekuyeku no mulilo omo mba kuikala nali kweca meno. ⁵¹Henyi munayubu einu yoshe? Alutiwa ae yopo aalaba; Eni. ⁵²Henyi Jesu yopo ambela nji; Pangeyo muñoli yoshe oyu nokeya wenji mulutiwa mumubuso no kuwilu, afeka wenji mulume o minya njiyo oyu ketanga ito yae ipya nai nokale muhibulukelo hyaye. ⁵³Onako apa naci kwana, Jesu, yopo mana kuluta muma nguli, yopo tundapo nakuku cela kwako. ⁵⁴Jesu yopo muhibaka hyae, nakwingena mu Sinagoge kuka luta. Oma kalabo na maikuto oo neli akuamba nji, kuma nakomoka yonene, yopo amba nji; kandi oyu munu ona wana kupi owu utali, na maata nomamakazo aa oshe?" ⁵⁵Oyu mulume kanji mwana kalupenda no mabala. Kanji mwana Maria na kulwae aka Jakobo na Josefa, Saimoni na Jonasi? ⁵⁶Kandi aa oshe kanji onyiko amanjae, a twikile noo? Henyi okuana wana eiinu yoshe kupi? ⁵⁷Kumana filikanya akwaye, kono Jesu yopo amba koo, "Mupolofita kapiwanga likute mulitunga lyae, na mulusika lwae. ⁵⁸Hiwanji atenda na makazo koo mulibaka nokulwa kutwisiso koo.

Chapter 14

¹Mwico nako, Heroda no mutetalika yopo yuba ya Jesu. ²Yopo amba kwatanga aye, "Oyu kenanji Joani mukolobezi yonenguka kwa afu. konyiko kupaine ao maata neyo itendahalile okwaye." ³Apo Heroda yona manga Joani, naku mulonga mutolongo muhibaka hya Herodias munu wa mwa paye Philipi. ⁴Kakuli Joani kuma namunyaza pakuhimba munu wa mwa paye ku mutendaa munu waye." ⁵Heroda kuma nahinga mwipaa, kono kuma naiyapa anu, kakuli neli amuhimba nji mupolofita. ⁶Kono oliwa nokuhyemwa kwa Heroda apa nalikuma, mwana Herodias no mukaci kuma nakinena mukaci naku wapeliha Heroda. ⁷Muku mwalaba, kuma namusepihya mukweca kumupa yoshe ei amulomba. ⁸Inawaye yonama kumuambela, "onipakele omu, mulilonga no katuwo omutwi wa Joani mukolobezi. ⁹Mulena kuma na swaba nau mulombelo woyu mukacana, kono mulibaka, no maci caye noanu nakeya kukulya, yopo laela nji kutendiwe ngeyo. ¹⁰Yopo tuma nauka mbatula Joani mutolongo. ¹¹Henyi yopo akaleta omutwi waye mulilonga no katuwo nakupa omukacana nakutwala kwainawaye. ¹²Henyi alutiwa aye yopo akeya, kwakuhimba ohitupu hyaye, naukahifunda, uya amana yopo aca kuka himekeca Jesu. ¹³Apa Jesu na yubeyo, yopo tunda omo muhibaka muwato nakuca muhibaka noukuholeka. Apa angi nayuba ngeyo, yopo amukoña kutunda mumileneñi coshe. ¹⁴Henyi Jesu yopo keya okwo naku mona anu angi angi. Yopo afela hilila n'eke nakuayoiheca a nokukola. ¹⁵Henyi Jesu yopo aambela uya kuma, alutiwa yopo akeya kwaye naku mwambela. "Kuno kule kame onako cinapu. Olukulule anu nji ace muminji akakuulele ilya. ¹⁶Henyi Jesu yopo ambela, "ka swanelile kuca. Onwi mwape ilya. ¹⁷Yopo amuambela, "kwahekala fela inkwa mutanu nashi cili. ¹⁸"Jesu yopo oamba, "Mukailete kuno kwange. ¹⁹Jesu henyi yopo laela nji anu oshe aikale pashi pa kanyanya. Yopo kwata oinkwa nashi cili, yopo taneka kuwili nakuifuyaula nakui ngomaauna nakupa alutiwa nji ape anu. Oshe yopo alya nakuikuta. ²⁰Yopo atola tola einai hiyala nai noilya nai ngomauka nakumba izuma likumi naiili. ²¹Aa nalya neli atenda alume ikiti mutanu kutundihiyako akaci nanucana. ²²Muwangu yopo ambela alutiwa kukutangeka kuhupukela muhyambwaliya, Oye yohi shandaula anu. ²³Apa namana kushandula anu yopo caku lilundu oye hemwa kuka lapela. Yopo likamwikelapo yoikile yohoci. ²⁴Apa owato naukawanahala pale likamba wou zukuziwa, ku mangambwanga, kakuli oliñungwa neli lya ufulela. ²⁵Mumutonelo no une no uhiku Jesu yopo keya okwo, yo endile pa liwate, neli aheyapa nakuamba, "hilumbehi," na kukuwa mukuiyapa. ²⁶Alutiwa apa na mumona yo endile pa liwate, mana katazaha nakuamba, "kumana kuwelela mukuiyapa. ²⁷Kono Jesu yopo nyambuka kumba no mutiye yome komuneyapa. ²⁸Pitolosi yopo mualaba, "Mulena nji yowe, olaele nji nikeye koye pa meyu." ²⁹Jesu yopo amba, "okeye." Henyi Pitolosi otunda muwato nakuenda pa meyu kuca kwa Jesu. ³⁰Henyi apo Pitolosi uya mona mepo cikulu no liñungwa, yopo iyapa uya tateka kumina kuca pashi, yopo kuwa yonene nakuamba, " Mulena, oniyoihye!" ³¹Muwangu wangu Jesu yopo otolola olikaha lyaye, naku kwata Pitolosi naku mwambela, "Owe notumelo cinyonyo, ngepi kuhonona?" ³²Henyi Jesu na Pitolosi apa naingena muwato moya yopo uteneka kufuka. ³³Henyi alutiwa naikala muwato yopo amulapela nakuamba, "Yahikuma omwana Mulimu." ³⁴Apa nahupuka, yopo aya kuma mulitunga no mageresani. ³⁵Apa anu no muhibaka ehi nalemuha yopo ahasanya man'usa koshe muibaka yoshe icingulukile ehi hibaka, naku muletela munu yoshe nokukola. ³⁶Yopo amulomba nji akwate cambu hiwanga omungundo no hyapalo hyaye angi a nahikwata oshe kumana yoya.

Chapter 15

¹Apo henyi Amfalisi na Añoli amweya yopo akeya kwa Jesu kutunda ku Jelusalema. Yopo aamba, ²"Ngepi alutiwa oe acolaula omulao noakulu? kakuli hiwanji kukuhupa ku makaha alya oilya. Yopo oalaba nakuambela, ³"Ngepi apa mucolanga omulao wa Mulimu mulibaka no hizo hyenu?"⁴Mulimu kuma naamba nji okuteke ihoe nainaoe: kame oyu oamba onyangunyū kwaihyae kapa kwa inawaye kuma akufa hemwa; Kono onwi mwamba nji oyu yoshe oamba kwa ihyae kapa kwai nawae, "otuso coshe muina swanele kuwana okwange ina tende mpo kupa Mulimu, " ⁵o munu no ngeyo kahingile kukuteka ihyae na inawae. ⁶Muku tenda ngeyo mwamana olii lya Mulimu. Mañolo mawawa, nokale akwata lii lya Mulimu na mañolo makwao no kale akwata omataelo kukalu kuketa oyoto kuibala mulibaka no hizo yenu. ⁷Onwi mwaipi! Isaya onaku polofita oyenu apa naamba nji, ⁸"A anu ani kuteka yela pa milomo, kono omicima coo cahekala kule nange. ⁹Ani lapela mumbango kakuli aluta o tuto no mataelo no anu,"¹⁰ Apo henyi yopo oihsanena anuangi angikwaye naku ambela, "Muyube na kuutwisisa-
¹¹Hiwanjiko hya kuingena mukanwa ehi hilauhya omunu, kono, ehi hitwehya kwilauli hya munu ene hya kupana mukanwa, hyohitwehya kwilauli hya munu. ¹²Henyi alutiwa ae yopo akeya okwaye naku ambela Jesu, Walimuka nji amafalisi kahikuyuba hiwana apa anayubu oumwambelo?" ¹³Jesu yopo olaba nakuamba, "ohikumamu yoshe nakana kukuna Tate no kuwila kuma hyakuculiwa. ¹⁴Mwahiye ohoci, kakuli ipofu yo yeetelelele Apa omunu no hipofu aetelele omunu no hipofu hikwahyo, yoshe kuma ikangwela muliteke." ¹⁵Pitolosi yopo oalaba Jesu na kumwambela, Jesu, "otu tolokele eci nguli." ¹⁶Jesu yopo oamba, "Nanwi kanti komutwisizise? ¹⁷Komu limukile nji ehi hica hyoshe mukunwa hyaca mulibumo na kuca muhimbuzi?" ¹⁸Kono oinu yoshe ipana mukanwa yapana mumucima. Yonyiko oinu itwehya kwilauli hya munu. ¹⁹Kakuli mumucima mokutundile omihupulo cinyangunyū, kwipaa, kuhuwela, ubuki, umbuyi, upaki nouhata, na manyefulo. ²⁰Eyi yonyiko itwehya kwilauli hya munu. Kono kulya namakaha nokwahahupiwa hiwanji kwilauli hya munu." ²¹Henyi Jesu yopo tunda omo muhibaka na kuca kuhibaka na na kwikala omileneñi ca Tire na Sidon. ²²Mumone, mukaci no mukanana yopo keya kutundelele muhibaka omo bene. Yopo kuwa nakuamba, "Onifele man'eke, Mulena, mwana Dafita. Mwanange akwata madimona." ²³Kono Jesu hiwanji amualaba lii. Alutiwa aye yopo akeya nakumulomba, nakuamba, "Omucice, kakuli atutendela lilata." ²⁴Henyi Jesu yopo oalaba nakuamba, "Hiwanji natumiwa kumunu yoshe ene kumangu no kuyonga no njiyo noana Isilaele. ²⁵Kono oyu mukaci yopo keya nakukubama posho caye, nakuamba, "Mulena onituse." ²⁶Yopo oalaba na kuamba, kokulukelile kuhimba oilya noana nakui yumbela o tumbwanana. ²⁷Yopo oalaba, "Yahikuma Mulena, kono hiwanga o tumbwanana twa lyanga oumwa ungwanga kutafule ca muolyato. ²⁸Apo henyi Jesu yopo mwaalaba na kuamba, "Mukaci, otumelo coe cikulu, otendeliwe omufaelile," Omwanaye no mukaci yopo yoyamwico nako. ²⁹Jesu ohiya ehyo hibaka nakuca pepi na liwate lya Galileya. Henyi yopo kakambama pa lilundu naukekalapo. ³⁰Anu angiangi yopo akeya kwaye kuma naleta naihole, ipofu, yaamba, naanu noikokali, naanu angik no kukola. Kuma napakiwa ku maulu a Jesu, na kuayoli hya. ³¹Apo henyi anu angik akomoka yonene apa na mona oyaamba, oikokali yoikala hiwana, oi hole yoyeenda, naipofu yoimona. Yopo alumba Mulimu wa Isilaele. ³²Jesu oihsana Alutiwa aye kumambali na kuamba, "Nakwata man'neke kwa anu angik kakuli kuma anakala netu maiwa mahatu amutanu hiwanji nai anali. Koni faile nji ace hiwanji kulya, enepa katalele munjila." ³³Alutiwa amwambela, oku tuwana oinkwa noku kwana oshe aanu kupi muno mulihalaupa nji oshe a anu akumapa aikute? ³⁴Jesu yopo oepula, "Mwa kwata inkwa ingaci?" Aamba, "Mutanunaili na tushi tunyonyo," ³⁵Apo Jesu yopo oambela anu oshe nji atongomane pashi pa mubu. ³⁶Yopo himba eyo inkwa mutanu naili na shi, uya mana kulapela, yopo ngomauna eyo inkwa nakuipa kwa alutiwa. Alutiwa yopo apa anu. ³⁷Anu oshe alya na kwikuta. Yopo akopanya izuma mutanu naili no umwaumwa nauhyaala. ³⁸A nalya neli anu natenda ikiti ine no alume, hiwanji kutula akaci nanucana. ³⁹Jesu henyi yopo oshandaula anu nakwingenaa muwato na kuca mulibaka no magadon.

Chapter 16

¹mafalisi na masaduki opo akeya olwaye kuya mulika inji a monishe ohisupo hi tundundile kuwilu. ²Kono opo oalaba na kwa ambela," apa kwakwikala ohikenakenu, mwa amba nji kuma kwikala wino, kakuli kuwilu kwa kiha. ³Omahikuhiku, mwambanji," kwafulana, oliwilu lya kiha na kukwayuka: mwa limuka oku toloka eyi no kuwilu , kono ko mutwehye okutoloka oyi supo no ma nako. ⁴Omukowa no mahuwa na isinyi afa isupo, kono hiwanji ohisupo mba piwa ine isupo hya Jonasi . Honyi Jesu opo ca na kuahihya. ⁵A lutiwa aye apa nakuma kuya, opo aku wana nji ana bulama oyi ngwa. ⁶Jesu opo oambela nji,"Mwiyape na kumamela o mumela no Mafalisi na Masaduki." ⁷Alutiwa opo akuambauca na kuamba nji, kakuli kotwa ihimba ingwa." ⁸Jesu kuma na limbulula na kuamba nji, "onwi no tumelo cinyonyo, ngepi yo mu kuambauca nji kakuli komwa i himba ingwa?" ⁹Kanti komuhupulile na ku utwisisa o mutanu n o ingwa na anu o mutanu no likiti, na izuma ingi nai kopanyiwa? ¹⁰Kapa ingwa mutanu naili na makiti mane no anu, na ingaci oizuma na mutundi shapo? ¹¹Ngepi yomukana ku utwisisa inji akena na mi ambela kutalusa ingwa? Mulemuhe na ku mamela o mumela na Mafalisi na Masanduke. ¹²Honyi ponji a mamele ini akena ambela nji a mamele mu ingwa kono a mamele o mulutelo no Mafalisi na Masanduki. ¹³Jesu henyi opo nakeya kuhibaka pepi na Sesare wa Mafilipu, opo oipula alutiwa aye,kuamba nji," Anyi yo toyanga anunji yo mwana munu? ¹⁴Opo amba nji, Amweya ambanga nji Joani Mukolobezi, amweya, kame, inji Jeremia, kapa o mweya no mapolofita ." ¹⁵Opo aipula nji, " kono onwi mwaamba nji ome no anyi?" ¹⁶Kualaba, Saimoni Pitulosi opo amba nji," owe kelesite, mwana mulimu wo kuyoya". ¹⁷Jesu opo mualaba na kuamba nji, " omukwa fayauci , owe Saimoni mwana Jona , kakuli nyama na unyinga koya hikulimukihya enhinyi, kono tate oyu ikile kuwilu. ¹⁸Kame nakuambelanga nji owe o Pitulosi, apo pa licwe kuma niumba op keleke cange. O mielo no afu komba cingene po. ¹⁹Kuma nikupa o ma kii no mubuso no kuwilu. Eni mwa kumnga pano pashi na kuwilu mo sha kumangeliwa, kame ehi mwa kukutula pano pashi na kuwilu shomba mukutula." ²⁰Honyi Jesu opo laela a lutiwa ayenji akambelaanu nji oye neli yo kilesite. ²¹Kutanda eco nako Jesu opo tateka kuambela alutiwa aye nji a swanela kuca ku Jerusalema, kunyandihiwa yonene mumakaha na akulu no ma prisita na añoli, na kuipaiwa, na ku kaingukela o upilo oliiwa nou hatu. ²²Henyi Pitulosi opo mukokela ku mukunda, na kumwambela nji, "Eyi ipitite kule noe, Mulena, eyi ya kutendahala okoe." ²³Kono Jesu opo kutemuna na kwambela Pitulosi nji,"Tunde o kwange, Satani ! wani tanukisha, kakuli konanahanine inu ya mulimu, kono oinu no anu. ²⁴Hony Jesu opo ambela a lutiwa aye nji, " inji kwa ikala oyu faile kunikoña, akukane, ahimbe ohifapano hyaye, na kunikoña. ²⁵Kakuli oyu yoshe afaile ku mamela omoyo waye kuma akuyawa, kame oyumbo yawa omoyo waye mulibaka lyange kuma mbauwna . ²⁶Kwatusa ike omunu hiwqanga yo heta o liyunga lyohye na kusinyehela o moyo waye? Hike o munu hya twehya kupa mu hibaka no moyo? ²⁷Kakuli omwana munu kuma mbakeya mu kanya ca i Hwaye na mañeloi. Honyi kuma mbaapa munu na munu mupuzo kuca mumisebezi caye. ²⁸Na miambela hemwa, amweya openu onwi mwimananine apa mwaka kamono lifu ku twala apa mbamona o mwana munu yo keile mu mubuso waye.

Chapter 17

¹Mumanyima no mayuwa mutanu na limweya Jesu opo himba Pitlosi, Jacobo, naminaye Joani, na kualaleta kucina no peulu no lilundu. ²Kuma na fetulwa pa meŋe oo. Lupala lwaye kwesa wenji liiwa, na ito yaye kwesha wenji liseli. ³Apa akulumbuka, amona Mushe na Elia ambaulile naye. ⁴Pitlosi opo alaba na kuambela Jesu, "Mulena, kwa wapa nji twikale pano, inji wahinga, kuma ni tenda ipapela ihatu_himweya hyoe, himweya hya Mushe, na himwehya hya Elia." ⁵Yo hyambilange ngeyo, akwikalelile, opo atuwamena mu libui no kwesha, apo kame, opo kutunda lii omo mu libui, lya kwaamba inji, "Oyu mwananŋe ni hingile, oyu ni wapelile, mumutetece." ⁶Alutiwa apa nayuba ngeyo, opo angwa ufulumano na kwiypa. ⁷Honyi Jesu opo akeyela na kukwata na kwambela, "mwinguke kame mwa keyapa." ⁸Honyi opo afetuka na kutaneka kono hiwanji kumona munu ene Jesu feela. ⁹Apa na shetumuka kutunda pa lilundu, Jesu opo oalaela, kwa ambelanji, "mwaka bihieca munu eci pono kutwalapa mwana munu mbaingukela kwafu." ¹⁰A lutiwa aye opo a amba, kumwipula nji "kanti ngepi a ñoli apa ambanga nji Elia yo wa kutateka kukeya?" ¹¹Jesu alaba na kwamba nji, "Elia hemwa kuma akukeya na kuya lukisa oinu." ¹²Kono na miambela nji, Elia ona ku keya kale, kono akena amulimuka. Pona kwikala ngeyo, kuma natenda yoshe eyi na fufunga okwae. Ngeyo bene, o mwana munu naya kuma nyandela mu mukaha oo." ¹³Honyi alutiwa opo alimuka nji kuma na ambela ya Joani Mukolobezi. ¹⁴Apa na kuma kwaanu, mulume opo keya o kwaye, na kwamba nji, ¹⁵Mulena, oyubele mwanange no mulume makeke, akola kanono na kunyanda yonene. Apa naapa angwelanga mu mulilo na mu meyu. ¹⁶Kuma nimuleta kwa alutiwa oe, kono akena amupanga" ¹⁷Jesu opo amba na kwaalaba nji, "nou mukowa no kuhalumela, kuma na kwila nenu nako ca kukuma kupi? Kuma na kukulimukihya kwenungepi? Omulete kuno kwange." ¹⁸Jesu opo nyongonyena o dimona, opo bene opo cimetunda, honyi oyo mushimani opo yoya eco nako bene." ¹⁹Honyi kumukunda alutiwa a jesu opo akeya kwaye na kwaamba nji, Ngepi otwi apa na tukwanga oku citundihya? ²⁰Jesu opo oamba nji, "kakuli otumelo cenu cinyonyo. Kakuli hemiwa na miambambeala nji, Hiwanga mwa kwata tumelo cinyonyo wenji nona ca mbuto oa masitete, enga mwatehya kwambela ili lilundu, "Tundapa oce paya, enga kuma lihimbuluka, kame enga hiwanji elhi mupalelwa. ²¹Kono eci dimonano ngeya ko atwehye kutunda feela ene na tapelo na kukuyumena ilya. ²²Akile ngeyo mu Galilea, Jesu opo ambela a lutiwa ae nji, Mwana munu kuma a kupiwa mumakaha ano anu. ²³Kame kuma aku muipaa, honyi kuma akwinguliwa oliiwa no hatu." Alutiwa op a swaba yonene. ²⁴Apa na kuma ku kapenauma, Alume no atelisi opo akeya kwa Pitlosi na ku mwambelanji, "kanti o muluti wenu kaiki o mali no mutelo? ²⁵Opo ambanji, "Eni" Pitlosi apa nakeya munjiyo, Jesu opo tateka kumwambihya na kuamba nji, "Wanahana ike, Saimoni? O malena no lifasi a himbanga kupi o ñomba na mitelo?" ²⁶"Kwako, "Pitlosi opo alaba. "Honyi anoo akulukuluha, Jesu op amba. ²⁷Kono inji twake ngenya o atelisi muhibi, oce muliwate, oka yumbelemo kalobo, kame oka kwate oshi no matatekelo. Apa o mwahamihya mukanwa, kuma oka wana mo shelefi _Omuhimbe na kumupa a telisi no mitelo wange nawe."

Chapter 18

¹Muciya nako alutiwa opo akeya kwa Jesu na kwamba nji, ' Anyi yo mukulu mu mubuso no kuwilu?' ²Jesu op ihyana kanuke kayomo, kukapaka mukaci koo, ³Hemwa na miambela nji, ine o mufetuka na kwikala wenji anukana atomo, hiwanjiko njilamba mutwehya okukengena mu mubuso no kuwilu. ⁴Honyi, munu yohye mbo kushuwa wenji mwanuke yo mukulu mu mubuso no kuwilu. ⁵Oyu yohye nokwikala wenji mwanuke mulicina lyange ani amuhel. ⁶Konobyoshe letela a atomao a lumelile okwange inji atnuka kwikile feela wino okuku mangela liwe likulu muhingo, na kuyumbelwa pa ndunga ni liwate. ⁷Bumai ku litunga kabaka no kwikala na ingwisho!kwa autokwa inji ingwisho ikeye, kono oubmai ku minu woyu oingwisho ina keyele. ⁸Inji likaha kapa likondo lyoe lya kuletala kungwa, limatuleko na kuliyumbela kule noe. Kwikile wino kwingena muupilo oikile hianga kapa hihole kupita kuyumbeliwa mu mulilo no kuhapwa okite makaha meli kapa makondo ameli. ⁹Inji lyeño lya kuletela kungwa , olitongole mo na kuliyumbela kule noe. Kwikile hiwana okwingena mu upilobna lyeño limweya kupita kuyumbeliwa mulihele no mulilo okite meño meli. ¹⁰Mumone nji mwa kanyenya hiwanga omweya kwao anucana Kakuli na miambela nji kuwilu omañeloi oo a amonanga kukupala lwa Tate no kubwilu.. ¹¹Kakuli mwana munu kuma na keya kuya yoyihya aya na yonga. ¹²Ngepi yo bmunahanile? Inji mweya akwate mwana wa mangu, honyi lingu limweya opo likucela, a makumi mutanu na makumi mane na mutanu na mane no mangu kaku ahiya kuhyambweli no lilundu ku kafa iliblimweya lina kucele? ¹³Inji akaliwane, hemwa na miambela nji, kuma aliwapela kupita a makumi mutanu na makumi mane na mutanuna mane na mangu ana kana kuyonga. ¹⁴Munjla no ngeyo, kaanji tato caye ihwenu no kuwilu nji omweya kwa anucana akafe. ¹⁵Inji mukoe akutenda sibi, oce kwaye mu kakueleze nawe naye yohoci. Inji a ku teteca, ona muwana mukoe. ¹⁶Kono nji kakutetece, ohimbeko omweya kapa aili inji muka ambaule owu paki no milomo cili kapa cihatu upakihiwe. ¹⁷Honyi apa kana kuyuba, oa mbeleko keleke eco taba cenu, Inji kame akana kuyuba okeleke, omutaneke inji wa sibi kapa mutelisi wa mutelo. ¹⁸Hemwa namiambela nji, yoshe mu manga pashi na kuwilu ina mangiwa, kame yoshe mulukulula pashi na kuwilu ina lukuluha. ¹⁹Kame na miambela nji, pano pashi ohinu hyohye ehi alomba opo muhikuyuba openu mwa ili, Tate oyu no kuwilu a hitenda. ²⁰Kakuli apa anakopanela anu aili kapa ahatu mulicina lyange, apo name ponili mukaci koo. ²¹Henyi Pitrosi opo keya kwa Jesu na kwaamba nji , "mulena, tungaci otu swanela kuni foseza na kumu swalela mukwange? Ine mutanu na twili? ²²Jesu opo mwambela nji , ' koni kuambelile inji mutanu na twili, ko ine mutanu wa makumi na makumi meli kapa ataimisiwa na mutanu na twiili. ²³Apo honyi mubuso no kuwilu wa kufeka na mulena no faa kulukisa oinu na tanga aye. ²⁴Apa natateka oku itaneka, opo laela mutanga omweya oyu no mukwatela likumi lya makili no matalenta. ²⁵Kono kakulihiwanji akwata mukwa mwa kulifela, molyae opo laela nji a holihiwe, kuwaneka namukaci waye, na naye na inu yoshe hetanga, naiyoshe na fanena kuhola. ²⁶Apo o mutanga opo ngwa pashi, kumukubamena, na kuamba, "muolyange, oniyubele makeke, kuma naku kulifela yohye. ²⁷Honyi oyo mulena na mutanga, apa na siismuka na makeke, opo mulukulula na kumu swalela o hicoloti. ²⁸Kono oyo mutanga apa natunda apo opo kuwana na mutanga yomweya , oyu nomukwatela mwanda wa mali. Opo mulumba kumukwata , na kutateka kuo oa, nakuambanga nji, Oni lifele eyi noni kolotela. ²⁹Kono oyo mukwaye opo ngwa pashi kumushoweleda, yo ambulange, oniyubele makeke, kuma nikulifa. ³⁰Kono mutanga no mtatekelo op kana kupita nji a muyubele makeke, op muhimba kuka muyumbela mutolongo kutwala nako mba mulifela ohicoloti hyaye. ³¹Apa akwaye atanga na mona eyi naitendahala, kuma na swaba yonene. Oop acela mulena naku kamuambela yohye eyi inatendahala. ³²Opo honyi mulena woyo mutanga op muhyana na kuambela nji, "owe o mutanga no hikuba, kuma naniku swalela yohye hicoloti kakuli kuma noni shoilela. ³³Akena wa swanela nawe kukwatela makeke mukoe mutanga?Mulena waye kuma nyongonya na kumu tambeka mumakaha no a nyandihi kutwala pa mba manena okulifa yohye oikoloti. Tate no kuwilunaye ngeyo mwa kuku tendela inji ko mu swalelanga mukoe kutundela kushi no mucima wo

Chapter 20Henyi Jesu yopo tundako na kuca ku ma Sinagog

Mark

Chapter 1

¹A onyiko matatekelo a mai a Jesu Kelesite, mwana mulimu. ²Wenji omunokuñolelwa kumu polofita Isaya, "Omone natuma mutumwa posho coe, uyo kulukihyeza onjila coe. ³lii loyu ihyanine mulihalaupa kulukihya njila no mulena; kuli njila cae ciende hiwana." ⁴Joani apokea, kukutaza mulihalaupa ca kolobeza ca kubakela o uui. ⁵Litunga ilyo Judea naanu ohlye pmu Jelusalema opo akae okwae. ⁶Joani opo akolobeza mu nuka ca Jodani, opo amba ouii owoo. Joani opo kumanga hyapalo no mboya wa kamele na lukanda no mukata mumbunda, opo olya ambimba na uki omumuhita. ⁷Opo yo ambanji, "oyo keile kumanyima ange anipita kumumata; kanitwehya kumutubula makatulo ae. ⁸Omena namikolobeza na meyu, kono oe amamikolobeza na moya ukena." ⁹Manakutendahala kumayuwa a Jesu yokea mulitunga lya Nazaleta ku Ngalilea, Joani opo yokolobeza Jesu munuka ca Jondani. ¹⁰Jesu yotunda meyu, oliwilu opo liyanjuluka moya ukena opo utunda kuwilu opo ukea okwae muhibupeho no ngwilimba. ¹¹Lii opo liyuhala kututanda kuwilu, "Omwanange nihingile. Waniwapelihya yo nene." ¹²Omoya opo umutwala muliahalaupa. Mwanaikala mulihalaupa amayuwa noku kwana a makumi ane, kulikiwa kusatani. ¹³Manaikala na ibatana yomumuhitu, kono henyi mañeloi opo amubabalela. ¹⁴Amana kumanga Johani, Jesu henyi opokea mu Ngalilea kukutaza mai a mulimu. ¹⁵Opo yaamba, "nako cinataleleziwa, mubuso no mulimu pepi pouli. Mubake na kuitana lii." ¹⁶Apa naenda kunyonga no liwate no Ngalilea, opo omona saimoni na Andiliasi apa Saimoni a yumbule lioci mu liwate, kakuli neli yambi. ¹⁷Jesu apo amba okwoo, "mukea, munikoñe, kakuli monimitenda ayambi anu" ¹⁸Apobene, opo ahya maoci nakumukoñeena. ¹⁹Apa Jesu naenda kusho kanyonyo, opo yomona Jacobo mwana Zebendia na mwapa Johani aikile muwato a hongile moci. ²⁰Opo ahya na opo hahya ihoo Zebendia na beleki, opo amukoña. ²¹Opo akea mu kapenauma, muliua lya Sabata, Jesu opo ingena mu Sinangonge na kuluta. ²²Kumana komoka omulutelo wae, kakuli manaluta wenji munu uyo kwite mata kupita omuna lutelanga añoli. ²³Apo bene mulume muna sinangonge, oyu nokwata mioyo cinyangungu opo kuwa, ²⁴Opo amba, "hikeyofaile nji tukutundele," "Owe Jesu no ku Nazaleta? Mona keele kutuyundihya? Nakulimuka omoikalelile. Yowo mukeni wa mulimu!" ²⁵Jesu opo kanda mandimona nakuamba, "mumwene mumutundunde!" ²⁶mioyo cinyangungu opo ci mungwihyecha pashi, nakumutunda yolilile na lii likulu. ²⁷Anu ohye, opo akomoka, nakukuipula; "Hike ii"? mulutelo upipya ukwitwe mata. Mane atwehya kuambela mioyo ci nyangungu nakumuyubela!" ²⁸Makande ae opo asahana mulitunga lyoshe lya Ngalilea. ²⁹Uyapana musinangonge opo yo kea munjio cha Saimoni na Andiliasi na Jacobo na Joani. ³⁰Nyamunya Saimoni mwana kola utuku wa fible, opo amulimukihya Jesu oyae. ³¹Opo kea, opo mukwata kulikaha lyae, opo yomuimeka; apo bene fible opocipwa, mane opo tateka kuasebeleza. ³²Ao mangolwangolwa liuwa olineki, opo amuletela anu nokukola ohye nana kwata mandimona. ³³Anu ohye opo akuwana muhyelo. ³⁴Opo yoyohya anu angi kumatuku akukuhyahya nakutundihya mandimona angi, hiwanji aitanihya kuamba nji amulimuka. ³⁵Opo inguka mahikuhiku, okuhikile lififi, opoca kumukunda kukalapela. ³⁶Saimoni nihikwata hyae opo amu faafaa. ³⁷Opo amuwana" nakumuambela," anuohye akufaa. ³⁸Opo amba, "Tuce kwako, kumatunga atucingulukile, nako tuka kutazeko, Yonyioko nina kukeela. ³⁹Yopo chinguluka mulitunga lya Ngalilea moshe kukutaza muma sinangonge na kutundihya mndimona. ⁴⁰Munu no mbingwa opo kea kwae. Kumulomba; opo kubama; nakuamba kwae, "nji wahinga watwehya kunikenihya. ⁴¹Jesu opo muyubela ñeke, opo yomukwata kuliakaha, opomwambela," nahinga. Okene." ⁴²Apobene mbingwa opocipwa, opo kena. ⁴³Jesu opo mupa mamela nakumuambelanji ace. ⁴⁴Opo muambela, "waka ambela anu oshe, kono oce, okakumonaheze ku mupulisita, oce na mbo ku Mushe kuli kumonahyalihye kukena koe, kuli itende upaki okwoo." ⁴⁵Kono oye opoca nakutateka kuhasanya lii lya mulimu mukulukuluha, kutundapo Jesu opo yolehya kumonahala mu matolop kono opo yokakuholeka kuibaka nokule. Hiwanganji mwana kuholeka kono anu angi, apo akea kwae kutunda muibaka yoshe.

Chapter 2

¹Apa nakupita maiwa manyonyo, yokahuka Kapenauma, yopo akuyuhalanji aikala munjiyo. ²Henyi anu apo akeya kwa ku ungana okwaye mane hiwanji kwa wanahala hibaka, mane kwa kumba na mumwelo, Jesu opo amba lii okwo. ³Opo kukeya alume, nahimba mulume nokukola luñañali; alume ane ona muhimba. ⁴Uya kwangela kwakumukumihya pepi nae libaka no anu angi, yopo a yukula ohituwa pawilu apa naikalela Jesu, uya mana kuyukula, yopo ahaecumunena musheme apa nalala oyumu mulume nokola luñañali yo lalile pa musheme. ⁵Mukomona o tumelo co, Jesu opo ambale oyumu mulume nokola luñañali, mwana, "oiibi yoe ina sweleliwa." ⁶Henyi a ñoli amweya naikalako, opo akengeela mumu cima coo." ⁷Oyu munu amba ngepi ngeya? A nyefula! Anyi yono nokutwaehya kuswalela oiibi ene mulimu? ⁸Opo ene Jesu opo limuka mumoya wae eina kengeela mimicima coo. Yopo oambela, ike yo mukengelile mumucima cenu? ⁹Ohyoto hipi nakuambela oyumu mulume nokukola ,luñañali oiibi yoe ina swaeliliwa, kapa muambelanji, 'oyoyoke, ohimbe omusweme woe oce? ¹⁰Nji mulimuke mwana munu akwata maata noku swalela oiibi pano pashi, opo ambelala oyumu mulume nokukola oluñañali, " ¹¹Nakuambela, oyoyoke ,ohimbe musheme woe, oce ku njiyo coe? ¹²Opo imana wangu nakuhimba muhyeme, nakupana munjiyo anu oshe amumonine oshe apo akomoka na kupa tumbo ku mulimu, opo amba, twatanga twa imona inu nokufeka wenjii? ¹³Opoca, kame kulikamba no licia anu angi opa akea okae, opo aluta. ¹⁴Apa napita, yopo mona Livi, mwana Alufeya yoikile pa ofisi no mutelo yopo muambela, 'onikoñe." Opo imana naku mukoña. ¹⁵Jesu kuma nalya ilya munjio ca Livi atelisi angi no mutlelo nakumutenda iibi munalya naye na lutiwa ae , kakuli neli agi apo amukoñena. ¹⁶Añoli no afalisi, amona Jesu, olya nakumuta uibi na telisi opo amba kwa zlutiwa ae, "Ngepi ya lya naa atelisi naa kamutende Ibi? ¹⁷Jesu uya yuba eyo opo omuambela, "anu awawa hiwanji kufaa nganga , aanokukola afaanga onganga, hiwanji nakeya kwa kwi hyanqa analukola, kono ono kwipa." ¹⁸Alutiwa a Joani na Afalisi kuma naku yumena kulya. Anu amweya opo akeya kwae naku muambela, "ike alutiwa Joani no alutiwa Afalisi apa kuyumananga kulya, kono alutiwa oe hiwanji ? ¹⁹Jesu opo ambela, "ahonyi amuyeki atwehya kukuyumbena kulya. ²⁰Omaiwa akeya omuyeki apatunduhiwa okwo, ao mayuwa, mbakuyumena okulya. ²¹Hiwanjiko munu nokucakeka hikamba pahya apolo no kale. Kutenda ngeyo kuma hyaya tuka pa hyapalo no kale, kuma hyatukelela. ²²Hawanjiko wakupaka veine cipya mubotela no matalo no kale. Kutenda ngeyo oveine, kuma ciyatula omabotela, Yoili, oveine na mabotela no matalo no veine kuma asinyeha. ²⁴Muliwa no Sabata Jesu kuma napita muyanda no uloto, a lutiwa ae yopo atateka okucokola. ²³Afalisi opo a mwambela, "Omone ngepi a tenda ei nokuha swanela kutendiwa mualiwa no Sabata?" ²⁵Opo aombale, "kanti hiwanji ,mwabala ei natenda Davinda apa naulwa na kufa njala na naenda nae. ²⁶Omu naingenena munjiyo ca mulimu, Ambitale yo ikile nji yo mupilisita, o mukulu wa mulimu, nakulya ohima naipakiwanga ei naikana kuliwanga ku munu yoshe ene kwa apositola, mane yopa imweya kwana ikala naye? ²⁷Jesu opo oamba, " o Sabata kumana citendeliwa munu,kenanji munu kutendeliwa Sabata." ²⁸Henyi, omwana munu mulena hiwa na liyuwa no Sabata.

Chapter 3

¹Kame Jesu opo ingena musinagoge, mana kawana mulume no kukuta likaha. ²Anu amweya amutanekela mana faa kumona nji Jesu kuma yoihya oyo mulume eli no sabata nji amuhyangethe. ³Jesu opo ambela mulume nokukuta likaha, "Oimane pano mukachi no anu." ⁴Henyi opo ambela anu oshe, "kwaa hepa kutenda iwawa eli no Sabata kapa kutenda inyangunyū; kuyoihya kapa kuipaa?" kono oshe kumana mwena. ⁵Opo atanekela nakunyongonya, mana komoka kukola michima choo, Opo ambela mulume, "Oolole likaha lyoe." Opo olola likaha lyae, likaha lyae apo liyoya. ⁶Mafalisi opo acha panji nakukaambaula na ma herodiani nji awana mukwa no kuipaa Jesu. ⁷Henyi Jesu, na lutiwa ae, opo aca kuliwate, anu angi kumana koña munyima aa noku Galilea na Judea ⁸na mweya no Jelusalema na Idumea na kupitelela Jodani pepi no Tire na Sidoni. Anu apa nayuba ei atendile Jesu, angi opo akeya kwae. ⁹Opo ambela alutiwa ae nji amufaele kasepe kanyonyo libaka no anu angi, hiwanji afaa kumu hina. ¹⁰Kakuli mana yoihya anu angi, munu na munu oshe kolile amuhenyene nakumukwata. ¹¹Omyoya no kwipa apa ci mumona, cangwela posho cae nakulila, nakuamba, "omwana Mulimu." ¹²Opo ciambela nji koci namulimukihya ku anu. ¹³Opo aca kuli lundu, na kuihyana anu faa, akea kwae. ¹⁴Mana keta alutiwa ae no kukwana likumi na twiili nji aikale nae amutuse kuluta lii no Mulimu, ¹⁵nakuikala namata noku tundihya madimon. ¹⁶Mana keta likumi na twili: Saimoni, oyo napa licina no Pitulosi; ¹⁷Jakobo mwana no Zebedee, na Joani mwapa Jakobo, oyo nopiwa lichina no Boanerges, kotalusa nji ana no mushika; ¹⁸na Andulu, Philipi, Bartholome, Mateu, Tomasi, Jakobo mwana Alphaous, Thaddaeus, Simoni wa Zeloti, ¹⁹na Judasi Iscariot, mubeteki. ²⁰Apo ca ku munji, anu angi apo a kuwana kame, hiwanji afaa na kulya ihima. ²¹Apo lusika lwae noluyuba ngeyo, opo ca panji kukamuhimba, "Ona lyangana." ²²Aluti no mulao no nomushobo no hi Juda aa natunda ku Jelusalema opo aamba nji, "Ona lombola Beelzebul" na "mushemi no mandimona atundihyanga." ²³Jesu opo aihyana na kuaambela mumanguli, "Satani atwehya ngepi kuchicha satani mukwae?" ²⁴Mubuso nji una kutapa wohoci, uya mubuso koutwehe kuikala. ²⁵Njiyo nji cinakutapa cohoci, ciya njiyo ka ci twehe kuikala. ²⁶Satani nji akulwiha yohoci na kukutapa, katwehe kuimana kame, apo henyi ona kumu kumamaneneno ae. ²⁷Njeko munu tweha kuingena munjiyo no munu kwite mata na kumuicela inu yae kombula kumulwiha weli, na kuhimba inu yae. ²⁸Na miambela nji, ana oshe noanu no sibi kumaiswalelwa, ²⁹kono munu oshe oamba inyangunyū pa moya nokukena kuma ikala nokuha swalelwa, kame kumaikala na sibi." ³⁰Jesu kumanaamba ei libaka no anu noamba nji, "Akwata imyoya nokwipa." ³¹Henyi aka ina wae naa pae opo akeya kuyaimana panji. Opo amuihyana. ³²Anu angi naikala pepi nae opo amwambela nji, "Aka inaoe na poe aikala panji, aku faa." ³³Opo aalaba, "aka inawange na pange akaanyi?" ³⁴Opo atanekela anu naikala muhikwenda na kuamba nji, "munamono, aa onyiko aka mawe na pange!" ³⁵Munu yoshe otendile eiafaile Mulimu, oyo munu mwa pange, manjange, na mawe."

Chapter 4

¹1 Kame yopo tateka kuluta kumambali no liwate, na anu angi opo akuwana ku muchinguluka0. Yopo ingena mu hisepe nakuikala pa liwate, yopo tongomana muhisepe. Anu oshe manaikala palikamba no liwate. ²Yopo a luta inu ingi mu manguli, mane mukuluta kwae, ei yonyiko naamba kwaanu. ³Muteteche! o mulimi manacha mukukuna mbuto chae. ⁴Yokunine, mbuto chimweya opo chingwela munjila, oinyunyi yopo ikeya kuyachilya. ⁴Mbuto chimweya manachingwela mumachwe, omunakukana kuikala mubu ungi. ⁵Opo chimena wangu, henyi nakukana kwai kala mubu wakuchofia. ⁶Kono oliiwa uya lihila, ohichalo opo hikuonyaonya, henyi hiwanji kwaikala minji, opo ikukuta. ⁷Mbuto chimweya mana chingwela muitondo no mingunguya. Ohichalo nahingwela mumingunguya opo hikula nakukifiaaniwa, mane opo hipalwela kupaka ilya. ⁸Mbuto chikwacho kuma na chingwela mumubu uwawa mane opochikula hiwana hiwana na kupaka makumi mahatu, makumi mutanu nalikumi limweya, mane chimweya myaanda chiili. ⁹Chwale opo amba nji, oyu kite matwi nokuyubihya, ayube! ¹⁰Jesu apanaikala yohochi, ao nakuyuba nae naa likumi na ili opo amuipula ei nomanguli. ¹¹Opoambela, "okwenu ya piwa mokukomokihya no mubuso wa Mulimu. Kono kwaaya nopanji inu yoshe yaikala mumanguli, ¹²nji henyi apa taneka, eni a taneka, kono hiwanji kumona, mane hiwanga apa yuba, eni ayuba, kono hiwanji kuyubeela, kapa mane kumahiuluka na Mulimu atweha kuaswalela. ¹³Opo aambela, "kamuyubisisize echi nguli? Ngepi henyi yomuyubisisa amanguli oshe? " ¹⁴Omukuni nokuna lii. ¹⁵Echi chonyiko no munjila, oko lii nalikuniwa. Apaayuba, wangu Satani akeya nakuyahimba liya lii linakuniwa koo. ¹⁶Echi chombuto nacikuniwa mumacwe; ao, a yuba lii popo aliamuhela na tabo. ¹⁷Kono kakwite minji okoo, kono akutiisa pakanakoana. Mumanyima matata kapa kunyandihwa apa kukeya kuamana na lii, wangu lyatunda. ¹⁸Amwea onyiko a nakuniwa mumingunguya. Onyiko aya ayuba lii, ¹⁹kono ahitokomela yalifasi nakuhongiwa kuhifumu na kutabela inu ikwayo ya keya nakuindeka lii, mane hiwanji na kushema. ²⁰Aya nakuna mumubu uwawa onyiko aya nokuyuba lii, kuli amuhela na kupaka ilya, makumi ma hatu, makumi mutanu nalikumi limweya, kapa mane hiwanga kupaka myanda chili. ²¹Jesu yopo aambela, "Mwaletanga olambi munjiyo kuyachifuka muhizuma kapa mushi no mumbeta? Mwa chiletanga mukachi. Nakuchipak peulu. ²²Hiwanjiko ehi nokukuholeka ehi nokwa halimukiwa, kame hiwanjiko kunutu echi ca kukana kukeya apa nokumonahala. ²³Inji kwaali oyu kite matwi nokuyubihya, oyo munu ayube! ²⁴Opo aambela, "mutetecange yonene kui muyuba, okupima mukutusiwa mamba kukutusiwa okumipima, mane oungi kumayekeziwa kwenu. ²⁵Kakuli yoshe oyu kwite, okwae kumapiwa yonene, oyu kana kukwata, hiwanga ei akwite kumamba ahiyangiwa. ²⁶Yopo amba kame, "Omubuso wa Mulimu wafeka mulume nokuna mbuto cae mumubu. ²⁷Ahindama ouhiku nakuvinguka muhinonga, na mbuto opo cimena nakukula, hiwanga nji alimuka nji ngepi. ²⁸Olitunga lya kushemena mbuto lyolihoci: Okalulo noma tatekelo, cwale kutwi, henyi mbuto cikoli mukutwi. ²⁹Henyi oicalo apaiba, wangu opo atuma macekesi kakuli kutulo cinakumu. ³⁰Kame yopo aamba, "Omubuso wa Mulimu twatweha kuufekiha nahike, kapa nguli cipi eci tutweha kukutisisa ukuutoloka? ³¹Kwa feka wenji mbuto no mahitete, eco, apaa cikuna, conyiko mbuto ci nyonyo muno mulitunga. ³²Kono, apo coci nakuniwa, cakula yonene kupita oicalo yoshe no mu hyanda, na kukula yenene mitai, mane oinyunyi noliwiluyatweha kuumbelako maswalelo muliuba. ³³"Kwaamana namanguli manguli mangi Yopo amba lii koo, ³⁴kuca omu nautwisize, kame hiwanji ambanga koo oku no mbula nguli. Kono apanaikala yohoci, yopotoloka inu yoshe kwa lutiwa ae. ³⁵Mwelyo liiwa, oushiku wounakeye, opo aambela, "Tweendenyi muhyambwaliya kuhibaka hikwahyo. ³⁶Yopo ahiya anu angi, opo aca na Jesu, yoikile ngeyo, muhisepe. Mana kuikala isepe ikwayo nayendelela nae. ³⁷Apo bene opo kukeya mepo cikulu, mane mandinda kumanaingenanga muhisepe mane ohisepe mana hihinga kumba hya meyu. ³⁸Kono Jesu ye manaikala mulituhi, yo lalile pa mushamo. Opo amushunga, aambile, "Muluti, kotokomelile nji tutamba kufa?" ³⁹Yopo inguka, nakukanda mepo, nakuamba kuliwate, "Kozo! chiikale!" Apo bene mepo opo chimwena, mane opo kuikala kuombalala kuluu. ⁴⁰Henyi yopo amba koo, "Ike yo muiyapile? Nangenno kamukwite tumelo?" ⁴¹Kumanaiyapa yenene mane munu na munu manaamba kwa mukwaye, "Anyi henyi oyu, kakuli kakuli hiwanga mepo na s ya mukuteka.

Chapter 5

¹Opo akeya muhyambwalino no liwate,muhibaka hihyaniwa mageraseni. ²Apa Jesu na tunda muhisepe, popo opo kukeya mulume no moya no kwipa kutundelela kuingo.³Oyo mulume manaikalanga muingo. Hiwanjiko oyu no ntwehya kumukwangihya kame,hiwanga na liwenge. ⁴Onakumangiwa muma kula na mawenge. Kono no ambataulanga na kuacolaulanga.Hiwanji oyu no kwata machi no kutwehya kumunjinjimeka.⁵Liwa na liwa uhiku na muhinonga mumapilo na mumaloundu,kuma na kuwanga na kukuwawanga yohinda kukututusa mawe no kutwipa. ⁶Apa namona Jesu yo panenine pale,yopo muitukela nakukamutwangwamena.⁷Opo okuwa lii likulu,"mulandu mbike ou ni kwite noe,Jesu, Mwana Mulimu oli kuwilu? Nakulomba mulicina lya Mulimu yofene, konaninyandihya." ⁸Kakuli Jesu manamuambelanga nji,"kwoyu munu, owe moya unyangunyu."⁹Yopo okmwipula,"Yowe anyi liucina lyoe?" opo mwalaba,"Yome no hikwata,Kakuli twaangi." ¹⁰Oyo mulume yopo hukahukela kumulomba inji akanaatundihya omo muhibaka. ¹¹Kumalundu kuma na kuikala mulaka no a ngulu, ¹²opo amulumba,nji," otwingenye muya mwaangulu; otwitanene kwiingena mwangulu," opo aitanena kwingenamo; eimoya no kwipa ¹³yopo itunda kumunu nakuingena mwa ngulu,angulu opo aituka na kuka shakela muliwate,angulu akukwana ikiti iliopo alowela muliwate. ¹⁴Ao napa angulu ilya opo aitukela mumuleneñi na munaha chohye kukalombolola,apo bene anu opo a ca kuka mona einaitendahala. ¹⁵Opo akeya kwa Jesu opo aya mona mulume no kwata myoya chingi, yo tongomanine ko, ona kumanga naku monahala hiwana muminahano cae; opo aiyapa. ¹⁶Ao na kumonena einaitendahala ku mulume no kwata myoya no madimona opo a himekeca yohye,naitendahala ku angulu. ¹⁷Opo a tateka kulumba Jesu nji aa hiye muhibaka hyoo. ¹⁸Apa naingena muwato,oyo mulume nokwata madimona omulumba nji afaa kuikala nae. ¹⁹Kono Jesu hiwanji amuitanena,kono opo mwambela nji," oce ku njiyo coe na kuapoe okaambelee ei anakundele mulena,namu ana kumoniheche hishemo hyae." ²⁰Opo funduka kutunda apo na kutateka kuhimekeca mu Decapolisi oinu ikulu ana mutendele Jesu,anu oshe kumana eyaala. ²¹Henyi Jesu apa naahupuka muwato kuca muhyambwaliya kame,anu angi opo akuwana okwae,yoikile kumambali no liwate. ²²Apo bene omweya kuakulu no sinagoge oihyaniwa Jailosi opo okeya,apa na mona Jesu, ongwela kumaulu ae. ²³Opo hukahukela kumulomba,nji, "Mwanange mutomo wa mukaci achinga kufa. Nakulomba,Okeye oya tule makaha oe pa lutu lwae nji aikale hiwana na kuyoya." ²⁴Opo aca nae, anu angi amukoñeca akuhinahinine amuumbelelele. ²⁵Pao anu angi neli paikala mukaila mukaci oyu no kola utuku no unyinga likumi noilimo nailimo iili. ²⁶Oyo mukaci mana nyanda yonene kuapangi akulu no muipatela naku sinyehela ei nakwata yoshe, kono kupitangi ayoye utuku pengi uce pashi. ²⁷Apa na yuba makande a Jesu, yopo keya mumanyima ae mukaci no anu naku mukwata kumungundo no hyaapalo hyae. ²⁸Mukaci no aamba, "apanikwata fela kuhyapalo hyae, kumaniyoya." ²⁹Apa na mukwata, ouninga opouimana,opo kuyuba mulutu lwae nji ona yoihiwa ku matata ae. ³⁰Popo bene Jesu olemuha nji, "Anyi oyu nakwata kuhyapalo hyange?" ³¹Alutiwa ae amuambela," Wamona hicaba hiku hina hinine koe,kono waamba nji, 'Anyi yonanikwata?'" ³²Kono Jesu oekeza kutanaceka nji amone oyu namukwata. ³³O mukaci kulimuka eiinatendahala kwae, oiyapa na kunjanja. Opo okeya nakuyangwela kumaulu a Jesu nakumuambela uniti woshe. ³⁴Jesu yopomwambela, "Mwanange,otumelo coe cinakuyoihya. Oce mukozo na ku kakuingula kumatata oe." ³⁵Yohiambile ngeyo,anu amweya kumana keya kutundelela ku mueteleli no sinagoge,opo aya muambela." Konaakeza kukataza muluti? Mwanoe onafu." ³⁶Kono Jesu apa nayuba liñusa lya liambiwa, opo amba kumuteleli no sinagoge,'Koneyapa.Oitane cambu." ³⁷Hiwanji aitanena munu kumu hindekeca ene Pitolosi,Jakobo,na Joani, mukulwa Jakobo. ³⁸Yopo keya ku njiyo ca mueteleli no sinagoge opo mona anu atendile lilata lingi; neli alila na kubokolola yonene nene. ³⁹Apa naingena munjiyo,opo oamba okoo, "ike ei munyongonyine na kulila? Mwana kahifa kono alala." ⁴⁰Yopo a musheka. Kono yopo yu bahala panji na kuhimba ihwa na inawa mwanukana nao na ikala nae, yopo oingena oko naika mwanukana. ⁴¹Yopo okwata likaha lya mwanukana na kuamba nji, "Talitha, koum!" eci catolokiwa nji,"mwanukana wa mukachi, ⁴²nakuambela, oinguke." Popo bene yopo inguka na kuenda(mwana kwata likumi noilimo nailimo iili). Popo yopo akomoka yonene naku eeyalav. ⁴³Yopo walaelela nji hiwanjiko oyu swanela kulimuka einatendahala.Yopo wambela nji amupe ya kulya.

Chapter 6

¹Kumaca na kuka huka ku munji waye, alutiwa opo amukoñeela. ²Iyo sabata apa na li kuma, yopo luta musinagoge. Anu angi a na muyuba opo a komoka.Yopo aamba, "kupi oku anauwana mulutelo?" "utali mwike ou natweha kupiwa?" "makezo a ngepi aa na tendahala namakaha ae?" ³Oyu kanji muyuwi,mwana Maliya na mukulwae Jakobo na Joses,na Judas, na Simon? A manjaye katuikile noo pano?" Kumana nyongonyihya kwa Jesu. O mulume oi hyaniwa Joses,kuno ai hyaniwa Josefa mubuka ca Mateu. Olicina lya Josefa lya hemanena mubaleloou no muhihebelu. Joses lya hemanena mubalelo wamu hi Gelike.⁴Henyi Jesu opo amba okoo, "mupolofita hiwangi kukutekiwa muhibaka hyae na muceci no apae naa no mulilapa lyae. ⁵Nakena atenda musebezi woshe, ene kupaka makaha kuanyonyo aa nokukola na kuayoihya. ⁶Kumana komoka muku haitana koo.Opo cinguluka muminji nakualiuta.⁷Yopo ihyana alikumi naili na kutateka kumatuma okucanga aili aili, nakuapa mata pa myoya no ku hakena, ⁸nakulaela nji hiwanji kuhimba inu munjila ene muhyako hiwanji ihima,hiwanji mukotana, hiwanji mali ko mali mumakondo oo. ⁹Kono akumange manyatela, akufuke mi kanjo ciili. ¹⁰Yopo amba koo, "apa muingena munjiyo muikalwmo kupitela apa mutundamo. ¹¹Nji mutolopo hiwanji kumi amuhela kumiteteca, apa muhiya ehyo baka, mututule likungu kumaulu likungu kumaulu enu nji kuikale upaki koo."¹²Yopo aca nakuku we lela nji abake. ¹³Kumana tundihya madimona mangi, nA ku wesha oli anuangi nokukola kuayoihya. ¹⁴Mulena Heroda yopo yuba ei, yokulimukiwa hiwana. Nolicina lya Jesu. A mweya opo amba nji Joani mukolobezi onenguka kutunda kuafu,nga pa kuikile nji mama kazo na mata abelekile okwae." ¹⁵Amwea amba nji, "yo Elia" kame amwea amba nji mupolofita, afeka wenji amapolofita no kukale." ¹⁶Apa Heroda na yuba ngeyo yopo amba nji, "Joani, noni mbatula mutwi, oneenguka." ¹⁷Heroda opo tuma anu kuka manga Joanimutolongo mulibaka lya Herodias(mukaci wa minae Mafilipi), mulibaka noku muyeka.¹⁸Joani kumana naambela Heroda, "kenanji mulao kuyanga munuwa mwa poe." ¹⁹Heroda opo munyonngonyena na kufaa kumuijaa, kono okwangela. ²⁰Heroda mana iyapa Joani, kumanalimuka nji neli mulume wa kuluka na kukena, opo omomubuluka hiwana. Mukumuteteca yo ambile, omunakuletiheca kunyongonya, kono yomu yubile hiwana.²¹O liwa no mukiti opo likeya apa Heroda nakwata liiwa no ku hyemwa opo opanga ilya kwa beleki na masole na eteleli amu Galilea. ²²Neeli kwa keya mwana Herodias wa mukaci kwa yo akinena, Heroda na ngenda ae na keya ku mulalelo neli a wapela. Mulena yopo amba koyo mukacana, "Onilombe yo she inu o faa kumanikupa.²⁴mwecihya na kumuambela nji, "Yoshe ei o lomba kumaniikupa, Hiwanga kuka kumbaatwela pakaci kumubuso wange." ²³Yopo pana pana panji nakukaamba kwa inawae," Hike hyo nilomba okwae?" Yopo amba," mutwi wa Joani mukolobezi." ²⁵Apo bene o nyangupa kuhuka kwa mulena ,na ku lomba okwae? "Opoamba, "mutwi wa Joani mukolobezi palilonga lyo hitondo."²⁶Mulena kumana ziyeleha yonene, hiwanji atwehya kumu ka nena kupo cae mulibaka no kueca na tenda na manduna no mukiti aikile. ²⁷Henyi mulena yopo tuma lisole nalimulondanga na kumulibelelanga na kulyambela nji mukaleta mutwi wa Joani. Malonda neli aca kukambatula mutwi wae mutolongo. ²⁸Yopo leta mutwi wae mukatuo naku pa kwa mukacana, omukacana yopo ca kwainawae. ²⁹Alutiwa ae apa nayuba ei, opo a keya kuyahimba lutu lwae nakukaupaka muli teke. ³⁰Aapositola opo akeya pa mweya na Jesu nakumuambela yoshe na tendanga na kuluta. ³¹Yopo amba koo, "mukeye mohoci mulibakq naku mwena na kupumula koo kanyonyo," Anu angi neli akeya nga na kuhuka, hiwanji ku wana nako ca kulya. ³²Cwale opo aingena muhisepe kuca kuhibaka nokumwena ohochi. ³³Kono manamona a fundukile kame anu angi opoalimuka,opo aitukela koo namakondo oshe kutunda mumatolopo oshe. ³⁴Opo akutangeca kukakuma. Apayakuma pa likamba, Yopo omonaanu angi na kuafela hililañeke wenji mangu akaine kukwata mulihyani. Opo atateka kualuta inu ingi. ³⁵Apo nako coci yapwa,alutiwa ae opo akeya na kuyamba, "munu muhibaka hya lihalaupa kame o nako ci na pu kale. ³⁶Niatume ace mulitunga naminji cili pwepi akakuulele ilya nji alye. ³⁷Kono opo aalaba nakuambela nji, "Anu mwape inu no kulya." ³⁸"Yopo aamba nji," mahima mutanu nashi cili. ³⁹"Yopo laela anu oshe kutongomana muikwata pa muhonyi no utala. ⁴⁰Opo atongomana muikwata no mwaanda umweya na kutongomana kuimweya ikwata no makumi mutanu. ⁴¹Yopo himba mahima mutanu na shi cili, nakutanekela kuwilu opo Yopo fuyaula na kungomauna mahima nakuapa alutiwa ae nji alukiseze anu.Opo atapa eco shi cili mukaci ko oshe.⁴²Oshe kuma nalya kutwala apa nakaikutela. ⁴³Yopo ahimba oungululwa no mahima no kucolauliwa, oizuma likumi naili yakumba, naiemba nowshi kame. ⁴⁴Neli ikiti mutanu waanu aa naalya ihima.⁴⁵Ohisepe nakuca koshe ku Bethaida, Opo olaela hicaba nji hice. ⁴⁶Awanaci, opo ca kulilundu kuka lapela. ⁴⁷Omangolwa ngolwa opo a keya,nahisepe ohikile pakaci no liwate, Kame manaikala ohoci pa likamba. ⁴⁸Opo mona nji mwana palelwa kabuwa, omepo coci aluhice. Pacaci no uhiku, opo keya koo, Yoendile pa liwate mukuhinga nji a pitelela. ⁴⁹Kono apa na mumona yo endile pa liwate mana kengeela nji hilumba na kulila. ⁵⁰Kakuli na mwa mu mona nakuikala muutata, apo bene opo wa mbela, "muongole yome! Komunaiyapa!"⁵¹Yopo ingena muhisepe noo, namepo opo cihya kufuka. kumanamakala. ⁵²Nakena autwisisa taluso no mahima

mukutenda nji, micima coo monaciongola.⁵³ Apo na tunda muhisepe, apo bene opo ambokela pa Geresani nakufueka hisepe.⁵⁴ Apa na tunda muhisepe, apo bene anu opo amulimuka,⁵⁵ opo aituka moshe muibaka nakutateka kuleta akuli oshe pa mihyeme coo, kohye oko nayuba nji kwa wanahalile.⁵⁶ Koshe ku naingenanga muminji, kapa muma tolopo kapa mumatunga, Mwana twehya kupakanga akuli mumisika. Mana mulomba nji akwate ku mafelelezo no hyaplo hyae, muungi omuna mukwatelanga manayoihyanga.

Chapter 7

¹1 Oma falisi na fioli amweya a natuunda ku Jelusalema kuya kuwana nae.²Kumana mona nji a lutiwa a Jesu mana lya inkwa na makaha a noku hakena, ei yatalusa, kuhakuhupa. ³(Kuma mafalisi na ma Juda oshe hiwanji kulya ene ene kukuhupa makaha oo, kakuli kuna mamela ohizo hyo no akulu. ⁴Apoo mafalisi a keya ku tunda kutunda ku nhitaka no musika, hiwanji kutanga ku lya ene a kuhupa aka hinda, na ku mamela inu ingi eina amuhelanga, ei no kufeka wenji, kuhupa manganji, mipika, eisipi no utale, napa halyele).⁵Oma fasilisi na na aŋoli kumana jpula Jesu," Ike alutiwa oe apa kanine kuendelela na hizono akulu, kono a lya hinkwa na makaha no kuha kuhupa?"⁶Kono Yopo ambela, "Isaya no polofita hiwana onwi mwaipi. Omo na ciŋoleliwa, 'Aanu anikuteka mu milomo, kono mumicima coo caikala kule nange. ⁷Anilapela yo mbango, Kuluta kulaela omilao no anu.'⁸Mwa hiya milao ca Mulimu na kumamela ohizo nu anu." Kame yopo ambela," ⁹Apa mukama mulao wa Mulimu cambu mamu buluka ohizo hyenu: ¹⁰Mushe mana amba, 'Okuteke ihoe na inawoe,' na' ou amba hinyangunyu kwa Ihwae kapa kwa Inawae aswanela kufa.¹¹Kono mwa amba, 'nji munu amba kwa Ihwae na Inawae,' 'Eco tuso munahini okwange Corban" cae manena korboani.'" (eco taluso,ope Mulimu'), ¹²Henyi hiwanji kumuitanena kutenda inu kapa inu kwa ka ihwae kapa aka inawae. ¹³Mwa tenda lii lya Mulimu ku lyamba ku hizo hyenu eyo namuamuhela. Na kutenda inu noukufeka."¹⁴Yopo ihyana hicaba na kuamba nji, "Munitetece, moshe moshe,na kuutwisisa. ¹⁵Hiwanjiko inu yo kuikala panji no munu ei itweha kumu silafaza apa ingena kwae. Ehi hitunda kumunu yonyiko imu sifaza."¹⁶Inji munu akwata matwi aku yuba, aaleshe ayube.¹⁷Henyi Jesu apo nahiya ohicaba na kuingena munjiyo, a lutiwa ae apa amuipula eco nguli ¹⁸Jesu yopo amba, "Nanwi nangenno hiwanji kutwisiso? kamumonine nji ehi hingena kumunu kutunda panji ka hitwehe ku silafaza munu, ¹⁹kakuli kahitwehe kuca mumucima wae, kono yaca mulibumo na kukapita panji?" Nau mwambelo Jesu mana amba nji oilya yoshe ekenu.²⁰Yopo amba, "Ehi hipana mukanwa nomunu yonyiko hisilafa. ²¹Kakuli ku munu, nakutunda ku mucima, kwa ekeza minahano no kwipa, ²²uhule umbui, kuipa, hiwanji uiswalo, kulakaza, unyangunyu, uhata, utanya, kulakaza, kuku kuumusa, kulyangan. ²³Ounyangunyu oshe wa tunda mukaci, na eyo yonokusilafaza munu."²⁴Oimana oca kutundapo oca kuhilalo hya Tire na Sidoni. Mana ca munjiyo, manafaanji munu kana limuka oku ali, kono hiwanji a kuholeka. ²⁵Kono opo, oyo mukaci no kwata mwana mutomo wa mukaci no kwata moya unyangunyu yopo yuba yawe na kukeya na kungwela kumaulu ae. ²⁶Oyo mukaci neli mugerike, mu no Siro-feniya. Yopo mulomba ku mutundihya madimona kwa mwanae no mukaci.²⁷Yopo muambela, "muleshe anucan alye weli. Kakuswanelile kuyumba ilya yoanice na nakuyumbela ambwa."²⁸Kono yopo mualaba na kuamba kwae, "Eni, Mulena, hiwanga a ambwa aikile mushi no tafule alye oungululwa naa nuce."²⁹Yopo amba okwae, "kakuli ei onaamba,watweha kuca. Omadimona anatundu kwa mwanoe."³⁰Yopo huka ku njiyo cae na na kuka wana mwanuce yo hindamine pamumbeta, madimona ana muhii.³¹Cwale yopo ca kutunda munaha ca Tire, na ku ca ku liwate lya Galileya musidoni kuingena munaha ca Dekapolisi. ³²Yopo amuletela munu no shushu na kupalela kuamba, apo amuambela nji amupake makaha.³³Henyi yopo muhimba kumutundihya ku hicaba anu hiwanji kulimuka, yopo paka minwe cae mumatwi ae,yopo hipula mate ae na ku kwata palulimi lwae. ³⁴Henyi yopo taneka kuwilu,kutula moya, na kuamba kwae," Effata," kwaamba," ³⁵Oapuhe! Kamweya fela yopo cikuluka,olulimi nokutatana opo lutatuluka,na kutateka kuamba hiwana.³⁶Jesu yopo alaela nji komu naambela naambela munu. Kono mulibaka no kualaela nji ka na amba, ao yopwa twalelela kuamba. ³⁷Neli akomoka yonene, aamba,"mana tenda anu oshe hiwana. hiwanga shu-shu, ayuba na yaamba yaamba."

Chapter 8

¹Omumayuwa, kame kwaikala anu engi, nakene akwata ilya ya kulya. Jesu opo ihyana a lutiwa aye na kuambela, " ²Nakwata mañeke pa nyangela kakuli a hitwala posho okwila nange pano kuna piti mayuwa mahatu hiwanji ehi anali. ³Apa nia huca minji hiwanji hya kulya, kuma pwelelela munjila. A mweya oku atunda kwalepa." ⁴Alutiwa ae amulaba, kupi ko tuwana ehingwa hingi muno mulihalaupa nji anu awane." ⁵Ope epula, "mwakata hingwa hinganji ? alaba, mutanu na ili." ⁶Olaela anu ohye kwi kala pahi. Ohimba eyo ingwa mutanu na ili, okutumela, nakuicolaula. Opo alutiwa aye nji atambeke, nakupa eli libumba. ⁷Kame nakwata shi cinyonyonyo, mumamanyima nokukutumela, olazela alutiwa aye na kuapa kame. ⁸Alya mane na kwikuta, otolatola eyo naingwanga ko, mutanu na meli wa mayongo makulu. ⁹Anu kumana likana ikiti ine, kutandapo oa hasanya. ¹⁰Popo oingena muwato na lutiwa aye, aca muhibaka hya Dalmanuta. ¹¹Amafalisi akeya nakutateka kumukananhyia. Kuma na faa okwae kua monihya hisupo no kuwila, kumulika. ¹²Obilaele yonene mu moyo nakuipula, " kandi ngepi olu sika apa lufaaa ehi supo ? Nimaembele hikuma, hi wanji hisupo ehyo no lusika mupiwa. ¹³Oa hiya na kwingena muwato kame, na kutandapo kuca muhyambwaliya. ¹⁴A lutiwa kuma nabulama kuhimba ingwa. Nakena himba hiwanga himweya muwato. ¹⁵Kuma nalaela nji, "mutone na kumamela kukana kumamela no mafalisi na mamela wa Helonda. ¹⁶A lutiwa opo kuambauca munu namukwae, "henyi katukwite hingwa. ¹⁷Eyo Jesu noilemuha, opo ambela, kandi hike muambaulile pokulwa hingwa?" ko mwa hi hupula? komwa hi utwihihya? kandi ngembi e micima cakwanga kunahana? ¹⁸Na meño enu komu monine? Namatwi enu, komuyubile ? Ko muhulile? ¹⁹Paya nani colaula eingwa mutanu mukaci noanu ikiti mutanu, mayongo mangaci a naumba naungululwa no mutola?" Opo amwambela, likumi na twilii? ²⁰"Paya nani colaula ingwa mutanu nailii mukaci no anu ikiti mutanu mayongo mangaci ao umba na ungululwa nungwa ou no mutola?" anu ambela anu mutanu na meli, " ²¹Opo aipula nacino nako kumwa hiyubihya?" ²²Opo akeya ku Betesaida. Anu amuletela omunu nokuhamona alomba Jesu kumu yoyihya. ²³Jesu o kwata oyo mulume noku hamona kulikaha, omutwala panji. Munyima nakumuhipwela mate mumeño nakumupaka makaha, omwi pula, " Koikile eyu monine?" ²⁴Otaneke, na kuamba, "Na mona anu noku monahala wenji itondo yeyi endile." ²⁵Kame ohukela kumupaka makaha pameño noyu munu opo tonihya meño aye, ohukela kumona. ²⁶Jesu opo muambela nji woe, " Kono pita mutolopo." ²⁷Jesu na lutiwa aca muminji ca caesarea pilipi. Munjila oipula alutiwa ae, "kandi anu amba nji yome no anyi? ²⁸Opo amualaba naku mwambela nji, "Joani mukolobezi. A mweya amba nji, Eliya, na amweya kame ambanji, omweya ku mapolofita. ²⁹Oe pula, " kono onwi mwa ambanjanji ome no anyi ?" Pitolsi omuambela, owe o kelesite." ³⁰Jesu opo oa pa mamela caku ahamba eyaye. ³¹Opotateka kualuta omwana munu kuma nyanda muinu ingi, kuma akukaniwa kuakulu naku mapulisita akulu no añoli, kame kuma akumwipaa, mumanyima no mayuwa mahatu kuma akwinguka. ³²Oamba makande hiwana. Pitolsi omutwala kumbali otateka kumunyaza. ³³Kono Jesu akana kutanekela a lutiwa aye nakunyaza, Pitolsi oamba, "tundapa satani! kopakile ngana kuinu ya mulimu, kono kuinu no anu. ³⁴Cwale opo oihyana nyangela na lutiwa aye pa mweya, opo ambela, nji munu afaa kunikoñeca, akane inu yoshe, a himbe e hifapano hyae, anikoñe ene. ³⁵Ohuyinga kuyoyihya moyo waye kumu upanduka, oyu hiya omoyo waye mulibaka lyange na ebangeli kuma ikakuwana. ³⁶Omunu kuma kumutusa hike njiinu yohye no mulitunga yohye ikale yaye, kono apalele okuwana omoyo waye? ³⁷Hinu mbike ehyo munuapa kukucinja na moyo waye? ³⁸Oyu yohye mbo nifela hyoni na mai ange muno mulitunga nokufosahala, omwana munu kumamba mufela ehyonyi apa keya mukanya ka Ihwaye na kukena na mañeleloi."

Chapter 9

¹Yopo a ambela, "Namiambela niti kwaikile amweya aimanine pano ambakana kufa kupitela apambaamona mubuso wa Mulimu okeya na mata awo! ²Mumanyima no maiwa mutanu nalimweya, Jesu yopo himba Pitolosi na Jakobo na Joani yopaaca palilundu lile; ohoci.Yopo aluka apaipnaikala naya. ³Oikumango yaye yopo yopo yepoiesha, ukena hemwa,kupita ukenu omukenihi no mutungu ayuitwehaya kuikenihya.⁴Henyi Eliya na Mushe apoakumonahalihya okoo,ambaula na Jesu. ⁵Pitolosi yopo alaba nakuambela Jesu, "Muluti!," kwawapa inji tuikale kuno,Tuumbe ipuma ihatu, himweya hya Mushe, hya Eliya." ⁶(Kakuli hiwanji alimuka, alimuka eyi noamba, kakuli mwana mbemuka).⁷Olibui opo likeya kwa kuafuka. Henyi opo kuyubahala lii kutundelela mulibui " oyu mwanange ni hingile Mutetece." ⁸Wangu wangu, apanatanaceka, hiwanji oyu namona, ene Jesu cambu.⁹Apanashetumuka kutunda pa lilundu, Yopo alaela kokunawanahala waku kuamba eyi anakamona kupitela omwana munu apa mbainguka kuafu. ¹⁰Yopo akubulukela oiyambo ohoci kono naambaula muhikwata hyoo "kuinguka kuafu" kwa talusa ike.¹¹Opo amuipula, "ike eyi ambelile aluti no mulao nji Eliya yo lukela kukeya weli? "Yopo ambela, "Eliya yo keyanga weli kwa. Yopo ambela, "Eliya yokeyanga weli kwakulukisa inu yoshe. Ngepi ¹²henyi apa kunañoliwa nji o mwana munu aswanelq kunyanda muinu ingi nakucimbolokiw? ¹³Kono Namiambela nji Eliya nokeya, naatenda yoshe einafa okwaye, kuca omukunañliwa nji oyaye."¹⁴Apa na keya ku alutiwa, opo amona anu angi a naacinguluka,aluti no mulao mana kanana noo. ¹⁵Ahimona feelaJesu, anu oshe manakomoka nakuitukela okwae kukamuimuca. ¹⁶Yopo ipula alutiwa aye,"Mwakanana ike?"¹⁷Mukaci no anu angi omweya yopo amualaba, "Muluti,ina lete mwa nange no mulume okoye. Akwata moya ou umukwangihile o kuamba. ¹⁸Wamukukutelihiyanga na kumungwihyeca pashi, onatupuka lufuci ku kanwa na kweca meno aye, naku kukutela. Noni ambela aluti oe inji aimu tundihye, naakwanga."¹⁹¹⁹Yopo alaba, Onwi mwa lusika nokulwa tumelo, kumani kala nenu nako cakukuma kupi?mona kumilehyelela nako cakukuma kupi?Mumulete okwange."²⁰Opo aleta o ndumbaana okwae. Apo moya nau mona Jesu, opo umuyumba wangu-wangu nakumu hiya yona kukutele.Ondumbana opo ngwela pashi na kutupuka lifuci kumulomo. ²¹Jesu yopoipula ihyaye," Onaikala nako cakukuma kupi ngeya? Ihyaye yopo amba, "Kutundelelela kuutomo waye. ²²Unamuyumbele mumuli kapa mumeyu mane nakuhinganga kumwipaa. Inji kuikile omutwehile kutendela, otufefe hililañeke na kututusqa."²³Jesu Yopo mwambela, ""Inji mwatwehya! Yoshe inu yakonahala kuyu nokuitana."²⁴Wangu wangu oihyana mwanikana yo po kuwa nakuamba, "Naitana! onituse mukwahaitana kwange!"²⁵Cwale Jesu apa namona anu angi aitukela koo yopo nyongonyena moya noku hakena nakuamba," Owe omoya no hiamba na ushushu, nakulaela, otunde kwaye, konakamuhukela kame."²⁶Yopo ulila na kumu kukutelihiya yonene kame yopo umutunda.Omwanikana no mulume yopo monahala wenji wakufa, mane angi amba,"Onafu." ²⁷Kono Jesu yopo mukwata kulikaha nakumuimeka, ondumbaana yopo imana.²⁸Apa Jesu nakeya munjiyo, alutiwa aye apo a muipula kumambali,'Ngepi otwi apa tukana kuitundihya?"²⁹Yopo aambela," Ou mufuta kautwehye kutundihiwa fela okunombula tapelo."³⁰Yopo tundamo na kuyapita mu Galileya,Hiwanji afaa nji kuwanahale oyu nokulimuka okuakile. ³¹kakuli mwa naluta alutiwa aye. "Yopo ambela, "Omwana munu kumapiwa mumakaha no anu,nakumipaa. Apaipaiwa, mumanyima no maiwa mahatu mo akuinguka kame."³²Kono hiwanji aiayubihihya owo muambelo, Kame monaiyapa kumoipula.³³Henyi opo akeya kukapenauma. Mumanyima nokuingena munjiyo yopo aipula, "Neli ike ei munambaula munjila?"³⁴Kono mona mwena.Monakukananihiya oyu nayu munjila nji omukulu anyi. ³⁵Kuikala pashi yopo aihyana oshe ali kumi na ilinakuambela, "Inji kuikile oyu faile kuikala posho, alukanela kuikala mumanyima no akwaye nakuikala mupika owo oshe."³⁶Yopo himba mwanicana naku tula mukaci koo.Yopo munona na kuambala, ³⁷"oyu yoshe natambula omwanukana wenji oyu mulicina lyange; onatambula name.oyu yoshe noku nitambula hiwanji atambula ome kono oyu nakunituma."³⁸Joani yopo muambela, "Muluti,tuna mono munu yotundihice madimona mulicina lyoe opotumukanihiya, libaka katuendelelele naye."³⁹Kono Jesu yopo amba," komuna mukanihiya, hiwanjiko oyu mbotenda omusebezi ukulu mulicina lyange munyimanya nakuamba yakuipa okwange.⁴⁰Opi kamba opi oyu kanine kutulwihyawetu. ⁴¹⁴¹Opi kamba opi oyu kupa ongaja no meyu nokunwa mulicina lyange kakuli wa ikala kukilesite, namiambela yahikuma, momba akawana mupuzo.⁴²Opi kamba opi mboletela omweya kua nucana aanitanenine kuatanukihya, kwaikala hiwana kumunungelelele liwe likulu muhingo cae na kumuyumbela muliwate. ⁴³Inji olukahya lyoe lya kutanukihya, oli mbatule. Kwaikala hiwana kuyoya muuhole kupita kupita kukwata makaha meli nakuca mumulilo, mumulilo no kwa ha cimana. ⁴⁴Mumañolo mawawa no kale kakwite a mai, natimana ca hiwanji catuliwa mu, oko cikana kufa o ndulo coo, na mulilo nokuhacimiwa. Aa mai kaikile mutimana ca. ⁴⁵Nji oliuiu lyoe lya kutanukihya,olimbatule. Kwaikala hiwana kuyoya muuhole kupita kukwata makondo meli nakuyumbeliwa mulihele. ⁴⁶Mumañolo ma wawa nokale kakwite a mai, namutimana ca hiwanji ca tuliwa mu, oko cikana kufa ondulo coo, na mulilo no kwa hacimiwa. A mai awanahala mutimana ca. ⁴⁷Inji olyeño lyoe lya

kutanukihya, olitundihye. Kwaikala hiwana kuingena mumubuso wa Mulimu na lyeño li mweyakupita kuikala na meño meli na kuyumbeliwa mulihele,⁴⁸Oko cikana kufa ondulo coo, na mulilo nokuhacima.⁴⁹Munu na munu mbokalungiwa na mulilo.⁵⁰Mungwa uwawa, kono apa mungwa uhamuka, mwatwehya ngepi kutobalihya kame? kuikala mungwa mukaci kenu muikale hiwana mukwaye kumu kwaye."

Chapter 10

¹Jesu apa nahiya ehyo hibaka kuca kunaha ca Judea, muhyambwaliya no nuka ca Jordan, ehicaba hyopo hikeyo kwaye kame. Kuca mumukwa waye, yopo luta ehicaba kame. ²A mafalisi ngapa nakeya kwa Jesu kuyamulika, opoa mwipula, “Omulao wahetanihya omulume kulukulula munuwaye?” ³Yopo alaba, “Mushe kuma na milaela ngepi?” ⁴Ngau alaba, “Mushe kuma naitanihya omulume ni añolele munuwaye liñolo lya tukuluho, cambu amulukulula” ⁵“Mushe kuma anakumiñolela owo mulao kakuli emicima cenu cakukalupa,” Jesu yopo a alaba. ⁶“Kono ku kutunda kusimuluho no kumba, ‘Mulimu kuma anaa umba mulume na mukaci.’” ⁷“Pangeyo omulume kuma akuhiya ihwaye na inawaye, akakuwane na munuwaye, ⁸mi muwili woo kuma aikala lutu lumweya, pangeyo, katendile kamenji aili, kono seli lutu lumweya. ⁹Henyi ehi anawaneka Mulimu, kokunekala munu wakuhitapa.” ¹⁰wawo, namulandu waye walihuwa ¹⁰Apa naikala munjiyo, alutiwa aye opo amwipula kame eco taba. ¹¹Ngapa naa aambela, “Oyu yohye wakutakula munuwaye nakuyeka mukaci wawo namulandu waye wa lihuwa kwa munuwaye. ¹²Haibanji omukaci akana humwaye yopo kalama kumulume” ¹³Opo amuletela anucana atomo ni Jesu aakwate, kono alutiwa aye opo anyongonyena aa naaleta. ¹⁴Kono apa nalemuha ngeyo, Jesu yopo anyongonyena yonene, nakua ambela, “Mulehye anucana atomo akeyokwange, komunaa kanihya kakuli omubuso wa Mulimu waswanela aa nokufeka wengi ao. ¹⁵Namiambela yahikuma, omunuyohye oyukana kwitana omubuso wa Mulimu wenji anucana atomo, liiwa akwingena mumubuso wa Mulimu.” ¹⁶Yopo paka anucana mumakaha aye nakua paka makaha pamitwicoo kuafuyaula. ¹⁷Jesu apa natateka okweenda, opo mulume omuhundukela nakumukubamena, nakumwipula, “Muluti muwawa, kandi nalukela kutendahike ni niwane moyo wa kuhapwa?” ¹⁸Jesu yopo mwipula, “Hike hyonihyanena ni Muluti muwawa? Kakwikile muwawa ene Mulimu yohoci. ¹⁹Walimuko milao: ‘Kone paa, konalala namunuwa mukoe, kone ca, kona amba upaki wa mbango, kona himba hinu ya munu na makupapa, okuteke ihoe na inaoe.’” ²⁰Oyo mulume ngau aamba, “Muluti, eyo inu yoshe inakuimamela kutunda kuutomo wange.” ²¹Jesu opo mutanekela nakuhinga. Opo mwaambela, “Hinu himweya hyoulwile. Walukelanji okauliye eyukwite yohye, okaipe abotana, kumo kwata ufumu kuwilu. Apa kupwa ngeyo, okakeye, onikoñeene.” ²²Aa mai opo amunyongonyihya mane yopo ñaluha yo bilaelile yonene, kakuli ehifumu hyaye neli hingi yonene. ²³Henyi Jesu yopo endihya anu nameño, nakuambela alutiwa aye, “Kwakalupa ngepi ni aa nokufuma aingene mumubuso wa Mulimu!” ²⁴Alutiwa opoa komoka yonene mulibaka noa mai aye. Kono Jesu yopo aambela kame, “Ana, kwa kalupa ngepi ni aa nokufuma aingene mumubuso wa Mulimu! ²⁵Kwahotopa o kamele ni aingene mulyeño no nguya kupitanji omunu nokufuma ni aingene mumubuso wa Mulimu.” ²⁶Alutiwa opo akomoka yonene nakukwipula, “Kandi henyi anyi yotwehya kuyoyihiwa?” ²⁷Jesu opo atanekela nakuambela, “Ku anu kwa kalupa, kaanji kwa Mulimu. Einu yohye yakwotopa kwa Mulimu.” ²⁸Pitolosi yopo tateka okuambela Jesu, “Omone, otwi tunahii inu yohye nakukukoñeena.” ²⁹Jesu opo amba, “Namiambela yahikuma, hiwanjiko munu wa kuhiya njiyo caye ni manjaye ni inawaye ni ihwaye ni anaye ni yanda mulibaka lyange kapa mulibaka no evangeli ³⁰oyu wa kukana kutambulo mianda noyo inu anahii muno mulitunga: manjiyo, apaye, ainawo na anaye, na yanda, naku nyandihwa, eyanda na mulitunga elilikeile, awane moyo wakuhapwa. ³¹Kono angi aa nekala kusho, onyiko akwikala ono kumanyima, aa nokumanyima kuma akwikala kusho.” ³²Kuma naa ikala mumuendo wa kukambamena ku Jerusalema, henyi Jesu yonyiko noaenda kusho. Aa lutiwa aye kuma nakomoka yonene, naa namukoñeena kuma naiyapa. Jesu ngapa naahimba alutiwa aye aakuma pa likumi naili kua huca kumambali kame yopo tateka kua ambela ei ilukanelile kutendiwa okwaye. ³³“Mumone, twakambama kuca ku Jerusalema, henyi o Mwana no Munu kuma apiwa mumakaha no maprista akulu naa ñoli no mulao. Kuma amuatulela lifu nakumupa mumakaha no macaba. ³⁴Kuma aamunenauna, amuhipwele mate, amumwahyaule, mane amwipae. Kono mumanyima no mayuwa mahatu, kuma akwinguka. ³⁵Jakobo na Joani, anaa Zebedea, ngau akeya kwa Jesu kuya mulomba, “Muluti, twafaanji otutendele eitukulomba yoshe.” ³⁶Ngau Jesu aiipula, “Mwafaanji nimitendele ike?” ³⁷Opo alaba, “Apo kekala mumubuso woe, otwitanenenji natwi twikale noe, omweya kulikaha lyoe no hilyo omwaya kwili no hiñomo.” ³⁸Kono Jesu yopo oambela, “Kamulimukile ei mulombile. Mwatwehya kunwena munganja eci nitanga kunwena kapa kukutiisa mukolobezo nitanga kukolobeziwa?” ³⁹Opo amualaba, “Twatwehya.” Henyi Jesu yopoaambela, “Munganja nitanga kunwena, kumamunwenamo, namukolobezo nitanga kukolobeziwa, kumamukolobeziwa. ⁴⁰Kono kenanjume yonipa ni omweya aikale kulikaha lyange no hilyo kapa kwili no hiñomo, kono kupiwa ngeyo kumakupiwa kwao analukiseliwa.” ⁴¹Aya alutiwa akwao no likumi, uya ayuba ngeyo, opoa nyongonyena yonene Jakobo na Joani. ⁴²Jesu yopo aihyana nakuaambela, “Mwalimuka aya busile anu nokuhetana kwa Mulimu ni ao aha endihya, kame abusi oo akulu akwata mata nokuabusa. ⁴³Kono kokwakwikala ngayo okwenu. Oyu failenji aikale mukulu, alukanelanji aikale mubeleki noa kwaye, ⁴⁴Oyu faile yohye ni aikale yono utangi, alukelanji kwikala yo mupika noanu oshe. ⁴⁵Kakuli o Mwana no Munu hiwanji akeya ni aya belekeliwe, kononji aya belekele anu, naku

yapo omoyo waye nji aliulule anu angi.”⁴⁶Henyi opo akeya mu Jericho. Jesu yo tunda mu Jericho naa lutiwa aye na anu angi na mukoñeena, Bartimea mwana Timaheus, nokufo meño nolombanga, kuma natongomana kumambali no njila. ⁴⁷Uya ayubanyi Jesu noku Nazareta yokeile, yopo tateka kukuwa kwihyana Jesu, “Jesu, Mwana Davida, oniyubele hililañeke!” ⁴⁸Oungi no anu opoa nyongonyena oyo mulume nokufo meño, nakumuambelanji amwene. Kono yopo kuwa yonene, “Jesu Mwana Davida, oniyubele hililañeke!”⁴⁹Jesu yopo imana naku aambela njii amwihyane. Opo amwihyana, aamba nji, “Okuongoce! Oimane! Akwihyana.” ⁵⁰Opo yumbela ohyapalo hyaye kumambali, nakuhundukela kwa Jesu.⁵¹Jesu yopo mualaba nakumwipula, “Wafaanji nikutendele hike?” Omulume nokufa meño ngau aalaba, “Muluti, nahafaanji ni mone.” ⁵²Henyi Jesu yopo muambela, “Oce. Otumelo coe cinakuyoihya.” Munako cinyonyo fela yopo mona kame, yopo mukoñeena mumukwakwa.

Chapter 11

¹Henyi opo akeya ku Jelusalema, pepi na Betania ku li lundu lya olive, opo Jesu heni tuma alutiwa aili, ²Na akuambela," mou munji wikile pa mambali cetu, apa mukaingena mo momukawana o tongi ahemwena apahamiwa. Muka mufungulule mumuniletele. ³Nji kwali oyu mipula, "Ikeyi yo mutendele eyo? Mua mbenji, mulena yo mufaille kumatuka muhuca panopano. ⁴Yopa aca kukuwana tongi ana mufungela pa mwelo yopo amufungele pa mwelo panji munjila, yopo amufungulula. ⁵Anu naimanaapo yopo aipula, "mwatende ike, mwa fungulula tongi?" ⁶Yopo aamba omu naalaela Jesu, anu ene alesha amuhimba. Yopo alete tongi kwa Jesu nakuyumbanena eikumango yopa muongo no tongi, opo mukwela pa muongo. ⁸Oungi noanu ayala ei kumango mumukwakwa, kame amweya ayala ei shawa nakutundau muyanda. ⁹Ana nakutangea poshe caye na nakumu kofia asha welela. "Hosana! Wafuyauci oyu keile mulicina lya mulena. ¹⁰Fuyauci ca mubuso ukeile wa tate Davinda! Hosana muwilu!" ¹¹Henyi Jesu yo nonengene mwa Jelusalema kukengena mutempele nakukatanaceka yoshe einu. Heni nako kucimona cinapu, yopo panamo kuca ku Betania na alutiwa ae likumi na ili. ¹²Eliwa nelitatama atunda mu Betania, apoyofile njala. ¹³Yomonine apale a hitondo no feinga na hikwata mawa, opo hicela kukahimona nji hikwite itolwana, Henyi apa kakumako, kokulwa ene mawa, neli kananji co nako hipanganga aitolwana. ¹⁴Yopo hiambela,"hiwanji kame omunu mbolya hitololwana naokoye."Apa naamba na alutiwa aye amutetecile. ¹⁵Yopo akeya ku Jelusalema, kengena mu tempele omunakaci ela mbanji aulihi na auli mu tempele. Opo yapau la ama tafule no acinji no mali naipula no aulihi no tungwilimba. ¹⁶Nokena etanihya kulihya. ¹⁷Yopo alutanji, kenanji munakuñoliwa nji, "Enjiyo cange mamba cikala njio ca lilapelo no anu ohye? Kono muna cialula liteke lyaa mbui. ¹⁸A ma pulisita nañoli ayuba eyi na amba, cambu amufaela njila no ku muipaela. Neli kuma na miayapa mulibaka nokutendanji omilutelo na luta anu eli yii lwa mulimu kuma na lia komokihianga. ¹⁹Apa ama ngolangola akuma, yopo funduka mu muleneñi. ²⁰Apa naendaenda ama hikuhiku, yopo a mona hiya hitondo na kuta Jesu hina olaola kukuma naku minji cahyo. ²¹Pitolosi opo hipula nukuambanji, "Rabbi, omone! hiya ehi tondo nakuta inafu. ²²Jesu opo alaba," mulumele kwa mulimu." ²³Niti namiambela nji munu apa ambelela e lilundu,yo kwite tumelo mumucima noniti mumucima na kwitana ei ananamba nji ya hikuma, mulimu ya mutendela. ²⁴Henyi naamnba okwenu, hyoshe ei mulapela na kulomba mulimu, mwitane nji ma muipiwa mbikala yenu. ²⁵Apa imana na kulapela. Wa lukela kuswanela ,osho anu no kufapahana no nji i hoe mulimu oli kuwilu naye okuswanela emi landu coye. ²⁶Nji kamuswalele ni ihyenu no kuwilu kaku miswalela ounyangunyu woe. ²⁷Yopo akeya ku Jelusalema. Jesu pa naenda mutempele, ama pulisita akulu, añoli, na kulu no keleke yopo akeya o kwae. ²⁸Yopo amwipula, " amata mwike ao kwete okutundihya einu, kame oyu nokupa ao mata anyi?" ³⁰Jesu naye oamba, "kumani mihupula puzo cimweya. munihimekece name nganimihikece amata ao ani tendihya ei inu. ²⁹Kanti kolobezo ca Joani ca tunda kuanu kapa kuwilu?, muni alabe" ³¹Yopo aambaula mukaci koo nakukukananihya kumona twaambanji capana kuwilu, 'mba, 'kandi hike apa namukana ku mwitana?' ³²Kono nji tuambe nji 'kwanu, "opo ae yapa anu, kakuli oshe anu namana kutwina nji Joani mupolofita. ³³Yopo henyi alaba Jesu, "katulimukile." Jesu yopo oambela, "name kanaku miambela amata ni kwite anitendihyanga einu,"

Chapter 12

¹Henyi Jesu opo tateka kualuta mumanguli. Opo amba, "Mulume kumana lima hyanda no beine, opo hipaka mulukwakwa, na kuhapula liteke no ku paka mututo. Opo umba tawala honyi na kupaka a limi no ku himanela. Henyi opo ca mwendov ². Apa nacikuma onako, opo tuma mutanga kukahimba kumatolwana no beine kwa limi. ³ Kono opo amuhimba, kumufula, nakumucica hiwanji hyakuhimba. ⁴ Kame opo tumako wawo, naye opo akamuholofaza mumutwi na kumu swabisa yonene. ⁵ Opo tuma wawo kame,oyu honyi opo akamwipaa. Opo a tenda angi ngeyo,amweya kupumuliwa na amweya kuipaiwa. ⁶ Kuma na hyala no mweya wakutuma,omwanaye na hinga no mulume.Oyo neeli no maungulo na tuma ko. Opo amba, 'Kuma kuteka mwanange. ⁷"Kono oa limi no beine opo akwambauliha, 'Oyu yo shwana. 'Mukeye,tumwipae,otwi tuyole ohi hyanda. ⁸ Opo amukwata, kumwipaa, naku muyumbela panji no hyanda no beine. ⁹ Henyi apa ,ominya hyanda no beine kuma tenda ngepi? ¹⁰ Akena mwabala oliñolo? oliwe nakana a umbi lyolina aluka no utokwa. ¹¹ Eyi yapana kwa Mulena, ya tabihya pa meño etu kame. ¹² ¹² Mumanyima no eyo akulu no majunda opo afaa njila no ku manga Jesu kakuli mo na utwisisa ingi kumana amba manguli akutoya ao. Kono kumana iyapa ohicaba. Henyi opo amuhiya nakuca kule. ¹³ Henyi opo atuma Mafilisita nama Heroda amweya kwae nji aka mumange mumai. ¹⁴ Apa na kea,opo amwambela, "Muluti, twalimuka nji ko kalelilwe mihupulo noakoe, ko kite lwaame mukaci noanu. Walutanga hyemwa o njila ca Mulimu. Mulao nji twikange mutelo kwa sizale kapa hiwanji? Twikange kapa hiwanji?" ¹⁵ Kono Jesu kuma na limuka kukununeka koo honyi yopo aambela, "mwanilikela ike? Munileteleko sheleñi ni taneke po." ¹⁶ Opo aleta kamweya kwa Jesu.Opo aambela," ohifateho na licina lyanyi?" Yopo aamba, "Sizale." ¹⁷ Jesu yopo amba, "Mupe Mulimu ya Mulimu." opo amukomoka. ¹⁸ Henyi masaduki, aambanga nji hiwanjiko kuinguka kwaafu,yopo akeya kwae.Nakumuipula, kwamba nji, " ¹⁹ Muluti ,Mushe kuma natuñolela,' Apa mukulwa munu afa na kuhiya omukaci umanyima, hiwanji mwana, minaye a swanela kuhimba omukacxi wa mukulwaye, nakuleta mukulwaye mbuto. kuma nakuikala andumbaana mutanu ili; oyu noutangi yopo yeka na kufa, hiwanji kuhiya mbuto. ²⁰ kuma nakuikala andumbaana mutanu ili; oyu noutangi yopo yeka na kufa, hiwanji kuhiya mbuto. Oyu no wili yopo himba oyo mukaci, naye yopofa, hiwanji kuhiya mbuto. ²¹ Oyu no wili opo himba oyo mukaci, kame nae opo fa,hiwanji kuhiya mbuto,nayu nouhatu munjila ci mweya ²² Nayu no mutanu na ili opo fa ku muhiya hiwanij mbuto maane ngu nouhatu munjila cimweya. Ngu no mutanu naa ili opo fa kumuhiya hiwanji mbuto. Omaangulo, o mukaci naye yopo fa. ²³ Mukuinguka kwaafu, aukenguka kame, kumaukekala mukaci opi? Oshe mutanu na ili andumbaana na muyeka." ²⁴ Jesu poamba,"kanji lyo libaka lina miyumbu, kakuli kakuli ko mulimukile maolo na maci ca Mulimu? ²⁵ Apa mba ainguka kwaafu,hiwanji kuyeka kapa kutwa liwa kuma luwo,kono kumakwikala wenji mañeloi no kuwilo. ²⁶ Kono kwaamana naa nokuingka kwaafu, hiwanji,mwa bala mubuka ca Mushe,mutaba no mumuhitu, mulimu na mwambela na kuamba, Ome no Mulimu wa Abulahama na Mulimu wa Isaka na Mulimu wa Jakobo? ²⁷ Kaanji Mulimu waa no kufa, kono Mulimu wa ayoile. Ona fosahala, yonene. ²⁸ Muñoli omweya yopo keya nakuyuba ngambolo coo; yopo mona nji Jesu naalaba hi wana. Yopo muipula," Mulao upi noutokwa kumilao coshe? ²⁹ Jesu yopo alaba,"Omulao noutokwa, 'Oyube, Isilaele, Mulena Mulimu wetu, mulena omweya. ³⁰ 30Mwaswanela kuhinga Mulena Mulimu wenu na mucima wenu woshe, na kutwisiso coshe,na maci cenu ³¹ coshe. 'Owo wono wili, 'Waswanela ku hinga mukoe omu kuhingelile. Akuhyako kame mulao wu kulu kupite co. ³² muñoli yopo amba , " Muluti Muwawa; Onaamba yahikuma nji Mulimu omweya, na kuamba njiakuhyako mukwae . ³³ Kumuhinga u mucima woe woshe na kutwisiso coe coshe na maci oe oshe, nakuhinga mukoe wenji owe ohinda kwa pita mane na maneo no kutuimbeka na matabelo oshe. ³⁴ Jesu paya amona nji ona mupu kalabo ca utali; Opo mwambela, "kanji kule koikile na mubuso wa Mulimu." kutunda po,hiwanji kame oyu no kalwela kuipula Jesu mapuzo ao. ³⁵ Apa na luta Jesu mutembele yopo amba, "Aoli amba ngepi inji kelesite mwana Davida?" ³⁶ Davida oe hyemwa,mumoya oukenu, kukuma naamba, Mulena kuma naamba kumulena wange "Otongomane ku hilyo no likaha lyange kutwalapa nitendela mukwa hitela hyoe hipula no malyatelo oe." ³⁷ Oye hyemwa Davida amutoyanga nji Mulena: honyi kelesite ngepi yaikala mwana Davida?" o hicaba opo hiteteca hyo hi wapelile. Mumatuto aye Jesu yopo amba, "Mumamele aañoli, a no kuhinga ku enda mumikanjo cile na kuimuceliwa mumisika, ³⁸ Mumatuto aye Jesu yopo amba, "Mumamele aañoli, a no kuhinga ku enda mumikanjo cile na kuimuceliwa mumisika, ³⁹ na ku kwata ipula no himbombo mumasinagoge na mumikiti no kukutekiwa. ⁴⁰ Ku ma akumina omanjiyo no afela, na kulapela matapelo male nji anu amone. Aalume kuma a kuamuhela katulo cinyanguny. ⁴¹ Henyi Jesu kuma n tongomana pepi na pongisi no neo muhibaka no tembele; ku manaq buha anu aca na kuyumbela mali mupongisi. Afumu angi manapaka mali mangi. ⁴² Opo kukeya mbelwa wa njewe na ku yumbela tu mali twili, twa kukuanekela na pene. ⁴³ Yopo i hyana alutiwa aye na kuambela, Namiambela hyemwa, Oyu mbelwa no njewe ona piti oshe a nakolekela omu mupongisi no maneo. ⁴⁴ Kakuli oshe ku maa na tundiha pakulu, ona paka oshe mali a na fanene ku muyoihya."

Chapter 13

¹Jesu apa naenda mutempele, momweya kwa lutiwa ae opomuambela, "muluti, omone paha mawe mawawa na miyaho ciwana!" ²Jesu opo amba "wamona eci miyaho cikulu? hiwanjiko elimba lihiyala palikwalyo kombula kungwiheco pahi." ³Jesu otangamaine pa lilundu no olive mabapa no tempele, Pitolosi, Jacobo, Joani na Andilasi, apa mwipula kumukunda." ⁴Otu ambela, eyi inu kumai tendahala kaliwa? Ohisupo kumaikala hipi eyi inu yohye yaku henyenena kukuezahala." ⁵Jesu opo tateka kuamba koo, "mumamele nji hiwanji oyu miyumba." ⁶Angi makukeya mulicina lyange na kuamba, ome Jesu kame maku etelela oyongi angi. ⁷Apa muyuba mandwa na mabulatwi no mandwa komunabilaela, eyi inu yalukanela kuezahala, kono mafelezo kaapano. ⁸Matunga ma akufetuhela, na mibuso maci kualukela. Makuikala zikinyeho muibaka ingi, na njala. Ao matatekelo no kukola koku eleka. ⁹Mukutikise. Mamipa ku kopano kame ma mwakufuliwa mu sinangonge. Ma mwa kuimanena opuso no ulena mulicina lyange, muipaki koo. ¹⁰Kono lii lya mulumu lya swanela kukuma mumatunga ohye. ¹¹Apa kumimanga na kumitwala, kona bilaela kwei oswanela kuamba. Muciya nako, ei oswanela kuamba mai piwa koye; owe oi amba, kono moya no kukena. ¹²Munu mwatwala mukwae munu kulifu, nahiwa munu mwanae. Ani nikana ama afetuhela a shemi oo nakualetela lifu. ¹³Ma mwakucimbiwa kwanu angi bakeñisa olicina lyange. Kono oyu ohye ukucuwa kukuma kuma felelezo, oyo munu maku yoihiwa. ¹⁴"Apa mwakumona unyangunyu no ku mihyandaula owikile apa ukanine kulukanela kuikala," (omubali autwisise) mulehya ano mujuda aitukele ku malundu, ¹⁵Mulehye oyu ikile pa hituwa akana kukeya pahi kuyaingena munjiyo kapa kuhimbamo hinu. ¹⁶Kame mulehye oyu kile kuhyanda akahuka kuka himba mukanjo wae. ¹⁷Kono umai woo akite ana mumabumo nawo ababalelile tumbututu otu twikile muishungi mwao maiwa. ¹⁸Mulapele nji yakatendahala nako cha mupepo. ¹⁹Ao maekala maiwa no manyando makulu, himbi lyatanga litunga hiwanji yapangahalapo mulimu apa napanga litunga, kuleta pano hiwanji, kaikupangahalapo kame. ²⁰Ene mulimu yo ipipihyo mayuwa, akwihyako kayumi mbokayoya. Kambesi ao aketwa, omayuwa, kuma ipipihwa. ²¹Apa kuakala munu omi ambela nji, "mumone, kelesite ngono, kapa mumone oya ikile paya" mwaitana. ²²Kuma kelesite no uhata na ma polofita nouhata makumonahala kumimonahalelo nama makazo nji a honge, mane nji kwakonahala, hiwanga aketwi. ²³Mutukihye, nami ambela eyi inu onako ocihikile kusho. ²⁴Kuno mumanyima no ao manyando makulu oliwa kumbalilaula, okwechi kacakupa liseli caco. ²⁵Amunungwechi mangwa kuwilu, na mata no kuwilu makunyanganya. ²⁶Cwale mokumonahala mwana munu yokeya mu mubui na mata makulu na kanya. ²⁷Cwale makutuma mañeloi ae kukopanya aketa ae atundile ku mioya cine, kutunda kumafelelezo no lifasi kukakuma ku mafelezo no mbwimbwilu. ²⁸Mukutute pa hitondo no feiga. Apo fela omitai apa citenda nakumena mawa, mulimuke nji bumbi waikala pepi. ²⁹Cwale kame, apa mwakumona eyi uni yoi eitendahala mulimuke nji aikala pepi, ona henyene pa mwelo. ³⁰Hemwa namiambelanji, olusika kalwakupwa weli enepa ei inu itendahala. ³¹Liwilu na lifasi molipwa kono olii lyange hiwanji kupwa. ³²Kuamana paliya lyuwa kamba ciya nako, akwihyako omwana, kono tate. ³³Mukutukise! mutone, kakuli kamumamelile nako. ³⁴Kwafekawenji munuwakuca mwendo nokuhya njiyo cahe nakupanga atanga nji amamelo njiyo, munu na munu na musebezi wae, nakulaela malonda nji atone. ³⁵Mwelyo libaka muikale mutoine kakuli kamumelile eli akeya minya njiyo; catweha kuikala mangolwangolwa, kamba pakaci no uhiku, likolobolo apa liiya kamba mahikuhiku. ³⁶Nji akeye hipundumukela, akana miwana omulile. ³⁷Eyi nimi ambelile pano, nambela muno ohye, mutone,

Chapter 14

¹Kumanu kuhikala maiwa meli no mukiti no paseka no mañende nombula mumela. A marisita akulu na añoli ku manakengeela mutali omunoku mangela Jesu na muipaa. ²Kunaamba, kenanji pa nako no mukiti nji kakune nguka ndwa mukacino anu. ³Jesu yoli mu Betenia munjiyo ca Saimoni no mbingwa, kumanekala pa tafule, yopo keya mukaci oyuhimba kambwengele omu no kuikala maci nokutula, anaikala nautokwa, yopo pwacula ka mbwengele naku mwaela pa amutwi. ⁴Kono amweya opo a nyongonya. Opo ambaula mukaci ko nakuambanji, "cwale libaka mbike noci sinyehelo?" ⁵A maci inga kumana uli liuwa mali akupeteela mianda cihatu no mali nakutapela anu nukonyanda. ⁶Kono Jesu, "kunaamba nji, mumulehye yohoci. Ike ei mumunyandihyela? onatende inu iwawa kwa nge. ⁷O nako cohye muakalanga na hutwi kamenako choshe apa muwapela mwatehya kutenda hiwana, kame komwa kuikalanga nange. ⁸O natende ehi o na twehye. Ono weshe lutu lwa nge. ⁹Hemwa namiambela, koshe olumiwa mbawambiwa mulifasi, oyuhimba mukaci eya natende kuma mba imbiwa mulitunga lyoshe kumuhupulelapo. ¹⁰Henyi Judasi Isikaliote, omweya no walikumi no aili, oca kumukulu no maprisita nji nga mutambeke oko. ¹¹Ama prisiita akulu naiyuba, yopo awa pelela nakusepihya nji, kumamupa mali ene otateka kufaa mukwa omuno kumwa pela. ¹²Eliwa noutangi eli no inkwa no mbula mumela, naipa ngu no mukiti no paseka, a lutiwa ae a mwipula, kupi kanti okufaila nji tuce tuka kutukihece, nji nawe ngo lye kuilya no mukiti?" ¹³Opo tuma aili kua lutiwa ae na kuambela, "mukengene mumuleñi, omulume okwita swaki kuma mumuhangana mumu koñe. ¹⁴Apa kengena munjio, mumukoñe muingene mukaambe kuminya njiyo, muluti aambanji, "Okucikile njiyo noungenda okupelo ni kalyae la o mukiti na alutiwa ange?" ¹⁵Oyebene kumamimonihiya e njiyo eci kulu no kupwa cikwite muzuzu kuwila okatalukihye cemo? ¹⁶A lutiwa opo aca a kengena mumuleñi. Opo a kawana inu yoshe omo naa mbelela, opo a lukisa mulalelo no paseka. ¹⁷Oliwa lyolika, opo keya no a likumi naili. ¹⁸Aikile pa tafule alya, Jesu oamba, "niti na miambela, omweya kwenu oyuhimba lile namge kumani alukela." ¹⁹Oshe opo akuyuba shonyi, munu na munu yopo muambela, "kahamwendi yome?" ²⁰Jesu apo yo alaba nakuambela nji, omweya mwa likumi naili, oyuhimba pamweya nange muli longa? ²¹mwana munu kumambaca wenji omu kunañoleliwa yaye. Kono waumai ou munu ona leta nji mwana mulimu a munjuliwe! Inga mokuna swanehelanji inga nakena aealekiwa. ²²Aikile pa kulya Jesu opo himba sinkwa yo lapela, nakui colaula. Ene oipa na kwamba nji, "mulye i. Olutu lwange. ²³Yopo yoshimba nganja, nakukutumela, nakuapa, oshe opo anwa. ²⁴Yo ambela, "Ou uo unyinga wange nohipangano, ou nyinga nou mwalela oshee. ²⁵Muuniti niambela, hiwanji kame kunwa po veine ene kame eliwa mba niucinwa mupya mubuso wa tate. ²⁶Apa mana kuambi limbo, yopwa pana panji kuca lilundu lyo olive. ²⁷Yopo Jesu aomba no, onwi mooshe ku mamba mukwanga, kakuli naiñoliwa, 'kumamba nifula mulihyani henyi angu kumamba kushandaula. ²⁸Mumanyima nokuingukihwa, kuma nimienda kusho kuca ku Galilea. ²⁹Pitolosi yopo amba kwae, "hiwanga nji oshe angwa kukwanga, ome liwa kaningu. ³⁰Jesu opo mwambela, "muuniti na kuambela, pelo ee, unobene uhiku a ndemba aulwa nakwiya twili kumomba nikana tuhatu. ³¹Kono Pitolosi yopo amba nji, nji kumbanifa noye liwa nakukana. Ohe opa pangana Sepiso cimweya. ³²Yopwa keya muhibaka hiyaniwa getesimane yopo Jesu oa mbela lutiwa wae, mutongamane apa, nila pela. ³³Yopo himba pitolosi, Jacobo, Joani yopotateka kuzieleha naku kalelwa. ³⁴Yopo wambelanji, "omoyo wange unengene unyinga mane natwehya kufa. Muhiyalepo mumamele. ³⁵Opo yoca kusho kanyonyo, Jesu opo ngwela pashi na kulapela njiinga kwatwehiwa enako inga cini pitelele. ³⁶Yopo amba, "Abba, Tateinuyoshe yakonahala okoye. ukutunduhiwe nganja o kwange. Kananji omunifaelile, kono omo faelile owe." ³⁷Apa nakahuka opo yowana alalile, yo amba ku pitolosi, "simoni munalala? Kamutwehye kutona nako cimweya? ³⁸Mutone na kulapela nji kamunengena muliko. Omoya hemwa wawapela, kono nyama ca kwangwa? ³⁹Kame yopoca kukalapela, kukamba amai nohukela omo natatekelanga. ⁴⁰Yopo kahuka kame, awana aonine patulo, omeño okumbana lema nakena wana ei nokumuambela. ⁴¹Apa nahuka nouhatu, yo ambela, "muhihindamine na kupumula? Kuna likana! Enako cinakumu. Omone! Mwana munu amunjuliwa mumakaha na no sibi. ⁴²Muimane; tuende, Omone, oyuni munjulile pepi paali. ⁴³Apo bene yohiambile, Judasi, Omwea o noulikumi na twili, opokuma, oungi noanu nakeya naye a kwite mikwale na mihyako atundile kuma prisita a kulu, nañoli na akulu. ⁴⁴Henyi mumunjuli yopo apa isupo, na kuamba, "o yu nicipita yo nyiko mulume. Mumukwate mumutwale omumumamelile. ⁴⁵Apa henyi Judasi okuma, wanguwangu okeya kwa Jesu nakuambanji, Rabbi, yopo mucipita. ⁴⁶Opo amununjama na kumumanga. ⁴⁷Mukoo mwe oyuhimba noimana pambali opo homona mukwale nakuñala omubeleki o mupulisita nakumu mbatula o kutwi. ⁴⁸Jesu yopa ambela, "mwanikeela wenji wakullela lilengwangwa, na mikwale nahya ko kwa kuni kwata? ⁴⁹Poni manani ikalanga nenu nako coshe oniluta anu mukeleke, koshe hiwanji mwanikwata: kono ei yatendahala nji mañolo akutaleleze. ⁵⁰Ohye anai kala na Jesu amuituka kumuhiya. ⁵¹O mucaha, nokumanga olwambi oli nakucingacinga palutu, kumana na koña Jesu. Alume opo a mumanga. ⁵²Yopo hinduka kuhia lwambi lwaye kuinduka sheshe. ⁵³Opo twala Jesu ku mupilisita mukulu.

Omo nakakuwana na ma pulisita a kulu oshe, na akulu na nañoli. ⁵⁴Henyi Pitolosi omukoneñena pakatamba na minwe pa lilapa no muprisita mukulu. Opo tongomana mukaci no makundakundi aana yota mulilo kukuenyanihya. ⁵⁵Cwale maprisita akulu na kuta oshe no majuda mana faa upaki nounyangunyu wa Jesu nji a muipae kono na keena wana hinu. ⁵⁶Kakuli, angi kumana muhyangeca ei nouhata; kono upaki wo naukena wa endelela. ⁵⁷Amweya aimana kupa upaki no kumuhyangeca, opa amba" ⁵⁸Tuna muyubu yo amba, mani hinya tempele mumayuwa mahatu na makaha ange nakuumba cikwaco hiwanji kukutuhya makaha. ⁵⁹Hiwanga upaki wo naukena wa endelela. ⁶⁰Omu prisita mukulu yopo imana mukunda nakuipula Jesu, "kokwite kalabo? kanti omulume ei ambile kukuhyangeca ike?. ⁶¹Kono yopo mwenena hiwanji kualaba. Kame mukulu na mu prisita yopo muipula na kuamba," yowe kelesite, onwana ou nokufuyauliwa?" ⁶²Jesu opa amba, yome; kumamba mumona mwana munu yotangomana kulikaha no hilyo no mata akame yo keile kutunda mu mabui no kuwilu. ⁶³Cwale muprisita mukulu oyatula hyapalo hyaye na kuamba, "Tuhifaile kame upaki? ⁶⁴Munakayubu kashwau. Onwi mwatula ngepi?" Oshe amuatula nji oyu aswanela lifu. ⁶⁵Amweya yo pwa tateka kumuhipwela mate amununga lwambi kulupala nakumufula nakuamba kwaye, "Opolofite! manduna amuhimba nakumupumula. ⁶⁶Pitolosi yoikile panji no lilapa mutanga o mweya kwa kacana no muprisita omukulu opo key kwaye. ⁶⁷Oyu mukacana opomona Pitolosi yo kukangamine kumulilo, yopo keya pepi naye kwa kumuhokela na kuipulanji, "Nawe kumonoikalanga naya munu omu Nazaleta, ? ⁶⁸Kono yopa kana, oa mba nji, ome hiwanji ehi nilimukile kame kani limukile ei oambile. Bene ndemba opo tambeka. ⁶⁹Kono mutanga no mukacana no mumona nakutateka kwambela anu naimana panji, Oyu mulume wa kuhiimba hyo?" ⁷⁰Kono yopo kana kame . Mana kupita nako cinyonyo awo naimana amba ku Pitolosi, "yahikuma momuhikwatahyenu, nawe omu kwa Galilea." ⁷¹Kono yopo tateka kukwecanga nji, kani mulimukile oyu munu muambileeya ye. ⁷²Yo ndemba yopa otambeaka aka no wili. Henyi Pitolosi okengela amai a Jesu ana muambela," Ondemba youlwa na kutambe

Chapter 15

¹Mahikuhiku, a manduna no mapulisita apa akuwana nañoli naakuta coshe no mujuda. Einyi apo amununga Jesu nakumutwala. Apa mutwala kwa pilato. ²Pilato yopo mipulanji, " yowe mulena no ma juda? Opo alaba, " Onaamba. ³Ama pulisita akulu apa mushangesha ingi. ⁴Pilato kame opo muipula, kowa kupa kalabo? Inu ingaci eina kushangece! ⁵kono Jesu wihanji alaba Pilato, yopo komoka. ⁶Yenyi, onako mukiti, Pilato mana tundihya lipanditi limweya mutolongo, oyo lipananditi ana lomba, ⁷Mana kuikala mulume no i hyaniwa Mbanabasi mutolongo na kwe mana kwa teliwa kuipa anu munako noku fetuhela mubuso. ⁸Ohicaba yopo hikeya kwa pilato nakutateka kulomba otundele ei no tendanga kukale. ⁹Pilato yopo alaba nakuambanji " momuna faya nji nimitundihyele mulena no majuda? ¹⁰Neli alimbununa akulu no mapilisita nji apa namiletela jesu neeli muuna. ¹¹Kono akulu no mapilisita mana hongeleca o hicaba nji mulombe mbanambasi yo swanelile kutunda, ¹²Pilato opo alaba nakuamba nji, 'ike enyi einiswanela kutenda ku mulena no majuda? ¹³Apa kuwelela kamenji, " omukokotele! ¹⁴Pilato opo ambela, " unyangunyu mbike ou a na tende? kono opo akuwelela yonene, "mu-mungongotele!" ¹⁵Pilato mwana faa kuwapelihiya sicaba, cwale yopo atundiheca mbanambasi. Yopo shapa Jesu nakuambanji a mungongotele. ¹⁶Ama sole opo amutwala mukaci no lilapa no kuta (eibaka hikulu no mubusisi), opo akuihyanahyana muhi kwata yo masole. ¹⁷Opo amufuka lwambi lukihu Jesu, apa tata mingunguya kuciwaneka pamweya kupanga mushukwe umu paka. ¹⁸Apa tateka kumupa likute nakumbanji, "apa noka, mulena no majuda. ¹⁹Opo amu shapaka ku mutwi na lutaka na kumuhipwekela mate. Yopo akubama kumanwi kumukubamena. ²⁰Opo namushubaula ngeyo ,apa mutundihya olwamnbi lukihu nakumanga oito yae, apo amutwala kukamungotela. ²¹Mana kuikala mulume, Saimoni noku hilene nokeya mukaci kutundu kunaha (neli iwa Alexannda na Rufusi), na kumuhapeleza nji a himbe hifapano hiae. ²²Masole op amu himba Jesu kumutwala kuhibaka hiyaniwa Golota (ehipa hii yaniwa " katendele". ²³Opo amupa waine nokukuwana na mira, kono hiwanji a munwa. ²⁴Mwana mungongotela naku uka njiamone musole na musole eiahimba. ²⁵neli nako cauhatu opo amu ngongotela. ²⁶Ohisupo na muatulela ifñoliwa nji, " mulena majuda" ²⁷Oye mana kokotela na mbui aili, hi mweya kuihilyo hi mweya ku hiñomo. ²⁸Amañola nokukupitela anokale kuma naulwa Maleka 15:28, oliñolo lyateleleza, 'ona baliwa naisinyi; ²⁹Ana kupitela omushubaula , anyunga omutwi coo naku ambanji, akomoka! Owe tweha kusinya tempele nakucuima kame mumayuwa mahatu, ³⁰Okuyohye ene na kushuluka kutunda pa hifapano!" ³¹Munjila cimweya ama pulisita akulu manaca nakumuhyeke , pamweya nañoli, nakuamba nji," muno tusa akoe, kono wa palelwa kukutusa ohoci. ³²Tumone kelesite , mulena no ma isilaele apa shuluke kuhifapano, nji tumone na ku itana," Nao na kokotela nae mana mu shwaula. ³³Onako apa naci kwana mutanu na kamweya, oliffi apo lifuka naha coshe kutwala panako mutanu na tune. ³⁴Munako no mutanu totune Jesu opo yukuwa nilii likulu, "Eloi Eloi, lyo ma sabakatani?" kuti" mulimu wange ike elonile shelile?" ³⁵Amweya anaikalako apanayuba mai ae ambanji, "mumone, ahehana Eliya. ³⁶O mweya opo ituka, naukapaka waine pa iponji, nakupaka pa lutaka, na kumupa nji anwe. Oyo mulume ambanji, "tange tumone nji Eliya ma amushulukiha. ³⁷Jesu okuwa nalii likulu nakufa. ³⁸Apo bene lwambi no mutempele lyopo liyatuka pakaci kutateka ku wilu kutwala paci. ³⁹Cwale oyo noimana kunyonga nae Jesu nakumumona yofa omo munjila no ngeyo, yopo amba, "hikuma uyumunu mwana mulimu." ⁴⁰Mana kuikala kame akaci ou namona yalipale naye. Mukaci koo mana kuikala Maliya Mangandalena na Maliya (inawa jamesi omutomo no josesi) na munu iyani wa Josesi kuno aiyanwa Josefa mana imanena olicina muhihebelu, nelicina lya Josesi mana liimanena olicina mu hingelike, na Solomoni. ⁴¹Kanako naikala mu Galilea mana muñoleca na kumuyusa. Akaci angi a mweya mana keya nae ku Jelusalem. ⁴²Omangolangola akuma, neli henyi, liwa lyakukutukisa ,elyo liyuwa, lelitatamine lya Sabata, ⁴³Josefa noku Arimatea yopo keya ko. Neli omweya nokutekiwa kwanu omukuta no libelela mubuso wa mulimu. Yopo kwata undume nokuca ku Pilato kukalomba olutu lwa Jesu. ⁴⁴Pilato mwana eyala nji Jesu onafu kale; yopo iyana mukui na kumuiipula nji Jesu neli afa. ⁴⁵Opo na yuba kumusole mukulu nji Jesu onafu, opapa Josefa hiyupu. ⁴⁶Josefa mana ula lwambi. Yopo mushulukiya pa hifapano, nakumuputaputela mu lwambi, yopo amupaka muliteke eli na cakula mu licwe, apa lumenela licwe mumaingene no libita. ⁴⁷Maliya mangandalena na maliya inawa Josesi mana mona hibaka na bulukiwa Jesu.

Chapter 16

¹Lyo Sabata opo nalipwa, Maliya Magalena na Maliya, ina wa Jacobo, Nasolome opo aula mutondo okunuka kuka wesha lutu lwa Jesu. ²Omahikuhiku yonene muliwa no pili moviki, opo acha kuingo oliwa yolihila. ³Opo akuipula nji, anyi yo alumuna eli liwe mumwelo no hingo?" ⁴Apa nataneka musilu, opawana nji liwe lina alumuniwapo, kakuli likulu yonene. ⁵Opo aingena mulibita, opo amona mucaha wakukumanga ito ikenu, yotongamanine ku ulyo, opo aiyapa. ⁶Opo ambela," komuneiyapa mwa faa Jesu, noku Nazaleta, oyu nanokokotela. One nguka! Akumuhyako kuno, mutaneke muhibaka nomu muhendeka. ⁷Kono muce mukaembebe alutiwa aye na Pitlosi, Jesu akutangea ku Galilea. Komukamu monena, kuca omu na mi ambelela. ⁸Opo tunda mulibita nakuituka; opoiyapa na kukomoka. Hiwanjiko einamba kuinu yoshe kakuli kuma naiyapa. ⁹Oma hikuhihi no liyuwa no pili moviki, mumanyima nokwinguka kwae, Jesu opokumonahalihiya weli ku Malia Magadalena, oyu natundihya mioya mutanu nacili. ¹⁰Opoca kukaambela anaikalanga naye, aikile mukuswaba naku lila. ¹¹Opo ayubanj muyumi kame ma namoniwa kwa Malia Magadalena kono hiwanji amwitanena. ¹²Mumanyima noyoshe inu Jesu opo kumonahaza mihibupeho hyahyo kwa aluti aili ana tunda mulitunga. ¹³Opoca kukaambela alutiwa ae oshe, kono hiwanji amuyubela. ¹⁴Mumanyima Jesu opo kumonahaza kwa likumi no mwea akuikalelile fa tafule opo anyaza mukuhaitana kwoo na miOcima cho chikalu kakuli hiwanji aitanena ana mumona yoi nguka kwa afu. ¹⁵Apo ambelanji, "muchemukaye koshe, muambebe yoshe ibupiwa Evangeli. ¹⁶Munu opi kambaopi itana yoshe nakukolobezia kumamba yoihiwa, kono oukana kuitana kuma piwa mulandu. ¹⁷Eisupo kumo ica naitanine: mulicina lyange kumachicha madimona. Nakuamba mushobo upya. ¹⁸Kumakwata mayoka namakaha oo kame hiwaanwa hifanu noku aipaa kohya kuatenda unyangunyua maa kwata akuli namakaha oo nakwa yoihiya." ¹⁹Mulena apanamana kuamba no, opohimbela kuwilu, nakuikala kulikaha no ulyo. ²⁰Alutiwa opo aca nakukutaza mulitunga lyoshe, namulena abelekile naye, nakuyubihhiya olii kuca muisupo nacanayo.

John

Chapter 1

¹Kumatatekelo neli kwaikala lii, kame elyo lii neli lyakala na mulimu, kame lii neli mulimu. ²Oyu neli aikala kumatatekelo na mulimu. ³Inu yohye neli yapangiwa okwae, nga hiwanji oye hiwanjinga ehi naipangiwa. ⁴Okwae kwaikala upilo, kame upilo wonyiko liseli lya anu. ⁵Liseli lyamonyeka mu lififi, kame lififi ka litwehye kukoma liseli. ⁶Neli kwahekala mulume uyo no tumiwa kwa mulimu, licina lyae neli Joani. ⁷Mwana keya nji apiluke paki kupaka yo liseli, kuli ohye amwitane. ⁸Joani neli kahayonyiko liseli, kono mwana keya kuya paka no liseli. ⁹Liseli no niti, eli lipa liseli kwaanu ohye, mana likea mu lifasi. ¹⁰Mana ikala mu lifasi, kame lifasi mana lipangiwa naye, kono lifasi hiwanji lya mulimuka. ¹¹Mana kukeyela yo hoci, kono hiwanji amu ahumela. ¹²Kono kuangi ana amuhela, anaitana mulicina lyae, neli apa liseli nji apiluke ana mulimu. ¹³Aa hiwanji ashemwa ku unyinga, kapa tato co nyama, kapa tato ca munu, kono mulimu. ¹⁴¹⁵Olii mana lipiluka lyapi kame neli lyayoya okwetu. Tuna mono okanya, kanya eco conyiko eci noyu notunda kwa Tate, nokumba hishemo na niti. Joani mana paka yae na kukuwa ela, yoamba, "Uyo yonyiko ni naambanga, Oyu keya mumanyima ange ¹⁶¹⁷¹⁸ñ

Chapter 4

¹Henyi Jesu apa nalimuka nji o mafalisi ana yubu ei atendile na kukolobeza a lutiwa angi kupita Joani, ²hiwanga nji Jesu oye hemwa hiwanji a kolobeza kono neli alutiwa aye. ³O hiya Judea na kuhuka kame ku Galileya. ⁴Kono neli kwa utokwa nji ace ca Samaria. ⁵Henyi yopo o keya ku tolopo ca Samaria, cihyaniwa Sikare, pepi na hibaka Jakobo naapa mwanae Josefa. ⁶Olihima Iya Jakobo pona likala. Jesu neli akatala ku mwendo wae yopo otongomana kunyonga no lihima. Neli nako ca mutanu na kamweya. ⁷Mukaci no Musamaria o keya kwaku beta meyu, Jesu oamba okwae, "Onipeko meyu ninwe. ⁸"Kakuli alutiwa aye kuma naca mutolopo kuka ula ilya. ⁹Henyi mukaci no Musamaria omwambela, "kwa keya ngepi nji owe, kuikala Mujuda, wa ni lomb, ei no kunwa, ome no Musamaria?" Kakuli Majuda hiwanji ei atwehya kuku tapela na ma Samaria. ¹⁰Jesu oalaba naku mwambela, "Nga ona kulimuka ompo ca Mulimu, nayu oambile okoe, "Onipeko meyu, 'inga yowe ona mulombo, inga ona kupu meyu no moyo." ¹¹Mukaci yopo amba kwae, "Molyange, kokwite hikala kame lihima licoñi. Kupi henyi oko okwite meyu no moyo? ¹²Kenanji omukulu, nji omukulu, kupita ihyetu Jakobo notupa lihima nakunwangamo, oye, wenji omu natendela anaye na imunanu yaye. ¹³Jesu oalaba na kuamba kwae, "Yoshe oyunwa kwaa meyu kuma akufa linyotwa kame. ¹⁴Kono oyunwa kumeyu a nakumupa hiwanji kufa linyotwa kame. Kono, omeyu nakumupa kuma akwikala liweluwelu Iya meyu okwae, liwelaukile ku moyo no kuhapwa." ¹⁵O mukaci oamba okwae, "Molyange, onipe omeyu nji kohina fa linyotwa kame kohinakeyanga kuno kwa kubeta meyu." ¹⁶Jesu omuambela, "Oce, oke hyane humoe, oka huke kame kuno." ¹⁷Omukaci oalaba na kuamba kwae, "Koni kwite mulume," Jesu oalaba, "Ona amba hiwana kwa mbanji kani kwite mulume." ¹⁸Kakuli ona kukwata alume mutanu, henyi oyu okwite pano kenanji humoe. Ei ona amba ya hikuma." ¹⁹O mukaci yopo amba kwae, "Molyange, hina mono nji omupolofita. ²⁰Akanyakulyetu kuma nalapelelanga peli lilundu, kono wa aamba nji Jelusalema hyonyiko hibaka anu a swanela kulapelela." ²¹Jesu oamba okwae, "Oni tane, mukaci, onako ca keya eci mwa kulapela Tate kenanji peli lilundu kapa mu Jelusalema. ²²Mwa lapela ei mukana kulimuka. otwi twalapela ei tulimukile, kakuli okuyoihiwa kwa pana ku majuda. ²³Kono, nako cakeya, mane cina kumu apo alapeli nohikuma kuma akulapela Tate mu moya na muhikuma kakuli aa no ngeyo onyiko afaile Tate inji aikale alapeli aye. ²⁴Mulimu moya, na anu a mulapelile aswanela kumu lapela mumoya no hikuma. ²⁵Omukaci oamba okwae, "Nalimuka nji Mesia akeya (oyu oihyaniwa Kelesite). Apa akeya, kuma akutu himekeca oinu yoshe." ²⁶Jesu oamba okwae, "Yome, oyu oambile okoe. ²⁷Mweco nako alutiwa aye akahuka, Henyi kuma nakomoka kuwana yo ambile na mukaci kono hiwanji ko oyu no amba, "Ike yofaile?" ike yo faile kapa ike yo wambelile naye?" ²⁸Henyi mukaci o hiya hibetelo hyae, o huka ku tolopo, na kukaamba kwaanu, ²⁹"Mukeye, muya mone mulume oyu naniambele oinu yoshe hina kutenda. Oyu katwehye kuikala Kelesite, inji atwehya?" ³⁰Opo a hiya tolopo na kukeya okwae. ³¹Mweco nako, alutiwa ae amueleza kuambanji, "Rabbi, olye." ³²Kono yopo oambela, "Na kwata ilya ya kulya ei mukona kulimuka." ³³Henyi alutiwa amba ku mweya no mweya hwanji oyu na muletele eino kulya, inji anamuletele?" ³⁴Jesu oambela, "Oilya yange kutenda ei ahingile oyu onani tumu kwaku maninena olitenda yaye. ³⁵Ko mwambile nji, 'kuhihyalilile makweci mane cambu henyi okucola kwa keya? Na miambela, mutaneke na kumona yanda ine bu onako no kucola cina kwana! ³⁶Oyu colile awana kui acolile na kuwaneka o miselo ku moyo no kuhapwa, inji oyu kumine nayu colile a wapelele pamweya. ³⁷Kakuli muo muambelo, 'Omweya akuna, akutula, wa hikuma. ³⁸Hina kumituma kwa kucola ei muna kukana kubelaka. Akwae ana kubeleka onwi mane mu peleko coo." ³⁹Ungi no Masmaria mowo muleneñi aitana kwae mulika no piho ca mukaci oyu na paka, "onaniambele inu yoshe inakutenda." ⁴⁰Henyi apa ma Samaria naa keyaokwae, Omulomba nji aikale noo, yopo oikala maiwa meli. ⁴¹Angi kuma maitana muliba noli lii. ⁴²Aambela oyu mukaci, "kotwa hitana mulibaka lyoe no amba, kakuli otwi twa kahinda tuna yubu, tuna limuka nji oyu hemwa yomuyoihi no litunga." ⁴³Mumanyima no ao maiwa meli, yopo ofunduka kutunda oko kuca ku Galileya. ⁴⁴Kakuli Jesu oye kuma na amba nji mupolofita kakutekiwa mu litunga lyaye. ⁴⁵Apa na keya mu Galileya, A Galileya amutambula. Kuma namona inu yoshe na tenda mu Jelusalema pa mukiti, kakuli nao neli aca ku mukiti. ⁴⁶Henyi yopo keya kame ku Kana mu Galileya, oko na alula meyu veine. Kuma na kuikala nduna no ku muleneñi mu Kapenauma oyu no kolela mwanae. ⁴⁷Apa nayuba nji Jesu ona keye ku Galileya, kutunda ku Judea, oca kwa Jesu na kuka mulomba nji akeye kuya yoihya mwanae, oyu nohinga kufa. ⁴⁸Henyi Jesu oamba okwae, "Ene apo mona isupo nai noku komokihya, hiwanji kwitana. ⁴⁹Nduna oamba kwae, "Mulena, okeye mwanange pano a ulwa kale nakufa. ⁵⁰Jesu omuambela, "Oce mwanoe muyumi." Oyumulume oitana lii na mwambela Jesu, yopo oca. ⁵¹Yo hicile ngeyo, atanga ae a mumbatawela, naku yaamba nji mwanae a yoya. ⁵²Henyi yopo oaipula nako anatateke kuikala hiwana. Yopo a mualaba, "Hingola muhola ca mutanu na meli o shiki yopo ci muhiya. ⁵³Henyi muhyemi o lemuha nji neli conyiko nako eci Jesu na muambela, "Mwanoe a yoya." Henyi yopoitana oye na anjiyo cae oshe. ⁵⁴Ehi hyonyiko hisupo hya wili ehi na tenda Jesu yo tunda mu Judea kuca mu Galileya.

Chapter 5

¹Mumanyima nei neli kwaikala mukiti no ma Juda, na Jesu yopo kambamena kuca ku Jelusalema. ²Henyi mu Jelusalema pepi na mwelo no mangu mana kuikala kaciya, ako na kehyaniswa Betesda muhishobo no hihebelu, kuma na ka kwata tunjio mutanu. ³Oungi no anu no kukola, ipofu, iyanga, kapa a no kukutela mauulu kapa makaha mana laloko. Kulibelela nji meyu aende. ⁴Kakuli liñeloi lya Mulena kuma nalikeyanga mumanako mamweya kukundunga mumeyu oyu yoshe o hyakelamo wangu olinamana kukundunga neli ayoya kuikola yaye yoshe. ⁵Mulume omweya neli aikalako oyu ona kukola p makumi mahatu na mutanu noilimo nai hatu. ⁶Apa Jesu na mumona yo lalile oko, mumanyima no kuleha nji onekalapo nako omwambelqa, "wafaa kuyoya?" Oyo mweci oalaba, "Mulena, kani kwite oyu no kunyupwela mo mu kaciya apa meyu amana, kukundungiwa apa ni keya mukwange ani pitelela ahya kelamo. ⁸Jesu omu ambela, "Oimane, ohimbe oulili woe oende." ⁹Popo o mulume yopo yoya, yopo himba ulili waye na kuenda. Henyi e lyo liiwa neli lya Sabata. ¹⁰Apo a Majuda aamba kwoyu no yoyihiwa, "Neli lya Sabata koitanihiwa kuhimba oulili woe." ¹¹Oalaba, "Oyu nani yoyihya yonani ambele ohimbe o muhyeme woe na kuenda," ¹²Yopo a mwipula, "Anyi oyu munu nakuambele, ohimbe na kuenda?" ¹³kono, oyu no yoyihiwa hiwanji amulimuka kakuli Jesu neli a kunduluka, kakuli neli kwaikala anu angi omo muhibaka. ¹⁴Mumanyima, Jesu omuwana mu tempele na ku mwambela, "Omone, onayoyo! kona sibi kame, inji ehi no kwipa ko hina tendahala o koe." ¹⁵Oyo mulume yopo ca na kukahimekeca kuma Juda inji neli Jesu yo no muyoyihya. ¹⁶Henyi mulibaka nei inu Majuda atateka ku munyandihya kakuli neli atenda ei inu eli no Sabata. ¹⁷Jesu oa alaba, "Tate asebeza hiwanga pano, name, ngeyo, na sebeza." ¹⁸Mulibaka nei, o mujuda a kengela kumwi paa kakuli hiwanji fela acola Sabata, kono kame ahehyana Mulimunji ihyaye kuku anakela na Mulimu. ¹⁹Jesu oa alaba, "Yahikuma, yahikuma, o mwana hiwanji ehi a twehya kuku tendela ene ei a mona ihwae yotenda, kakuli yoyhe Ihwaye a tendile, na Mwana yonyiko atenda mukutaminena. ²⁰Kakuli Tate a hinga Mwana na ku mumonihya inu yoshe eya tendanga oye, kuma amumonihya inu ikulu kupita ei nji mu komoke. ²¹Wenji Tate omu aingulela aa no kufa na kuapa Moyo, ngeyo na Mwana apa moyo kwo yu ahingile. ²²Kakuli Tate katulile munu, kono onapu katulo coshe ku mwana. ²³Inji munu yoshe akuteke O mwana wenji fela omu a kutekelile mushemi. Oyu kana ku kuteka Mwana kakutekile Mushemi oyu na mutumu. ²⁴Yahikuma, yahikuma, oyu yuba olii lyange na kwitana kwo yu nani tumu akwata moyo waku hapwa kame hiwanji ku atuliwa, kono ana tundu mulifu kuca mukuyoya. ²⁵Yahikuma, yahikuma, namiambela, onako cakeya, mane cina kumu, apa a nokufa akuyuba o lii lya Mwana Mulimu, nao mba liyuba kuma mbayoya. ²⁶Wenji feela o mushemi omo akwatelile moyo o kwae, ona upu na ku Mwana inji a kwate moyo o kwae, ²⁷na Mushemi ona pu Mwana mata noku atula kakuli Mwana Munu. ²⁸Komuna komoka ei, kakuli onako ca keya eco munu yoshe oli muingo kuma aku yuba olii lyaye. ²⁹Na kupanena panji: ao ana kutenda iwa kwingukela kuyoya nao ana kutenda yakwipa kuingu kela katulo. ³⁰Hiwanji ei ni twehya kukutendela. Apa ni yuba, Na atula, na katulo cange ca kuluka kakuli koni tendile Mukuhinga kwange kono kuhinga kwoyu nani tumu. ³¹Inji kuma ni paka oyange, oku paka kwange kenanji kwa hikuma. ³²Kwa hekala omweya oyu pakile yange, na ha limuka nji oupaki a ni pakelile wa hikuma. ³³Muna tumene kwa Joani, kono anapaka yahikuma. ³⁴Kono upaki ni wanine, kautundile ku munu. Naaamba ei inu nji mutwehye kuyoihiwa. ³⁵Joani neli lampi eci naci tumbuka na kwesha, neli mwa hinga naku wapela muliseli lyae pa nako cinyonyo. ³⁶Kono upaki ni kwite ukulu kupita wa Joani, kakuli o misebezi ananipu Tate nji ni ci mane, o misebezi nitendile, ca paka ome nji Tate ona ni tumu. ³⁷Tate oyu nani tumu onani pakele oye yoñene. Hiwanji mwa yuba lii lyae kapa kumona himo hyae. ³⁸Ka mu kwite olizwi lyae lina hiyala o kwenu, kakuli ka lumelile koyo ana tumu. ³⁹Mwafaafa mumañolo mwanahana nji monyiko mwa kuwana o moyo no kuhapwa, ao mañolo onyiko apakile o yange. ⁴⁰Kame komuhingile kukeya okwange inji muwane moyo ⁴¹Kani wanine kulumbiwa kwaanu. ⁴²Kono na limuka nji ka mukwite lilato lya Mulimu okwenu. ⁴³Ina kukeya mulicina lya Tate, kono hiwanji mwani amuhela. Inji mukwae akeye mulicina lyae, kuma mu muamuhela. ⁴⁴Ngepi yo mutwehya kwitana onwi mufaille kulumbiwa kutunda kuanu kono kamufaille kulumbiwa ku paine kwa Mulimu cambu. ⁴⁵Kono muna nahana nji ome kuma nimipa mulandu posho ca Tate. Oyu nomipa mulandu neli Mushe na musepa. ⁴⁶Inji neli mwa hetana Mushe, kuma munitana, kakuli ona kuñola yange. ⁴⁷Inji ko mwitanine mañolo aye kuma mwitana ngepi o mai ange?"

Chapter 6

¹Mumanyima nei inu, Jesu oca muhyambwaliya no liwate lya Galilea, eli kame lihyaniwa liwate lya Tiberiya.

²Anu angi neli a mukofa kakuli neli amona isupo na tenda no kukola. ³Jesu opo akambama kulilundu na kuka tongomana na alutiwa ae. ⁴(Henyi Paseka, o mukiti wa majuda, neli wa hyenyenena.) ⁵Apa Jesu nataneka omona anu angi a keile o kwae, opo oamba kwa Filipi, "kuma tu ula kupi ihima inji aanu alye?" ⁶(Kono Jesu kuma naamba kulika Filipi, kakuli oye hinda nolimuka ehi a kutenda.) ⁷Filipi omulaba, "mianda ciili no denari kuciula ihima kaci kwanine hiwanga kanyonyo." ⁸Omweya kuapositola, Andresi mina Simoni Pitolosi oamba kwa Jesu.

⁹Kuno kwaikala mwanukana wa mulume oyu kwite imingwa mutanu no inkwa na shi ciili, henyi ei ike kwanu akumine apa?" ¹⁰Jesu oamba, "mutende anu a tongomane pashi." ¹¹Neli kwaikala muhonyi ungi omo muhibaka. Ao anu opo a tongomana pashi, neli mutanu no lule no anu. ¹²Jesu ohimba oi nkwa mumanyima no kukutumela, opa ao na tongomana. Otendala mo na shi, kuca omu na faela. ¹³Apa anu naikuta, opo oamba ku alutiwa ae, "Muwaneke uungululwa una hiyala, nji kuulwe ehi hisinyeha." ¹⁴Henyi yopo a waneka uungulula na kuumba mayongo likumi na meli no imingwa mutanu no ingwa una hiwa kwa na lya. ¹⁵Henyi, anu apa namona ehi hisupo ehi natenda, oamba, "oyu yahikuma mupolofita oyu wakukeya mu lifasi." ¹⁶Apa Jesu na lemuha nji atamba kukeya na kuya mukwa na kumuhapeleza nji amutende mulena, oshuluka kame palwae kutunda pa lilundu. ¹⁷Apa uhiku ukuma, alutiwa ae opo a hyetumukela ku liwate. ¹⁸Opo aingena mu hisepe, a hupuka kuca ku kapenauma. Mweco nako neli kwa helaula, Jesu neli hiwanji kale akeya okwoo. ¹⁹Neli kwa fuka moya ukulu, na liwate neli lya tateka kwipa. ²⁰Anamana kubua makumi meli na mutanu kapa makumi no ma mita, amona Jesu yo endile pa liwate kukeya kunyonga no hisepe, opo aiyapa. ²¹Kono oambela, "yome ! komu neyepa." ²²Opo henyi akutakaleza kumuamuhela muhisepe, popo hisepe hopo hika kuma ku likamba oko naa ca. ²³Oliwa na litatama, hicaba no himana pahambwaliya no liwate mana himona nji hiwanjiko hisepe hikwahyo ene hyo, kame Jesu hiwanji a hingena na lutiwa ae kono alutiwa ae neli a funduka ohoci. ²⁴Kono, neli kwaikala isepe ikwayo naipana ku Tiberiya pepi na hibaka na lyela imingwa no inkwa mumanyima a mulena kupa tumbo. ²⁵Apa hicaba no hilimuka nji na Jesu na alutiwa ae hiwanji yu ikile, ao ofene aingena muhisepe na kuca ku kapenauma afaile Jesu. ²⁶Apa na muwana muhambwaliya no liwate, aamba kwae, "Rabbi, kamwaka yona keye kuno?" ²⁷Jesu oalaba kuamba, "muniti, niti, mwani faa, kanji neeli pakumona isupo, kono kakuli kuma na muli ingwa na kuikuta. ²⁸Kenanji kubelekela ilya ei ipwile, kono mubelekele oilya ei imitwala kumoyo no kuhapwa ou a kumipa mwana munu, kakuli mulimu Tate ona tulu oliswayo lyae opae." ²⁹Opo oamba, okwae, "Ike ei tu swaena kutenda, nji tutenda misebezi ca mulimu?" ³⁰Jesu oalaba na kuamba okoo, "ou wonyioko musebezi wa mulimu: Onwi mulumele kuyo na na tuma." ³¹Opo oamba okwae, "Hisupo mbike ehi waku tenda, inji tumone naku lumela? Ike ei waku tenda?" ³²Aka ihwetu nalya mana mu lihalaupa, wenji omu ku ñoleliwa, Neli apa hingwa no kutunda kuwilu nji alye. ³³Henyi Jesu oa alaba, "kaniti, niti, kenanji Mushe oyu no mipa hingwa kutunda kuwilu, kono Tate oyu mipile ohingwa no niti kutunda kuwilu. ³⁴Kakuli ohingwa hya mulimu nga hiya hikeile ku tunda kuwilu na kupa lifasi o upilo." ³⁵Henyi opo oamba okwae, "mulena, oyupe ehi hingwa nako cohye." ³⁶Jesu opo amba okwae, "yome hingwa no upilo; oyu keya kwange hiwanji kufa njala, naye itana okwange ka kufa linyotwa. ³⁷Kono neli na miambela nji kaniti munani mono, kono hiwanji kuitana. ³⁸Yohye oyu anamipu Tate kuma a keya kwange, naye okeya kwange kana kumuyumbela panji. ³⁹Kakuli hina keye pashi kutunda kuwilu, kenanji kuya tenda kuhinga kwange, kono kuhinga kwoyo noni tumu. ⁴⁰Oku kuhinga kwoyo noni tumu, nji kohina yawa hiwanga omweya kwao ananipu, kono nji nia ingule muliwa no mamano. ⁴¹Kakuli oku kuhinga kwa Tate, nji yohye oyu mona mwana na kuitana okwae awane upilo nokuhapiwa kame kuma na kumuingula muliwa muliwa no mamano. ⁴²Opo majuda amuhonona kakuli noa ambela, "yome no hingwa hina keye pashi kutunda kuwilu." ⁴³Aamba, "kenanji yonyiko Jesu mwana Josefa, oyu ihwae na inawae tulimukile? kwakeya ngepi nji pano oamba nji, Hina keye pashi kutunda kuwilu?" ⁴⁴Jesu olaba na kuamba koo, "mulehye kuhonona mukaci kenu. ⁴⁵Hiwanji oyu twehya kukeya kwange ene kwa Tate oyu nani tumu yo muleta, kame kuma na kumwingula muliwa no mamano. ⁴⁶Kuna ñoliwa kwa apolofita, "yohye munu kamamba lutiwa na Mulimu. 'Yohye oyu nayuba nakukututa kwa Tate kuma akeya kwange. ⁴⁷Mu limuke nji oyu mona Tate, ene oyu tundile kwa Mulimu- ona mono Tate. ⁴⁸Yahikuma, yahikuma, oyu oitana akwata moyo no kuhapwa. ⁴⁹Yome hingwa no upilo. ⁵⁰Aka ihwenu neli alye mana mu lihalaupa, ana kufa. ⁵¹Ehi hyonyiko hingwa hina keye pashi kutunda kuwilu, nji munu a lyeko hiemba nji kuanafa. ⁵²Yome no hingwa hiyumi na hikeya pashi kutunda ku wilu. Inji munu alye kwehi hingwa, kuma mba, ayoyelela. Ehingwa ni muipa co nyama cange pa moya no litunga. ⁵³O majuda anyongonya mukaci koo na kutateka kuku kunanihya mukaci koo, oambile, "oyu munu kuma akutapa ngepi nyama cae nji olye?" ⁵⁴Henyi Jesu oamba okoo, "yahikuma, ene mulya kunyama ca mwana munu na kunwa unyinga wae, ka mwakukwata moyo mukaci kenu. ⁵⁵Yohye oyu lya nyame cange na kunwa ucinga wange okwata upilo wakupwa, kame kuma ni

muungula pa liwa no mamano. ⁵⁵Kakuli nyama cange ilya ya hikuma, na unyinga wange hino hya hikuma. ⁵⁶Oyu lya nyama cange na kunwa unyinga wange ahiyala kwange, name okwae. ⁵⁷Omo Tate no kuyoyo anani tumene, apa name ni yoya mulibaka lya Tate, kona kuli oyu lyome, kama a yoya mulibaka lyange. ⁵⁸Ehi hyonyiko hingwa nahikeya pashi kuyunda kuwilu, kanji ana kulyela aka ihwetu na kufa. Oyu lya ehi hingwa kuma a yoyelela." ⁵⁹Kono Jesu no amba ei inu mu sinangonge yolutile mu Kapernauma. ⁶⁰Henyi oungi na alutiwa ae apa na yuba ei aamba,"ou muambelo ukalu kuamba;anyi oyu twehya kuuyuba?" ⁶¹Jesu, kakuli kuma na limuka yohinda nji alutiwa ae neli anunganunga ei na amba, Oambela, "Ei inu yaku foseza?" ⁶²Henyi kuma kwikala ngepi nji mwana munu yo ca oku napana? ⁶³Moya wonyiko uletile kuyoya; onyama hiwanji ei ciletile. Omai ina amba kwenu a moya, na upilo. ⁶⁴Kono okwenu kwaikala a kanine kuitana."Kakuli Jesu neli alimuka kuma tatekelo ao okukuma kuitana naye wa kumubeteka. ⁶⁵Opo oamba koo, Lyonyiko libaka nani miambela nji hiwanji ko oyu keya kwange ene oyo itanihiwa na Tate." ⁶⁶Mu libaka nei, oungi no alutiwa ae aca kumihya hiwanji kame aenda nae. ⁶⁷Henyi Jesu oamba kua likumi na ili,"onwi kamwa kuca nanwi, inji kuma muca?" ⁶⁸Simoni Pitulosi omualaba,"mulena, kwanyi nga okutuca" yowe okwite mai no moyo no kuhapwa, ⁶⁹Tuna itana na kulimuka nji yowe no kukena wa mulimu," ⁷⁰Jesu opo amba okoo, "Hiwanji na miketa, mua likumi naili, omweya okwenu?" ⁷¹Henyi mana amba ya Judasi Isikariota, kakuli neli oye, omweya kwa likumi naili, oyu wa kusheleka Jesu.

Chapter 7

¹Mumanyima nei inu Jesu oenda enda mu Galilea, kakuli hiwanji a faa kuca ku Judea kakuli majuda mwana faa kumwipaa. ²Henyi mukiti no majuda kakuli wa minganda mono uikala pepi. ³Omizwale cae opo bene amuambela, "otunde muno muhibaka oce ku Judea, inji alutiwa oe nao a mone musebezi oe otendanga. ⁴Hiwanji oyu tenda hinu ku mukunda nji oye afaa kulimukiwa pa patalaza. Inji watenda oinu, Okumonahaze ku lifasi." ⁵Kakuli hiwanga apae hiwanji ai tana kwae. ⁶Jesu opoamba, "onako cange hiwanji kale cakuma, kono onwi nako kocili nako cohye. ⁷Lifasi kalitwehye kunicimba, kono lya cimba ome kakuli hina amba yelya nji o misebezi calyo cinyangunu. ⁸Mwaca ku mukiti; kani cile kou mukiti kakuli nako cange hiwanji ca teleziwa." ⁹Mumayima no kuamba ei inu okwo, oikala mu Galilea. ¹⁰Kono apaye anaci ku mukiti, Henyi opo oca ko, kanji anu a mumonine kono ku mukunda. ¹¹O majuda neli a mufaaku mukiti wo unapu, na kuamba, "kupi kwali" ¹²Neli kwaikala kuyungana yae mukaci ko hicaba. Amweya opo oamba, "munu muwawa." A mweya amba, "Hiwanji alyanganihya o hicaba." ¹³Kono hiwanji oyu no amba yae pa patalaza kakuli neli aiyapa majuda. ¹⁴Apa mukiti nauya henyena kupwa, Jesu oca mu tempele na kukatateka kuluta. ¹⁵Henyi majuda a komoka, na kuamba, "Ngepi oyu munu apa akwatile ngeya zibo? Hiwanji a kututa." ¹⁶Jesu oa alaba na kuamba, "O matuto ni lutile kenanji ange, kono ae oyu nani tumu. ¹⁷Munu yohye a faile kutenda tato cae, kuma alimuka ei no matuto ae, inji atunda kwa mulimu kapa naamba kutundelela kwange. ¹⁸Oyu oku ambelile kuma faa kanya cae, kono oyu faa kanya cae oyu na mutumu, oyo munu wa niti, kakwile kuhakena o kwae. ¹⁹Hiwanji Mushe a mipa muao? Hiwanji openu oyu o bulukile mulao. Ike ei mufaelile kunipa paa? ²⁰O hicaba opo hialaba, "Wakwata hidimona. Anyi oyu faile ku kuipaa?" ²¹Jesu oalaba na kuamba okoo, "Hina tende musebezi umweya, mohye mwau komoka. ²²Mushe no mipa mupato (Hiwanji nji neli wa pana kwa Mushe, kono neli kutundela kwa ka nyakulyetu), na lya Sabata mwa twala munu ku mupato. ²³Inji munu a amuhela mupato lya Sabata inji mulao wa MUshe kouna coliswa, ike ei muni nyongonyine apa ni yoihya munu lya Sabata? ²⁴Komuna atula kuca omu kumonahalile, kono muatule kuca mukukena. ²⁵A mweya napana ku Jelusalema oamba, "kenanji yoye oyu a faile kuipaa? ²⁶Mumone, oamba pa patalaza, hiwanji ei oambile kwae. Kakutwehye kutendahala nji a busi a limuka nji oyu yo kelesite, kwatehya? ²⁷Kono twa limukabokwa paine oyu. Kono Jesu apa akeya, hiwanji oyu limuka okwa panine." ²⁸Henyi Jesu opo kuwa mu tempele, kuluta na kuamba, "mohye mwa ni limuka na kulimuka okwa paine. Hiwanji na kukeyela, kono oyu nani tumu wa niti, ²⁹Na limuka kakuli na tundeela kwae kame onani tumu." ³⁰Neli aekeca ku ku mumanga, kono hiwanji oyu no tula likaha apaekakuli nako cae hiwanji ca kuma. ³¹Kono angi muhicaba na naitana okwae, opo oamba, Apa Jesu a keya, kuma akutenda isupo ingi kupita ei ana tende oyu? ³²O mafalisi opo a yuba anu angi a yaile ei inu ya Jesu, muprisita mukulu na mafalisi mwana tuma mapolisa kuka mumanga. ³³Henyi Jesu oamba, "Nihikile nenu pa kanako ana, kame henyi kuma nica koyu onani tumu. ³⁴Kuma mwa kuni faa kono kamwa kuni wana, O Kuna kuca, ka mwa kutwehya kukeya." ³⁵O Majuda henyi oamba mukaci koo, "kupi okuakuca oyu mulume oku twa kukana ku muwana? Kuamba nji kuma akuca kua no kuhaikala pa mweya ku Magerike nza kuka luta Magerike? ³⁶Lii mbike elii anamba, kuma mwa kuni faa kono ka mwa kuniwana, oku nakuca, kama kutehya kukeya?" ³⁷Henyi pa mamaneno, oliwa likulu lyo mukiti, Jesu oimana naku kuwa, kuamba, "inji omweya afa linyotwa, akeye kwange naku ya nwa. ³⁸Yohye oyu itana kwange, wenji omu ambelile mañolo, manuka na meyu mayumi kuma ahika mulibumo lya." ³⁹Kono ehi hyana amba ku moya, okoo ao a itana o kwae kuma amuhela, o moya hiwanji kale wa piwa kakuli Jesu nakena akenihiwa kale. ⁴⁰Amweya muhicaba, opo ayuba ao mai, "Oyu hemwa mupolofita. ⁴¹Amweya aamba, "Oyu kereste." Kono amweya amba, "kuli kelesite atwehya kutunda ku Galilea? ⁴²O mañolo hiwanji aamba kelesite kuma tunda ku lusika lwa Davida na ku Betelehema, o munji naikala Davida? ⁴³Henyi opo kuinguka fapahano muhicaba libaka lyae. ⁴⁴Amweya kuma na swaena kumumanga, kono hiwanji oyu no tula makaha apae. ⁴⁵Henyi mapokola akeya ku mukulu no muprisita na mafalisi, ao na amba, "ike ei mukana ku muleta? ⁴⁶O mapokola aalaba, "Hiwanji munu aambela mo ngeya?" ⁴⁷Henyi mafalisi aalaba, Hiwanga nanwi muna hongwiwa?" ⁴⁸Ku manduna na mafalisi, kwaikala oyu na itana okwae?" ⁴⁹Kono ehi hicaba no kuhalimuka mulao, hina kutiwa. ⁵⁰Nekudema (o mwa ku mafalisi, oyu no tanga kukeya) oamba okoo, ⁵¹"Kona kuli mulao wetu watyeha kutula munu youlwa na kukukalabela kapa kulimuka ei atendile?" ⁵²Opo alaba na kuamba o kwae, "Nawe watunda ku Galilea? Mufae na kumona nji hiwanji mupolofita o tundile ku Galileya?" ⁵³Munuyoshe yopoca ku njiyo cae

Chapter 8

¹Jesu mana ca ku lilundu lya olive. ²Akena mahiku opo okeya kame ku tempele; otongomana pashi nakuluta. ³Oa ñoli na Mafalisi aleta mukaci na kwatiwa yo tendile uhule. Aya mupaka mukaci. ⁴Henyi opo oamba o kwae, "muluti, oyu mukaci ona kwatiwa yo tendile uhule. ⁵Henyi mumulao wa mushe ona kutulaelela ku pwacaula anu no ngeyyo, waamba ike oyae? ⁶Mana aamba inji amu wanenepo inji a wane ehino kumu manglelela, kono, Jesu okotama na kuñola pashi na munwe wae. ⁷Apa naeza kumu ipula mapuzo, oimana na kuamba okoo, "openu omweya oyu kanine kukwata sibi, atangele kumu pwacula oyu mukaci" ⁸Opo olehya, na kuñola pashi na munwe wae. ⁹Apa naiyuba, a tundapo omweya omweya, kutatekela ku mukulu yonene. Kumafelelezo Jesu mana hiyala yohoci, na mukaci oyu noikala mukaci. ¹⁰Jesu oimana na kuamba kwae, mukaci, kupi kwali ana ku hyangece? hiwanji oyubona kupu mulandu? ¹¹Mukaci olaba, Akwi hyako, mulena, " Jesu oamba, "namae kanukupakile mulandu. Oce konaka tenda sibi kame" ¹²Kame Jesu no amba okoo, kuamba, "yome liseli lya lifasi; oyu oni koñeca ka kuenda mu lififi kono kuma awana o liseli no upilo" ¹³Omafalisi aamba kwe, wa kupakela ohoci, inji oupaki oe kenanji wa niti. ¹⁴Jesu olaba na kuamba okoo, "hiwanji nji ni pake oyange, ou paki wange wa niti. Na limuka oku nipanine naku ni cile. ¹⁵Mwa atula okuca munyama; ome kani atulile munu. ¹⁶Kono nji ni atule, omakatulo ange a hikuma kakuli kenanji no hoci, kono naikala na tate oyu nani tumu. ¹⁷Ee, kame mu mulao wenu kuna ñoliwa nji oupali no anu aili wahikuma. ¹⁸Yome ni pakile yange. Yome ni pakile yange, na tate oyu nani tumu apaka yange. ¹⁹Aamba okwae, "kupi kwaikile ihoe?" Jesu oalaba, "kamulimukile hiwanga ome kapa tate; nga mwani limuka, nga muna limuka na tate". ²⁰Kuma na amba amai yoikile muhibaka no pulukelo yo lutile anu mutempel, hiwanji oyu no mumanga kakuli nako cae na cikena ca kuma. ²¹Henyi opo amba koo kame. "namihya, kuma muni faa kufela muibi yenu. Oku nicile, komutwehye kukeya ko." ²²Omajuda aamba, "kuma akuipaa? Ngapa ambelile nji, okunicile komutwehye kukeya ko?" ²³Jesu oamba okoo, "mwa pana pashi; ome na pana kuwilo. Mwa hyemwa lino lifasi; kenanji no mukwa lino lifasi. ²⁴Ngapa, hina miambelenji kuma mufela ibi yenu" ²⁵Henyi opo aamba akwae, "yowe anyi?" Jesu aamba okoo, Ihi ina miambebe kutunda ku matatekelo. ²⁶Nakwata inu ingi no kuambana kuatula oyenu. Kono oyu nanituma wa niti; nainu ei ina yubu okwae, eyo inu ni ambelile lifasi." ²⁷Hiwanji autwisisa nji neli aambela ya tate. ²⁸Jesu oamba, Inji muna nonene mwana munu muwilo, henyi kuma mu mulimuka nji, YOME, kame nji hiwanji ei ni kutendelile. Na amba oinu, kuca omu anani lutele Tate. ²⁹Oyu onani tuma aikala nange, hiwanji ani hiya no hoci, kakuli na tenda inu imutabihice nako cohye." ³⁰Apa Jesu na amba ei inu, angi a lumela o kwae. ³¹Jesu omba kwao Majuda na lumela okwae, Inji muikalile mu lii lyange, ya hikuma mualutiwa ange; ³²kuma mulimuka niti, na niti kuma cimi lukulula. " ³³Opo amulaba, "Twa lusika lwa Abrahama kame hiwanji twaikala po apika amunu, waamba ngepi nji, kuma mulukuliwa?" ³⁴Jesu oa alaba, "yahikuma yahikuma. Na amba okwenu, yohue ou tenda sibi mupika wa sibi. ³⁵O mupika kaikalele mujiyo kuya kuile, o mwana ai kala kuyakuile. ³⁶Konakuli, inji o mwana akukula, kuma olukuluha ya hikuma. ³⁷Nalimuka nji mwa lusika lwa Abrahama, mwa faa kuni paa kakuli amai ange kakwite hibaka o kwenu. ³⁸Naamba ei ina mono na Tate, nanwi mwatenda ei muna yubu kwa ka ihwenu. ³⁹Alaba na kuamba okwae, "Ihwetu Abraham. Jesu oamba koo, Nga mwana Abrahama, nga mwatenda misebezi ca Abrahama. ⁴⁰Kono, pano mwa faa kuni paa, ome ina miambebe niti eci ina yubu kwa mulimu. Abrahama hiwanji atenda ei. ⁴¹Mwatenda omisebezi caka ihwenu, "Opo aamba okwae, hiwanji twa hyema muhule; twa kwata ihwetu omweya: Mulimu." ⁴²Jesu oamba okoo, "Nga mulimu neli yo Ihwenu, nga mwa ni hinga, kakuli ome na tunda kwa mulimu kame yome ono, kakuli hiwanji na kukeya, kono yoye onani tumu. ⁴³Ike apa mukana ku utwisisa mai ange? mulibaka lyo kuhaa yuba. ⁴⁴Onwi mwaa ihwenu, satani, kame mwa hinga kutenda o tato ca ihwenu. Neli muipai kutundela kumatatekelo kame kaimamanine muniti kakuli okwae kakwikile niti. Apo aamba ouhata, aomba omu aikalehile kakuli lihata kame ihwa mahata. ⁴⁵Henyi, kakuli naamba oniti, kamuni itanine. ⁴⁶Anyi okwenu oyu ni mangelile sibi? inji na amba niti, ike apa mukanine kuni tana? ⁴⁷Oya oikile wa mulimu ayuba o mai a mulimu, ka mua yubile kakuli kenanji mwa Mulimu." ⁴⁸O majuda alaba nakuamba okwae, "yahikuma ka twakuamba nji o musamaria kame wa kwata dimona. ⁴⁹Jesu olaba, 'kani kwite dimona, kono naha kuteka Tate, onwi kamunikutekile. ⁵⁰Kani kufaelile okapupo, kwaikile oyu kafaile na kuyula. ⁵¹Yahikuma, ya hikuma, na miambela, inji munu a mamela lii lyange, ka akumona lifu." ⁵²O majuda aamba akwae, "Henyi tuna limuka nji wakwata dimona. Abrahama na apolofita ana kufa, kono wa amba, inji munu amamela lii lyange, kakufa. ⁵³Kenanji omukulu kupita ihwetu Abrahama oyu ona kufa, nji o mukulu? Apolofita nao ana kufa. Owe henyi wakupimba nji yowe anyi?" ⁵⁴Jesu olaba, "Inji na kutumba, otumbo cange kenanji hinu, Tate, yoni lumbile oyu mu tweile nji ihwenu. ⁵⁵Hiwanji mwa mulimuka, kono ome na mulimuka. Inji ni ambe nji, kani mulimukile, kuma nifeka onwi, mahata. Kono, na mulimuka na ku mamela olii lyae. ⁵⁶Ihwetu Abrahama mana tabela kumona oliwa lyange; neli alimona na kutabela." ⁵⁷Omujiuda oamba okwae, "ko kwite kale mutanu wa makumi na

ilimo, kono ona kumona Abrahama?. ⁵⁸Jesu oamba okoo," yahikuma, yahikuma, na amba okwenu, mana ikala, Abrahama yo ulwile. ⁵⁹Henyi opo a himba nji aa mañete , kono Jesu okuholama na kucela kutunda mu tempele.

Chapter 9

¹Henyi Jesu yo kupitelile, o mona mulume no hibofu kunda kukuhyema kwae. ²Alutiwa ae amuipula," Rabbi, anyi ona kutenda sibi oyu mulume kapa a hyemi ae, inji a hyemwe na kufa?"³Jesu olaba, Hiwanji oyu mulume kapa ahyemi ae hiwanji atenda sibi, kono inji misebezi ca mulimu ci monahaziwe opae. ⁴Twa swana kupanihya o musebezi cae oyu nani tumu hiwa lyoli hikile. Uhiku wakeya apa kwa kutendahala nji hiwanji oyu no kutwehya ku sebeza. ⁵Yonikile mulifasi, yome liseli lya lifasi."⁶Mumanyima a Jesu kuamba ei inu, o hipwela mate pashi, owaneka hileze na mate, na kuwehya o hileze pa meño ae. ⁷Oamba okwae,"Oce, okakuhupe mu kaciya ka siloeci(eci citolokiwanji"yalumilwe). Henyi o mulume opo ca, oka kuhupa, nakukauka yo monine.⁸Henyi ana tunga pepi noyu mulume na a na mumona nga yo lombile mana amba nji," Oyu kenanji yoye no tongomonanga na kulomba?"⁹ A mweya opo aamba," yoye". A mweya opo amba,"Hiwanji, kono afeka wenji oye, "kono opo aamba,Yome."¹⁰Opo aomba okwae, "Henyi, ngepi meño oe ana kwaululaha? ¹¹Olaba,"mulume oihyaniwa Jesu mana tenda ihileze nakuni wehya pa meño ange na kuamba okwange, Oce ku Salome na kukakuhupa. Henyi opo nica na kukakuhupa opo ni amuhela pono cange," ¹²Aamba, "kupi kwaikile ? Oalaba,"kani limukile."¹³Opo aleta mulume no kufa meño ku mafalisi. ¹⁴Henyi neli lya sabata apa Jesu natenda lilowa na kukwaulula meño ae nji amone. ¹⁵Henyi kame Mafalisi amwipula omu kuna keyele nji amuhele pono cae. O amba okoo, "kuma anatulu lilowa pa meño ange, opo ni kuhupa, henyi pano na mona."¹⁶Mafalisi amweya aamba, Oyu mulume katundile kwa mulimu kakuli ka bulukile Sabata, " A mweya aamba, "kwa konahala ngepi nji mulume no mwezalibi nji a tende ei isupo?" Neli kwaikala kukuta_tapa mukaci koo. Opo aipula mulume no hibofu kame,"kumona nji ona kumoniha?"¹⁷ O hibofu oamba,"oyu mumu mupolofita." ¹⁸O majuda hiwanga ngeyo hiwanji a lumela nji neli hibofu henji ana amuhele pono cae ene apa na ihyana a hyemi noyo no amuhela pono.¹⁹Opo aipula a hyemi, " oyu mwanenu oyu mutweile nji neli a hyemwa na ubofu? Ngepi henyi yo monine pano?"²⁰Henyi a hyemi ae a alaba, "Twalimuka nji oyu mwanetu kame kumana hyemwa na ubofu. ²¹Omu kuma keyele inji pano a mone, katulimukile, nayu nalete nji a mone, katulimukile. Mu mwipule mukulu. Atwehya kuku ambela."²²A hyemi ae neli amba einu, kakuli neli aiyapa majuda. kakuli majuda neli akuyuba kale nji oyu waku mupaka inji kelesite, kuma a ku yumbelisa panji ca sinagoge. ²³Mulibaka nei, a hyemi ae aamba," mukulu mumuipule"²⁴Henyi aka no wili aihyana mulume ayo noikala naubofu na kumu ambela, ape tumbo kwa Mulimu. twalimuka nji oyu mulume mwezalibi." ²⁵Henyi oyo mulume oalaba,"kalimukile nji muezalibi. Ohinu nilimukile: Neli no hibofu, kono pano na mona."²⁶Henyi opo aamba okwae, "Ike ei anatende okoe?Ngepi yona kwalula meño oe?"²⁷ Opo oalaba,"Hina miambele kale, kono kamuhingile kuyuba! Ike ei mufaelile kuiyuba kame? kamuhingile kuikala alutiwa ae, inji mwa faa?"²⁸Opo amu nyefula na kuamba," Owe o mulatiwa wae, kono otwi twa lutiwa a Mushe. ²⁹Twalimuka nji mulimu ona kuamba kwa Mushe, kono katulimukile oyu o kwa panine.?"³⁰Mulume opo alaba na kuamba okoo, Ei inu ya komokihya, nji kamulimukile oku a panine, kono ona kwauluha meño ange. ³¹Twalimuka nji mulimu katetecange aeza libi, kono nji munu akukobeza na kutenda tato cae, amu teteca. ³²Kutundelela ku matatekelo a lifasi hiwanji kwa yubahala nji munu ona kwalula meño a munu no hyemwa na ubofu. ³³Nga oyu munu ka panine kwa mulimu, nga hiwanji ei atendile. ³⁴Alaba na kuamba okwae,"kuma na muhyemwa mu hibi hyoñene, kono mwa tuluta? Henyi opo a mucicela panji. ³⁵Jesu ayuba nji ona muyumbele panji ca sinagogue. Omuwana nakuamba,"wahalumela kwa mwana munu?"³⁶Oalaba na kuamba, "Anyi, mulena , inji ni lumele o kwae?"³⁷Jesu oamba kwae," ona mumono, yoye oyu oambile koe." ³⁸Mulume oamba, na lumela,"na kumulumbeka. ³⁹Jesu oamba, "mu katulo ina kukeya mu lino litunga inji ao no kuha mona a mone kame nji a no kumona aikale ibofu." ⁴⁰O mafalisi a mweya aa naikala noe apo ayuba ei inu na kumwipula , Natwi twa ibofu?"⁴¹Jesu oamba okoo, Nga neeli mwa ibofu, nga ka mukwite sibi, kono pano mwa amba, Twa mona, henyi eibi yenu yani hiyalela."

Chapter 10

¹Yahikuma, hyemwa, na miambela, oyu kana kuingena mu mwelo no lingu, kono a cinena kwako, ayo munu mbui kame sisinyi. ²Oyu aingena ky mwelo yo mulihyani no lingu. ³Malonda amuyanjululela. Olingu lyaha yuba o lii lyae, a hehyana o lingulyae pa macina na ku li twala muliyungu. ⁴Yona panihyece lyae lyohye panji, akutangece posho, na lingu lya mukofa, kakuli lya hamulimuka o lii lyae. ⁵Kalya kuñofa a ngenda kono kuma limu ongolaka, kakuli hiwanji ku limuka olii lyae." ⁶Jesu mana amba eci nguli okoo, kono hiwanji a utwisisa einu na amba o koo. ⁷Henyi Jesu opo oamba okoo, "yahikuma, hemwa, na miambela, yome mwelo no lingu. ⁸Ohye ana kutangece kwange a mbui kame isinyi, kono o lingu hiwanji lya teteca. ⁹Yome mwelo. Inji munu a hangena kukutisisa ome, kuma a pulusiwa; kuma aina na kupana na kuwana matafunena. ¹⁰O mbui hiwanji ei akeyelanga ene kuica na kuipaa na kusinya. Hinekeye inji aya wana upilo na kuwana mungi. ¹¹No mulihyani muwawa. O mulihyani muwawa. O mulihyani muwawaatombolela omangu. ¹²Oyo oikile mubeleki kenanji mulihyani kame ka ketile o mangu. Apa amona o hiwi yo keile a hiya o mangu na kuituka, na hiwi hya kwta mangu na kua hyandaula. ¹³A hetuka ngeya kakuli mubeleki kame kakwite taba na mangu. ¹⁴No mulihyani muwawa, kame nalimuka ange, na ange ani limuka. ¹⁵Tate anilimuka, name nalimuka Tate, na kutombolela upilo wange pa mangu. ¹⁶Nakwata o mangu makwao oa no kwako. Noa leta nao, kuma ayuba o lii lyange inji aikale o mutapi umweya na mulihyani omweya. ¹⁷Ei yonyiko ani hingelile Tate: Na kutombola upilo wange inji ni wane kame. ¹⁸Hiwanjiko oyu ouni yangela, kono naupa no hinda. Na kwata mata no kuupa, kame nakwata mata no ku himba kame. Co taelo ina piwa kutunda kwa Tate." Opo kuikala kukufahana mukaci no majuda mulibaka noa mai. ¹⁹Opo kuikala kukufahana mukaci no majuda mulibaka noa mai. ²⁰Oungi wo aamba, "A kwata hidimona ka kenanji wa kukonda. Ike ei mu mutetecelile?" ²¹A kwo apo aamba, "Aa kenanji mai a munu no kukwata madimona. O munu na madimona a twehya ku kwaulula meño no hibofu?" ²²Henyi neli nako ca mukiti wa kutaleka keleke mu Jerusalema. Neli mupepo, ²³Jesu mana enda enda mu tempele mu malibela no mwelo wa Solomoni. ²⁴Henyi Majuda a mutula mukaci na kuamba o kwae, kuhimba nako ca kukuma kupi tu hikakanyine? nji yowe kelesite, o tuambeke patalaza. ²⁵Jesu opo oa alaba, Neli na miambela, kono hiwanji mwaitana. O misebezi ni tendile mulicina lya Tate, conyiko cini pakile. ²⁶Kono ka muitanine kakuli kenanji mwa mangu ange. ²⁷Mangu ange ayuba lii lyange; Na alimuka, nao ani kofa. ²⁸Na apa upile no kuhapiwa; ka akufa, hiwanji ko oyu wa kutundihya mulikaha lyange. ²⁹Tate, oyu ona anipu, mukulu kupita ohye, hiwanji oyu twehya kuatundihya mulikaha lya Tate. ³⁰Ome na Tate twa mweya. ³¹Henyi Majuda a himba macwe kame inji amu pwacaule. ³²Jesu oa alaba, "Ina mimonihya misebezi cingi ciwawa citundile kwa Tate. upi kueci misebezi ciwana ou muni pwacaulelile?" ³³O Majuda amulaba, "kutaku pwacaulelile musebezi uwawa, kono kunyefula, kakuli owe, munu, wa kutenda mulimu. ³⁴Jesu oa alaba, "ka kwahinoliwa mu mulao wenu, Hina amba, mwa milimu?" ³⁵Inji ona aihyana milimu, kwaanyi kono likeya lii lya mulimu (na mañolo katwehye ku maniwa) ³⁶Wamba kwae oyu na ketiwa kwa mulimu na kutumiwa mu lifasi, Inji wa nyefula, kakuli hina amba, No mwana Mulimu?" ³⁷Inji kani tendile misebezi ca Tate, ko munani tana. ³⁸Kona nji na citende, hiwanji nji kamunani tanine, mulumele mu misebezi inji mulimuke na kuutwisisa nji Tate aikala kwange name naikala kwa Tate. " ³⁹Opo a ekeca nji a mukwatekame, kono opo opanduka kutunda mumakaha eo. ⁴⁰Opo oca kwako muhambwaliya ca Jodani mu hibaka na tatekela Joani kukolobeza, na kukekala mo. ⁴¹Anu angi akeya kwaena kuya amba, "Joani hiwanji atenda oisupo, kono oinu yohye na amba Joani yoyu munu ya hikuma." ⁴²Anu angi aitana o kwae oko.

Chapter 11

¹Henyi mulume omweya oihyaniwa Lazaro neli a kola. Neli wamu Betania, munji wa Maria na minae Mareta. ²Neli Maria oyu no wehya Mulena na ku peula makondo ae na huki, oyo Lazaro no kola neli manjae.³A manjae atuma munu kwa kwa Jesu, kuamba, "mulena, omane, oyu hingile akola." ⁴Apa Jesu na yuba ei, Oamba, "ou utuku kancile ku lifu, kono henyi waletanji mulimu a lumbiwe inji mwana munu a lumbekiwe kweyo."⁵Henyi Jesu mana hinga Mareta na minae na Lazaro. ⁶Henyi apa na yuba inji Lazaro a kola, Jesu oikala maiwa meli kukeza po mwehyo hibaka naikala. ⁷Henyi mumanyima nei, o amba kua alutiwa ae, Twende ku Judea kame."⁸Alutiwa opo aamba kwae, "Rabbi, pano majuda a hinga kupwaula, kame wahukako?" ⁹Jesu oalaba, kenanji no mahola na mahola meli no liseli aikile muliwa? Inji munu aenda mu hinonga, ka kutanuka, kakuli ahamona likaka no liseli no lifasi.¹⁰Kono inji aenda uhiku, kuma a tunuka kakuli o liseli kalikile nae."¹¹Noamba ei inu, henyi mumanyima nei, o amba o koo, "Muhanyi wetu Lazaro ona lala, kono na ca inji ni ka mwingule pa tulo,"¹²Alutiwa opo aamba kwae, "mulena, inji ona lala, kuma ayoya."¹³Jesu no amba ya lifu lyae, kono mana nahana inji oamba oku lala no kupumula. ¹⁴Henyi Jesu oambela patalaza, Lararo onafu.¹⁵Hina wapele, mulibaka lyenu, inji hiwanji naikalako inji mwa kutane. Twendenyi o kwae."¹⁶Tomas,oyu noihyaniwa Didima, oamba kwae alutiwa, Twende natwi inji tukafe na Jesu.¹⁷Apa Jesu nakeya, no ya wana inji Lazaro ana mana maiwa mane mu libita. ¹⁸Henyi Betania neli pepi na Jerusalema, o mwendo u hinga kutenda likumi no maili na maili mutanu. ¹⁹O majuda angi mana keya kwa Mareta na Maria, kuyaa omba-omba ku lifu lya manjoo. ²⁰Henyi Mareta, apa na yuba inji Jesu a keya, oca kuka mumbatawela, kono Maria mana tongomana munjiyo. ²¹Mareta henyi opo oamba kwa Jesu, mulena, nga neli waikala ko, manjange nga hiwanji afa. ²²Hiwanga pano, na limuka inji yohye ei alomba kwa Mulimu, aha ikupa. ²³Jesu oamba okwae, Majoe kuma ainguka kame"²⁴Mareta oamba okwae, "Nalimuka inji kuma ainguka kame mu zuho no liwa no mafelelezo."²⁵Jesu oamba, okwae, "yome zuho na upilo; oyu oitana kwange, hiwanga yofa, kuma ayoya; ²⁶Yohye oyoya na kuitana o kwange ka kufa. Wa hetana ei?"²⁷Omba kwae, "Eni, mulena, Ihetana inji yowe kelesite, mwana Mulimu, oyu keile mu lifasi."²⁸Apa na mana kuamba ei, oca na kukehyana minae Maria kumukunda. "Muluti paikile pano ahaku keyela."²⁹Apa nayuba ei, Oitamana wangu na kuca kwae.³⁰Apa weli Jesu youlwa kale na kuingena mu munji kono yo hikile kuhibaka na mumbatawela. ³¹Henyi apa o majuda, naikala naye munji yo na kumu omba omba, amona Maria yoimana wangu na kupanena panji, amukoña, kunahanji inji aca ku libita kua lilela koo. ³²Apa Maria na kuma oku naikala Jesu na ku mumona, o ngwela ku maua ae na kuamba kwae, "mulena, nga neli waikalako, manjange inga kahifa".³³Apa Jesu na mumona yo lilile, na Majuda nakeya nae nao a lilile, mana afa yonene makeke na kukola yonene kumucima. ³⁴Opo oamba, "kupi konyiko muna muna mulangeke? opo amba o koo, "mulena, okeye na kuyamona."³⁵Jesu opo lila. ³⁶Henyi Jesu opo oamba, "mumone omu a hingilelele Lazaro". ³⁷Kono amweya okoo oamba, "katwehya oyu mulume, oyu no kwaulula meño no hibofu, inji atende oyu mulume inji aka fa?"³⁸Henyi Jesu kame, ofa yonene makeke, oca ku libita. Henyi neli hibaka na licwe na lifukiwa ko. ³⁹Jesu oamba, "mutundihye ko licwe, Mareta, manja Lazaro, oyo nafa, oamba kwa Jesu, "Mulena, mucino nako olutu luna tatateke o kuola, kakuli panapiti maiwa mane kutanda apa ana fele."⁴⁰Jesu oamba kwae, Hiwanji na amba kwenu inji, apa muitana, kuma mumona kanya ca Mulimu?"⁴¹Henyi opo atundihya o licwe, Jesu o nonena meño ae kuwilu na kuamba, "Tate, na kutumela okoe inji ona ni tetece. ⁴²Hina kulimuka inji nako cohye wani tetecanga, kono mulibaka no ehi hicaba hikuimanine kapa ni ambike ei, inji ngaitane inji onani tumu?"⁴³Mumanyima nokuamba ei, okuwa na lii likulu, Lazaro, otunde mo!" ⁴⁴Omufu opana mo; o makondo ae na makaha ana cingwenyi waito, na lupala lwae luna cingwenyiwa ito. Jesu oamba okoo, "mu mucingunune mumulehye ace."⁴⁵Henyi ungi no majuda nakeya kwa Maria na kumona ei na tenda Jesu, alumela kwae. ⁴⁶Kono amweya aa ku mafalisi na kukambela einu atende Jesu. ⁴⁷Henyi akulu no maprisita na mafalisi awaneka kuta pamweya na kuamba, "kuma tenda ngepi? oyu mulume atenda isupo ingi. ⁴⁸Apa tumulehyelela ngeya, ohye kuma alumela kwae; o maroma kuma a keya na kuyahimba hibaka hyetu na litunga lyetu. ⁴⁹Kono mulume omweya okoo nohyaiwa Kefasi, oyo neli muprisita mukulu ehyo hilomo, oamba, Hiwanji ei mulimukile. ⁵⁰Kamumonine inji kwahela hiwana inji munu mumweya afela anu kupita inji liyunga lyohye li yunde."⁵¹Apa hiwanji akuambela yohoshi, kono, pa kuikalamuprisita mukulu ehyo hilimo, kuma na polofita inji Jesu aswaena kufela litunga; ⁵²Kame kenanji litunga feela, kono inji ana mulimu oa na kuhyandaula ngu ma akuwana pamweya. ⁵³Henyi kutunda elyo liiwa akuyuba omuno kuipaela Jesu. ⁵⁴Hiwanji kame Jesu aenda pa patalaza mukaci no majuda, kono opo opo ofunduka mo kuca mu litunga cikile pepi na lihalaupa mu tolopo cihyaniwa Efraimi. Oko opo okekala na alutiwa. ⁵⁵Henyi paseka no Majuda neli cikala pepi, angi opo aca ku Jerusalema kutunda mu litunga paseka coci ulwa kale kuikala inji aka kukenihye. ⁵⁶Kuma nafaa Jesu, akuambauhya omweya kuomomweya aimanine mu tempele oku aikile Jesu, ike ei munahanine? Inji ka

akukeya ku mukiti?"⁵⁷ Henryi mukulu no Maprisita na Mafalisi napa o taelo nji oyu limukile oku aikile Jesu, a lombole inji aka mukwate.

Chapter 15

¹"Yome veine no hikuma, kame Tate yonyiko mulimu. ²Atundiha omutai woshe o kwange ou kana kutenga oilya, na kukolela mutai woshe u tengile oilya inji utenge miselo cingi. ³Muna kene kale mulibaka no lii eli ina amba okwenu. ⁴Muikale okwange, name o kwenu. Wenji omutai omu ukana kutwehyela kutenga miselo wouhoci ene wouhiyala ku veine, ngeyo bene nanwi kamutwehye, ene apa muikaliela okwange. ⁵Yome no hitondo, onwi mwa mitai. Oyu ikalelela okwange name okwaye kuma atenga miseelo cingi, hiwanjiko ome komu twehye kutenda inu. ⁶Inji munu kaikile okwange, ayumbiwa wenji mutai na kukuta, na kuwaneka mitai na kuciyumbela mu mulilo, na kupya. ⁷Apa muikala okwange, na mai ange inji aikala o kwenu, ehi mufaa hyoshe kuma mu hitendeliwa. ⁸Tate a tataeciwe mwei, inji mwa tenga miselo cingi na kumoniha nji mwaa lutiwa ange. ⁹Omu anani hingele Tate, name mo nimuhingelile. muikale mulilto lyange. ¹⁰Apa mubuluka milao cange, kuma mwikala mulilato lyange, wenji omu hina bulukele milao ca Tate na kuikala mulilato lyae. ¹¹Ina amba ei inu o kwenu nji kuwapela kwange kuikale okwenu kame okuwapela kwenu kumanene. ¹²Eci co taelo cange, inji muku hinge wenji omu ina mi hingele. ¹³Hiwanji oyu kwite lilato likulu kupita eli -nji omweya akutombola moya waye mulibaka no ahonyi aye. ¹⁴Mwahonyi ange nji mwatenda einu ina milaele. ¹⁵Koni hi mihyanine apika, kakuli mupika kalimukile ei a tendile molyae. Ina mihyana a honyi, kakuli yoshe ei ina yubu kwa Tate ina imilimukihya. ¹⁶¹⁷Hiwanji mwa niketa, kono hina mikete na kumitula nji muce, na kukatenga miselo, inji o miselo cenu ciikale. Ei moikalelile nji yoshe ei mulomba kwa Tate mulicina lyange, kuma akuimipa. Ei yo inu ni mi laela, inji muku hinge omweya no mweya. ¹⁸Inji olitunga lya mi cimba, mulimuke nji lina kunicimba lyo liulwa kale na kumi cimba. ¹⁹Nga neli mua lyo kono kenanji mua litunga kame kakuli hina kumi keta kutunda mulitunga ngapa litunga li micimbile. ²⁰Muanuke o lii eli nani miambele, 'O mupika kenanji mukulu kupita molyae, 'Inji omuaninyandihece kuma nyandihya nanwi, inji kuma na buluka olii lyange, kuma a buluka na enu. ²¹Kuma atenda ei inu yoshe okwenu mulibaka no licina kono pano ka limukile oyu nani tumu. ²²Nga hiwanji na kuya amba noo, inga kakwite sibi, kono pano ka kwite omuno kukuyayela osibihyoo sibi, kono pano ka kwite omuno kukuyayela osibi hyoo. ²³Oyu ni cimbile a cimba na Tate. ²⁴Inga hiwanji na tenda misebezi eci cina kukana kutendiwa kumunu wawo okoo, nga ka kwite sibi, kono pano ana mono na kucimba ome na Tate. ²⁵Kono ei ya hekalelamo ku maninena olii eli na lifoliwa mu mulao woo, ' kuma nani cimba hiwanji libaka. ²⁶Apa muomba ombi a keya-Oyu na kutuma kutunda kwa Tate, owo, o moya nohikuma owo utundile kwa Tate-kuma aku paka yange. ²⁷Nanwi mwaswanela ku paka, kakuli munekala nange kutunda ku matatekelo.

Chapter 16

¹"Hina namba ei inu okwenu inji ko muna tanuka. ²kuma ku mucica mu ma Sinagoge, kono nako ca keya apa yoshe oyu mi paile apa aku nahana nji aha sebeleza Mulimu. ³Kuma aku tenda ei inu kakuli kalimukile Tate kapa ome. ⁴Hina amba ei inu okwenu inji apa nako co cikuma, Kuma mu hupula nji ene, nami ambela o yoo. Hiwanji na miambela ei inu kuma tatekelo, kakuli neli naikala nenu. ⁵Kono pano naca koyu onani tumu, Kono hiwanji openu onani pula, 'Waca kupi?' ⁶Kono kakuli hina amba ei inu okwenu, oku swaba kunombu mumicima cenu. ⁷Kono yahikum na miambela, kwa hekala hiwana okwenu inji nahaca. Kakuli inji ni kane kuca, muombaombi kaa kukeya kwenu, kono inji ni ce, kuma ni kamutuma okwenu. ⁸Apa keya, O muombaombi kuma a kolwihya olitunga nji sibi kohikile, na kuluka na katulo- ⁹na sibi kakuli ka lumelile kwange; ¹⁰naa kukena, kakuli nahaca kwa Tate, kame kamwa kuni mona; ¹¹na katulo, o Mulena weli litunga ona atuliwa. ¹²Nakwata inu ingi nokuamba kwenu, kono kamutwehye kuiutwisisa pano. Kono henyi oye, Moya no hikuma, apa akeya, kuma a mi twala muhikuma mwashe kakuli kaa kuku ambela yo hinda. ¹³Kono kuma kuamba yoshe ei ayuba na ku miambela einu ya kukeya. ¹⁴Kuma anitataeca, kakuli kuma a himba kuyange na kuimi ambela. ¹⁵Yoshe ei a kwrite Tate yange. Ngapa, hina amba nji o moya kuma a himba ku yange na kuimiambela. ¹⁶Munako cinyonyo ko mwa kuni mona, kame munako ci kwaco ci nyonyo kuma munimona. ¹⁷Henyi alutiwa ae a mweya aamba mukaci koo, " ike ei ambile okwetu, 'munako cinyonyo ko mwa kuni mona na mumanyima nonako cinyonyo kuma mwa ku ni mona; kame, kakuli naca kwa Tate?" ¹⁸Henyi yopo aamba, "Hike ehi aambile, 'Munako cinyonyo'? Katulimukile ei aambile." ¹⁹Jesu kuma na mona nji ahinga kumuipula, yopo oamba okoo, "Ei yonyiko muku ipulile mwakahinda, ei ni talusize kuamba, 'Munako cinyonyo ko mwa kuni mona, kame munako cinyonyo kamekuma muni mona'? ²⁰Ya hikuma, yahikuma, Na amba kwenu, kuma mulila na kubokolola, kono litunga kuma liwapela. Kuma muikala mwambile maswabi, kono maswabi kuma aa luka tabo. ²¹Apa mukaci aikala pa funga akalwelanga kakuli onako caye cina kumu yo neleke mwana, ka hi anukile manyando kakuli tabo caye nji munu ona elekiwa mu litunga. ²²Henyi nanwi pano mwa swaba, kono kuma ni mi mona kame, na micima cenu kuma caku wapela, hiwanjiko oyu mbo twehya kutundihya oku wapela kwenu. ²³Muliwa elyo hiwanji kunipula hinu hyoshe. Yahikuma, yahikuma, namiambela nji mwa lombi hinu kwa Tate mulicina lyange kuma ahi mipa. ²⁴Kupitela pano hiwanji mwa lombi hinu mulicina lyange. Mulombe kuma mupiwa nji ku wapela kwenu kuma kumanenena. ²⁵"Ina amba ei inu o kwenu mu manguli, kono nako ca keya eci na kulehya kuamba nenu mu manguli, Kono henyi kuma ni miambela ya Tate muku limukiwa. ²⁶Mwelyo liiwa kuma mwa kulomba mulicina lyange. ²⁷kono kani ambile okwenu inji kuma ni mi lapelela kwa Tate, Kakuli Tate oye a mihinga kakuli munani hingi kame kakuli mune tana nji na pana kwa Mulimu. ²⁸Na pana kwa Tate, kame hina keye mu litunga kame, na hiya litunga na kuca kwa Tate. ²⁹Alutiwa ae aamba, "Mumone, paano amba hiwana hiwanji kuamba mu manguli. ³⁰Henyi twa limuka nji mwa limuka inu yoshe ka mufaila munu kumipula mapuzo. Mulibaka nei, twa hetana nji wa pana kwa Mulimu." ³¹Jesu yopo alaba, "Henyi mwa hetana pano?" ³²Mumone, nako ca keya, ee, cina keye hemwa, eci mwa kuhyandauliwa, munu yoshe ku njiyo caye, henyi kuma muni hiya. Kono kenanji nohoci kakuli Tate aikala nange. ³³Ina amba ei inu kwenu inji muikale kwange mu kozo. Mu litunga mwa hakwata manyando, kono mu kuongoce hina kukoma litunga.

Chapter 17

¹Mumanyima a Jesu no kuamba ei inu, otanekihya meño aye kuwilu nakuamba, "Tate, onako cina kumu, otataece mwanoe inji nayo mwana akutataece, ²wenji feela omu naumupela maci pawilu no ibupiwa inji aape Moyo no kuhapwa ku munu yoshe oyu ona mupu. ³Ou moyo no kuhapwa: inji a kulimuke, Mulimu yohoci no hikuma na ye oyo no tuma, Jesu Kelesite. ⁴Neli na kutataeca mulitunga Ina mana o musebezi ou ona kunipa nji ni tende. ⁵Henyi' Tate, oni tataece pamweya noe na kukena hina kukwata o lifasi lyo liulwa naku umbiwa. ⁶Hinaku limukihya o licina lyoe kuanu ao no nipa kutunda mulitunga. Neli oe, kame neli wa nipa na kubuluka lii lyoe. ⁷Pano henyi ahalimuka nji hinu hyoshe ehi nanipu ya pana koe. ⁸Kakuli hina apu oshe mai naunipu. Ana ku tambula nakulimuka yahikuma nji na tunda koe, anakwitana nji yowe ona kuni tuma. ⁹Na alapelela, kani lapelelile litunga kono a naunipu kakuli oe. ¹⁰Hinu hyange hyoshe hyoe, na hyoe hyange, naha tataeciwa mukaci koo. ¹¹Kani hikile mulitunga kono aa anu ahekala mu litunga na ha keya koe. Tate Mukenu, oa buluke mulicina lyoe eli ona kunipa inji aikale amweya, wenji otwi omu tuikalelile Omweya. ¹²Oni hikile noo, hina kubuluka a kuketile mu licina lyoe, eli ona kunipa Ina kua sileleza, hiwanjiko hiwanga omweya oyu na kusinyeha, ene mwana sinyeho, inji mañolo a tendahale. ¹³Henyi na keya okoe, kono na ambela ei inu mu litunga inji aikale na kuwapela kwange kutendahale mukaci koo. ¹⁴Ina apu lii lyoe, henyi litunga linaa cimbi kakuli kenanji alitunga wenji me kenanji no mukwa litunga. ¹⁵Hiwanji na kulomba nji oa tundihe mu litunga kono nji oa sileleze kwoyu no kwipa. ¹⁶Kenanji a litunga, wenji me kenanji nomu kwa litunga. ¹⁷Oa kenihe muhikuma, O lii lyoe lya hikuma. ¹⁸Wenji omu noni tumena mu litunga, name ngeyo hina kuatuma mulitunga. ¹⁹Mulibaka lyoe na hakukeniheca, nji nao akukenihye mu hikuma. ²⁰Kani lapelelile fela aa, kono nao akuitana o kwange mulibaka no lii lyo ²¹nji henyi ao aikale anu amweya, wenji owe, Tate, omu oikalelile kwange, name koe. Nao ngeyo aikale kwetu nji litunga litane nji ona kua tuma. ²²Hina apu, kukena ona kunipa, nji aikale amweya, wenji omu tuikalelileomweya. ²³Ome koo, nawe kwange-nji atendiwe kutendahala mu umweya. ²⁴Tate, nafaa a onanipu nji aikale nange oku nikile, na kumona kukena kwange o kukena nonipa kakuli neli wani hinga olifasi hiwanji kale kuumbiwa. ²⁵Tte no kuluka, litunga ka likulimukile, kono ome na kulimuka; nao alimuke nji ona kuni tuma. ²⁶Hina kulimukihya olicina lyoe okoo, kuma na kutenda nji lilimukiwe nji o lilato ona kuni hinga kale okoo, henyi kuma niikala koo.

Chapter 18

¹Mumanyima a Jesu kuamba ao mai, yopo oca na alutiwa ae muhyambwaliya no kaambai ka Kedroni, oko na kuikala hyanda ehyo nakengena oye na alutiwa ae. ²Henyi, Judasi, oyu wa kumubetekaa, naye kuma na limuka ehyo hibaka, kakuli Jesu ona kukuwanenangako na alutiwa ae. ³Henyi Judasi, noendiha hikwata no masole naa naa tunda ku ma prisita akulu na Mafalisi, aca oko na malambi mamonyi na yendelo. ⁴Henyi Jesu oyu no limuka inu yo hye itendahala akwae, oca posho na kuaipula, "Anyi yo mu faile?" ⁵opo amau alaba, "Jesu wanazareta." Jesu oamba okoo, "Yome." Judas, oyu no mubeteka, neti naye aimana na masole. ⁶Henyi apa na amba ako, "yome," a huka ngombemongo na kungwela pashi. ⁷Yopo oipula kame, "Anyi yomufaile?" Kame yopo aamba, "Jesu wa Nazareta." ⁸Jesu oamba, "Ina miaambelele nji yome. Henyi nji mwa faa ome, muleshe aa ace." ⁹Ei neli nji kutendahale olii naamba: "Ao onakunipa, kona hiyongela hiwanga omweya." ¹⁰Henyi Simoni Pitrosi, oyu no kwata mukwale, ou koka na ku ukañala omweya ku apika no muprisita mukulu na kumbatula kutwi kwae no hilyo. Olicina lyoyo mupika neli Maiko. ¹¹Jesu oamba kwa Pitrosi, "Ohuce mukwale muswakelo hyao. "Kohinanwa mu hinweno ananipu Tate?" ¹²Henyi o hikwata no masole na mukulu wo, na naatumiwa ku Majuda, a kwata Jesu na kumumanga. ¹³Atangela kumutwala kwa Anna, Kakuli neli hyemunwa kayafa, neli yo muprisita mukulu owo mwaka. ¹⁴Kayafa yono pa Majuda o kelezo nji kwahekala hiwana nji oyo munu mweya afele hicaba. ¹⁵Simoni Pitrosi yopo okoña Jesu, na mulutiwa mukwae yopo otendela mo. Henyi oyo mulutiwa neli alimukiwa ku muprisita mukulu, yopo yopo ingena na Jesu mulilapa lya muprisita mukulu. ¹⁶Kono Pitrosi neli aimana pa mwelo panji. Henyi oyo mulutiwa mukwae oyo mulutiwa mukwae oyo no limukiwa ku oca panji na kuka amba na mulibeleli nopa mwelo, yopo leta Pitlosi mukaci. ¹⁷Henyi omutanga no mukaci, omulibeleli no pamwelo, oamba kwa Pitlosi, "Kenanji nawe oomweya wa alutiwa oyu mulume?" Oamba, "kenanji yome." ¹⁸Henyi omutanga na abeleki neli ahemana oko, kuma natumbula mulilo, kakuli neli kwa hombola, neli akukangumuna. Pitlosi neli aikala noo, yoimanine na kukangumuka. ¹⁹O mukulu no maprisita henyi yopo oipula Jesu na alutiwa ae na mulutelo wae. ²⁰Jesu omu alaba, "Hina amba ku litunga mukuholeka Hina lutanga mu ma Sinagoge na mu tempele oko Majuda oshe kuma na ku wananga pa mweya akwihyako ehi nani ambela ku mukunda. ²¹Ike yo muni pulelile? Muipule ao ana kuyuba ei nani amba. Mumone aa anu alimuka ei nani amba." ²²Apa Jesu namana kuamba ei, omweya ku ana tumiwa aa naimana oko o bakula Jesu na kuamba, "mualabelanga omukulu no maprisita ngeyo?" ²³Jesu omualaba, "Inji hina amba ya kwipa oambe eyo no kwipa, kono nji hina amba hiwana, ike ei oni fulelile?" ²⁴Henyi Anna omutumena kwa Kayafa omukulu no prisita. ²⁵Henyi Simoni Pitlosi neli aimana na kuku kangumuna. Anu yopo aamba okwae, "kenanji omweya no alutiwa aye?" Okana na kuamba, kennji yome." ²⁶Omweya kua pika no muprisita mukulu, neli mwapa oya munu no mbatuliwa kutwi kwa Pitlosi, oamba, "Hiwanji na kumona naye muhyanda?" ²⁷Henyi Pitlosi o latula kame; popo likolobolo yopo liiya. ²⁸Henyi apo a tundihya Jesu kwa kayafa kumutwala kukuta cikulu ca mubusisi. Neli mahikuku yonene. Hiwanji aingena mukuta ca mubusisi inji akakwi laulihye kono a twehye kulya paseka. ²⁹Henyi Pilato opanena panji oko na kuamba, "ike yana foso oyo ei mu muletelile?" ³⁰Opo aalaba na kuamba okwae, "inga oyu munu kenanji hifoso, nga hiwanji twa mukuletel." ³¹Pilato henyi opo oamba okoo, "mu muhimbe mwakahinda, na ku muatula kuca mu mulilo wenu." O majuda aamba okwae, kenanji mulao inji otwi tu atulela munu lifu." ³²Kuma na amba inji o lii na amba Jesu litendahale eli no kumonihya o mufuta no lifu a kufa. ³³Henyi pilato oingena mu kuta kame na kuihyana Jesu na kuya amba okwae, "yowe mulena wa majuda?" ³⁴Jesu oalaba, "wahaku ambela, kapa kwaikile ana amba yange okoe?" ³⁵Pilato o aalaba, "kenanji no mujuda, nji? Apoe na maprisita makulu ana kulete kwange. Ike ei nomitende?" ³⁶Jesu yopo, "O Mubuso wange kenanji wa lino litunga. Inga o mubuso wange neli kalulo ca lino litunga, henyi a pika ange inga nalwa nji kaina piwa ku ma Juda. ³⁷Pilato henyi yopo amba kwaye, "Owe o mulena nji?" Jesu yopo alaba, "Wamba nji no mulena. Ei yonyiko ina hyemwene, linyiko na libaka ina kukeyela mu litunga, kutenda upaki ku niti. Yoshe munu ikile muuniti ateteca kulii lyange." ³⁸Pilato yopo amba kwaye, "Niti kandi ike?" Yomana kuamba eyi, yopo ca panji kame ku ma Juda na kukaamba koo, "Ina wana nji kakwite mulandu oyu mulume. ³⁹Kono muhizo hyenu na swanela kulukulula munu omweya pa mukiti no paseka. Cwale mwafaa nji ni lukulule mulena no ma Juda o kwenu?" ⁴⁰Henyi yopo akuwelela naku amba, "Kame yopo akuwa nakuamba, "kenanji oyu mulume, kono Barabasi." Cwale Banabasi yo no lukululiwa.

Chapter 19

¹Henyi Pilato ohimba Jesu na kuka mushapa. ²Amasole a cinga ehinguwanyi no mingunguya. Nakuhipaka Jesu ku mutwi na ku mumanga muikumango eitukwa. ³Ene akayea okwaye na ku muambela, "kuwelela, Mulena no majuda!" kame yopo amufula. ⁴Henyi Pilato oca panji kame na kuambela, "mumone, nahamuleta panji okwenu nji mwa mulimuke nji ome kana himuwana na mulandu." ⁵Henyi Jesu yopo keya panji, yo ku mangile muinguwanyi no mingunguya na muikumango aitukwa. Pilato yopo amba kwoo, "mutaneke, oyu yo mulume!" ⁶Henyi apo a manduna no maprisita naa ng'oli a mona Jesu, ene alila yenene nakuamba nji, "mumukokotele, mumukokotele!" pilato ene oamba okwo, "mumu himbe onwi muka mu kokotele, ome kana himuwana ufosi." ⁷Ama Juda ene amualaba, "Tukwite mulao, kuca omu uambelile omulalao a lukela kuipaiwa kakuli aha kutoyanga nji mwana Mulimu." ⁸Apa henyi Pilato ayuba owo mwaambelo, yopo oyiyapa yonene, ⁹kame ene aingena mu ofisi eci kulu no muso kame na kukaipula Jesu, "Wapana kupi?" kono Jesu nokena amualaba. ¹⁰Henyi Pilato oamba okwae, "wakana kwaamba nange? kolimukile nji ome na ha kwata maata akukulukulula, kame na maata no kuku kokotela?" ¹¹Jesu ene oalaba, "yowe ulwa na maata peulu cange ene ona piwa kutunda kuwilu. Mungeyo oyu nanilete okoe onatende hibi hikulu." ¹²Mweco nako, Pilato ene hinga nji amu lukulule, kono ama Juda ene akana, nakuambanji, "Nji wa lukulula oyu mulume, hikenanji omu honya Caesar. Yoshe oyu okutula yohoci pa ulena wa kuamba kukananihya Caesar." ¹³Apa Pilato ayuba ao mai, yopo lukulula Jesu na kutongomana muhipula no kuatulelanga muhi baka hihyaniwa, "mukakutwana," kono muhi Alamaiki, kuta lusanji, "Gabbatha." ¹⁴Neli liyuwa lya kukutukiseza paseka, mu nako nou (6) 24hours. Pilato oamba ku ma Juda, "mumone oyu yo Mulena wenu!" ¹⁵Oshe akuwelela, "Mutwalenyi, Mutwalenyi, muka mu kokotele!" Pilato ene oambelanji, "Naswanela kukokotela omulena wenu?" Ama Prisita akulu ene aalaba, "katukwite mulena ene Caesar." ¹⁶Henyi Pilato yopo oapa Jesu nji aka mukokotele. ¹⁷Yopo ahimba Jesu, kuca naye, amuhimbihya ehi fapahano hyaye, kutwala kuhibaka na hiihyaniwa, "Hibaka hya tutendele, "muhi Aramiki hyatoiwa nji "Gologota." ¹⁸Akangongotela Jesu oko, aka mukokotela naalume aili, oyu kuhilyo omweya kuhing'omo, Jesu pakaci. ¹⁹Pilato naye ong'ola matakuku naku kaangongotela pahi fapahano. Kuma napan'oliwa nji: JESU NOKU NAZARETA, OMULENA NO MA-JUDA. ²⁰Angi a majuda na bala omun'olo kakuli ehibaka na ngongotela Jesu kumana hikala pepi na mulenen'i. Omon'olo mbana un'oliwa muhi Aramiki, muhi Latini, na muhi Gerike. ²¹Henyi akulu no maprisita naa n'oli nohi Juda ene aamba kwa Pilato, "konan'ola nji, Mulena wa majuda," kono henyi, oyu mbana ambanga nji, Ome no mulena no majuda. ²²"Pilato ene amba nji," Eyi hinan'olo hina n'olo. ²³Henyi amasole angongotela Jesu, ahimba eito yaye, aikuyatawela mu ipinji ine, munu na munu kuhimba ehaye; kuhimba na pendeka. Henyi ependeka nacikena ca monahala hiwana, Ahicingacingela pa mweya kutunda ku wilu. ²⁴Henyi akwaambauca pa mweya, "katuna hiyataula, kono tuyumbelangepo tun'ume nji ehya hikuatule oyu lukela ku hihimba." Ene atendangeyo kutaleleza aman'olo aa naamba nji, "yopo akutapela eyi bato yange oshe naku yumbela tu n'ume pa ito yange." Eyi yonaatenda ama sole. ²⁵Kuma mbali nohi fapahano hya Jesu inawaye yonoimanako na mina inawaye, na Maliya mbuyama kulopasi, na Maliya magadalena. ²⁶Apa Jesu amona inawaye naalutiwa aye na hinga yo nene aimanine pepi, ene oamba kwa ina waye, "Mukaci, omone mwanoye!" ²⁷Kame oamba kwa alutiwa aye, "mumone inawenu!" peco nako alutiwa ahimba Maliya ku mwanda woo. ²⁸Muma nyima, kokuna limukiwa nji eyinu yoshe inapu kame naman'olo akutaleleze, Jesu oamba nji, "Nahafa linyotwa." ²⁹Olikapa na lyumba waine nokulula kumana likala pa mbali, ene ahimba ohiponji ku hicupwa mo naku himupaka kumilomo na hitondo. ³⁰Apa Jesu amana kunwa eco waine no kulula, ene oamba nji, "Kunapu henyi." Oinamihya omutwi ofa. ³¹Henyi a majuda, mulibaka nokwi kala mumukutukihya, kame nji alutu noa anafu kanaikala pa hifapano na mu liiwa no sabata(kakuli neli sabata chautokwa yonene), alomba Pilato nji aka colauliwe amakondo naku naku atundihya po. ³²Yopo amasole akeya kwa kucola oyu nomatatekelo nayu no wili na kokoteliwa pa mweya na Jesu. ³³Apa ya kuma kwa Jesu, yopo aya monanji oye onafu kale, nakena amucola makondo. ³⁴Pa kwikala ngeyo, omweya no masole ene omu yaha mbinji kumaci, popo ounyinga na meyu yopo ingonga mulin'iba. ³⁵Oyu nomona eyi yonopa oupaki, kame oupaki napa neli wahikuma. Mana limuka eyi naamba nji yahikuma nji namwe muitane. ³⁶Yoshe eyi kumana itendahala kutaleleza aman'olo. "hiwanji hifupa nahicoliwa okwaye." ³⁷Kame lin'olo likwalyo lyaamba nji, "kumamba amutaneka oyu ana yaha." ³⁸Mumanyima noyinu, Josefa noku Arimatea, kuma naikalanga mulutiwa wa Jesu(kono mu kuku holeka kuiyapa a majuda) yopo kalomba Pilato nji aka tundihye olutu lwa Jesu. Pilato yopo mupa ohibaka. Josefa yopoca kuka himba olutu lwaye kutwala. ³⁹Nekudema naye yopo keya, oya nokeya okwaye ouhiku pa matatekelo. Kumana aletamyrrh caku waneka na oloe, mumungomo no ku kwana(100litres). ⁴⁰Yopo a himba olutu lwa Jesu nakukalucingela mu nyambi naci nukihwa na ma sipaisi, owo neli mukwa wa majuda aka funda munu. ⁴¹Henyi muya muhibaka na kokoteliwa kumana mwikala hyanda; omo muhyanda kuma na mwikala liteke lipya omo himbi atanga mwa

fundiwa munu. ⁴²Henyi pa kwikala nji neli liiwa lya witukiso ku majuda kame liteke neli pepi yopo aka mupakamo Jesu.

Chapter 20

¹Henyi ama hikuhi pa hikenakeni noliwa no matatekelo no viki, ko ku hiilaulile, Maliya Magadalena yopo ca ku hingo oku naya wananji ehingo hinayanjuluka. ²Yopo aituka kukeya kwa Simoni Pitolosi nakwa alutiwa akwae aya na hinginga yonene kwa Jesu, naku ka aambela, "Ana himbi mulena ku mutwala kwako kumutundihya muliteke, kame katu limukile oku ana ka mubumbeka." ³Henyi Pitolosi naakwaye alutiwa aca, kuca ku hingo. ⁴Oshe pamweya aituka, omweya no alutiwa kuhiya Pitolosi kuka kuma ku hingo. ⁵Apa akengena, aka mona enyambi co ciunganinepo, kono hiwanji aingena mukaci. ⁶Apa Simoni Pitolosi na kakuma mumanyima noyo mukwaye yopo kengena muliteke. Yopo mona nyambi co cinonganapo ⁷na lwambi olu naa kununganga ku mutwi. Natukena twa bungeliwa pa mweya na mambi kono neli twa bungabungiwa na ku tu paka totuhoci. ⁸Omulutiwa oya notangela kuka kuma ku hingo, naye yopo ingena muliteke kukamona na kuketana. ⁹Napo nakena autwisisa aman'olo aa naamba nji kumamba ainguka kutunda kwaafu. ¹⁰Ene alutiwa a huka ku mwanda kame. ¹¹Kono Maliya kuma neemana panji no liteke yo lilile. Yo lilile, naye yopo oingena muliteke. ¹²Omu naa kamona mangeloi meli ana kumanga ikenu atongomanine, limweya ku mutwi limweya kumaulu omu na hyendeka olutu lwa Jesu. Yopo amuambela, "owe mukaci, kanti ike yo tondokile?" ¹³Yopo alaba nji, kakuli ana himbi omu lena wange, kame ka nilimukile oku ana mupaka. ¹⁴Apa aamba eyo, oyo mukaci apa akutemuna aha mona Jesu yoimanine pepi naye, kono nokena amulimuka nji yo Jesu. ¹⁵Jesu yopo aamba okwaye, "owe mukaci, kanti ei otondokile ike? kandi oyu faile anyi?" kumana kengeela nji yo minya hyanda, yopo mualaba nji, "Tate, nji yonwi muna muhimbulula, muni monihye oku muna kamutula, name nika muhimbe ni ce naye." ¹⁶Jesu ene oamba okwaye, "Maliya." Okutemuna naku mutambula muhi aramaiki, "Rabbani(kuamba nji muluti). ¹⁷Jesu yopo muambela nji, "kona nikwata, kakuli kale ahyele naca ku wilu kwa Tate, kono oce kwa honyiange okaambele nji nihica kwa Tate ku wilu oyi hwenu nanwi, kame yo Mulimu wange yo Mulimu wenu." ¹⁸Maliya Magadalena oca ku kaambela alutiwa, "Hina ka mona Mulena," oyu naka niambela eyinu yoshe. ¹⁹Kumangolwangolwa nolyo liyiwa, e liyiwa no matatekelo ku viki, emyelo coci na kiiwa omu naikala alutiwa kwiypa ama Juda, Jesu yopo keya kuyaimana mukaci koo nakuambela nji, "kozo cikale nenu." ²⁰Apa na mana kuambela ngeyo, yopo amonihya mu makaha naku maci caye. Alutiwa awapela amona Mulena. ²¹Jesu yopo amba koo kame, "kozo cikale nenu. wenji omu ana nitumene Tate, henyi name namituma." ²²Jesu yomana kuamba ngeyo, yopo afucela moya na kwaambela nji, "Muamuhele moya ukenu. ²³Yoshe oyu tenda sibi mumu swalele, ana swaleliwa; yoshe oyu mukana ku swalele, ina bulukiwa." ²⁴Tomasi, waku hikwata noalutiwa ali kumi naaili, oyu noihyaniwanga Didimasi, nokena ekalapo apa Jesu naakeya. ²⁵Akwaye alutiwa yopo aya muambelala, "Ene twa mona Mulena "yopo aalaba nji, "Ene apa mba ni mumona mu makaha muya na mu kokotela naipikili, na ku kwata muma n'iba no ipikili, na ku mukwata ku maci, eyo koniitanine." ²⁶Mu manyima no maiwa mutanu na mahatu alutiwa kame akuwana munjiyo kame, Tomasi naye paneekala, Jesu yopo keya emyelo coci na kiiwa, na kwa kwiimana mukaci koo, nakuamba nji, "kozo cikale nenu." ²⁷Yopo ambela Tomasi nji, "Wa ukwate ama kaha ange omone. Waukwate ku maci cange na likaha lyoye. Kona kanananga, kono oitanange." ²⁸Tomasi yopo alaba nakuamba nji, "Mulena wange na Mulimu wange." ²⁹Jesu yopo muambela nji, "kakuli ona nimono, onetana. ku nafuyauliwa ao anakana kunimona kono anetana." ³⁰Jesu ku mana tenda imakazo ingi pa kaci no alutiwa, imakazo naikana ku n'oliwa mubuka omu, ³¹kono eyi nai n'oliwa nji muitane nji Jesu yoye Kilesite, mwana Mulimu, na kulumela, nji mo kwata upilo mulicina Lyae.

Chapter 21

¹Muma nyima noinu yoshe Jesu kame yopo oka monahala kwa lutiwa aye kuliwate lya Tiberiasi. Kumana kaku monahalihya ngeya. ²Simoni Pitulosi kumanaikala na Tomasi Didimasi, Natanaele no tunda ku kana ku Galileya, mwana Zebedia na alutiwa akwo aili a Jesu. ³Simoni Pitulosi yopo aambela nji, "Ome hinaci kuku yamba shi." Oshe yopo amuambela nji, "Natwi twoshe, twaca noye." Yopo aca na kukengena muwato, kono hiwanji eyi na kawana muushiku woshe nakekala. ⁴Henyi, Ama hikuhihi, Jesu yoimanine pa mulundu, kono alutiwa nakeka alimuka nji neli Jesu. ⁵Jesu yopo amba koo, "Micaha, mukwata ya kulya?" "Yopo amualaba, " Hiwanji" ⁶Yopo aambela nji, "Muyumbele olioci lyenu ku hilyo no wato, ku ma mukwatamo." Henyi yopo ayumbela eli ocilyo nji ene ku kwanga na kulikoka ene shi kubula. ⁷Mulutiwa na wapelanga Jesu yopo ambela Pitulosi, "Yo Mulena." Apa Simoni Pitulosi ayuba nji yo Mulena, yopo nunga lukanda lwae no peulu yonene(kakuli nokena akumanga hiwana),naku hyakela mumeyu. ⁸Alutiwa amweya engena muwato(kono neli pepi na likamba, pa kuhinga kutenda matambu 200 cambu no mboka, kame akokile na lioci na liumba lyashi. ⁹Apa keya kwa kuomboka pa likamba, yopo amona mulilo no makala na shi na ciponiwa po, naihima. ¹⁰Jesu ene oa mbela nji, "Mulete shi cimweya eci muna kwata panopano." ¹¹Simoni Pitulosi ene kokela eli oci kulikamba linombu lya shi ca kukuma pa 153 coshe, kono coci bulile ngeyo na cikena ca yatula elioci. ¹²Jesu yopo aambela nji, "mukeye mwa mulye omukushuko. Kono kulwa hiwa omweya kwa lutiwa oyu nokengeela nji amwipule, "Yowe oanyi? "Kumana limuka nji yo mulena. ¹³Jesu yopo keya kwa kuhimba oihima kuapa na shi kame. ¹⁴Aka neli kauhatu aka Jesu na kumona halihiya kwa alutiwa aye kutunda apa naingukela kwaafu. ¹⁵Mumanyima no kulya omukushuko, Jesu yopo aambela Simoni Pitulosi, "mwana Joani, wani hinga kupita oshe anu?" Pitulosi yopo amba nji, "Eni Mulena walimuka nji na ku hinga, "Jesu yopo muambela nji, "olele mangu ange." ¹⁶Kame omu ambela aka no wili, "Simoni mwana Joani, wa ni hinga? "Pitulosi yopo alaba, "eni Mulena wa limuka nji na kuhinga,"Jesu yopo muambela, "Olihye mangu ange." ¹⁷Ene omuambela aka nouhatu, "Simoni mwana Jonasi, wa nihinga? "Pitulosi eno nyongonya kakuli Jesu ona muipula tuhatu, "wanihinga?" Yopo mwambela nji, "Mulena, owe walimuka yoshe einu, walimuka nji nakuhinga." Jesu yopo muambela nji, "Olele mangu ange." ¹⁸Yahikuma, yahikuma; ino niambile okoe, apa noikalanga ku wanuce, kuma nokumanganga ohoci na kuca koshe okunofunga, kono apa waukula, kumamba okufumbatelanga na kuku himba kuku twala oku mbokena wafaa kuca. ¹⁹Henyi Jesu kuma naamba eyi kutatulula omu lifu lyae Pitulosi mba likalela kulumba Mulimu. Mumanyima nokuamba eyo,ene oambela Pitulosi, "Oni kon'e." ²⁰Pitulosi ene oaluka nakumona alutiwa na hinganga Jesu aakon'enine, aya nayendamenanga pa manyonga a Jesu a lya milalelo naku nakumwipulanga nji, "Mulena, kandi anyi oyu mbo kumunjula?" ²¹Pitulosi apa amona Jesu ene muipula nji, "Mulena, kandi hiki hyomba atenda oyu munu?" ²²Jesu ene omualaba, "Nji nihinge nji aikale ene oku mbanikahukela, kuma itusaike okwenu? Nikon'enyi." ²³Henyi owo muambelo yopo uyubahala mukaci koo nji, oyu mulutiwa kuti liiwa kaafu. Kono Jesu nokena ambela Pitulosi nji oyomulutiwa liiwa kaafu, kono, apa nihinga nji ayoye ene apanikahuka, Hikehyo kwenu?" ²⁴Oyu yo mulutiwa notalusa eyo naikala, kame yonon'ola eyo naikala, kame twa limuka nji owo upaki wa hikuma. ²⁵Koili inu ingi eyi naatendanga Jesu, nga yoshe kuma nain'oliwanga, Naha kengeyela nji hiwanga lyoshe elitunga kali tweshe kukwana apa inga in'oliwa.

Romans

Chapter 13

¹Munu yoshe ikale kushi no mibuso, kakuli mibuso woshe wapana kwa mulimu. O mibuso coshe cikile ca kuketiwa kwa mulimu. ²Honyi oyu fetuhela mibuso akana o taelo ca mulimu, kame ano kuu kana kuma akuwana katulo. ³Kakuli aeteleli kaaiyapihyanga ano kutenda oiwawa, kono ano kutenda o nyanguny. Wahinga kuhaiyapa oyu ikile pa lioma? Otende iwawa, kuma akulumba. ⁴Kakuli o mubusi mutanga wa mulimu inji otende iwawa. kono apo tenda eino kwipa, oiya; kakuli kuhimbile o mukwale hiwanji libaka. Kakuli mutanga wa mulimu, mutwali no uhungu no kutenda u nyanguny. ⁵Honyi wa swanela kwikala kushi, kaanji balekisa o wuhunga, kono kakuli bakenisa maikuto. ⁶Pokwile ngeyo mwike o mitolo nanwi. kakuli oateli atanga a Mulimu, aikalanga kuinu nako na nako. ⁷Mwike anu oshe oma swanelo oo. mutelo oyu swanela mulelo, ñanba oyu swanelile ñamba, kwiyapa oyu swanelile kwiyapiwa, likute oyu swanelile likute. ⁸Mwaka kwatela munu hicoloti, kono mukwate hikato kwakwenu. kakuli yoshe woyu no kuhinga mukwae ona taleleze o mulao. ⁹O milao,"waka

huwa, wake paa, wake ca, wa kalalakaza, kame inji ikala mulao una kopanyiwa omu," O hinge mukoe wenji omu kuhingelile. ¹⁰lilato koli tende mukoe unyangunyu, Ngeyo, lilato lya taleleza o mulao.¹¹Pangeyo, mwalimuka o nako, ciya kumu henyi nako oinguke pa tulo, Apa honi opuluso cetu cinekala pepi kupita paya na tutateka ku lumela . ¹²Oshiku unasutelel, kame o liiwa lina keye pepi. Tupake paya o misebezi no lififi, na kukumanga oilwisho no muhinomga.¹³Tuende hiwana, mumhinomga, kananji mumikiti no kupenda, kapa mu ucakolwa; na kutunda muhule kapa kutenda ei noku swabisa, nakulesha likaŋi kapa muna. ¹⁴Kono tukumange Mulena Jesu Kresit, kame twakapa kame misebezi no nyama, kutazoc cinyangunyu.

Chapter 14

¹Muamuhlele oyu nokufokola mutumelo, mwaka mwatula na likañi. ²Munu mumweya akwata tumelo cakulya inu yoshe, oyu noku fokola alya feela miloho. ³Oyu no kulya yoshe inu aka nyaza oyu no kuhalya; nayu no kuhya yoshe inu aka atula mukwae no kulya yoshe inu kakuli Mulimu ana muamuhlele. ⁴Yowe anyi owe oatula mutanga wa mukoe wawo? Mulyaye yo twesha kutiisa kapa ku mungwihya. Kono kumamutiisa, kakuli mulena atwehya kumatisa. ⁵Omweya munu akulihya liiwa limweya kupata likwalyo. Omweya amona o maiwa osheinji a likana. ⁶Oyu lumelile muliwa, aalilumelela kwa mulena; kame nayu lya, alyela kwa mulena; naye yoshe akulumelela kwa Mulimu. ⁷Kakuli akwihyako pano petu oyu kuyoyelile yohoci, kame hiwanji ko wakukufela. ⁸Kakuli nji twayoya, twayoyela Mulena, kame inji twafa, twafela Mulena. Honyi kapa twa yoya kapa kufa, twa aaanu a Mulena. ⁹Eli lya libaka Krestenafela na kuyoya kame, inji Mulena komba aimanene yoiili kufa naku ayoile. ¹⁰Kono onwi, ike yomu atulelanga akwenu? Nanwi, ike yo munyefulelanga akwenu? Kakuli otwi toshe kuma twa kuke mana pa hipula hya Mulimu no katulo. ¹¹Kakuli kuma kunañoliwa nji, "Oniyoile, "Mulena yo amba, "okwange omanwi oshe kuma kuma a kupaka kwa Mulimu." ¹²Apo honyi, munu yoshe toshe kuma a kwamba oyitaba yaye kwa mulimu. ¹³Henyi, twa ka atalanga akwetu kame, kono honyi tunahane eyi, inji hiwanji oyuteela mukwaye hyakumu tanu kihya kapa hiteo. ¹⁴Na limuka na kususueza kwa mulena Jesu inji hiwanji hya kuhakena hyohoci. Omunu yo twesha kuhimba ohinu inji hyakukena, okwaye hya kuhakena. ¹⁵Inji kakuli ona swabisa mukoe bakenisa ilya, komu hikile muhikato kame. Mwaka sinya akwenu na ilya eyo kresite na ya feela. ¹⁶Henyi mwaketanihya eyi himbile inji iwawa kuitoya inji ya sibi. ¹⁷Kakuli mubuso wa mulimu ko ukutingile pa hilya kapa kunwa, kono wa kutinga pa kukena, kozo, mane na kuwapela mu moya ukenu. ¹⁸Kakuli oyu lapile kresite mweci njila ona amuheliwa kwa mulimu na anu a mupaka. ¹⁹Honyi apo, tususueze oinu no kozo na inu itu kopanya pamweya na kwetu. ²⁰Mwaka sinya o musebezi wa Mulimu na itaba no ilya. Oinu yoshe ikenu, kono kwa fosahala ku munu kulya inu twesha ku letela o munu kutanuka. ²¹Kwa wapa kukana kulya nyama, kapa kukana kunwa veine, kapa kukana kutenda oinu itweshwa ku tanukihya a kwenu. ²²Otunde kite, Ocikulukele mukaci koe na mulimu. Ona fuyauliwa oyu kuhakataziwa ku maikuto aye. ²³Oyu no kuhanona anyazahala inji a lya, kakuli kaanji ya mutumelo. Nayi kame ikana kwikile mulumeli hya sibi.

Chapter 15

¹Honyi otwi no kutiya twa lukela kukupaka oufokoli no kufokola, kame ko tulukelile kuku wapeca twaka hinda. ²Toshe munu na munu akawapece oyu aikile naye pepi, kakuli inji kuwape, inji naye a tiye. ³Kakuli hiwanga kresite akena a kuwapecanga yohoci. kono, kumanatenda wenji omuna kuñoleliwa, "o matakua a nakutuka oshe angwela o kwange. ⁴Kakuli eyi naiñoliwa kumanyima kuma nai ñoleliwa mafelezo etu inji tutwaele na kutuseza mumañolo inji twikale na sepo. ⁵Henyi pano mulimu no hitwalo na kutiseza ape, munu na munu maikuto ma mweya kuca ka kresite Jesu. ⁶A tende ngeyo inji na maikuto mamweya kuma mukenihya mulimu kame oihwa mulena wetu Jesu Kresite umweya. ⁷Honyi muamuhela yoshe mukwenu, wenji omu na miamuhela kresite, kukenihya mulimu. ⁸Kakuli namiambelainji kresite kuma naikala mutanga ku mukanda ku monuhya o niti ca mulimu, inji a manene o masepiso naapiwa a kakuku aka kuku, ⁹kame nano macaba inji a kenihiye mulimu mumakeke aye. Wenji omu na kuñoleliwa, "Honyi kuma nikulumba mukaci no ano macaba na kwimba mulumbeko mulicina lyoe. ¹⁰Kame na kwamba nji, "muwapele, onwi mwa mwa macaba, mukaci no anu aye. ¹¹Kame opohukelapo, "mulumbeke mulena, onwi moshe mwa macaba: muleshe anu oshe amulumbeke, ¹²Kame, Isaya amba nji, " O mibisi wa Jese kuma ukeya, oyo mbo mena na kuya busa o macaba, oye ano macaba kuma a kukwata sepo. ¹³Honyi o mulimu no sepo a miumbe na tabo na kozo mukulumela, inji kame na maci no moya ukenu mwikale mu sepo. ¹⁴Nohoci ome ina mikolo, mwkange. Ina kolwo inji kame nanwi, munombu uwawa, kumba mu mumangana enu oshe. Nakolwa inji wanwi hemwa mwatehya ku eleza mukwenu. ¹⁵Kono na muñolela yo nene painu inji ni mi anukihye kame, mulibaka no hishemu nani piwa kwa mulimu. ¹⁶Eci mbo ca kwikala mutangu wa kresite Jesu na kutumiwa ku macaba, ukaikala mupolofita wa lii lya mulimu, inji honyi o macaba akatena o ukombwa, na kuu kenihiya na moya ukenu. ¹⁷Ka kresite Jesu na lukela kukutumbela o musebezi wa mulimu. ¹⁸Kakuli konakubilaela kwamba in yaye ine eyi Kresite no likute noa no macaba. Eyi inu ina tendahala mu lii na likezo. ¹⁹Mumaci no isupo na mumakazo, na mumaci no moya. kuma naikalangeyo kutatela ku Jerusalema, na kucinguluaka kule wenji ku Ilirico, na lukela hemwa kuhimba lii lya kumba lya Kresite. ²⁰Mweci njila, otato cange op cikala ca kukutuza o lii , kono kaanji oku alimukile olicina lya kresite, inji na kaumba pa mutomo wa munu. ²¹Wenji omuna kuñoleliwa; " kwa o nalikana kukuma oliñusa lyaye kuma a kumomona na kwao na kana kuyuba kuma a mutwisisa. ²²Kono honyitungi tungi toni kwaleliwanga kukeya o kwenu. ²³Kono pano honyi, konihikite hibaka mu matunga kame kuma ine kubilaelnga ilimo ingi inji ni keye o kwenu. ²⁴Na miakaleza kuka mimona apa ni pita oni kaca ku Spaini, na kukatusiwa o kwenu mu mwendo wange kuya, oi nakukolo kwikala mukwalala hyenu kanyonyo. ²⁵Kono pano naca ku Jerusalema, kukatusa anu a kenu a Mulimu. ²⁶Kuma na kwikala hiwana ano ku Masodonia na no ku Akaya, kukoleka kanyonyo anuakenu a mulimu no a njewe ano mu Jerusalema. ²⁷Ee, a swanela kutenda wino, kakuli kame na kolotela. kakuli ano macaba ana piwa kufumu no moya, ana kolotele o Majuda ine kwa huceca na ufumu no pano pashi. ²⁸Henyi, apa nanimana ou musebezi na kuapa ou muselo, kuma nica ku Spain na kumipotela onikile mu mwendo. ²⁹Na limuka nji apa ni keya okwenu kuma nikeya oina kwana na fuyaucica kresite. ³⁰Henyi nami laela, makwetu, ku mulena wetu Jesu kresite, na kuhinga Moya, inji mulwe moshe name kuni lapelelanga kwa mulimu. ³¹Munilapelele inji mini lamwene kwa ezalibi no mu Judea, na tuso cange ci amuheliwe kwanu a mulimu no kukena mu Jerusalema. ³²Muni lapelele ni kakeya mutato ca mulimu, kame inj ome, na nwi toshe, tuwane pumulo. ³³Mulimu no kozo aikale nenu moshe. Amen.

Chapter 16

¹Nakulumba owe manjetu Febe, owe o mutunga no kelekeciya cikile mu Senkreya, ²Inji mwendi mba mu muamuhela muulena. Mutende ngeya mumukwa u lukelile anu a mulimu no ku kena, na kumupa tuso aswenelile kuwana o kwenu, kakuli onekela mukisi mukulu muinu ingi mane name hemwa. ³Mwimu Priscilla na Akila, a kwange mu musebezi wa Jesu kresite, ⁴ao muupilo wange na kutombola o upilowo. Ns kutumela okwo, kaanji ome feela, kono o makeleke oshe no a macaba. ⁵Mwimu o keleke cikile munjiyo co. mwimu Epanaeneto mulatiwa wange, o mutamuno mu Asia kwa kresite. ⁶Mwimu Maria, oyu na misebeleze yonene. Mwimu Andronika na Junyasi, apange na pika noo tolongo. ⁷A limukiwa yonene kwa apositola, kame na ikala kwa kresite oni kwikile ko. ⁸Mwimu AMpliasi, mulatiwa wange kwa mulena. ⁹Mwimu Urbano, mutusi wetu musebezi wa kresite, na Stakisi, mulatiwa wange. ¹⁰Mwimu Apele, oyu na lumeleleziwa kwa kresite. Mwimu na Alubasi lwa Aristobulu. ¹¹Mimu Herodion, mwapange. Mwimu na a lubasi Narsiso alike kwa mulena. ¹²Mwimu Trifena na Trifosa, atanga a mulena. Mwimu Persisi mulatiwa, oyu na sebeleza yonene mulena. ¹³Mwimu Rufusi, oyu no ketiwa kwa mulena, na inawaye mawe name. ¹⁴Mwimu Asinkitasi, Flegoni, Hermes, Patrobas, Hermas, na pange aikile no. ¹⁵Mwimu Filogus na Julia, Nereus na manjae, na Olyampas, na anu oshea mulimu a kenu aikile no. ¹⁶Mwimu moshe kukucupita kukenu. O makeleke oshe a kresite a mimuca. ¹⁷Honyi na miakaleza, mwapange, kunahana a letile okukauhana na kucunuta. kalatelile o matuto muna kututu. Mutunde kwo. ¹⁸Kakuli anu no ngeya kababalile o mulena wetu, kono o mabumo o. Mumayi oo mawawa na kushembashemba ayumba o micima no ano mbula mulandu. ¹⁹Kakuli o mitala no likute lyenu likume kwanu oshe. Nawapela, honyi, owenu, kono na fa nji mutalife kuiwawa, na kulukuluha ku unyanguny. ²⁰O mulimu no kozo otamba kupyata satani kushi no li pambala. O sishemo hya mulena Jesu kresite okale okwenu. ²¹Timotea, mukwqnge musebezi, a mimuca, na Lusiusi, Jason na Sosipatere, a kwange. ²²Ome, Tersius o muñoli no eli liñolo, na mimuca ka mulena. ²³Gayusi, muamuheli wange na keleke coshe, ona miimuca. Erasito, o mubabaleli no sifumu no muleneñi, ona mwimuca, na mukwaye Kwarito. ²⁴Ohishemo hya mulena Jesu kresite hikale kwenu moshe, Amen. ²⁵Honyi okwaye oyu twehile kumiongoca mu evangeli na matuto a Jesu kresite, na kutungununa o makunutu na holekiwa ku kalekale. ²⁶Kono honyi ina tungununiwana kulimukiwa ku mañolo no ma polofita nu matunga oshe, mutaelo ca mwambakani mulimu, kuleta o kuluka no tumelo. ²⁷kwa mulimu cambu no utali, ka Jesu Kresite, ona kene nako coshe. Amen.

Galatians

Chapter 1

¹Paulusi, muapositola -kutunda, kamanji kwa anu kapa munu, kono muliciana lya Jesu Kelesite na lya mulimu tate, oyu nonwi ngula kwa afu. ²Ome na kwange oshe aikile nange, kuma keleke muma Galatia. ³Hishemo na kozo atundile kwa mulimu wetu na mulena Jesu Kelesite. ⁴Oyu noyatufela, ohibi yetu inji atu puluse mu uno unyanguny uikile mupelo, kuca omuahingelile mulimu wate na tate, ⁵Okwae kuikale kanya no kwapwa, Amen. ⁶Ina komoka inji muna hii niti wangu kutunda koyu nakuihyana muhishemo ya kelesite. Ina komoka inji munaci ku evangeli cikwaco, ⁷Kenanji kwaikala evangeli cikwaco kono kwaikala anu amweya akuletele utata na kufaa kusinya ulumiwa wa kelesite. ⁸Kono hiwanji otwi kapa lingeloi no kutunda kuwila apa mikutaza olumiwa wao kupita ou ina mikutaza, mumuhie a kutiwe. ⁹Wenji muya tuna ambele, apa na amba kame, inji munu wao oyu miluta ulumiwa wao kupita ou muna amuhele, mumuhie a kutiwe". ¹⁰Apo na faa kutabihya anu kapa mulimu? Nihi faile ku tabihya anu? Inji nihifaile kutabihya anu, kananji no mutanga wa kelesite. ¹¹¹²Einifaile nji mulike, apange, ulumiwa ina miluta kananji ulumiwa wa munu. Hiwanji na uamuhela kutunda ku munu, kapa kuuniluta, kupita ngeyo, kono mainaku umoni hiwa kutundelela kwa Jesu Kelesite. ¹³Muna yuba yo upilo wange no kale muulumeli no majunda, oku nanyandihya o keleke ca mulimu, kupitekela tikanyo na kulika kuci shandaula. ¹⁴Neli azwepeli muulumeli no ujunda kupita angi na ataka ange kutunda mu anu ange. Omo monyika takazo na ni tukufalela muhizo ya kanyakulyetu. ¹⁵Kono apo mulimu, yono nipaka kuniketa o niikile mulibumo lya mawe, na kunihyana muhishemo yae, ¹⁶Neli atabela kulimukiwa okwange mwanae inji ni kalute ya mwanae kumahendeni, popo hiwanji nabatisisa munyama na unyinga. ¹⁷Hiwanji naca ku Jelusalema kwao natanga kui kala apositola okwange. Kupitangeyo, yopo nica ku Alabia na kuhuka ku Damaseka. ¹⁸Henyi opo nakupita myaka cihatu yopo nica ku Jelusalema inji ni nika limuke Kefasi nakuikala nae mayuwa a likumi na mutanu. ¹⁹Kono

hiwanji na mona hiwanga omweya ku Apositola ene Jacobo, mina mulena. ²⁰Muitaba ni miñolo, namisepisa pa pila mulimu inji ka nihongile. ²¹Yopo nica ku matunga a Silia na Cilisia. ²²Hifateho hyange hiwanji hyavlimukiwa ku keleke ca Judea ku kelesite. ²³Manayuba feela, Oyu munu notu nyandihya pano akutaza amai mawawa no tumelo na kuhinga kusinya" ²⁴Henyi opa lumbeka Mulimu bakenisa ome.

Chapter 2

¹Kumanyima noilimo likumi likumi naine, yopo ni kambama kame ku Jerusalema na Banabasi, kukahimba Taitasi kuenda naye. Ku mana ni kambamena omo mutaelo ca Mulimu na ku a taluseza oulumiwa ou ni lutile muhicaba. ²Kumanani ambaula ku mukunda kwao nani mona nji autokwa, kwamba nji kakunawaniwa ?kwituka kwange namu hinetukele kakunawanani kakukite tuso. ³Kono kanji Taitasi, oyu noikalanga nange kame neli mucielike, kumana hapeleziwa ku mutwala ku mupato. ⁴A munu na minaye no uhata a tukokalele muhitalifi kwa kutuipaula o mutuikalelile na Jesu Kelesite. Yopo atunahanela nji atu alule apika. ⁵Natukena twa kuyuba no munako nanako kanyonyouniti no lii uhiyale naye. ⁶Kono aana monahala nji ono utokwa(yoshe ei natenda naikena yaama kwange, Mulimu kena ka monihya ketululo) awo, naamba nji, ana mona halanji autokwa hiwanji hiwanji nahi naamba kwange. ⁷Kuneku ci mwweya, ku manamonanji yome nanipiwa maata noulumiwa noanu kuhaca kumu kanda, henyi wenji Pitulosi apa na piwa oulumiwa nao no kuca kumukanda. ⁸Wenji Mulimu,Oyu no sebezisa Pitulosi nji aikale miuapositola kwao na ca kumu kanda,yoshe naisebeza na kwange oni ca ku malicaba. ⁹Apa Jakobo, Kefasi, na Joani, aa naikala na kukangana nji misumo, nalimuka ehi shemo nanipiwa, kumananipa likute lya niti no swalisano kwa Barnabasi name.Yopo akuyuba nji twa lukela kuca kumalicaba nakuswanehela kuca kwa nokuca ku mukanda. ¹⁰Yopo alomba nji twa ha swanela kukengeelanga a botana,hinu himweya ehyo na lakaza nji ni tende. ¹¹Kono Kefasi apa keya ku Antiyoke, opo ni munyaza patalaza kakuli neli wa kunyazahala. ¹²Ahiulwa kale na kukuma alume na pana kwa Jakobo, Kefasi kumana lyaanga na malicaba. henyi apa alume akuma, yopo leshe na kutunda kumahendeni. Kwi yapa a nafa nji ene wakuca kumukanda. ¹³Cwale henyi oungi no ma Juda opo aingena muo uhata, hiwanga Barnabasi yopo yonga muuhata woo. ¹⁴Kono henyi apa ni mumona emi kwa conaci kena ca koña oniti no lii, yopo niamba na Kefasi posho cooshe. "nji omu Juda penji henyi mwikalelo woye uku feke wanji ou no mahedeni kame kawikile wenji wama Juda, Wahinaneca ngepi amahedeni nji aikale wenji ma Juda?" ¹⁵Otwi twa ma Juda mukuhyemwa kame kananji twama licaba aezalibi; ¹⁶Kame twa limuka nji hiwanji munu wa kuke nihiwa na misebezi no mulao kono mutumelo Jesu Kelesite. natwi toshe tukeni hiwe na tumelo cetu kwa Jesu Kelesite kame na nji no misebezi no misebezi no mulao. Henyi kuca na misebezi no mulao hiwanji munu mbo tuliwanji wa kuluka. ¹⁷Kono nji henyi otufaille nji tukenihiwe na Kelesite,natwi kame kumana tuwaniwa nji twaekeza sibi, Kelesite henyi yoletile sibi nji? kanji ngeyo; ¹⁸nji kuma ni umbaumba oinu nani tangela kusinya,nahetana no hinda nji no mucoli no mulao? ¹⁹Kuca mumulao hinafu kumulao, nji ni yoyele kwa Mulimu. ²⁰Hina kukokoteliwa na Kelesite. Kanji yome yome ni yoile kono Kelesite yopyoile kwa nge. Oupilo ni yoile mulutu na yoya mutumelo no kuitana kwa mwana Mulimu, Oyu no mihinga na kukupa yohinda muhibaka hyange ²¹hiwanji na tula hishemo hya Mulimu kumambali, cambu Kelesite kuma na fela ya mbango.

Chapter 3

¹I anganu no magalata! Anyi yunu kumiloa? Neli pameño enu apa Jesu kelesite naipaiwa patalaza. ²Ei hyohoci ' hyonyiko ni hinga kukutula okwenu: Ene mwahamuhela moya kuca ka misebezi no mulao kapa no kuyuba ei no tumelo? ³Kanti mwa inganu ngeya? kumana na kutateka na moya, kuma mukamana na nyama?⁴Muna nyanda painu ingi pa fela fela - Haibanji neli mufela fela? ⁵Oyupa moya na musebezi no mamakazo mukaci kacenu otendanga ngeyo na musebezi no mulao, kapa kuyuba ya tumelo?⁶Wenji Abrahama" omunaitanena kwa mulimu na kumubala nji wakuluka." ⁷Mumukwa no kukufeka muutwisise, henyi ano tumelo ohye ana Abrahama." ⁸Omañolo, kumana nji mulimu kuma aku keniha a macaba na tumelo, kumatanga kukutaza kwa Abrahama na kuamba, O poe omanahye kuma afuyauliwa. ⁹Henyi apo ,akwite tumdlo anafululiwa, o mulime no tumelo.¹⁰Ao hohye a tendile misebezi no mulao aikala mihikuto; kakuli monyiko kuna ñoleliwa, una kukutiwa munu yohye, oyu kaine kuandelela kuinu ina ñoliwa mu buka no mulao, na kuitenda. ¹¹Hapa henyi kwa yubahala nji hiwanjiko wa kupakiwa nji wakuluka ca mulimu na misebezi no mulao, kakuli "ano kuluka kuma ayoihyawa na hihyemo." ¹²Kono mulao kananji wa tumelo, kono, "omunu oyu tenda misebezi no mulao oswaena kuyoya naco"¹³Kelesite ona onakutulukulula kutunda muikuto no mulao oye nakufetula munu waku kutiwa mulibaka lyetu - kakuli kuna kuñoliwa, wakukutiwa munu oyu pahehiwa pahitondo. ¹⁴Inji ofuyauci ca Abrahama citwehye kukeya kua macaba mukelesite Jesu, nji mutumelo tu amuhele sepiso no moya. ¹⁵Apange, henyi ni ambe muambelo nounu. Tumelano nokupanga munu ci na pangwa na mulao, hiwanji, ko munu oyu twelye kutulo kunyonga kapa ku ekeza. ¹⁶Cwale o sepiso mana ci ambeliwa kwa Abrahama na lusika lwae. Kaci ambile, "kumasika ae," yonyiko kelesite.¹⁷Henyi na amba ei: mulao,ou noukeya mumanyima no ilimo mianda na makumi mahatu, koupakile tumelano kumanyonga nahipangano naitisiwa kale kwa mulimu, kumana sepiso. ¹⁸Haibanji okuyola kwakeya na mulao, kohiketile na sepiso. kono mulimu manacipa Abrahama mu sepiso.¹⁹Upi, henyi, wo utokwa no mualo? Nou ekeziwa libaka no unyangunyu kupitela lusika lwa Abrahama lukeya kutalelelza o sepiso na ci pangiwa. O mulao kuma no piwa kukututusa mangeloi na likaha lya mulumeli. ²⁰Muyemeli wanu ngi, kono mulimu omweya.²¹Mulao wa lwahya oma sepiso a mulimu, hiwanji! Inga mulao kuma naupiwa ou utwehya kuyoihya, okuluka nga kuma na kukeya na mulao. ²²O mañolo ana kukwalela oinu yohye mushi no sibi. Mulimu ona kutende ei nji sepiso no kutuyohihya na tumelo ku Jeasu Kelesite nji cipiwe kwao a kwitana.²³O tumelo coci ulwa nakukeya, mana tumangiwa mushi na mulao, kuma notu mangiwa, kupitela otumelo apa no cikuma. ²⁴Henyi omulao opo wikala mulibeleli wetu kupitela apa Jesu na keya,inji tukenihiwe na tumelo. ²⁵Kono pano mulao una keye, katuhikile mushi no muyemeli. ²⁶Kakuli mohye mwanaa mulimu mutumelo ku kelesite Jesu. ²⁷Kakuli oungi wetu onwi no mukolobeziwa ku kelesite. Muna kumanga kelesite. ²⁸Hiwanji ko munjunda kapa Mugerike, Hiwanji ko mupika kapa wakulukuha, Hiwanji ko mulume kapa mukaci, kakuli onwi mohye mwana amweya ku kelesite Jesu. ²⁹Inji muanu a kelesite, mwa lusika lwa Abrahama, naa kuyola kuca mu sepiso.

Chapter 4

¹Na amba nji shwana,onako coshe mwanuke, kashutanine na mupika, hiwanga nji yo minya hipawana. ²Kono kushi no ashemi na kuleliwa kutwala onako mba lukisa ihyaye. ³Pangeyo, apa natuikala anucana, neli twa pika mu matuto no matatekelo no mulitunga. ⁴Kono onako no ku kwana apa na cikuma, Mulimu opo tuma mwanaye,kuhyemwa kumukaci,mukaci no hyemwena mushi no mulao. ⁵Kumana tenda ngeyo kuliulula a akile kushi no mulao, nji mbaaka afuliwaana a Mulimu.⁶Kakuli mwaana,Mulimu kuma na tuma omoya wa mwanaye mu mumicima cetu, ou wukuwile,"Abba,Tate." ⁷Honyi kaanji o mupika, kono o mwana, inji o mwana,kuma wa kuyola o hyanda mulicina lya Mulimu.⁸Kono ciya nako, no kana kulimuka Mulimu,kuma noikala mupika kwae, mata oo,kaanji a Mulimu hyemwa. ⁹Kono honyi muna limuka Mulimu,kuma noikala mupika kame?¹⁰Mwa tokomela mayuwa na mionda na manako na ilimo! ¹¹Nakulilela nji mwemwenja o musebezi musebezi wange okoe ukucele mufelafela.¹²Namilomba,makwetu, muikale wenji ome, name ine kala wenji onwi. ¹³Ko mwa hinitenda unyanguny. Kono mwa limuka nji mulibaka no utuku mulutu ngapa na nikutaza oebangeli okwenu omatatekelo. ¹⁴Hiwanga apa paka pa tatubo hiwanji mwa ninyefulakapa kuni kana. Kono onwii kuma na muniamuhela wenji no liñeloi lya Mulimu, wenji yome no Jesu Kelesite hemwa.¹⁵Pano honyi kupi kocikile fuyauci cenu? pano na mipakihya nji, inga kwatwehya, inga muna tundihya o meño enu na ku a nipa. ¹⁶Apo honyi ine kala muka hitela hyenui, kakuliina mi ambele ya hikuma?¹⁷A lakaza kumisikulula munjila, kono hiwanji hyemwa libaka lya kuyubahala. A faa kukwala omulomo wenunji mwikale ku hyemba hyoo. ¹⁸Ku wawa oku wapel painu iwawa, kaanji feelaonikile nenu.¹⁹Mwaanage atomo, kame na miyubelaoutuku no kweleka kutwala pa Jesu aikala mu micima cenu: ²⁰Nahinga nji inga naikala nenu na ku cinja o lii lyange, kakuli muna nikomokihya. ²¹Muniambele onwi muhingile kuikala kushi no mulao, komu tetecanga ku mulao? ²²Kakuli kuma na kuñoliwa nji Abrahama kumana kwata aana ayili. ²³Omweya ku mukacana nomupika, no mweya ku mukaci waye.Omweya ku manahyemwa kumu kacana no mupika kuca munyama, kono mukwaye kuhyemwa kwa munuwaye kuca musepiso.²⁴Eyi inu ya hemanena tumelalano, kakuli akaci ahekanena matumelalano meli. Cimweya catunda pa lilundu lya Sinai,ana akweelekiwa apika; Oyu Hagar. ²⁵Honyi Hagar ahekanena lilundu lya Sinaimuhi Arabia, oye Hagar a hemanena Jerusalema nocino nako. Kakuli anaye ahekala muupika.²⁶Kono, Jerusalema no kuwilu wa kulukuluha henyi yoniko inawetu. ²⁷Kakuli kumana kuñoliwa, "Mutabele,owe olihuma, okuwwe na kulilela tabo, kanaanga kuyuba kukola no kweeleka,ana no mukaci no kukaniwa angi kupita ao no mukaci no kulukuluha. Kono wee, makwetu, wenji Isaka, anucana a sepiso.Mwico nako ayu no hyemwa mulutu kuma na anyandihya oyu no hyemwa mumoya.Nacino nako mokuikalelile.²⁸Kono wee, makwetu, wenji Isaka,mwanucana wa sepiso. ²⁹Mwico nako ayu no hyemwa mulutu kuma na anyandihya oyu no hyemwa mumoya. Nacino nako mokuikalelil³⁰Kandi o Bibeale caamba ngepi?"O cice oyu mukacana no mupika na mwanaye. Kakuli oyu mwana no mukacana no mupika katwehye kukutapela oufumu na mwana no mukaci no kulukuluha." ³¹Henyi apange, otwi kanji twa ana no mupika,kono no mukaci no kulukuluha.

Chapter 5

¹Kelesite onatu lukulula, nji tuikale na tu kuluho. muongole henyi cwale, komuna bopiwa kucoko no utanga.
²Mutaneke, ome Paulusi, apa muingena mohoci mumukanda, kamu kotalusa Keleskite munjila cohye.³Napakela kame mulume yohye naingene mumukanda nji aswanela kumamela milao cohye. ⁴Munambatukele kwa Kelesite, mo mwa kutweha kuatuliwa na mulao; komwa kuamuhela moya no hishemo.⁵Kamoya, katumelo, Twalibelela kasepo kuluka. ⁶Kelesite kaku to kwahalile nji ene kuca kumukanda ehi hikite outokwa, kono tumelo eci cibekekile na lilato. ⁷Neli mwaituka hiwana. Anyi na misileleze kukuteka mulao? ⁸Eci susuezo kaci paine okwae oyu o mihyanine!⁹Oumumela ounyonyo wakulihya liñende. ¹⁰Na kwata sepo cikulu kwa Mulena nji ka mwa ku hupula yayo. Oyu ominyandihile mukunyanda katulo kohye okuaikile. ¹¹Maketu, nji ni hiamba yo mukanda, ni hinyandihyeliwa ike? apone olicwe lina cikelele ohifapano lina tundihiwa. ¹²Ao amifikanyinle, mane nahinga nji aka na ku pyata oihinda!¹³Onwi na mwihyanena kutukuluho, mwaanu. Kono komuna belekihya eco tukuluho no kayumi; kono mulilato noku yoihya mukoye. ¹⁴Omilao cohye ci na taleleziwa mu lii limweya: "wa swanela kuhinga mukoye wenji omu oku hingelile ohoci." ¹⁵Kono apa mukuhuma na kukumina mohoci, mumone nji ka mukulile mohoci. ¹⁶Kono naamba, mwende na moya kame mwaka himba takazo no unu. ¹⁷Otakazo no unu ca lwanihya moya, natakazo calwiha ounu. Ei ya kulwanihya yoihinda, kuamba nji ko twehe kutenda inu o hoci ei ofaile. ¹⁸Kono hiwanga nji; mwa eteleliwa ku moya, kamuikile mukaci no milao. ¹⁹Kame misebezi no macilo cina limukiwa; kubuka, uhule, mikwa no macilo, muna. ²⁰Kufapana, kunyongonya yonene, kupenda mutoho, ²¹nainu ifekile wenji ei. Namipa mamela, wenji omu na ni mipele mamela kale, Ao akutenda ei onyiko akumona mubuso wa Mulimu. ²²Kono muselo no moya lilato, Tabo Kozo, kuulwa kacimacima, hi shemo, uwawa tumelo, ²³kukucuwa, na kukwata; Akuhyako mulao ou ulwihice eyo. ²⁴Aa angwelelile kwa Jesu Kelesite mona kokotela nyana coo pahifapano nai cihingile. ²⁵Nji twa pila na moya, kame tweende moya. ²⁶Ko tunakukumusa, na ku hyambaeca, na kukufela muna.

Chapter 6

¹Ahonyi, apa kuwaniwa munu wa kutenda unyanguni, aa no moya wa Mulimu amueleze mukuluka. ²Munu na munu ahimbihye mukwaye omuhimbo waye, mukutenda ngeyo mwa buluka omulao wa kelesite. ³Omunu uyu nahana nji oye wautokwa kono kaanji moaikalelile, ahakuhonga. ⁴Munu na munu atatube omusebezi waye, nnjiheniyi elibaka lyaye nokukukuumusa liikale mumucima waye kanji kukukuumusela mukwaye. ⁵Hikuli munu na munu kuma akuhimba mupango waye. ⁶Uyu nalutiwa olii aha lukanelanji a kutapele einu iwawa yohye nayu namulutu. ⁷Komuna hongwiwa. Mulimu kananji wakupepiha, kakuli ehi hyohye akuna omunu, hyoaku. Uyu kuna omboto mulutu lwaye, kuma akukutula lifu(sinyeho). ⁸Uyu kuna omboto mu Moya,kuma kukutula moyo wa kuhapwa. ⁹Kotuna kwanga kutenda uwa,kakuli apa cikuma onako eci cilukelile apacikuma, kuma twa kukutula apa tukana kulehya okutenda oiwawa. ¹⁰Heniyi pano tuhikite onako,tutende uwa ku anu oshe, sihulu kulupahi(lubasi) lwetu mu tumelo. (kutana). ¹¹Mumone okukula no miñolo inañoło nalikaha lyange. ¹²Aya failenji amonahale wino hiwana panji no lutu, onyiko amicundamenine ni amitwale ku mukanda. Ami cundekela kakuli aha ahyapa fela okunyandihyeliwa ehifapano hya kelesite. ¹³Kakuli hiwanga aanokuca kumukanda kaa kaa mamelile omulao,kono aha faa nji onwi muce kumukanda nji ongwu akulumbaece nji ene amitwala kumukanda(mulutu lwenu). ¹⁴Ome kuma mu Jesu Keleste, opo olifasi linafu okwa niku kukumusa fela mulibaka no hifapano hya Mulinge, name inafu ku lifasi. ¹⁵Kakuli kuca mumumkanda kapa kuhaa kumukanda kaanji hinu, kono ehi hi faiwa kumbiwa upya. ¹⁶Kua aendile oshe muu mulawo,ekozo na hishemo hiikale nenu, mane hiikale nakwa Isilaele wa Mulimu. ¹⁷Kutunda pano, munu kaana ni kaleca, kakuli na kwata palutu lwange ipwalanda ya kupala ya Jesu. ¹⁸Ehishemo hya Mulena wetu Jesu Kelesite hiikale nenu.

Colossians

Chapter 1

¹Paulusi, muapositola wa Jesu Kilesite kokuhima kwa Nyambi, no ku kwa mwapetu Temotea, ²kun'olela anu a Nyambi owa kenu oawawa apetu kwa Jesu Kilesite awa ali ku Kolose. Shihemo shikale nenu, no kuliyala kutunda kwa Nyambi wetu, no kwa Fumu wetu Jesu Kilesite. ³Twa kandlela kwa Nyambi, Tata wa fumu wetu Jesu Kilesite, kalo shikati shoshihe twa milombelelanga. ⁴Natuyuvu yo kulitawa kwenu kwa Jesu Kilesite no shihemo shenu kwanu a Nyambi owakenu. ⁵Mulineshi shihemo mukonda okukulupela ana mitulekela muliwilu. Mwatangile kuyuva yo shikulupelisho mu maywi oshemwa, mu evangeli, ⁶ethzi nathzi keye kukwenu. Ethzi evangeli thza ema oshuka no kuyala kkaye kokahe-eyi thzina kwama kukwenu muna ilimuka kutatekela muliyuwa mwa iyuvile no kulimuka shihemo sha Nyambi shemwa. ⁷Ethzi po evangeli ethzi mwa lifundishile kwa Epafalasi, muenjetu ngamba oyu twahima.Oyu ngamba omuwawa wa Jesu Kilesite na twimamene. ⁸Epafalasi natutongwela yo shihemo shenu mumupepo. ⁹mukonda oshi shiemo kutunda eli liyuwa natuyuvu yenu kana tushii kumi lombela. Twa milombela eci mu limuke eyi ahima no nyanyami ouhe no myoyo oku yuvishisha, ¹⁰eci muende mulikun'wa lya Fumu omu muna muloela. Kokwima oshuka mwikwa mayoihe yoiwa no kukala koku limuka Nyambi, ¹¹Koku tanalishiwa kokolo ouhe, kuthza kokolo wenji okutethzima, eci mulithzue mumucima no kukala no ocikwato, kalo munyanyuke ¹²no kukandlela kwatata, oyu namitweshisha eci muwane shipashi mweyi akushwama ana Nyambi owakenu mumwethzi. ¹³Natu amwena kukolo omilema no kutututwelela ku muvuthso wa mwanenji oyu ahima, ¹⁴kentzi ana tuyoisha, no kututetela ku milandu thzetu. ¹⁵Aye shikupulo sha Nyambi shimoniwa, mwana omweli kwiwumbiwa yoihe. ¹⁶Kenthi enu yoihe yombiwile, eyili mu mawilu neyi ili mukaye, eyi imonahala neyi ishimonahala. Mipepo thzo shokolo, nji mivuthso, akwa kuvuthsa, enu yoihe yakwamiwile mukonda wenji. ¹⁷Aye yoliyo omatatekelo kwenu yoihe, kalo kenthi enu yoihe ina liwana pofoci. ¹⁸Yoliyo mutwi welema, keleke yoliyo matatekelo, mweli kwa kwa kufa wahe, eci akale mushivaka sho matatekelo kwinu yoihe. ¹⁹Nyambi yowafotile eci enu yoihe ikale ku kwenji ko kuliyala, ²⁰no ku husha kukwenji kka mwanenji enu yoihe yoshinda, Nyambi wa letile kuliyala ko nyinga o pa mbinda thzenji. Nyambi nalihushela enu yoihe yoshinda, kenu eyi ili muwilu nji mukaye. ²¹Pa shikati shimweya shime mwakalile mwen da kwa Nyambi kalo neli mwa kwethzimbo yenji mwi eanekela no mwi ekwama yaimango. ²²Ambene honi nalihushu nenu kokufa mwilama, nakwama eyi eci amipe oukenu, okupila kapongonyi, no kukana kushomololiwa palupala lwenji, ²³ngeci omutanalisho mu kulitawa kwenu, mushishe no kukolopa, eci katale munyanga-nyangishiwe kushi kulupelo sho evangeli ethzi na muyuvu, ethzi evangeli atongwelile munu no munu wo mbiwile mushi thzo liwilu,

ethzi po evangeli ame no, Paulusi, nenekala no ngamba.²⁴Honi nina nyanyuka muma kando angekenu, kalo nuna yala mwilama eyi nani pili eyi nina wana milama ya Jesu ethzo keleke.²⁵Kethzi keleke no shikombwa, okombwa ou utunda kwa Nyambi ou anipile mukonda wenu, kuyalishela liywi lya Nyambi.²⁶Aliyo maywi aholekelile anu kutunda kumatatekelo unohoni na tongwela kwana Nyambi owakenu.²⁷Neli kukwo oko Nyambi nafoto eci awatongwele yo lufumo loku tethzima mukaci ka anu kenge, aye Kilesite oyuli kukwenu, aye shikulupelo sho kutethzima.²⁸Twa mukuwelela, kukutulula no kufundisha munu yomuhe ko nyanyami ouhe eci wangu tutwale anu owawa kwa Kilesite.²⁹Keyi na kwama no kulitanalisha ko n'anyo kokwama no kolo.

Chapter 2

¹Nafota eci mulimuke okulu ondwa nimilwela, amwe muli mu Loadisi, namwe mwakana kuni limuka ko shihanga. ²Nakwamela eci atanale micima ko kuciwana pofoci mushihemo no kuwana lufumo luleta kukulupela kuvuvishisha, mulimuke eholeka ya Nyambi, aye, Kilesite. ³Mumwenji lufumo lonyanyami no kulimuka inaliholeka. ⁴Na amba eyi eci katele kukale yumweya oyu miangela ko kumihongaula. ⁵Shianga eci kanili nenu konyama, ambene nilinenu mu mupepo. Nina nyanyuka kumona omu mukwamena nawa no kutanala mu kulitawa kwenu kwa Kilesite. ⁶Apa muna tambula Kilesite Jesu aye Fumu, muende nenji. ⁷Mumene mipishi kukwenji, mutunge kukwenji, mutanalele kukwenji mu kulitawa eci eli namulifundisha, kalo mutanalishe muku kondelela. ⁸Mumone eci katele kukale yumweya oyu mishiulula ke fundisha yo tumbako yo kukana kukwathsa imweya naitundu kwi fundisha alitutulwela anu, no kwilimuka yo kwipa eyi ivuthsa kaye, ambene kai fundile kwa Kiesite. ⁹Mukonda o Nyambi wenji shemwa wa monahala mwilama yenji. ¹⁰Mukuliwana nenji, aye mutwi wakwa kuvuthsa na kolo. ¹¹Mumwenthzi mwahe munathzi kumukanda o kukana kukwamiwa ko moko anu kufundisha nyama, ambene ko mukanda wa Kilesite. ¹²Namu vumbekiwa nenji mukolovethzo, no ku pinduka nenji ko kutawa okolo wa Nyambi, oyu na mu pindula kwa afu. ¹³Apa namukala ko munafu ku mango wenu no kukana kuthza ku mukanda, ona mi yoisha pofoci nenji no ku mitetela milandu thzenu. ¹⁴Natutetela milandu thzetu natukala nathzo pa kukwanga kulandelela milao. Nathzitundisha kokuthziamba pa mbinda. ¹⁵Natundisha mafumu pamivuthso thzo no kuwaenisha pameho oo, kokuwaenda palupala wo ko mbinda. ¹⁶Ene honi kwekala oyu miatula kei mulya, nji keyi munwa, nji ko mikiti nji ko mukuti olishmbilela lyo ngonda, nji yo mayuwa o savata. ¹⁷Eyo po neli mumvule wenu ya kukeya, ambene oshemwa wayo po Kilesite. ¹⁸Mwatawethza munu yomuhe oyu nafoto kulimonahalisha eci alihusha kushi no kulombela mangeloi ami atule mulikun'wa lyenu. Munu okengeyo aathza kemona yenji, no kulundaeshiwa ke anakela yenji kokukana ku ayala nawa. ¹⁹Kakwatelelele mumutwi. Mumutwi po moliyo elama yoihe moina liwanena mithsipa no kulikwatela no kukulishiwa kwa Nyambi. ²⁰Ngeci munafu na Kilesitemuna angululiwa kukolo thzothzi mango thzo kano kaye. Ine eyi muyoyela eci mwakwa kano kaye. Inu mwine eyi mutulekela milao thziamba eci; ²¹"Mwa shimba eshi, mwaeleka ethsi kokulathsa, nji kukwatakata"? ²²Eyi inu yoihe henge ya kupwa kukwamishiwa, kuthza koku tongweliwa nefundisha yanu. ²³Milao ethzi thza monahala kukala no nyanyami, no kulitawa kokuli kwamena konu no kunyandisha elama. Uno honi kathzi kwashile kwilama.

Chapter 3

¹Ngeci aye Nyambi nami pindula na Kilesite kwafu, mufote yokuwilu, oku anakala Kilesite kulyoko lyo shilyo lya Nyambi. ²Muanekele enu yo kuwilu, kali enu yopano pashi. ³Mukonda ou nafu, myoyo woe una holekiwa na Kilesite kwa Nyambi. ⁴Ou Kilesite aku monahala, aye myoyo woe, honi nowe henge wakumonahala nenji mukutethzima. ⁵Mupae eci kumbwethza yenu, honi, yo kano kaye yo kupitula eci-olungu, yo mathzilo, eanekela, no maayalo, oamango, no kufota lufumo yo kulipitula eci kulombela tumbonya. ⁶Mukonda weyi oANJI wa Nyambi wa keya kwa ana awa ali no likamba. ⁷Yoliyo enu mwakwamangile namwe ko muhime kuyoya ano. ⁸Uno honi mwa loela kushiya inu yoihe-oanthzi, kungwenya, myoyo ou mango no matuka yatunda mukanwa kenu. ⁹Mwangela aenjenu, pakuninga eci munakonthzo onuokale ne pelemeka yao, ¹⁰Kalo munu piluka anu owape muna kwamiwa mwape muku limuka kuthza ko shikupulo shoyu wa yumba. ¹¹Apa honi po kakuli eci Magerike nji Mujuda, wakuthza ku mukanda nji kaathza ku mukanda, an'ete, awa likushi, apika nji kali a pika, ambene Kilesite awa kwama, kalo olino wahe. ¹²Uno honi, Nyambi po nahangula munu, mukenu no kuhimiwa. Mukale no micima thzo shilan'eke, shihemo, kulihusha kusha, no kuli thzua mucima. ¹³Mukwatishe. muciheme, ngeci kwali oyu natongoka mwenjenji, mulitetele kengeyo eci omu Fumu nmitetela namwe milandu thzenu. ¹⁴Peulu thzenu yoihe eyi, muciheme, inene shihemo shoshi naanga enu yoiwa. ¹⁵Mushiye kuliyala kwa Kilesite ku vuthse micima thzenu. Neli koku kuliyala okuleta ei mwishiwe elama yofoci. Kalo mukandelelange. ¹⁶Mushiye liywi lya Kilesite liyoye nenu kongi, limi fundishe no kutangelela amweya ko nyanyami, kwimba membo omupepo koku kandelela mumicima thzenu kwa Nyambi. ¹⁷Eihe eyi mukwama, mu maywi, mikwama mukwame mulithzina lya Fumu Jesu. Mukandelelange kwa Nyambi Tata kenthzi. ¹⁸Ambuyama, mucipake kwa anu wenu, eci eli muna loela kukwama kwa Fumu. ¹⁹Akwelume muhime anu wenu, mwana anjipela. ²⁰Anuke, mulemeke a shemi enu mwinu yoihe, mukonda yoliyo a loela Fumu. ²¹Atata, mwa anjipisha anenu, eci katele akwange. ²²Apika, mulemeke akalu wenu muikwama yenu yoihe, kali ke kwamayo meh yo kuloelisha anu pohuma, Ambene kutundelela kushi thzo micima thzenu, Muyape Fumu. ²³Enu yoihe eyi mukwama, muikwa muku tundelela ku micima eci mwa ikwamena Fumu kali anu. ²⁴Muna limuka eci henge mwakutambula kwa Fumu muyambo oku shwana eyi ana kulupelisha. Yoliyo Fumu Kilesite oyu muna kwamena. ²⁵Mukonda munu yomuhe okukwama enu yoimango henge aku tambula katulothzenu yoimango nakwama, kalo Nyambi a hangula.

Chapter 4

¹An'athisile, mukwame nawa enu, komu limuka eci namwe muli no n'athisile wenu kuwili.²Mulombe ko muoto, mukandelele, ³muliwane kutolombelelako natwe, eci Nyambi ayanjulule shelo liywi, eci to ambe eholeka ya Kilesite. Mukonda yana niangele. ⁴Mulombe ei inoni amba iyuvahale nawa omu nina loela ku amba.⁵Muende ko nyanyami kwawa anakana kulitawa, komu likwashisha nawa eyi mulinayo. ⁶Maywi enu akale no shihemo. Ape anu maayalo eci wangu mu limukelyo kutawa munu no munu.⁷Eci keyi yange, Tikikasi henge akumi imitongwela. Mwapange oyu nahimi ngamba omuwawa, no mungenjenji mupika wa Fumu. ⁸Nina mutumu kukwene keyi, eci mulimuke ei ikwamahalekukwetu, eci na mikolopishe micima. ⁹Nina mutumu na Onesimasi, naye mwapenu omu wawa no yunahima, mwenjenu, henge na mitongwela enu yoihe ina kwamahala kuno. ¹⁰Aristarikasi, oyu nili nenji mukamenga, amivumenena, no Mareka, mwapa Barnabasi na mikutululanga; ou akukeya kukwenu mwa kuna mu tambule, ¹¹kalo no Jesu oyu neshiwa Justus. Awa wafoci athza kumukanda wena kwa mano mumuvuthso wa Nyambi ana ni kwathsa nene. ¹²Epafarasi amivumenena. Naye mwethenu kalo mupika Kilesite Jesu. Aye shikati shoshihe afela paku milombelela, eci wangu muyuvishishe kokuyala no shwemwa wa Nyambi. ¹³Mukunda natweshi kupaka eci amikwamena kokolo, kwawa limu Laodisi, nawa ali mu Hierapolisi. ¹⁴Luka, nganga wetu oyu twahima no Demasi amivumenena. ¹⁵Muni vumenene apange wetu oyu twahima no Demasi amivumenena. Muni vumenene apange awali mu Loadisi, nomu Nyimpha, no keleke athzi thzili munjiyo thzenji. ¹⁶Ou mwakumana kutala eli lin'olo, mwa kalitalele no mukeleke thzo mu Laodisi, kalo mwa kamone eci namwe mwa tala eli lya kutunda ku Loadisi. ¹⁷Muambele Arikipasi eci, "Omone ekwama eyo no tambula kwa Fumu, eyi ona loela kuyalishelela."¹⁸Namivumenena kokun'ola ko lioko lyange-ame Paulusi. Muvulama tungongolo twange. Shihemo sha Nyambi shikale nenu.

Revelation

Chapter 1

¹Ei yonyiko hinulo hya Jesu Kelesite ehi na mupa Mulimu kumonihiya atanga ae ei yakutendahala pano. Kumana hi limukihiwa mu kutuma liñeloi lyae ku mutanga waye Joani. ²Joani kuma napaka o lii lya mulimu na upaki wa Jesu Kelesite, na inu yoshe na mona. ³Ona fuyauliwa oyu obala kutumuna ou upolofita na o ateteca ku mai nou upolofita naye o buluka ei ina ñoliwa mo, kakuli nako ca ikala pepi. ⁴Joani, ku ma keleleke mutanu na meli mu Asia: Hishemo hi kale nenu na kozo kutunda koyu oikile, oyu noikala, oyu wakukeya, na kutunda ku mioya mutanu na cili eci cikile ku lubona lwaye, ⁵na kwa Jesu kelesite, oyo no kusepahala, omweli kua ana kuinguka kuafu, oye mubusi no malena no mulitunga. Kwoyo otuhingile na kutulukulula ku ibi yetu nau nyinga waye _ ⁶ona tundetele mubuso, maprisita a Mulimu wae na Ihwae - kukena kuiale okwaye na maci kuca ngeyo. Amen. ⁷Mumone, akeya na mabuii; o lyeño lyoshe ku mali mumona, nao na muyaha. Omishobo coshe no mulitunga kuma cilila mulibaka lyae. Ee, Amen. ⁸"Yome Alpha na Omega,"kwamba Mulena Mulimu, "oyo oikile, oyo noikala, nayo wakukeya, aye no mata koshekoshe. ⁹Ome, Joani_mwapenu naye kuwanekilenenu mu manyando na mutisezo eci cikile kwa Jesu_neli naikala pa hioli hihyaniwa patimosi mulibaka no lii lya Mulimu na upaki wa Jesu. ¹⁰Neli naikala mu moya muliwa lya Mulena. Opo niyuba kumanyima ange o lii likulu wenji tolombita. ¹¹Liamba," oñole ei omonine mubuka, na kuituma ku makeleke mutanu na meli_ku Efese, ku Simina,ku Pergamo, ku Tiyyatira, ku Sarda, ku Filadelfia, naku Laodisea. ¹²Opo nikutemuna nji nimone minya lii liambile kwa nge, henyi apa nani kutemuna opo nimona malambi no gauda mutanu na meli. ¹³Pakaci no malambi neli kwikala o mweya no kufeka wenji Mwana Munu, ona kumanga hito no kulepa hikakumine ku mauluae ona kunungu lukanda no gauda muhifuba hyae. ¹⁴O mutwi na huki cae neli cikenu wenji mboya cikenu_cikenu wenji litwa_na meño ae neli wenji lumonyi lwa mulilo. ¹⁵Omaulu aye afeka wenji hifu hikihi, hikihi wenji hya kutumbeka mulilo, o lii lyae neli lyafeka wenji mulumo no meyu mangi no kushika. ¹⁶Mana kwata mandungweci mutanu na meli mulikaha lyae no hilyo, na mukwale ou no kutwa naku eli wa tundelela mukanwa kae. Olu pala lwae neli lwa esha wenji liwa paya litwelanga yonene. ¹⁷Apa nani mumona, opo ni ngwela ku maulu ae wenji munu wa kufa. Opaka likaha lyae no hilyo pange na kuamba,"kone yapa.Yome no matatekelo na mamanineno ¹⁸yome oyu yoyile. Neli nafa, kono, omone, nayoya kuyakuile! Nakwata hinotolo no lifu naa no hibaka pekile aa no kufa. ¹⁹Henyi oñole ei ona mono,ei ikile pano, naikeile kuposho. ²⁰Wenji henyi kunutu no taluso no mandungweci

mutanu na meli a namona mulikaha lyange no hilyo, na malambi mutanu na meli no makeleke mutanu na meli,
na malambi mutanu na meli onyiko makeleke mutanu na meli"

Chapter 2

¹O ku liñeloi no keleke no Efese oñola: o mai noyu o kwite mandungweci mutanu na meli mulkaha lyae no hilyo na kuenda mukaci no malambi mutanu na meli no gauda. ²Nahaliuka oitenda yoe, nakukataza koe, naku kola mucima koe, inji kotwehye kukuyuba naa no kwipa, kono ona liki ao akwihyanine nji a apositola kono kenanji onyiko, onaa wana nji ambango. ³Ona kuongoca mu manyando, naku ahimba mu licina lyange, kame hiwanji waaya. ⁴Kono ehi ninyazize o koe hemwa ona leshe o lilato lyoe no utungi. ⁵O hupule henyi apa naungwa. O bake nakutenda oinu notenda kumatatekelo. Ene apa o baka, kumanikeya okoena kuy tundihya lambi coe muhibaka hyaco. ⁶Kono wahekala ngeya: Waha cimba oitenda no manikoloi, ei ni cimbile name. ⁷Olesha oyu kwite matwi, ayube ehi wambile moya ku makeleke. Kwoyo koma kuma nakumupa oswanelo no kulya kuhitondo no moyo hikile mu paradaisi wa Mulimu. ⁸Ku liñeloi lya kuleke ca Simina oñola: O mai oyo no matatekelo na mamanineno oyo nofa nakuyoya kame. ⁹Naha limuka o manyando oe no ubotana woe, kono o heti. Nahalimuka na manyefulo a o akwihyanine nji Majuda, kono kenanji o nyiko. Ao sinagogue ca Satani. ¹⁰Kone yapa omutamba kunyanda. O mone! Diyabulosi a tamba kupaka o mweya okwenu mutolongo inji a mi like, kumu munyanda likumi no maiwa. Musepahale ene lifu, henyi kuma nikupa o mushukwe no moyo. ¹¹Oyo kwite matwi, ayube ehi moya uhi ambelile makeleke. Oyo okoma kaku holofaziwa ku lifu no wiili. ¹²Ku liñeloi lya keleke ca Pergamo oñola: "O lii o kwite mukwale no kutwa naku naku: ¹³Nalimuka oku otungile, oko lubona lwa Satani lwikile. Kono ona kwateele licina lyange. Naha limuka hiwanji wa latula o tumelo coe o kwange, hiwanga mu maiwa a Antipasi opaki wange, oyu no kusepahala wange, oyu no ipaiwa mukaci kenu, oko a tungile Satani. ¹⁴Kono na kwata inu inyonyo ni nyazize okoe: Kwa hekala amweya ahi kwatelelile ku matuto a Balaami, oyu na kuluta Balaki inji a yumbele hiteo kuana Isilaele inji alye kuilya ina kuipalelwa iswaniso inji atende uhule. ¹⁵Kame, kwahekala ahi kwatelile matuto no manakoloi.

Chapter 6

¹Opo nitaneke na mona o Ngunyana opo apula liswayo limweya kuma swayo o mutanu na meli, opo ni yuba hi mweya ku ipupiwa ine no kuyoya hyo hiamba mu lii na liyubahala wenji mushinga, "keye"! ²Opo nitaneke na kwikala mbi mukenu. O mupelisi no kwata uta, kame no piwa mushukwe. Opo tuluka po wenji mukeni inji a kome. ³O ngunyana opo apula o liswayo no wili, na yuba ohi bupiwa no kuyoya no wili hyo hiamba, "keye" ⁴Honyi ombi mukwaye opo keya- wakuhinga kukiha opaye omupelisi kuma na piwa hibaka hya kutundihya kozo mu litunga, inji anu aikilemo akwipa ange omweya o mweya. O mupelisi kuma na piwa mukwale ukulu. ⁵O Ngunyana apa naupula o liswayo no uhatu, opo niyuba ohibupiwa no kuyoya no uhatu hyo hiamba, "keye"! opo ni mona mbi mwilu, kame o mupelisi yo kite ikala yili mu likaha. ⁶Opo niyuba eyi naiyubahala wenji lii mukaci no ibupiwa no kuyoya yo yine lyo lyamba, kumona kamweya no buloto kakwanekela na six pence na tunona tuhatu no lukonga twa kwanekela na sikisi pence. kono wa kapihya oilu na veine. ⁷Apa ngunyana na apula o liswayo no une, opo ni yuba o lii no hibupiwa nune hyo hiamba, "keye"! ⁸Honyi opo nimona mbi mutukwa. O mupelisi aihyana lifu, kame o mapilo a mukoñine. Kuma napiwa mata ku hiemba himweya ku yeemba ine no lifasi, kwipaa na mukwale, na njala na utuku, kame na iyama no mumuhonyi eyi no mu lifasi. ⁹Apao ngunyana na apula oliswayo no mutanu, opo ni mona mushi no aletare o mioya noa naipiwa mulibaka no lii lya mulimu na upaki na kwata. ¹⁰Akuwa na mulumo ukulu, "mulena noinu yoshe, owe o mukenu na niti, kuma ni himba nako ca kukuma kupi inji o atule a yoyile mu lifasi, na kua ikihya o unyinga wetu? ¹¹Honyi munu na munu opo piwa mukanjo ukenu, na kwambela nji atatiele nako cinyonyo kame, ku twalapa apalo coshe no a kwo atanga naa poo aswenelile kuipaiwa, wenji omunaipaeliwa nao, cikwane. ¹²Apo Ngunyana na apula o liswayo no mutanu na limweya, opo nitaneke na kwikala zikinyeho cikulu ca lifasi. Oliyawa opo lialuka wilu wenji litata na kweci opo kwaluka wenji unyinga. ¹³Oma ndungechi no kuwili opo angwela pashi, wenji ohitondo no feiga ou hingwihyecanga o miselo ca sho ocishu hyo hina nyungiwa ku liñungwa. ¹⁴O liwilu opo lishengunuka wenji buka ca kuonyaonya. O lilundu na hioli kuma na ihi mbuluka pa ibaka. ¹⁵Honyi o mulena no lifasi na anu no utokwa, na kulu no masole, na fumu na no maci, na anu oshe, apika na na nokulukuluha, a holama muma teke na mukaci no mawe no muma lundu. ¹⁶Opo ambela o malundu na mawe, "mutu ngwele! mutu holeke kulupala waye oyu ikile mu lubona na kuuhali no ngunyana. ¹⁷Kakuli o liyuwa lyo no uhali lina kumu. Anyi yo twehile kwimana?

Chapter 7

¹Apa naipwako eyo op nimona mañeloi ai manine maneku o mane no lifasi, a kite kutiisa kuunja o mioyo cine no lifsi inji hiwanji o moya ufuka mu lifasi, muli wate kapa kufuka ku hitondo. ²Opo nimona kame liñeloi na litundela ku upa, na likwata o liswayo lya mulimu o muyumi. Opo likuwela na lii likuli o mañeloi, omane a napiwa ohibaka no kuipihya o lifasi na liwate. ³"Mwa kepihya o lifasi, liwate kapa oitondo ine apa tumana kuswaya oliswayo mumapala no atanga a mulimu" Opo niyuba opalo noa naswaiwa: 144,000, anu na swaiwa mu masika no ana no Isilaele; ⁵12,000 mu mukowa wa Juda ona swaiwa, 12,000 mumu kowa wa Reuben ana swaiwa, 12,000 mu mukowa wa Gadi ana swaiwa, ⁶12,000 mu mukowa wa Asere, 12,000 mu mukowa wa Nafetali, 12,000 mu mukowa wa Manase, ⁷12,000 mu mukowa wa Simoni, 12,000 mu mukowa wa Livi, 12,000 mu mukowa wa Isakare, ⁸12,000 mu mukowa wa Zebuloni, 12,000 mu mukowa wa Josefa, na 12,000 mumukowa wa Benjamini ona swaiwa. ⁹Mumanyima noyi inu opo nitaneka, na kwikala likwana munu likulu no kuha twehya munu kutala_kutunda mu matunga, mikowa, anu, na mishobo_a imanine posho no lubona ca Ngunyana. Kuma nakumanga mukanjo cikenu na kukwatela mitai ca male mu makaha oo, ¹⁰na lii likulu aihyaninange," puluso ca ngwela kwala kwa mulimu wetu, oyu natongomana pa lubona, na ku Ngunyana. ¹¹Oshe mañeloi ai maine kucinguluka o lubona na ma eludas na ibupiwa ine no kuyoya, na kungwa na mapala posho no lubona. Na kulapela mulimu, ¹²"na kuamba nji, milumbeko, kanya, utali, buitumelo, likute, ulena na maci yoshe ya mulimu wetu nako na nako coshe! Amen!" ¹³Honyi omweya ku ma eldasi opo ni pula nji, "Aka anyi a, ana kumanga mikanjo ci kenu, na kuapanine kupi?" ¹⁴Opo ni muambenji, "Mwalimuka, onwi, kame opo a niambela nji, "A onyiko aya ana pana muñalelwa o cikulu. Aya ana hupa o mikanjo coo na kucikenihya mu unyinga no ngunyana. ¹⁵Po kwile ngeyo, a posho no lubona lwa Mulimu pa ikile, kame a mulapela ushiko na muhinonga mu tempele. Oyu ikile mulubona kuma a fuka mutende caye. ¹⁶Liiwa kame njala, kapa kuyuba linyotwa kame. liyuwa hiwanji kwa twela, kapa mupyelo u kwao. ¹⁷Kakuli Ngunyana oyu ikile mukaci no lubona kuma alihiya, na kuamonihya ku liweluwelu no meyu, kame Mulimu kuma aku akundula o mihici ku meño oo"

Chapter 8

¹Apo ngunyana na apula oli swayo no mutanu na meli, ku liwilu opo ku mwena nako o kuci mbatla pa kaci.

²Honyi opo ni mona mañeloi mutanu na meli a imanine posho ca mulimu, na kwa apa matolombita mutanu na meli.³Opo kukeya liñeloi limweya, lyo likite ka kotolo no gauda no insense, lyo limanine pa alatare no insense. Kuma nakupiwa insense cingi inji li citwale na matapelo no anu mulimu akena ku alatare no insense no ngaunda posho no lubona. ⁴O mushe no insense _na matapelo no anu a mulimu akenu_opo utuka mulikaha no liñeloi kuca kwa mulimu. ⁵O liñeloi lihimba oka kotolo no insense naku kaumba no mulilo no ku alatare. Honyi opo likayumbela pano pashi mu lifasi , opo kukeya mishika no bula, milumo, miesho ca bula, na zikinyeho.⁶Honyi o mañeloi mutanu na meli ana kwata o matolombita o mutanu na meli opo a kutukiseza oku yihika. ⁷O LIñeloi no utangi opo lihika o tolombita calyo, Opo kwikala lihele na mulilo wa kukopanya na unyinga . Kuma na liyumbeliwa pano pashi no lifasi inji kalulo no hatu cipye, na kalulo no uhatu no itondo ipye, na muhonyi no utala woshe upye.⁸O liñeloi no wili opo lihika otolombita calyo, kame hinu hya kufeka lilundu likulu lya kupya mulilo opo liyumbeliwa mu liwate. Kalulo ci mweya no uhatu no liwate opo ci aluka unyinga, ⁹Kalulo ca u hatu kuibupiwa no kuyoya mu liwate opo ifa, na kalulo no uhatu no isepe mu liwate kuma na isinyiwa.¹⁰O liñeloi no uhatu opo liliza o tolombita calyo, kame liñeloi likulu opo lingwa ku wilu, lyo litumbukile wenji taci kungwela pa kalulo no uhatu mumambai na maweluwelu no meyu. ¹¹O licina lyalyo eli lindungwechi Hiongolohilulu. Kalulo ca uhatu no meyu opo aluka hiongolo hikulu, kame anu angi opo afa ku meyu a no kulula.¹²O liñeloi no une opo lihika o tolombita ca lyo, kame kalulo ca uhatu ku liiwa opo ci tunduhiwa ko, mane na kalulo no uhatubku kweci na kalulo no mandungweci. Honyi okalulo no uhatu no eyo opo aluka lififi, kalulo no hatu no muhinomga na kalulo no uhatu ushiku opo ikana kuikala na liseli.¹³Opo nitanekela, nakumona ngonga yo tukile muwilu yo kuwile na lii likulu, "Umai, umai, umai, kwa yoyile mu lifasi, kakuli kuna hialele matolombita a atanga ku hikiwa ku mañeloi mahatu.

Chapter 11

¹Kuma na nipiwa litaka kukutusa wenji yha ku pimihiya. Mana niambela nji," Oimane naku pima tempele ca Mulimu na aletare na alapelilemo. ²Kono kona pima olilapa no panji no tempele, kakuli lina kupiwa kua macaba. Kuma aku lyatangela muleneñi muma kweci makumi mane na meli. ³Kuma nipa apaki ange aili hibaka nji a polofite maiwa 1,260, akumangile yapalo ya masaka. ⁴Apaki onyiko itondo ili no olive imananga poshe ca Mulena no kano kaye. ⁵Yoshe oyu keta kwepaa otelayo oyu yoshe hinga kuasinya aswnela kwi paiwa mwico njila. ⁶A paki akwite maata caku kwala o liwilu nji o bulakana loka mumaiwa a apolofita. Akwite maci caku alula meyu nji aikale unyinga naku sinya okaye na koto no woshe nomu afaelile. ⁷Apa akumana oupaki wo, o hianjama hitundile mu mukoti ucoñi kuma akualwihya. Kuma aku twehya nakue paa. ⁸Oitupu yo kuma ya kulala mu muleneñi owu kulu(hisupo hihyana Sodama na Egipita) omo Mulena wona ngongoteliwa. ⁹Mumaiwa mahatu na liiwa nokumbatula pakaci kutunda kwa anu a mweya, mushobo na hicaba kuma akumona oitupuyo. Hiwanji aitanhiwa ku pakiwa muhingo. ¹⁰A tungile pashi kuma akuwapela naku kina mulibaka lyo. Kuma mane akupa mambo kakuli a polofita oaili kuma na sinya oshe akile pano pashi. ¹¹Kono mumanyima no maiwa mahatu na liwa no mbatula pakaci o moyo no kuyoya kupana ku Mulimu kuma wengena, nakuimana na maulu o. O kwiypa yonene kuma kwangwela anu no pano pashi apa mba mona. Henyi, kuma akuyuba lii likulu litundile kuwilu nakuambela," Mkambamele kuno!". ¹²Henyi kuma aku kambama kuca kuwilu muma bui, apo aitela yo a tanekelile. ¹³Mwico nako kuma kwakwikala zikinyeho cikulu, kame na hibaka hitenda likumi no muleneñi kuma hya kungwa. Anu atenda mianda mutanu nacili kuma akwipaiwa kweci zikinyeho, kame amba panduka kuma akwiypa naku lumba Mulimu no kuwilu. ¹⁴Oumai no wili una piti, Mumone! Oumai no uhatu wakeya wangu. ¹⁵Heni o liñeloi no mutanu na meli yopo lilihya otolombita, kame mai makulu yopo amba kuwilu kuamba nji, O mubuso no muno mukaye utende mubuso wa mulena wetu na Kelesite waye kuma akubusa lyoshe lyoshe. ¹⁶Henyi akulu no makumi meli nakulu ane, a tongamana muipula yoo pashe ca Mulimu, yopo angwa pashi na kulapela Mulimu. ¹⁷Opo amba nji, "Twakulumba, Mulena Mulimu no mata akulu, yohoci oikile kame noikalako, kakuli ona kulumbiwa o maci cikulu nakutateka o kubusa. ¹⁸A macaba ana nyongonya, kono oulume woe una kumu. O nako cinakumu noku atula ano kufa owe nakupa atanga oe no a polofita naanu akenu a Mulimu, nao aiyapile olicina lyoe, pamweya nano kufokolana nokutiya. Onako cina kumu noku yundihya a sinyine o litunga,"¹⁹Henyi o Tempele ca Mulimu kuma naci yanjuluka muwilu na aleka nou honyi kuma naci monahala mukaci no Tempele. Kuma nakwikala mwesho no bula, na zikinyeho no litunga na mawe no bula cikulu.

Chapter 12

¹O hisupo hikulu kuma nahimonahala muwilu: O mukaci oku kumanga o liiwa, na kweci mushi no maulu aye na mushukwe no mandungweci likumi na meli ku mutwi waye. ²Kuma nalemupa, kame kuma kuwa yonene muku yuba kukola no kweleka, kuma naikala mukukukalwela pa kweleka o mwana. ³Kame yopo kumonahala hisupo hikwahyo muwilu: Mumone! Kuma nakwikala drakone munene wakukiha neli ahekala na mitwi mutanu na ciili na manaka likumi, kuma nakwata mishukwe mutanu naciili ku mutwi waye. ⁴Omuhila waye kuma naukoka kalulo cauhatu no mandungweci no muwilu nakuoka kua ngwihyeca pashi . Drakone oimana posho no mukaci oyu olekile, nji apa amana kweleka aipae mwanaye. ⁵Yopo oeleka mbututu wa mulume, mwana mulume oyu mbo busa o macaba oshe muhyako no sipi. Mwanaye kuma natundihiwa kuca ku mulimu naku hipula hyaye. ⁶Henyi mukaci yopo ca mulihalaupa, omo Mulimu na mulukiheca hibaka, nji aka babaleliwemo maiwa 1,260. ⁷Henyi kuma na kwikala ndwa muwilu, Mikaele na mañeloi aye kulwihya drakone, na drakone naye na mañeloi aye kuma naye nalwa. ⁸Kono drakone hiwanji akwata maci ca ku wina. Henyi hiwanji kame a kwata hibaka muwilu oye na mañeloi aye. ⁹O drakone, o mukulu -oliyoka no kale oyu ihyaniwa Diabulosi kapa satani, oyu honganga okaye koshe - yopo oyumbelisa pano pashi, na mañeloi aye ayumbiwa pamweya naye. ¹⁰Henyi yopo ni yuba lii likulu kuwilu "Henyi kuna keye okuyoihiwa na maci na mubuso wa mulimuwetu, na maci ca Kelesite waye. Henyi apa amuhyangeca no a apetu ona yumbeliwa pshi, oyu no a hyangeca uhiku namuhinonga. ¹¹Yopo amutwehya na uinyinga no muliyungu na lii noupaki wo kakuli hiwanji ahinga omoyo wa mane kutwala ku lifu. ¹²Henyi muwapele, onwi mawilu na oshe aikilemo kono umai ku likutunga na ku liwate naa tungilemo kakuli satani ona hecumuka okwenu! Ona nyongonya yonene naku limukanji akwata fela nako cinyonyo! ¹³Henyi drakone uya lemuhani ona yumbeliwa pashi , yopo okacica omukaci no eleka o mwana no mulume. ¹⁴Henyi o mukaci opo piwa mando meli no ngonga mukulu nji atwehye kutukela kuhibaka ehi inalukiseliwa mulihalaupa. Ehi yo nyinyoko hibaka omo atwehya kubabaleliwamo, munako, na manako, na nako no kupita pakaci _kutunda pepi na liyoka. ¹⁵O liyoka lyopo lipwacukiha meyu kutunda mukanwa kalyo wenji lyambai nji lipange mulunya nji limukihye. ¹⁶Kono o litunga yopo litusa oyu mukaci. O litunga yopo liyahama mukanwa kalyo na ku mina o lyambai nali pwacukiha oli yoka kutunda mukanwa kalyo. ¹⁷Henyi o liyoka yopo lilwihya mukaci na kuca kukapanga ngayula na lusika no mukaci nao oshe abulukile o mulao na upaki wa Jesu. ¹⁸Henyi drakone oimana pa mushekesheke no likamba no liwate.

Chapter 13

¹Henyi opo mona hibatana hyohipanine mu liwate. Mana hi kwata manaka likumi na mitwi likumi kumanaka a hyo neli kwaikala mishukwe, ku mutwi na mutwi neli kwaikala licina no nyefulo. ²Ehi hibatana nani mona mahifeka wenji liñau. Makando ahyo wenji makondo a bele, o mulomo wahyo neli wenji mulomo wa ndee. O dragoni mana hipa mata ae, o mushukwe wae na mata ae makulu nji a buse. ³O mutwi u mweya nehyo hibatana mana ukwata hilonda hikulu, kono ehyo hilonda hina kuyoya. O lifasi mana liwapela lyoli koñecile ehyo hibatana. ⁴Mana lapela na dragoni, kakuli nopa mata ae kuhibatana, na hyo, oa mbilange," Anyi oyu fekile hibatana?" kame "Anyi yu twehya oku hilwihya?" ⁵Ohi batana mana hipiwa mulomo no kutwehya kuamba mai no kuku kumusa na manyefulo. Mana hi lumeleziwa kukutusisa mata ahyo pa likumi no makweci meli. ⁶Henyi hibatana hikwaulula mulomo wahyo kuamba manyefulo kwa mulimu, kunyefula licina lyae na tabanakele cae, ao a pilile kuwilu. ⁷O hibatana mana hipiwa mata no kulwa na anu akenu a mulimu na kuakoma. Kame , mana hipiwa mata no kubusa mishobo, anu, na matunga. ⁸O hye apilile pa lifasi kuma a hilapela, yohye onakana kuñoliwalicina lyae mu buka no upilo,ca Ngunyana oyu no ipaiwa koko kumatatekelo a lifasi. ⁹Inji omweya a kwata matwi, ayube. Inji o mweya kuma a kutwliwa muukoba, muukoba kuam aca. ¹⁰I nji o mweya kuma a kuipaiwa na mukwale, na mukwale kuma aipaiwa. Cino ca pizo no kuundwela na tumelo ca anu akenu a mulimu. ¹¹Henyi opo ni mona hibatana hikwahyo hikeile kutenda mu lifasi. Mna kwata manaka meli wenji ngunyana, kame mana hiamba wenji dragoni. ¹²Mana monihya ohye mata no hibatana no utangi mu kuikala kwae, mana tenda lifasi nao apilimo kulapela hibatana no utangi _eho hina yoyo hilonda hyahyo. ¹³Mana tenda ma makazo makulu, kuma tenda ma makazo no kuleta mulilo pa lifasi kutunda kuwilu anu a tanekelile. ¹⁴Mwi isupo mana piwa mata muhibaka no hibatana, mana hong'a ao na pila pa lifasi, kuambela nji a tendele hibatana hiswaniso _ehi na hiholofaziwa na mukwale, kono hi hiyoile. ¹⁵Ma lumeleziwa kupa moyo kuhiswaniso no hibatana inji o hiswaniso hitwehye kuamba na kuleta nji ohye a kana na kulapela hiswaniso aipaiwe. ¹⁶Kame kuma hapeleza munu yohye, munonyo na mukulu , wo kufuma na mubotana, wo kulukuluha na mupika, ku amuhela nombolo pa likaha no hilyo kapa pa lupala. ¹⁷Hiwanji kwa konahala nji munu aule kapa kuulihya ene nji a kwata nombolo no hibatana, eco nombolo ci manenine licina lyahyo. ¹⁸Eci cafaa zibo. Inji o mweya a kwata liseli, a kopanye o nombolo no hibatana. Kakuli eco nombolo ca munu. O nombolo cahyo 666.

Chapter 14

Opo ni taneka na kumona Ngunyana yomaine pa lilundu la sione. Mana imana naa 144,000 ao ana ñoliwa licina lyae nali lya ihwae pa mapala ao. Opo niyuba lii kutundela kuwilu lyoli yubahalile wenji mulumo wa meyu mangi na musika ukulu. O mulumo nani yuba neli kame wenji wa moharepa.³ Kuma naimba limbo lipya pa pa pila lubona napa pila ibupiwa ine iyumi na pa pila akulu. Hiwanji oyu no limuka elyo limbo ene ao a 144,000 ao ana himbiwa mu lifasi.⁴ Ao onyiko ana kukana kuku silafaza na akaci, kakuli ana kubuluka akenine. Onyiko ao akoñine Ngunyana kohye kwacile. Ao ana liululiwa mukaci ko anu inji mitamuno ca mulimu naca Ngunyana.⁵ Hiwanji uhata una kuwaniwa mu milomo coo, hiwanji a nyazahala.⁶ Opo nimona liñeloi likwalyo litukatukile mu mbyumbulu, mana likwata evangeli no kuhapwa ca kuya hasanya kwao atungile mu lifasi -ku matunga , mishobo,malimi, na ku anu.⁷ Okuwa na lii likulu, "muiyape mulimu na ku mulumbeka. Kakuli nako no katulo cae cina kumu. Mumulumbeke, oyu na tendae liwilu, lifasi, liwate na maweluwelu na meyu."⁸ O liñeloi likwalyo _liñeloi no wili _lyakoña, lyo liambile, onang, onangu Babilona mukulu, oyu na hapeleze o matunga ohye kunwa ku veine no uhali no uhule wae.⁹ O liñeloi likwalyo _ liñeloi no uhatu _liakoña, lyoliambilena lii likulu, inji muna lapele hibatana na hiswaniso hya hyo na kuamuhela nombolo pa lupala kapa pa likaha,¹⁰ kuma anwa kuuhali wa mulimu, Oveine no kuhapesuliwa ana mwaele mukomoki no unyemi wae. O munu oyu cinwa kuma a pya mulilo no silufula pa pila no mañeloi a mulimu na pa pila Ngunyana.¹¹ O mushe utundile oko apyelile waca muwilu kuya kuile, ka aku wana pumulo uhiku na muhinomga _aa onyiko a lapelile hibatana na hiswaniso hyahyo, naa amuhela o nombolo no licina lyahyo.¹² Cino ca pizo ca kuundwela kwaanu akenu a mulimu, Ao a mamelile mataelo a mulimu na tumelo coo kwa Jesu.¹³ Opo niyuba lii likulu liyundelile kuwilu lyambile,"Oñole ei, : Ana fulauliwa afu afelile kwa mulena." Ee" mo umbelile moya , Inji a pumule ku misebezi coo,kakuli makezo oo kuma aa koña."¹⁴ Opo nitaneka, mana kuikala libui likenu. Oyu no tongomana pa libui neli wakufeka mwana munu. mana kwata mushukwe wa Gauda ku mutwi wae na cekeci no kutwa mulikaha lyae. ¹⁵Henyi liñeloi likwalyo lipana mutempele na kuihyana na lii likulu kweli litongomanine pa libui: "Ohimbe cekesi coe utateke kukutula. Kakuli o nako no no kukutula cina keye, kakuli o kutulo ca lifasi ci nebu. ¹⁶Henyi oyo no tongomana pa libui ozokuza cekesi cae peulu ca lifasi, o lifasi opo likutuliwa.¹⁷ O liñeloi likwalyo lipana mu tempele; nalyo mana likwata cekesi no kutwa mu likaha. ¹⁸Kame liñeloi likwalyo lipana mu aletare ca insense, oyu no kwata mata kupita mulilo. O kuwa na lii likulu ku elyo na likwata cekesi no kutwa mu likakaha, "Ohimbe cekeci coe no kutwa o waneke mahita no hisansa hya veine no mu lifasi, kakuli o hisansa hya veine hinebu."¹⁹ O liñeloi licingulukisa o cekesi mu lifasi na kukutula hisansa no veine no mulifasi. Oci yumbela muhibulukelo hikulu no uhali wa mulimu. ²⁰O hilubelo neli hyaka lyata anenwa kumongolo no munji, opo ku hika unyinga muhibulukelo mane opo kuma pa mutumo no lipiza, kuku enekela na masitedia 1600.

Chapter 15

¹Opo nimona hisupo hikwahyo mulihalimu, hikulu no kukomokihya: Neli kwaikala mañeloi mutanu na meli akwite makoto mutanu na meeli, ao neli makoto no kumaneena, kakuli kuakutusiai ulume wa Mulimu kuma u pwa.²Opo ni mona ehi na himonahala kuikala liwate no hiponi lina kuwaneke na mulilo. Aa naimana kunyonga no liwate onyiko na koma hibatana na hiswaniso hyahyo na angi no kuimanena licina lyahyo. Kuma na kwateela maharepa ao naapa Mulimu.³Neli ahemba limbo lya Mushe, o mupika wa mulimu, na limbo lya Ngunyana: "O musebezi coe ca kula na kukomokihya, Mulena Mulimu, O mukulu. O manjila oe a kuluka na niti, Mulena no macaba. ⁴Anyi wakukana kukuiyapa, Mulena, na kulumba licina lyoe? Kakuli yowe ohoci no kukena. O macaba o hye kuma akeya kuya kulapela kakuli oitenda yoe no kukena ina ku monahaza."⁵Mumanyima nei inu nani tanekela, na tempele ca tabanakele nou paki mana cikala mu lihalimu. ⁶Mu tempele mana kupana mañeloi mutanu na meli a kwatelile o makoto mutanu na meli. Neli akumanga lineni mukenu, watoo na kukununga makanda no gaunda paifuba yoo.⁷Himweya ku ibupiwa ine no kuyoya hipa mañeloi o mutanu na meli na mankwana mutanu na meli a kumba uhali no mulimu, oyu no kuyoya muyayaya. ⁸O tempele neli cahomba na mushe no tundelesa ku kanya ca Mulimu na kumata ae. Hiwanji oyu no twehya kuingena mo ene o makoto mutanu na meli no mañeloi mutanu na meli a napu.

Chapter 16

¹Opo ni yuba lii likulu likuwa mu tempele na kuamba ku mañeloi mutanu na meli," muce muka mwaele mu lifasi omangwana mutanu na meli no ulume wa Mulimu."²O liñeloi no utangi lica na kuka mwaela o ngwana calyo pa lifasi; Oilonda inyangunyu no kukola imena anu na kwata liswayo no hibatana, ao na lapela o hiswaniso hyahyo. ³O liñeloi no wili limwaela o ngwana calyo mu liwate. Liwate lialuka unyinga, wenji unyinga wa munu wa kufa, inu yohye no kuyoya mu liwate opo ifa.⁴O liñeloi no uhatu limwaela o ngwana calyo mu manuka na mu maweluwelu no meyu, opo aaluka unyinga. ⁵Opo ni yuba liñeloi no meyu liamba, "Ono kuluka-Oyu oikile nayu noikala, wo no kukena-kakuli ona atula ei inu. ⁶Kakuli neli a mwaela unyinga wa akenu a Mulimu na apolofita, ona apu unyinga no kunwa; yonyiko ia swaena. ⁷Na yuba o aletale ci alaba, "Ee, Mulimu Mulimu Mukulu, omakatulo oe a hikuma na kuluka."⁸O liñeloi no une limwaela o ngwana calyo pa liwa, neli alipa hibaka no kutumbeka anu na mulilo. ⁹Neli atumbekiwa ku limwe likulu, naku nyefula o licina lya Mulimu, oyu kwite mata paa makoto. Hiwanji a baka kapa ku mupa tumbo.¹⁰O liñeloi no mutanu limwaela o ngwana calyo pa lubona no hibatana, o milema cikwanakwana o muleneñi wahyo. A kutafuna malimi oo kohye kukola. ¹¹Mulibaka no kuyuba kukola na ilonda anyefula Mulimu no kuwilu, na kuzwela pili kukana kubakela oitenda yoo.¹²O liñeloi no mutanu na limweya limwaela o nkwana calyo mu nuka ca , ca Eufirati. Omeyu aco a kukuta ku lukisa o njila no mulena a kukeya kutunda ku muhila liwa. ¹³Opo ni mona o mioya no kuhakena na ci monahala wenji imbotwe ya pana mukanwa ka dragon, no hibatana, na mupolofita no uhata. ¹⁴Kakuli mioya ca madimoa citendile mamakazo na isupo. Neli yahaca ku malena no lifasi, lyohye inji a waneke pamweya na kulwa pa liwa likulu lya mulimu mukulu. ¹⁵(Mutanekele! Nakeya wenji mbui! oyu no kufuyauliwa oyo o ekezile kumamela, kukumanga ibato yae inji aka ende sheshe inji akana mona oshonyi cae") ¹⁶Opo aleta oshe kuhibaka hihyaniwa Harmagedoni muhi Heberu.¹⁷O liñeloi no mutanu na meli limwaela o nkwna calyo mu moya.Hwnyi o lii likulu likeya kutunda mu tempele na ku lubona, liamba,"kuna tendahala!" ¹⁸Neli kwa eshaana mamonyi, kuyubahala milumo, na kubumana mishika, na kundandama mubu_O kundandama mubu kukulu kupita oku kuna kwikala kutunda nako na na umbeliwa munu pano pa kaye, monyiko na kukulela oku kundandama. ¹⁹O muleneñi ukulu mana ualuliwa makalulo mahatu, na mileneñi no matunga neli cangwa. Henyi mulimu o anuka Babilona mukulu na kupa owo muleneñi o komoki no kumba kuhali wae.²⁰O tuoli tohye tunakuyonga, na malundu hiwanji kame a monahala. ²¹Macwe no himbwewewe, no kulema wenji talenta, aloka kutunda kuwilu na kungwela anu. Opo a nyefula Mulimu peco ca himbwewewe kakuli eco koto neca kula enene.

Chapter 17

¹Liñeloi limweya ku mañeloi matanu na meli akwite amangwana na meli likeya nakuniambela, "Okeye , kuma ni kumoniha okusinyeha no lihule o likulu eli linatongomana pa meyu mangi. ²Oyo malena no mu litunga ana tende nalyo uhule, na waine no uhule a tungile mulitunga ana pende"³Henyi o liñeloi yopo litwala mulihalaupa, kame yopo nimona mukaci ona tongomana pa hianjama hikulu ehi nahyumba na macina nonyefulo. Ehi hianjama kuma nahikwata mitwi mutanu nacili na manaka likumi. ⁴Oyu mukaci kuma nakumanga ya pepo na ukihi kuma naku kaba na gauda, na mawe mawawa, na yoiyi. Kuma na kwatela nganja mulikaha ca golide nacumba oinu inyangunyu nai no licilo no uhule waye. ⁵Palupala lwaye pana ñoliwa licina likite taluso noukuholeka, " MBambilona omukulu onaiwa no mahule nainu no kwipa no muno mulitunga."⁶Yopo ni mona nji oyu mukaci ona pende nauninga no anu a mulimu no onyinga noa paki a Jesu, uya ni mumona, kuma nani komoka yenene. ⁷Kono o liñeloi yopo li niambela, ike yokomokile? Kuma ni kuhimekeca naci no hianjama himuhimbile, o hianjama hikwite mitwi mutanu nacili na manaka likumi.⁸O hianjama nomona hyohikile, kenanji panji hikale pano, kame pano hyalopoka mumuhapo no kwahahulama. Kuma hica hyohisinya. Ao oshe aikile mu litunga , ao macina ana kukana ku ñoliwa mubuka no moyo kutunda ku matatekelo no kaye__ kuma aku kukomoka apa amona o hianjama, kakuli nahitanga kwikalako, kame yopo hica, kame hyakeya.⁹Ei yahenyana a no utali. Mitwi mutanu na cili malundu matanu na meli apo atongamanine mukaci. ¹⁰Kame malena matanu na meli. Malena mutanu anu kungwa, omweya kwahikile, omweya kahikeya kale, henyi apa akukeya kuma akwikala nako cinyonyo.¹¹O hianjama nahitanga kwikalako, ehihikana kwikalako, yonyiko mulena no mutanu nouhatu. Ahekelu mumutanu nawili aca yoipihya.¹²O manaka likumi a nomona anyiko malena likumi a nakana kale kuwana mubuso, henyi kuma akuwana mubuso wa hilenamuhola cimweya pamweya na hianjama. ¹³A, kuma akukwata ngana cimweya, na kupa o mata coo na mubuso wo ku hianjama. ¹⁴Kuma panga ngayula kulwihya lingu, kono o lingu kuma lya kwatwehya kakuli mubusi mulena no mulena__kame nao aikile naye ahehyaniwa nji aketiwa naa no ku sepahala."¹⁵O liñeloi lini ambela," O meyu ona mono, apo likile olihule, anu angi angi, macaba,matunga, na mishobo.¹⁶O manaka likumi a ona mona _ ao na hianjama kuma aku cimba o lihule. Kuma akulihya kulitubula, kuma akulya o nyama ca lya, kame kuma aku liyumbeka kumaninena na mulilo. ¹⁷Apo Mulimu onapaka mimicima coo kutundihya munahano mukukuyuba kupa o maci coo no kubusa ku hianjama kupitea apo mai a Mulimu akutendahala.¹⁸O mukaci ona mono wonyiko o muleneñi okulu ukite mata no kubusa pawilu no malena no pano pashi.

Chapter 22

¹Henyi liñeloi linamonihya o nuka no upilo, cikenу wenji kristale. Neli ca hika kutunda ku lubona lwa Mulimu na Ngunyana. ²Mucaci no patelo no manjila no muleneñi. Muhamweli na muhambweli no nuka neli kwaikala hitondo no upilo, hyohi tengile mifuta likumi na cili no miselo, hya tenganga kweci na kweci. O mawa no hitondo a kuyoihya o macaba. ³Ka kakwikala hikuto. O lubona lwa Mulimu na Ngunyana kuma luikala mu muleneñi, na apika ae kuma amubelekela. ⁴Kuma amona olupala lwae, na licina lyae kuma likala pa mapala oo. ⁵Ka kwakuikala uhiku; ka akufaa liseli no lampi kapa liwa kakuli Mulena Mulimu kuma a munekela. Kuma abusa kuya kuile. ⁶O liñeloi liamba kwangwe, "Aa mai a kusepahala na niti. Mulena wa mioya ca mupolofita, ona tumu liñeloi lyae kuya monihya atanga ae ei iswanela kutendahala panopano. ⁷"Mumone! nakeya pano. Oyu no kufuyauliwa oyo no kukuteka o mai no hipolofita no mu mubuka. ⁸Ome, Joani, yome hina yubu na kumona ei inu. Apa nani mona na kuyuba, mana ni ngwela pashi na kulapela ku maulu a liñeloi eli nalini monihya ei inu. ⁹Opo amba okwange, "kona tende yo! no mutanga wenji owe, na mizwale coe a polofita, nao a kutekile omai no mubuka. Mulapele Mulimu. ¹⁰Opo oamba kwange, "kenanji kuongoca na liswayo o mai no hipolofita no eci buka, kakuli nako caikala pepi. ¹¹Oyu no hauluka, mu mulehye aekeze kutenda kuhaluka. Oyu no micima chinyangunyу, mu mulehye aekeze kuikala mu unyangunyу. Oyu no kuluka, mu mulehye aekeze kuikala yo kenine. ¹²"Mumone! nakeya pano. O mupuzo wange waikala nange, kuyapa munu yoshe kuca mu musebezi cae. ¹³Yome no Alpha na Omega, wautangi nayu no mamaneno, wa matatekelo nayu no mafelelezo. ¹⁴A kufuyauliwa ao a hupile oito yoo inji a wane tukelo no kulya kuhitondo no upilo na kwingena mu muleneñi kukutusisa mwelo. ¹⁵Panji kuma kukala ambwa, aloci, mahule, aipai, naa no kulapela afu naa oshe no kuwapela na kutenda uhata. ¹⁶Ome, Jesu, hina tumu liñeloi lyange kuya paka okwenu ei inu mu makeleke. Yome munji na lusika lwa Davida, o lindungweci no mahikuhiku no kuesha. ¹⁷O moya na munyaliwa aamba, "Okeye no kuyuba aambe, "Okeye!", "Oshe oyu file linyotwa, akeye, nayu liswanelile, alukuluhe kunwa meyu no upilo. ¹⁸Na paka ku munu yohye oyubile mai no hipolofita no eci buka: Inji omweya aekeza ko, Mulimu kuma amu ekeleza ku makoto ana ñoliwa mweci buka. ¹⁹Inji omwe atundihya ku mai no eci buka no hipolofita, Mulimu kuma atundihya kukalulo cae mu hitondo no upilo na mu muleneñi ukenu ou una ñoliwa mweci buka. ²⁰Oyu pakile kwei inu aamba, "Ee! Nakeya pano."Ameni! Okeye Mulena Jesu! ²¹O hishemo hya Mulena Jesu hikale netu tohye. Ameni.